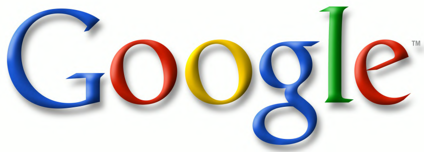
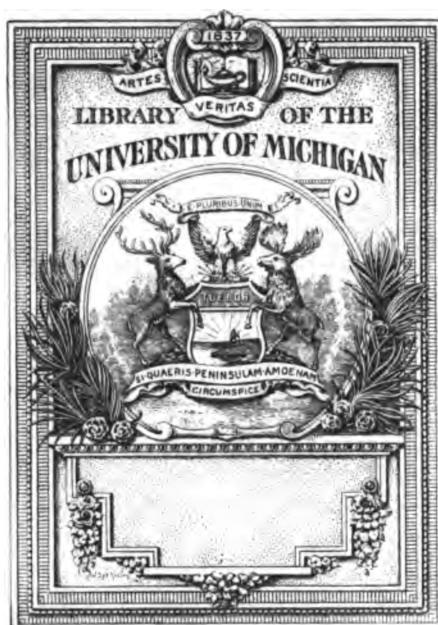
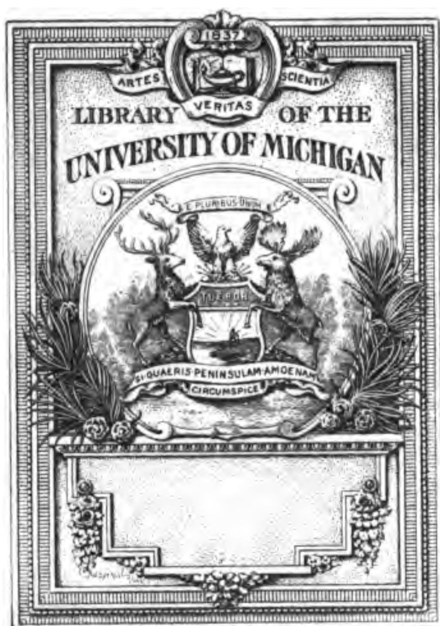

1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
E PLURIBUS UNUM
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
E PLURIBUS UNUM
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

DE GEDICHTEN

VAN CONSTANTIJN HUYGENS.

VI.

DE GEDICHTEN

VAN

CONSTANTIJN HUYGENS,

NAAR ZIJN HANDSCHRIFT UITGEGEVEN

DOOR

DR. J. A. WORP.

ZESDE DEEL. 1656-1661.

TE GRONINGEN BIJ J. B. WOLTERS, 1896.

STOOMDRUKKERIJ VAN J. B. WOLTERS.

(WOORDEN VOOR GELT) [1].

Noyt en gaet Agniet voorbij,
Of Dirck doet haer selver heugen,
Moer, u komt noch wat van mij;
Mergen, mergen sonder leughen.
S' heeft gelyck de goed' Agniet,
'Tschort' aen will, of aen vermeugen,
Altoos, klaeghtse, komt haer ijet,
Nemmermeer en komt'er niet.

4. Feb.

MOLEN [2].

De Molen heeft voorwind, en 't waeyt voor in sijn laken,
En altyd soeckt hij 'tsoo: 'tgaet als een Raedsel schier:
Den een' sijn ongemack den and'ren syn vermaken;
Hadd een Schip soo voorwind, het zeilden over stier.

eod.

NOCH [3].

Antoni light en maelt, en maelt de stadt rondom
Als of hij besigh waer: ick vind hem, waer ick kom,
Wind breken sonder vrucht: Is 't dollen, of is 'tdolen,
Of is het alle bey? Ick houd het met den molen;
Die breeckt geen' wind vergeefsch; hij maelt, en weet waerom.

eod.

SCHUYTPEERDEN [4].

Waer van den Haegh te Delf een meertje woest en wijd,
Daer stond een zeiltje bij, en wijluij waeren 'tquijt,
'T suer ambacht, dat ons nu de borst knelt en de ruggen:
Wat is 't een vuijle vond, smal water en veel' bruggen!

eod.

---

[1]) K. b., II, 263. Het HS. heeft geen titel.
vs. 3 *Moer* K. a.: *Maer*
[2]) K. b., II, 43.
[3]) K. b., II, 43.
[4]) K. b., II, 46.

GELDSACK [1]).

Mij quam een sack met Geld, dien Pieter sou betalen:
Ey, seid' hij, staet wat still, ick sal hem soo gaen halen.
Mits braght hij mij een sack, en drij groot, wel getelt;
Ick en was niet voldaen, en 'twas een sack met Geld.

eod.

BRUGG.

Neel streckt Ian voor een' Brugg: maer 'tstaet niet aen sijn' keur,
Of hij den natten wegh will nemen of den drooghen:
Hij magh'es dagelix, en moet'er onder deur;
Maer boven over heen en wil s' hem niet gedoogen.

eod.

VIERSLAGH [2]).

Slaet Keyen tegen een,
'Tvijer vlieght'er met een' spronck uijt.
Claes is Keij, Ian is Keij: hoort naer den slagh van re'en
Daer met sy liggen en klabotsen met haer tween;
Daer komt niet een' goe' vonck uijt.

eod. 4. Feb.

(VASTE VRIENDSCHAP) [3]).

'Ksie datmen lichtelick een' levend' vriend bemint,
Soo langh hij machtigh is, en vriendelick gesint:
Maer, voorde rechte proef, als hij dood, of onmachtigh,
Of ongesiender is, valt eerst de Min waerachtigh.
Een' vriend beminnen, is een' vriend
Beminnen als hy niet en dient.

eod.

---

[1]) K. b., II, 38.

vs. 4 *en was niet* K. a.: *was verr' van*

[2]) K. b., II, 58.

vs. 1 *Slaet* K. a.: *Slaen ick twee*

[3]) K. b., II, 263. Het HS. heeft geen titel.

In marg.: P. Quintiani morte tam dolenter adficeris, ut amici charitatem desiderio extendas: non ut plerique, qui tantum viventeis amant, seu potius amare se simulant, ac ne simulant quidem, nisi quos florenteis vident. nam miserorum non secus ac defunctorum obliuiscuntur: sed tibi perennis fides, tantaque in amore constantia, ut finiri nisi tuâ morte non possit. Plin. Sec. Ep. l. 9.

vs. 3 *als hij dood, of* K. a.: *wanneer hy doot,* — vs. 4 *ongesiender* K. a: *ongesinder* K. b. als boven.

SANDLOOPER [1]).

Dick water en dun Sand zijn even driftigh schier,
Veel driftiger de Locht, noch driftiger het Vier,
Noch driftiger de Tyd, die wij soo weinigh achten,
Het aller driftigste, de menschen haer' gedachten:
Maer dencken sij niet goeds, of denckens' ydelheit,
De tijd sal 'twinnen: denckt met haest aen d'eewicheit.

eod.

DROOMEN [2]).

Ick denck 's daeghs of ick droomd', ick droom 's nachts of ick saegh:
Waer 't 's nachts soo doncker niet, en niet soo licht by daegh',
'Ksagh qualick uyt den droom van desen droom te komen,
Of mijn droom dencken is, of mijn' gedachten droomen.

eod.

ROEMSTEECK [3]).

Roemsteken heet het spel; 'ten magh geen Roomsteeck heeten;
Room steken in goed Duijtsch is, vette boter eten.

eod.

SCHAECKSPEL [4]).

Verwarde vodderij, swaermoedighe vermaken;
Is Tyd soo dier'en dingh, soo driftigh en soo snell?
Wegh met de malle kunst van tyd verdrijvend spel;
'Kwill mij myn leven noch ontvoeren, noch ontschaken.

eod.

EIJ [5]).

'Kheb maer een Ey geslorpt: hoe maeckt het mij soo sat?
Een Ey is, of m' een Hoen door een verklein-glas at.

eod.

NOCH ROEMSTEECK [6]).

Geen mensch als mensch, geen Ey als Ey, geen' Bloem als Bloem,
In all' Gods schepselen geen' twee gelyck van wesen:
Een' slechte Roemsteeckster sou Moer Nature wesen;
'Klaet staen een' dobbelen, s'en heeft noijt enckel Roem.

eod.

---

[1]) K. b., II, 49.
[2]) K. b., II, 37.
[3]) K. b., II, 48.
[4]) K. b., II, 49.
[5]) K. b., II, 38.
[6]) K. b., II, 48.

(SOET ONSOET) [1]).

Dirck meent, syn laf Gedicht is soet, en daerom goed:
Maer dat niet sout en is en keur ick niet voor soet.

5. Feb.

SOUTVAT [2]).

Een snell, gesouten Dicht, dat wijse lie'n vermaeckt,
En is geen' spijse die gemeene tongen smaeckt:
Doorsoutt uw' redenen; 'tvolck weet min als een Soutvat;
Van hondert leseren niet een die 'trechte Sout vat.

eod.

KLEIN BIER [3]).

Dirck heeft geen geld om wijn te koopen;
Soo suijpt hy Israël met stoopen:
Siet eens, hoe gaet het hier?
Dirck is dick van dun Bier.

eod.

MOM [4]).

Heeroom moght niet als Mom:
Ick vraeghden hem waerom?
Foey, Pharo, sey de Pater;
Heel kleinbier is half water:
Maer keert Mom om end om;
'T is voor en achter mom.

eod.

(SCHERP SONDER STAEL) [5]).

Uw' Redenen zyn scherp, soo ghij niet beter weet:
Maer sy zijn dun alleen; dat kan geen snydend werck zijn:
Vraeght Messemaeckeren, wat scherp tot harent heet:
Dat scherp is, moet niet dun alleen, maer dun en sterk zijn.

eod.

MES [6]).

'Khouw veel van Snédigh Dicht, dat mij dicht 'tmijne geeft:
Maer Steken gaen in 'toogh of in 'thert, soo sij 'traken:
Kom, Dichters, willen wij den and'ren wat vermaken?
Een Sneetje met een Mesch dat geen' quae' punt en heeft.

eod.

---

[1]) K. b., II, 264. Het HS. heeft geen titel.
[2]) K. b., II, 52.
vs. 1 *snell* eerst: *soet*
[3]) K. b., II, 30.
[4]) K. b., II, 43.
[5]) K. b., II, 264. Het HS. heeft geen titel.
[6]) K. b., II, 43.

GEDECKTE SCHUYT [1]).

Is 'tniet een' doodkist? neen 't; daer valt noch niet te erven:
'T en is noch maer een' kist voll dooden die gaen sterven.

eod.

HANGEDIEF [2]).

Daer gaet een man ter dood; wat magh'er 'tvolck nae loopen?
Gaen wij niet alle nae die selve dood met hoopen?
Maer seght gh', Ick heb noch tyd; en hij moet sterven, strack:
En of ghy noch eerst stickt', en of syn touwtje brack?

eod.

SACK [3]).

Daer gaet all veel geriefs in een' Sack, seght ghij, Ias:
Maer, zijt ghij vanden aerd als uw Heer vader was,
En hoort'er Hoeren en Gauwdieven wat geloofs in,
Tot uwent gaet'er veel geriefs en veel geroofs in.

eod.

PISPOT [4]).

Een Pispot is gerief by nood, meer als een Vispot:
Wat of hem letten moght
Die 'tspreeckwoord eerst bedocht?
'Ken vond mijn leven noch geen' moeyelicken pispot.

eod. 5. Feb.

KOFFER-STOEL [5]).

Kees sagh sijn' Landvrouw met gemoe,
Soo s' op stond en dé 'tdexel toe:
Kijck, seid' hij, kijck toch dese Ioffers;
Hoe gaet dit? kackens' in haer' Koffers?

eod.

Wat dat ghy seght, 'ten sluijt niet, Neel:
Noch raest uw backhuijs als een' veel:
Het luydt soo leelick als 'ter uyt siet:
En, dat ons meest verdriet, 'ten sluijt niet.

eod.

---

1) K. b., II, 51.
Bij vs. 2 in marg.: Mortui mortuos sepeliunt.
vs. 2 *dooden* eerst: *menschen* K. a.: *swacke*
2) K. b., II, 13.
3) K. b., II, 48.
4) K. b., II, 47.
5) K. b., II, 42.
vs. 4 *dit* K. a.: *dat*

(ALLE SONDE ONDANCKBAERHEIT) [1]).

Vriend, vliet ondanckbaerheit: sy is den Hemel tegen:
En blinde Heidenen verbodense te plegen:
Hoort nu de Christen less: 'tis een beknopt sermoen;
Die noyt ondanckbaer waer en sou noyt sonde doen.

eod.

VIER [2]).

Foeij, jonghe luij, bij 'tvier? kont gh' u maer sitten warmen?
Ghij hebt 'tvier inde mouw, in handen, en in armen:
Doet wat tot dat ghij sweet;
Dat's soo gesont als heet.
Kunt ghij niet willen doen omdat ghij 'tdoen soudt moeten?
Daer 's meer vier; wandelt, en onsteeckt het met uw' voeten.

eod.

(SONDAERS TROOST) [3]).

Valt ghij? dat 's niet met allen;
Weest daer niet in begaen:
'T en is geen' schand te vallen;
'T is schand niet op te staen.

eod.

(HEIDENS LES) [4]).

Men moet den anderen het misdoen soo vergeven,
Als of men niet en dé als misdoen al syn leven:
Men moet syn eigen doen soo houden inde straf,
Als oftmen nemmermeer een ander en vergaf.

eod.

(SIJN EIGEN VYAND, YEDERS VRIENDT) [5]).

Weest noijt met u versoent: maer tracht versoent te leven
Selfs met die maer haer selfs, noyt andere vergeven.

eod.

---

[1]) K. b., II, 264. Het HS. heeft geen titel.
[2]) K. b., II, 58.
vs. 2 *'tvier* K. a.: *vier* vs. 5 *niet* K. b.: *'t niet*
[3]) K. b., II, 264.
[4]) K. b., II, 264. Het HS. heeft geen titel.
In marg.: Optimum et emendatissimum existimo, qui caeteris ita ignouit, tanquam ipse quotidie peccet: ita peccatis abstinet, tanquam nemini ignoscat. Plin. Sec. Ep. l. 8.
[5]) K. b., II, 264. Het HS. heeft geen titel.
In marg.: Nobis implacabiles simus, exorabiles istis, etiam quum dare veniam nisi sibi nesciunt. Id. ib.

Die feilen haet, is menschen moe [1]);
En dat en staet geen' menschen toe.

eod.

LEERSEN [2]).

Hoe dient sich Menschen list van allerhande dingen!
Men kruijpt in 'tdoode beest om 'tlevende te dwingen.

eod. 5. Feb.

SPOREN [3]).

Twee sporen haet het Peerd; een daer 't in loopen moet,
Een die het loopen doet.

eod.

TOOM [4]).

'T Peerd daer een' vrouw op sat sprack, of wouw geerne spreken,
Wat wilmen mij 'tgebit met Toom en Mondstuck breken?
'Twaer niet onredelick bedacht,
Datm' eerst wat sorghde voorde Vracht.

eod.

(BULTENAER) [5]).

Een droncken Bultenaer lagh in het spoor en sliep,
Daer mijn wegh henen liep:
'T en was niet te verr mis, all trad ick op syn' rugge;
Ick nam hem voor een' Brugge.

eod.

NOCH TOOM [6]).

'T peerd leidmen bij den mond: de menschen bij, en met;
Bij 'teten meestendeel, met woorden altemet.

6. Feb.

SPIEGEL [7]).

De Narr Narcissus was geluckigh in sijn' dagen,
Doe menschen, dat ick weet, geen' spiegels in en saghen:
Hij stierf een' sachte dood; maer, naer hij haestigh was,
Hy waer een' bloedighe gestorven door het glas.

eod.

---

1) In marg.: Qui vitia odit, homines odit. Thraseae dictum. ibid.
2) K. b., II, 42.
3) K. b., II, 53.
4) K. b., II, 56. Het HS. heeft geen titel.
5) K. b., II, 9.
6) K. b., II, 56.
7) K. b., II, 52.
vs. 3 *maer* K. a.: *want* — *haestigh* K. a.: *vierigh*

BORSTEL [1]).

Een Vercken is soo vuijl als een Beest wesen kan,
En 'theet vuijl vercken all dat vuyl is, vrouw of man.
Waer schoone borstel van 'tvuijl vercken niet gelesen,
Het vuyle vercken, Mensch, sou noch veel vuijler wesen.

eod.

KAM [2]).

Daer sprack een' Luijs (in luijsen tael)
Goe'n nacht goe huijsing, voer en mael:
Wij moghen hier niet langer asen.
De menschen werden ons te snood.
Veel honden, seyt men, is der hasen,
Veel tanden zijn der luijsen dood.

eod.

TANDSTOKER [3]).

Ian heeft geen' tanden als in een' Doos of een' Koker,
En doet als had hij groot gerief van een' Tand-stoker:
Dewijl het seker is dat hij 't niet doen en kan,
Is 'twonder dat elck een sijn' tanden stoockt met Ian?

eod.

GOUDEN OORLEPEL [4]).

Het Goud voeght min noch meer om Ooren uyt te vaghen,
Als een' vergulde vorck om de Miss uijt te dragen.

eod. 6. Feb.

OP HET AFSCHEYD [5]).

Ghy vrinden uyt den Haegh,
Goe menschen, die van daegh
My had geleyt een laegh,
En met een leege maegh
Quamt vallen even graegh
Met tanden als een zaegh
Op Ockenburgh, niet traegh,
Schoon ick nu vangh noch jaegh

---

1) K. b., II, 41.

2) K. b., II, 41.

3) K. b., II, 55.

vs. 1 *als in een' Doos of een'* K. b.: *meer als in een' Doos of*

4) K. b., II, 45.

vs. 2 *om de Miss* K. a.: *om Messie*

5) Zie Westerbaen's *Gedichten*, 1657, I, 459. De titel is daar: *Mijn Antwoort*; de 4 laatste versregels zijn niet gedrukt. Naar het HS. op de Leidsche Bibliotheek. Bovenaan zette H. den datum 7 Febr. — Zie dl. V, 283.

Door 't vriesen even staegh
Noch wild uyt 't veld en draegh
Dat ick somwylen plaegh:
Weet, dat ick niet en klaegh
Noch myne lever knaegh
Al quamt ghy met een kaegh,
Maer dat ick 't noch eens waegh
Te vanghen op myn kraegh
Een diergelycke vlaegh,
En daer niet nae en vraegh
Dat men myn wyn-kan raegh
En myne schotels vaegh
Op myne taefel-schraegh.

Geschreven buyten Praegh
By my, op Ockenburgh
Voogd van het Blockenburgh,
Vrind sonder jockenburgh
Van 't volck van Slockenburgh,
Van Broeck en Rockenburgh.

(Westerbaen.)

VINGERHOED [1]).

Trijn draeght een' vingerhoed;
All droegh'er Trijn noch negen,
Haer man hadd 'er niet tegen:
Want, seght hij, vrome bloed,
Als w' een krackeeltje kregen,
Dat wij schier 's daeghs eens plegen,
Sy souwmen met dit goed,
Al naeijde sy wat min, min krabb'len dan sij doet.

7. Feb.

SPINNEWIEL [2]).

Het Rad gaet als de Tijd; d'een' hand verdrijft dit rad,
Daer dient sich d'ander' van, en doet veel; dat 's staegh wat.
'T is eerlick tijd-verdrijven,
Als w'er wat bij bedrijven.

eod.

---

[1]) K. b., II, 58.
vs. 3 K. a.: *'T en waer haer' Man niet tegen*
[2]) K. b., II, 53.
vs. 4 K. a.: *Wat doen en wat bedrijven*

NOCH [1]).

Het spreeckwoord gaet wat slecht; maer 'tis van goede stof:
Haest-rijcke, mans of vrouwen,
Leert het van 't vlas onthouwen,
Die te veel zeffens grijpt maeckt het wel licht te grof.

eod.

(TE BONT) [2]).

All die 't te bont maeckt, Ian, hoeft juyst geen' pels te dragen:
De jonghe lieden doen 't, die in ons' malle daghen
Een bonte Regenboogh van Linten hangt om 'tlijf:
Soo maecken sij 't te bont. Let nu eens op uw Wijf
En haer' ontroerden beck; dat 's noch een bont bysonder:
Men seght haer niet een woord, sij smackter dusend onder.
En kaeckelt wit, swart, groen, rijp all uyt eenen mond.
Dat is te kaeckelbont.

eod.

BONT [3]).

De Bors en is geen geld, de luijs en is geen pels,
De pels en is geen Kool; 'tis maer wat haerigh vels:
Die 'tvier daerin begeert moet het daer self in maken,
Wij voelden 't nemmermeer, soo wij 't niet self ontstaken.
De proef is; deckt een Beeld van Marmer of Metal
Met Sabels over hoop, en siet hoe 'tsweeten sal.

8. Feb.

ZIJDE [4]).

Zij blinckt wat meer als woll; dat voordeel isser bij:
Maer s'en is maer als Melck, en Woll als Rijstenbrij.
Iae laets' ons op de kunst versnipp'ren en vervormen,
Wij thoonen wat wij zijn; wij kruijpend'er niet bij,
Wij kruypen inde Wormen.

eod. 8. Feb.

WOLL [5]).

De Beestjens onder all 'tviervoetighe geschapen
Die niemand leed en doen, ontneemtmen huijt en haer:

---

1) K. b., II, 53.
2) K. b., II, 263. Het HS. heeft geen titel.
vs. 4 *maecken* K. a.: *maeckten* — vs. 6 *smackter* K. a.: *maeckt 'er*
3) K. b, II, 31.
vs. 3 *het daer self* K. a.: *self daer vier*
4) K. b., II, 60.
vs. 2 *s'en* K. a.: *Zy*
5) K. b., II, 60.

En 'ten is maer half werck: eerst stekenw' ons in haer,
Dan stekenw' haer in ons; dat's heel werck: Arme schapen.

eod.

NOCH VIOLE [1]).

Het spinwiel en de veel schijnt schier een ding te zijn.
De recht'hand roert het werck, en doet alleen de snaer gaen,
De slincke doet het werck dan eens grof, dan eens fijn,
Mits duijm en vingeren sorghvuldigh op een haer gaen.
'T is waer dat d'een geluyt en d'ander gaeren spint:
Maer alsw' eens sullen gaen daer wij toch allegaer gaen,
Sal gaeren en geluyt d'een zijn als d'ander; Wind.

eod.

(QUAET DOEN) [2]).

Een de keel af te snij'n, 'tzij dat het man of hoen is,
Dat 's goed te doen, seght Ian:
Maer neemt het zij een man;
Smaeckt dat nae goed doen, Ian? 'k segg dat het quaet te doen is.

9. Feb.

'S daeghs wierd Ian Bruygom inde Kerck,
'S nachts bleeff hij steken in het werck.
Soo sey 'tvolck: maer de Bruijd sey, By manier van spreken,
'Kwouw dat ick seggen moght dat hij in 'twerck bleef steken.

eod.

IN EN UIJTSCHULD AEN MIJN' SOON [3]).

'Kheb menighte van volck beleefdelick verplicht,
Daer mij den thiende nu den hoed niet voor en licht.
Wie mij oijt vriendschap de, dien heb ick met verlangen
En met de volle daed weer-vriendschap doen ontfangen.
Laet u niet manen, Soon. 'kstae niemand in syn boeck:
In 'tmijne vind ick 'er bij nae meer dan ick soeck.
Soo moet mij Nyd en Spijt dit waere woord gedulden;
Ick laet veel' schulden naer, en ick sterf sonder schulden.

eod.

---

vs. 3 *'t en is* K. a.: *'t is noch*

[1]) K. b. II, 58

[2]) K. b., II, 263. Het HS. heeft geen titel.

vs. 1 K. a.: *De keel een*

[3]) K. b., II, 279.

vs. 4 *weer-* eerst: *mijn'* K. a.: *meer* — vs. 6 *'er bij nae meer* K. a.: *schier wat meer volcks* — vs. 8 eerst: *Ick sterf vol schulden, kind,*

(ONDANCKBAERHEIT MENSCHELICKHEIT) [1].

Wat soecktmen te vergeefsch dat noijt en was voor desen,
Noch is, noch wesen sal? Als men van danckbaerheit
Van Menschen spreeckt, bedenckt wat men met eenen seit:
Als een Mensch danckbaer waer, hy sou geen sondaer wesen.

eod. 9. Feb.

(WELSPREKENTHEIT) [2].

Wat light men d'ydelheit
Tot op den Stoel en leidt?
Meentmen dat ick wel spreken
Strax aenneem voor wel preken?
Ick heet het best sermoen,
Slecht spreken en wel doen.

eod.

KOETS [3].

All saegh ick swaere boeten
Op vreughd van wand'len staen;
Ick wouw niet ryden moeten
Om 'tgaen te laten gaen:
'Ken hoef geen vier paer voeten,
Kan ick met twee bestaen.

eod.

NOCH [4].

Met Coets en Peerden zijn de straten overvolt:
Den Haegh solt, den Haegh rolt, den Haegh holt, den Haegh dolt.

eod.

NOCH [5].

My luste wel te vragen,
Hoe 'toude lien verstaen
Dat sy noijt jong en saghen?
'Tschijnt wij van voren aen
Weer moeten leeren gaen;
Wij komen op ons' daghen
En gaen als kinderen elck in syn' Rollewaghen.

eod.

---

[1]) K. b., II, 279. Het HS. heeft geen titel.
vs. 2 *Als men van* K. a.: *wie van de* — vs. 3 *men met eenen* K. a.: *dat hy zeffens* — vs. 4 *Als een mensch* K. a.: *Een mensch die* — *hy* K. a.: *en*

[2]) K. b., II, 279. Het HS. heeft geen titel.
vs. 3 *Meentmen dat ick* K. a: *Hoe? wilmen my* — vs. 4 *Strax aenneem* K. a.: *Doen keuren*

[3]) K. b., II, 35.

[4]) K. b., II, 34.

[5]) K. b., II, 34.

NOCH [1]).

Men reed eens en men reisd', en 'twas een ongemack
Daer men sijn' lendenen noodsakelick in brack:
Nu rijdtm' en men reist niet. of men rijdt om te reisen,
En reist maer in den Haegh. Hoe konnen wij 'tbepeisen?
Als ick dit slepende gestraet-sleep sie rondom,
My dunckt ick inden ringh van een' Rosmolen kom.

eod.

NOCH [2]).

'T zij krancken, het zij stercken;
Eerm'er komt is men moe:
Eens reed men nae de kercken,
Nu sitten wij'r nae toe.

eod.

NOCH [3]).

Wat dunckt u, li'en van schick, sal 'tspeeltje konnen duren,
Daer tyd en geld aen gaet meer dand'er moet, of magh?
Ick meen Iae; waer 't alleen het rad van Avont-uren;
Maer 'tzijn de raderen van heel den le'ghen dagh.

eod.

NOCH [4]).

Men kan twee voeten licht versetten sonder pijn,
En men versitt twee billen:
Als w' eens weer sullen willen
Dat niemand nu en will, sal 'tout vergeten zijn.

eod.

NOCH [5]).

'T is uijt met Scheveringh, en all syn wonder oud:
Zijn daer noch Liefhebbers die nae wat vreemders vragen,
Sij en gaen maer om end om en weer om 'tHaegsch Voorhout,
Daer komt het niet eens aen op eenen Mallen Waghen.

eod.

---

1) K. b., II, 35.
vs. 2 *men* K. a.: *een* — vs. 3 *men rijdt* K. a.: *rijdtmen* — vs. 4 *En* K. a.: *Men* — vs. 5 *gestraet-sleep* K. a.: *gestraetslijp*

2) K. b., II, 35.
vs. 2 *Eerm' er komt* K. a.: *Half wegen* — vs. 3 *reed* K. a.: *trad*

3) K. b., II, 35.

4) K. b., II, 35.
Bij vs. 3 in marg.: Quod diu noluimus, posse desijmus. Sen.
vs. 4 *'tout* K. a.: *'t ons*

5) K. b., II, 35.
vs. 3 *Sij 'n* K. a.: *Sy* — *end* K. a.: *en*

NOCH COETS [1]).

Luij-ledigh' Haegsche vracht, die met u slepen gaet,
Als waert ghij, soo ghij zijt, een' Mis-karr langs de straet;
Leert wat die Karr u kost: weet ghij wel waergh' op uijt zijt?
Ghij voert het kostelixt van alle dingen uyt; Tijd.

10. Feb.

NOCH [2]).

Is een' swart led're doos soo vriend'licken besit,
Is ijser tegen steen soo lieffelick om hooren,
Dat icker mijnen romp, die tot gaen is geboren,
Langs straet om slepen liet? all waerd'er niet als dit,
Mij dunckt de wandelaer heeft verr het best verkoren:
'Kgae liever voor mijn' knecht dan icker achter sit.

eod.

NOCH [3]).

Twee Beesten en een Beest die de twee dwingen moet,
En somtijds niet en kan, en veeltijds niet en doet
Dan wat mij niet en lust, maer hem en de twee beesten;
Die volgh ick, en maeck mij den minsten, haer de meesten.
Waerom? 'ksit in een' Coets; dat 's Aensien, en Gemack.
Het Aensien heet ick wind. 't Gemack is maer een dack
Voor wind en regen: maer een Hoed en een lap laken
En twee goe' schoenen zijn onkostelicker daken.
Die voer ick daer ick will, en waer ick wend of keer
Sij decken mij niet min als 'tkostelicke leer.
Iae, maer ghij draeght uw pack, en 't mijn light inden wagen:
Wel, moet ghij niet wel Coets, Coetsier en peerden dragen?

eod.

NOCH [4]).

Men sliep eens in een' Coets; nu waecktm'er in: maer 't waecken
En 'tslapen in die Coets zijn seer gelycke saken.

eod.

DOOD [5]).

Gewis, de Dood is licht, soo s' om verdragen is;
Is s' onverdraegelick, s' is kort, dat 's oock gewis.

11. Feb.

---

1) K. b., II, 33.

2) K. b., II, 34.

3) K. b., II, 34.

vs. 2 *de* K. a.: *die* — vs. 3 *mij niet* K. a.: *niet hem* — *de* K. a.: *die* — vs. 7 *en een lap laken* K. b.: *een lapp van Laken*

4) K. b., II, 34.

vs. 1 *'twaecken* K. a.: *waecken*

5) K. b., II, 36.

In marg.: Si possum ferre, leuis est, si non possum, breuis. Sen.

(ZALIGH SCHAVOT) [1].

Beklaeght geen schuldigh mensch die met berouw en boet
De dood besueren gaet die hem de Rechter doet.
'T waer hem syn heil benijdt: schonck men hem 'tsondigh leven,
Van dusend tegen een 'twaer hem de Hell gegeven.

eod.

(AEN IAN) [2].

Ian, hebt gh'een' malle klucht ontydigh voortgebracht;
Men lacht wel met u, maer met u is 't datmen lacht.

eod.

(WOECKERAER) [3].

Die vuyle Woeckeraer, die daer soo weeldrigh leeft,
Wat seghtmen, heeft hij 't wel? 'k segh dat hij 'tqualick heeft.

eod. 11. Feb.

(TOT GODT) [4].

Vergeeft ghy soo als wy den schuldenaer vergeven;
Soo leef ick vrolick met de beste die daer leven
En vrolick sterven gaen: Iae, Schepper, van nu af
Ontsegg ick my Dyn' gunst, bespreeck ick mij Dijn' straf,
Houd ick de booste niet van nu af quyt en even
Met de goe' ziel die ghij, die ghij my hebt gegeven.

12. Feb.

(VERGEEFSCH VERGEVEN) [5].

Dirck scheldt syn' vijand quyt, die hem ter dood verwondt heeft,
En sterft met hem versoent: te weten, soo hy sterft:
Maer, seght hij, geeft hem God dat hy eens weer gesont leeft,
Hy sal hem doen verstaen met wien hy 't heeft verkerft.

eod.

(BANG IS DWEE) [6].

'Kheb tot den smit geleert wat ongestoorde weeld
Van heeten tegenspoed onendelick verscheelt:
Het spijtigh ijser moet doorgloeyt zijn, sou men 't smeden:
Ons hert in 'tkoel is hard; heet en bang soumen 'tkneden.

eod.

---

1) K. b., II, 264. Het HS. heeft geen titel.
vs. 3 *schonckmen hem 't* K. a.: *schencktm' hem sijn*
2) K. b., II, 264. Het HS. heeft geen titel.
3) K. b., II, 28. Het HS. heeft geen titel.
vs. 2 *dat hij 't qualick* eerst: *hij 't niet wel en* zooals in K. a.
4) K. b., I, 67. Het HS. heeft geen titel.
5) K. b., II, 265. Het HS. heeft geen titel.
6) K. b., II, 265. Het HS. heeft geen titel.

(ONDERSCHEIT) [1].

Wys en geleert schynt een; maer voor twee moet het strecken:
Veel wijse letterloos' en meer geleerde gecken.

eod.

(IALOUSER SONDE) [2].

Ialouse Sondaer, leert hoe schoon uw' ziele staet;
Sy haet die niet en haet all wat sy niet en haet.

eod.

(IALOUSIE ONUYTSPREKELIJCK GEQUEL) [3].

Ialous en vindtmen niet in suijver' Duytsche spraeck;
Waer 't soo in 'tDuytsche hert gelegen met de saeck,
En waer ons hert soo wijs, dat het eens kon verdoemen
'T gheen' ons' vorouders niet en hebben derven noemen!

eod.

(EENIGHE VREES) [4].

Laet de verwaenste komen
Om mijn hert te doen schroomen;
Ick houd hem voor een' Sot
Die anders vreest als God.

eod.

(AL EEN SLAGH) [5].

Waerom, ghy machtighe, versnuijft ghij in dit leven
De mindere van staet?
Siet hoe het God verstaet:
Uw even naesten is uw naesten en uw even.

eod.

(POCKIGHE IAN) [6].

Ian leefd' als een schavuijt
Met leenen en verteeren,
Met vloecken en met sweeren,
'T is door en door een guijt.
Ick sie 't niet aen syn' kleeren,
Maer door en door syn' huijt;
Die doet hij niet als smeeren
Vol pocken en vol sweeren:
Dat sweeren sweert hem uijt.

eod. 12. Feb.

---

1) K. b., II, 265. Het HS. heeft geen titel.
2) K. b., II, 265. Het HS. heeft geen titel.
vs. 1 *Sondaer* K. a.: *Minnaer*
3) K. b., II, 265. Het HS. heeft geen titel.
4) K. b., II, 265. Het HS. heeft geen titel.
5) K. b., II, 265. Het HS. heeft geen titel.
6) K. b., II, 265. Het HS. heeft geen titel.

(ONWETENDE DIRCK) [1].

Dirck eet en drinckt hem rond,
En siet noyt in een boeck:
Hy is kloeck en gesont,
Maer niet gesont en kloeck.

eod.

(CLAES DE SPEELMAN) [2].

De lichte speelman, Claes, die soo lichtvaerdigh fluijt,
Is een groot Meester, jae, maer niet veel minder guijt;
Een bal vol goeden winds, maer die niet veel en stuijt.

eod.

(NIEWEN DWANGH) [3].

Als 'tvolck syn' gasten wouw met Eten over quellen,
Soo men met drincken doet: 'teerst dat ick raden souw,
Waer minder kelders en meer heimelick gebouw;
Nu is 'tmaer Pispotten; dan soud't Secreten gellen.

eod.

(DIRCK OP EEN' GAUDIEF) [4].

'Ksagh Dirck, genaemt Dirck sonder ziel,
Dat hy een' Gauwdief t'onder hiel,
Die syn' Bors had gemeent te knappen:
Daer sagh ick hem vast op staen trappen
Of hij Brood kneed', of Torven trad.
Foey, riep ick, wat getrap is dat?
'T schynt of ghij Druijven stondt en persten.
'Tis geen nood, zeid' hij, laet hem bersten;
All trap ick hem wat darmen uijt;
'T is van ouds een doortrapte guijt.

eod.

(WAENWIJSE THOMAS) [5].

Ick hoefde niet veel spoocks van schryven of van lesen;
Waer ick maer half soo wijs als Thomas meent te wesen.

eod.

GAUDIEF [6].

Verstaet ghij 't Roomsche recht, sprack een die op een' Tas
Met een mes als een vliem een handigh meester was,

---

[1]) K. b., II, 266. Het HS. heeft geen titel.
[2]) K. b., II, 266. Het HS. heeft geen titel.
vs. 1 *lichte* K. a.: *wilde*
[3]) K. b., II, 266. Het HS. heeft geen titel.
vs. 2 *men* K. a.: *veel'* — *doet* K. a.: *doen* — vs. 4 *is 'tmaer* K. a.: *geldt het*
[4]) K. b., II, 266. Het HS. heeft geen titel.
[5]) K. b., II, 266. Het HS. heeft geen titel.
[6]) K. b., II, 12.
Bij vs. 4 in K. a. in marg.: § 23 et 25 Inst. de Act.

Wat een' gerechticheit! de man op 'tfeit bevonden
Had het viervout verbeurt: die 'tgeestigher verstonden,
Als ick doe, maer de helft; voor de kunst, dat 's gewis:
Siet of een Gaudief niet van ouden adel is.

eod. 12. Feb.

NOCH [1]).

My lust geen menschen-bloed: wat light mij aen de moord?
'K houd 't met Ryxdaelertjens en Croontjens en so voort.
En doo luij geven niet: schenck ick een man syn leven
Hy magh mij noch een' kans van een dick beursje geven.

eod.

(PAS) [2]).

Is 'twaer, dat Ionckheer Ian met Ionckvrouw Iudith trouwt;
En is hij zestich ruijm en sij ruijm vijftich oud?
Ick segg niet of het wel of misgepaerde trouw is;
Maer dat hij een Ionck heer als sy een' Ionghe vrouw is.

eod.

TAPIJTEN [3]).

Een Masker is een lap die een wit aensicht deckt;
'T muermasker doet dat oock: maer 'tisser met gegeckt.
Dat Masker schutt de son, hier magh geen son op schijnen,
Als door een Masker weer van Blinden of Gordijnen.

eod.

NOCH [4]).

Die 'tbuyten-Bosch berydt, heeft binnen geen van doen;
Die 'tbinnen-Bosch besitt soeckt het vergeefsch in 'tgroen:
Het magh de prachtighe gevalligh zijn, of spijten,
Daer 's ergens overdaet; in Coetsen, of Tapijten.

eod.

SCHILDERIJ [5]).

De beste schilderij weet ick geen' naem te geven
Als een' waenwatighe verschaduwingh van 'tleven:
Wilt ghij haer' deughd verstaen? treedt in den sonne-schijn,
En siet wat schaduwen van 'tschoonste leven zijn.

eod.

---

vs. 5 *voor de kunst* K. b.: *en voor 't kunstje* — *gewis* K. b.: *wiss*

1) K. b., II, 13.

vs. 2 *'t* niet in het HS., wel in K. b.

2) K. b., II, 266. Het HS. heeft geen titel.

3) K. b., II, 55.

4) K. b., II, 56.

5) K. b., II, 50.

NOCH [1]).

Geen levendigh Pinceel en kan 't bij 'tleven halen:
Al quam Apelles weer,
En hondert and're meer;
Al menschen mijmering, die niet en doen als dwalen:
Met reden noemen sy 't in 'thooghe Duijtsch-Land, Malen.
eod.

NOCH SCHILDERIJ [2]).

Gods werck, dat ick begaen, besien, besitten kan,
Daer hoef ick geen' Copij uijt Menschen handen van.
Een deeltje vande kunst kan mij te recht verblyden:
Dat deeltje, dat de hand op 't rad leght vande tijden,
En stelt mij Grootevaer syn overgroote Vaer
Voor ooghen, of het volck van he'en of gist'ren waer,
En sal myn' kinderen kinds kinderen doen erven
Mijn aensicht, dat met mij gaet sterven en bederven.
Is niet die wetenschap meer meesters dan de tijd?
'T is, het verderffelick in d' Olij geconfijtt.
13. Feb.

(VEEL WETEN, WEINIGH) [3]).

Wat is geleertheit? All te weten dat sy wisten
Die voor ons waeren, en min wisten dan sij misten?
Wien sou die wetenschap dan helpen, en waertoe?
Wat scheelt het, of het veel', of ick alleenigh doe
'T geen maer gedaen en werdt? Maer spreeckt drij niewe woorden,
Drij dingen diemen noijt van and're menschen hoorden;
All die de Wereld soo geringhen gave geeft,
Is 'tmeer als all dat oijt geleert geheeten heeft.
eod.

SLYPSTEEN [4]).

De Slijpsteen neffens 't Mes en slijpt niet; tegen 't Mes
Gewreven maeckt hij 'tscherp. Neel, houdt dit voor een' les.
Ghij moet mij met gewelt weerstaen en wederspreken,
Om mijn' genegentheit te scherpen en t' ontsteken.
Hebt ghij geen lacchens lust, biedt mij geen' tegenweer,
Ghij hebt geen nood van 't mes, leght maer den slyp-steen neer.
eod.

---

1) K. b., II, 50.
2) K. b., II, 267. In K. a. is de titel: *Dienstighe Schildery.*
vs. 5 *stelt* eerst: *brenght* — vs. 9 *meesters* K. a.: *meester*
3) K. b., II, 267. Het HS. heeft geen titel.
4) K. b., II, 52.
vs. 1 *slijpt* K. a.: *slijt*

(WAT SELDSAEMS) [1].

'Kben niet mirakel-geck: maer een in all mijn leven
Had ick wel lust te sien, en vrij wat voor te geven:
Ick meen een' Bruydegom, die naer den eersten nacht
Na d'oude vrijheit niet eens achterom en dacht.

eod.

DANS.

Doe Adam Bruygom wierd in Gods gewelfde kerck;
Wie dansten op sijn' feest? wie anders, als de Beesten?
Op onse Bruijloften (hoort wel toe, jonghe Geesten)
Daer komen Menschen self, en doen der Beesten werck.

eod.

NOCH DANS [2].

Doorluchte Coninghen, die aerdsche Goden heet,
Ghij zyt d' almachtigste, soo ghy niet beter weet:
Maer, houdt het mij te goed'; ick weet noch grooter Hanssen;
Speel-lieden, die u selfs doen naer haer' pijpen danssen.

eod. 13. Feb.

(SCHIELIJCK NIEW) [3].

Heeft oyt History van een weeldrigh man gerept,
Die midden uyt den dans gevanghen wierd genomen;
Mij dunckt, dat was een visch die, seilend in syn' stroomen,
In een' door-heete pan met boter wierd geschept.

eod.

DROOMEN [4].

Lett toch eens op de menschen:
Wie souse sotter wenschen?
Sy hebben wat gedacht
All slapende bij nacht
(Want droomen zijn gedachten)
Niet waerd datm'er om lachten,
Dat druckens' in haer hert,
Daer ghaen sij met ter Mert,
En venten voor goe' waeren
Die 't noijt en zijn, noch waeren:

---

1) K. b., II, 268. Het HS. heeft geen titel.
2) K. b., II, 36.
3) K. b., 266. Het HS. heeft geen titel.
vs. 3 *seilend* (het woord is niet heel duidelijk) eerst *springend'* als in K. a.
4) K. b., II, 36.

Hoe haer' gedachten gaen,
Als d'oogen open staen
En all' de sinnen waecken,
En schijnt haer niet te raken;
Als men geen mensch en is,
En tastmen, schijnt, noijt mis;
'S nachts, als wij niet en weten,
Gaen gecken voor propheten;
'S daeghs, als men hoort en siet,
Is dencken min als niet.
Wat dunckt u van de menschen,
Soudt ghij se sotter wenschen?

eod.

(AL TEGEN STROOM) [1]).

Ghij vraeght, hoe ick soo veel gedicht heb en geschreven,
Door all' de besighheid daer men my lang in sagh?
Will de mensch niet altoos all wat hij niet en magh?
Had ick meer tyds gehadt, ick had veel min bedreven.

14. Feb.

Will yeder in 'tgemeen all wat hij niet en magh,
Hoe eetmen dan soo nood' all dat men niet en magh?

eod.

(AENDE YDELE IEUGHT) [2]).

Twee jaeren had syn' moer haer' vingerhoed gesocht,
Seid' een vermaeck'lick man, dien ick wel noemen moght,
Haer' naelde wel derdhalf, haer' Brill wel seven maenden,
Het Kokertjen wel ses, en, als hij 'tall vermaenden,
Veel' minder meubeltjens te samen wel een jaer,
En soo veel min geleeft. 'Tzij logen of 'tzij waer;
Wat dunckt u Ionckertjens en pronckertjens voll veeren,
Voll lints, voll spellewercks, soo ghij maer Haer en Kleeren
En den tijd t'samen somt die daeraen is gegaen,
En wat ghy doende voorts heel niet en hebt gedaen,
Wat dunckt u, ('twilder uijt, ghij moet het mij vergeven)
Heeftm' u in twintigh jaer wel anderhalf sien leven?

eod. 14. Feb.

---

vs. 15 *men* K. a.: *mensch*

1) K. b., II, 267. Het HS. heeft geen titel.

In marg.: Quintilian.

vs. 2 *daer men my lang in* K. a.: *daer in men my langh* — vs. 3 *de mensch niet* K. a.: *niet de mensch*

2) K. b., II, 269. Het HS. heeft geen titel.

vs. 9 *den* K. a.: *dien*

(WACHT WAT) [1]).

Is mij een' vodderij gevallen uijt de pen,
(Weet, leser, dat ick all' mijn' vodden daer voor ken)
Ick sluytse van mij af en laetse liggen rotten:
Lang, lang naer haer' geboort onthael ick se de motten,
En valder met den keur van een versch oogh op aen.
Gevalt mij 'tkind dan noch soo 't eertyds heeft gedaen,
Soo houd ick 't voor soo schoon als icker een kan baeren,
En brengh het inde Werld. daer hoort een tyd van jaeren
Om d' eerste blinde Min die de geboorte gaf
Haer' oogen t'openen met alle vliesen af.
Wij moeten ons elck een als vreemdelingen lesen;
Dan kan elck, en niet eer, sijn eigen rechter wesen.

eod.

(IANS WIJF) [2]).

Ian heeft een mondigh wijf die al snapt wats' in sin heeft,
En toijt sich kost'lick op, als waers' eens 'sdaeghs de bruijt:
Mij dunckt dat sulcken vrouw voor Ian wat veel snaps in heeft,
En wel soo veel snaps uijt.

eod.

(PEERLEN VOOR VERCKENS) [3]).

Een goed Musick-stuck heeft oneindelick veel in;
Maer 'tschijnt het meeste volck meer tongen heeft als ooren,
Soo praetm'er over heen: 'T is jammer in mijn' sin
Dat daer soo veel toe hoort soo veel' niet toe en hooren.

eod.

(SEGGEN EN DOEN) [4]).

Een wilde mij myn' eer in d' eer van 'tsneldicht krencken,
En seide, doet wat kloecks, dat 's beter als 'tgesegh.
'T is, seid' ick, soo ghij seght, maer, als ick 'toverlegh,
Die kloeck wil leeren doen moet eerst kloeck leeren dencken.

eod.

---

[1]) K. b., II, 268. Het HS. heeft geen titel.
In marg. in K. a.: Dabam iis otium, ut refrigerato inventionis amore diligentius repetitos tanquam lector perpenderem. Quint. Praefat. Or.
vs. 7 *kan* K. a.: *kon*

[2]) K. b., II, 268. Het HS. heeft geen titel.
vs. 2 *'sdaeghs* K. a.: *daeghs*

[3]) K. b., II, 268. Het HS. heeft geen titel.

[4]) K. b., II, 268. Het HS. heeft geen titel.
vs. 3 *seght* K. a.: *leert*

(AEN VRIJSTER NEEL) [1].

'T en sluijt niet, seid' ick, Neel, ghij en zijt noch de Bruyt niet,
En light met Claes en malt. Sij seij, mijn goed is mijn,
En mijn is al 'tgebruijck. Iae, seid' ick, dat kan zijn,
Ghij mooght wel meester van uw goed zijn; maer 'ten sluijt niet.
15. Feb.

COMEDIE [2].

Men bant het Camerspel ten land' uijt, als een' sonde
Die swacke sondaeren tot meerder sonde ruijt.
Ick straf de Wetten niet; maer, als het aen mij stonde,
Ick bande 't Keuckenspel en 't Kelderspel voor uijt.
eod. 15. Feb.

SCHERMEN [3].

Ick gun u bey 'tvermaeck en d'oeffening van schermen,
'Kmagh lyden dat ghij weet hoemen sich konstigh weert:
Maer, sonen, als ghy 'twel en door-wel hebt geleert,
Onthoudt dit byden naem; 'tis maer konst van beschermen.
eod.

VASTELAVOND [4].

'Kweet niet wie 'tslempen eerst en 'tvasten korts daer na vond;
Dat 's Papen-werck geweest. Dit weet ick; eetmen niet,
Soo vastmen; ismen dood, men eet niet: daerom siet,
'S daeghs voor den sterfdagh is 't de groote vastelavond.
eod.

COORDEDANSSER [5].

Veracht mijn' konsten niet; het waer een loose lincker,
Die op het enghe pad all doen kost wat ick kan:
Wat magh ick seggen, Loos! het waer een heiligh man,
Die van 'tpad niet en weeck ter rechter noch ter slincker.
eod.

NOCH [6].

Wat is oprechticheit een' deughd van hooger waerde!
Gae'ck niet oprechtelick recht op, ick moet ter aerde.
Let, Rechters, 'tgaet uw doen, en 'tgaet uw spreken aen;
De Schael wipt, of de Tong moet recht in 'thuijsken staen.
16. Feb.

---

1) K. b., II, 269. Het HS. heeft geen titel.
vs. 1 *ghij en* K. a.: *siet, ghy* — vs. 3 *seid'* K. a.: *sprack*
2) K. b., II, 36.
3) K. b., II, 50.
vs. 2 *weet* K. a.: *'t weet* — *hoemen* K. a.: *hoe een*
4) K. b., II, 57.
5) K. b., II, 10.
6) K. b., II, 10.

NOCH [1]).

Myn doen schynt wonderlijck;
En 'ten is niet met allen:
Slim op den breeden dijck
En niet slim op den smallen;
'Tperijckel is gelijck:
Die slim gaet moet in 'tslijck,
Die recht gaet kan niet vallen.

eod.

NOCH [2]).

Daer hoefde geen gepreeck
Van d'een' in d'ander weeck
Op onse jonghe lieden:
Waer daer geen ander dans
Als desen op syn Frans,
'T sou sich selfs wel verbieden.

eod.

VERREKYCKER [3]).

Heel verr werdt heel naer bij, naerbij bykans aen een,
Vier mijlen weeghs tot twee, een' mijle schier tot geen'.
Verr-sienders, siet wat toe; sal 't dese kunst lang herden,
Wat een klein bolletje sal heel de wereld werden!

eod. 16. Feb.

NOCH [4]).

Als Pier aen 'tpoyen is, en valt aen 'toude blasen
Van Adel en van Goed, en lieght een yeder stom;
All dat hier bolle doen doet hij door volle Glasen,
Maeckt alle ding heel groot en keert het av'rechts om.

17. Feb.

NOCH [5]).

Verr sien en is 't niet all, maer verr sien en veel teffens.
Die dat kan gaet voor verr en voor voorsichtigh uijt.
Men sie soo verr men will; hij komt aen geen besluijt
Die maer een dingh en siet en nietmetall daer neffens.

eod.

---

1) K. b., II, 10.
vs. 2 *'ten is* K. a.: *is doch*
2) K. b., II, 10.
vs. 6 *selfs* K. a.: *self*
3) K. b., II, 57.
4) K. b., II, 57.
5) K. b., II, 57.

NOCH [1]).

Daer ick een' moije meit sagh in haer' venster leggen,
Met den neus inde locht en de hand aende Buijs,
En haelen Iupiter met haer' schoon' oogen t'huijs,
Moer, seid ick, dat gaet wel; maer wat sal Iuno seggen?

eod.

NOCH [2]).

'K hoef maer een oogh in 'tzeil, een aen den blicken Brill,
Als ick scherp toesien will:
Waer heeft men oijt gelesen,
Dat men, om wel te sien, ten halven blind moet wesen?

eod.

NARRESLEDE [3]).

Het peerd en is niet geck oft'er de kap af draeght;
De Man is 't die het jaeght.
En 'tspel gaet averechts: dus wild' ick het verstellen:
Als het peerd sitten kost, ick setten 't in de slé,
En de geck in syn' sté,
Behangen met de bellen.

19. Feb.

NOCH [4]).

De narre-bellen die 'ck de straeten langs hoor gaen,
Staen mij niet qualick aen:
'Kwouw all' de narren soo haer' bellen met haer brachten,
Soo mochtm'er sich voor wachten.

eod.

NOCH [5]).

Ick vond Ian als een' narr staegh opde Narre-sleê,
En strafte dat hij soo geduerigh lagh en reê:
Hy seij, 'ten was niet waer; hij sat het maer en deê.

eod.

NOCH [6]).

Siet ghij dien narr wel op sijn slé?
Hy rydt, schijnt; maer hij loopter mé.

eod.

---

1) K. b., II, 57.
vs. 2 *den* K. a.: *haer'* — *de* K. a.: *een'* — vs. 4 *sal* eerst: *magh*
2) K. b., II, 57.
vs. 4 *men, om wel* K. a.: *m'om te deegh*
3) K. b., II, 44.
vs. 1 *oft 'er* K. b.: *of 't schoon* — *af* K. b.: *hier*
4) K. b., II, 44.
5) K. b., II, 45.
6) K. b., II, 45.

(LOOSE DIRCK) [1].

Als valsche menschen willen,
Siet wat twee woorden schillen:
Dirck, seid' ick, schrickt het oock het peerd dat ghij berydt?
Neen, seid' hij, niet altoos, en meende, niet altyd.

eod. 19. Feb.

(MILTMEESTERING) [2].

Dirck, seid' ick eens, ghij mooght soo rijck zyn als ghij wilt;
Ghy kont noyt vrolick zijn; het schort u aende Milt:
Iae, seid' hij, moght ick eens soo rijck zijn als ik wouw,
'Kwed dat de milt mijn' vreughd niet lang beletten sou.

eod.

(IANS DOBBELE WENSCH) [3].

Ian hoopt noch eens soo rijck te werden als ick ben:
Dat had hij goed te doen, naer ick mijn' armoe ken:
Maer 'tis een dobb'le sin; hij wil mij niet gelijck zijn;
Eens is hem niet genoegh. Hij wil noch eens soo rijck zijn.

eod.

LENDEN.

Ian heeft, gelyck een' mag're Tel,
Twee lenden elck lang als een El:
Hij zij soo weeldrigh als hij kan,
Ick segg 'tis een el-lendigh man.

eod.

DIAMANT [4].

Wat is het daerw' ons geld soo dertel aen vermallen?
Niet als de klaerste steen of 'thardste glas van allen.

eod.

PEERLEN [5].

'Kwenscht om geen wereld s goed, hadd' ick maer in myn' Tuyntjens
Een struyckje twee of drij van sulcke zee-ayuijntjens.

20. Feb.

ROBIJN [6].

Ick steld' een' Boer te vre'en, en noemden een' Robijn
Een droppeltje wat hert bevrosen van Roo wijn.

eod.

---

1) K. b., II, 274. Het HS. heeft geen titel.
2) K. b., II, 274. Het HS. heeft geen titel.
vs. 1 *Dirck* K. a.: *Jan*
3) K. b., II, 274. Het HS. heeft geen titel.
4) K. b., II, 36.
5) K. b., II, 46.
vs. 1 *wereld s* K. a.: *aerdsche*
6) K. b., II, 48.

CORAL [1]).

Beschaemde Peerlen zyn Coralen, en niet vals,
Om datmens' hangen siet aen een' Boerinnen hals.

eod.

EMERAUD [2]).

Een letterken of twee schort aenden Emeraud:
Dat groen is en groen blyft hier beter Nemmer oud.

eod.

TURCOIS [3]).

Ick noemden een Turcois, om met een kind te mallen,
Een brockjen hemels diep in d'aerde neer gevallen.

eod.

GOUD [4]).

Een Kaelis gaf gewis den naem van son aen 'tgoud;
Het blinckt en het verwarmt veel meer als Turf en hout.

eod.

YSER [5]).

Goud is wel goed en schoon; maer het volck is wel wijser;
Als 'top een kerven gaet, soo geeftmen Goud voor Yser.

eod.

(TWEE ACHTERDEUREN) [6]).

Ian weet syn' swaericheit in een' Kan te verdrincken;
En als hij geen' en heeft, moet hij dan niet eens drincken?

eod.

(IN SLAEP EN DOOT) [7]).

Ick haest mij noyt te bedd: heb ick groot ongelijck?
Een mensch die niet en waeckt is een dood-levend lijck.
Eens sterven staet ons toe, en 'tsal een korte stoot zijn;
    Maer wie wil 's daeghs eens dood zijn?

eod. 20. Feb.

Veracht mijn Sneldicht niet; 'T is Alchimisterij [8]);
'T is mergh van langen sin. 'K segh niet hoeveel het weerdt is,
En of 't uijt goede stof of quae gedistelleert is;
Maer, soeckt ghij sot of wijs in 'tkorte, soo leest mij.

eod.

---

1) K. b., II, 36.
2) K. b., II, 38.
3) K. b., II, 56.
4) K. b., II, 39.
5) K. b., II, 60.
vs. 1 *het volck* K. a.: *'t krijgsvolck*
6) K. b., II, 268. Het HS. heeft geen titel.
vs. 1 *een' Kan* K. a.: *'t glaesken*
7) K. b., II, 270. Het HS. heeft geen titel.
8) K. b., II, achter den titel.

(SLAPENDE WAECKER) [1].

Die syn' gedachten gaen in 'twandelen en gapen,
Gelijck gedachten gaen diem' in syn' droomen denckt;
Ick weet niet of die man syn' sinnen heeft gekrenckt;
Maer hij heeft min gedaen als wakende geslapen.

eod.

HAMER [2].

Een' kort woord, snell en fel gesproken, heeft meer kracht
Dan een lang swaer bericht dat slaep'righ uytgeseght werdt:
Een kleinen hamer, snel gedreven, heeft meer macht
Dan een swaer Yser dat maer op den Bout geleght werdt.

eod.

SPIJCKER [3].

Set eens werck tegen werck, dat 's hullen tegen bouwen;
Zyn spijckers niet voor mans als spellen zijn voor vrouwen?

21. Feb.

STOOF [4].

De Stoof is als een Beeld; s' heeft oogen en s' en siet niet,
Daerom beklaptse Griet niet:
Hads' oogen en een' mond als Griet heeft, 'tmoster uijt,
Wat Griet heeft, een' gestoofd', of een gebraden huijt.

eod.

NOCH [5].

'Kweet niet of 'telders voor waer uijt gaet, of voor wonder;
Ons' vrouwtiens vallen warm en hebben 'tvier van onder.

eod.

TEERLING [6].

Iae Teerling, seyt Andries; wel magh 't een Teerlingh heeten;
Hij heeft mij meer verteert als drincken doet of eten.

eod.

HOET [7].

Groet geerne, kinderen. indien ghij 't niet en doet;
Licht maecktg' een' vijand om 'tniet lichten van een' Hoet.

eod.

---

1) K. b., II, 246. Het HS. heeft geen titel.
2) K. b., II, 39.
3) K. b., II, 53.
4) K. b., II, 54.
5) K. b., II, 54.
vs. 1 *voor waer* K. b.: *oock voor waer* — *of voor* K. b.: *of*
6) K. b., II, 56.
7) K. b., II, 40.

NAEYKUSSEN [1]).

Mij dunckt het recht de naem voor sulcken studie waer',
Alsm' een Naeykussen noemd' een' vrouwen-lessenaer.
eod.

KLADSCHILDERS ESEL [2]).

Als ick het elders saegh, ick sou verschricken moeten;
Twee Esels maecken hier niet meer uijt als vijf voeten.
eod. 21. Feb.

LESSENAER.

De Lessenaer is niet, de lesenaer is 'tall.
De ghene doet noch ijet, maer dese nietmetall.
eod.

TAFEL [3]).

'Ken ken den man niet; maer een slechte Doctor wast,
Die 'twoord uyt vond van Tafel,
Daer niet op sluijt als wafel,
En soo veel beter spijs, niet op rijmt, maer op past.
eod.

KELDER [4]).

Wijn komt van onder d'aerd; die hem naer synen aerd
Wil houden wel bewaert,
Brengh hem weer onder d'aerd.
eod.

NOCH [5]).

Een dronckaert stierf getroost, mits hij een' hoorde seggen,
Hy soud' in geen slecht Graf, maer in een' kelder leggen.
eod.

FLESCH [6]).

Dirck, let op dese les;
'T moet vloeyen, of 'tmoet ebben,
Men kan 't niet t'samen hebben:
Altyd een' volle flesch,
Altijd een' holle tesch.
22. Feb.

---

1) K. b., II, 44.
vs. 1 *Mij dunckt* K. a.: *Ick segg*
2) K. b., II, 42.
3) K. b., II, 55.
4) K. b., II, 41.
5) K. b., II, 42.
6) K. b., II, 38.

NOCH [1]).

Ian sagh een' flesch vol wijns, en seij met lust, het was
Een rijpe druijven-bes door een Vergroot-gelas.

eod.

RAZIJN [2]).

De rimpelende Druijf werd oud en lieffelick:
Gingh 't met de vrouwtjens soo, wat waer 't gerieffelick!

eod.

(AEN BRUYDEGOM DIRCK) [3]).

Trouwt ghij, Dirck? veel gelucks; soo ghij mij 'twoord wilt geven
Van de quae kinderen; Niet meer van all mijn leven.

eod.

HAND-DWEIL [4]).

Wascht, Iudas kind, en plast en drooght uw' natte handen;
Het vellevuyl gaet af, maer noyt het vuyl van schanden.
Daer is een klevend vuijl, dat met will in het graf;
Het Bloed en woecker-vuijl; dat veeght geen hand-dweil af.

eod.

SERVET [5]).

Men vraeght mij nu en dan van waer het woord Servet is?
Heel wel en weet ick niet
Wat het voor noen bediedt:
Naermiddagh is 'teen ding dat seer vuijl en seer vet is.

eod.

(DIRCK INDEN BANT) [6]).

Dirck had dat geldigh wijf noodsaeckelick van doen:
'T is een wijf evenwel; en 'thoofd staet hem soo groen.
Hij miste wel een wijf, als hij haer goed kost missen:
Maer eten gaet voor al. Sou men niet mogen gissen
Dat niewgetrouwde Dirck, die meer denckt dan hij seght,
In een gevangenhuijs met goude Traellien leght?

23. Feb.

---

1) K. b., II, 38.
2) K. b., II, 48.
3) K. b., II, 261. Het HS. heeft geen titel.
vs. 1 *Trouwt ghij, Dirck?* K. a.: *Dirck, trouwt ghy,*
4) K. b, II, 39.
5) K. b., II, 51.
6) K. b., II, 269. Het HS. heeft geen titel.
vs. 2 *een wijf evenwel* K. a.: *evenwel een Wijf* — vs. 4 *Soumen* K. a.: *soud ick*

LYNDRAEIJER [1]).

Kost yeder een soo spinnen,
Wat een soet voordeel waer 't!
De man doet niet als winnen,
En hij gaet achterwaert.

eod.

(EEN' BOOSE RIJCKE) [2]).

Veel' vrienden rieden mij een' rijcke weew te trouwen:
Ick hiel mij koeltjens; maer ick teeckende de Kaets,
En, als ick 't oversloegh, ick waerd'er met behouwen:
Doch, mannen, seid ick, stelt u selven in mijn' plaets;
Wat dunckt u, dorst ghij mij wel instaen voor 'tberouwen?
S' heeft inder daed veel goeds; maer inden aerd veel quaeds.

eod.

RINGH [3]).

Geboeyde vingeren in Ringen, vijf of ses,
Die gulde Slaevernij streckt als recht voor een' statie:
Als 'tons een ander dé, wij trocken 'tin proces;
Nu gaenw' in hechtenis bij will'ghe condemnatie.

24. Feb.

(ONMENSCHELICKHEIT) [4]).

Ian, seghtm', is moedigh als een Leew. Is dat syn meest?
Soo is hij evenwel maer moedigh als een Beest.

25. Feb.

WEERHAEN [5]).

Haeghsch Hoofsche pronckend volck, het zy dan man of wijf,
Die meer gevolghs begeert dan uw Bors wel kan voeden,
Let wel op myn bedrijf:
'Kheb altoos inden wind, en noijt en kan ick spoeden;
De reden is, mijn steert is grooter als mijn lijf.

26. Feb.

---

1) K. b., II, 17.

2) K. b., II, 270. Het HS. heeft geen titel.
vs. 1 *mij* K. a.: *Jan* — vs. 2 *Ick* K. a.: *Jan* — *mij* K. a.: *hem* — *ick* K. a.: *hy* — vs. 3 *En, als ick 't* K. a.: *Als ick het* — vs. 4 *ick* K. a.: *hy*

3) K. b., II, 48.
vs. 2 *als recht* K. a.: *recht als*

4) K. b., II, 251. Het HS. heeft geen titel.

5) K. b., II, 59.

NOCH [1]).

Het wispeltuerigh dingh, dat hier van Oost tot West
Vijf, ses mael 's daeghs beweeght, (heb ick het wel onthouwen
Wat alle mans aerd scheelt van allen aerd van vrouwen)
Magh wel een Weerhaen zijn; maer een Weerhoen waer 'tbest.

eod.

(BOUWENS ONTHOUWEN) [2]).

Hoort ghy wel, riep ick, Bouwen,
Past het mij wel t'onthouwen
Wat ghij mij schuldigh zijt
Van over langen tyd.
Iae, seid' hij, sonder faelen;
Maer weet van geen betaelen;
En als ick 'er na vraegh,
Seght hij ter goeder trouwen,
Onthouwen is onthouwen,
En onthoudt het mij staegh.

eod. 26. Feb.

(BOOSE IAN) [3]).

Ian trouwd' een' jonghe vrouw, daer hij wat acht op slaen sou,
Om of sy haer misgaen wouw.
De vrouw is goed van leven,
En Ian geeft s' alle daegh een' oorband ses of seven,
En seght, als m' hem bestraft, hij heeft noch noyt voldaen,
Der vrienden meening was hij souder acht op slaen.

27. Feb.

(WILTBRAET) [4]).

Tryn, weet ghy wat ick vast voor een mirakel houw?
'T zy tuschen ons geseght; Een goede kloecke vrouw.

eod.

(LICHTE AGNIET) [5]).

Agniet heeft om een hoeck een mallicheit begaen:
Eerst heefts' haer' goeden man en dan haer selfs ontgaen.

eod.

---

[1]) K. b., II, 59.

vs. 4 *'tbest* K. a.: *best*

[2]) K. b., II, 270. Het HS. heeft geen titel.

vs. 1 *ghy wel* K. a.: *toe dan* — vs. 2 *Past het* K. a.: *En past* — vs. 7 K. a.: *En, kom ick hem eens by,* — vs. 8 *Seght hij* K. a.: *Hy seght* — vs. 10 K. a.: *En staegh onthoudt hy 't my.*

[3]) K. b., II, 270. Het HS. heeft geen titel.

vs. 3 *goed van leven* K. a.: *een goet Dier* — vs. 4 *ses of seven* K. a.: *dry of vier* — vs. 5 *noch noyt* K. a.: *maer half*

[4]) K. b., II, 271. Het HS. heeft geen titel.

[5]) K. b., II, 271. Het HS. heeft geen titel.

(PIETERS WIJF) [1].

'T is een ouwbolligh wyf daer Pieter aen getrouwt is,
S' is in ouwbolligheit geverwt tot in de woll:
Of ick het niet en wist, 'ksaegh 't aen haer' grijsen boll:
'T is een oudbolligh wijf dat zestigh jaeren oud is.

eod.

VLAGGE [2].

Scheeps vlagge wijst den wind geduerigh naer hij draeijt,
En elcke Kabel dient. Wat doen ons' jonghe Heeren
Met linten op de broeck, en op den hoed met veeren?
Die vlagge wijst den wind die in haer' hoofden waeijt.

eod.

BED-STEDE [3].

In 'twaecken is 'tniet vreemd: 'tis wonder dat de Franssen
Ons oock al slaepende naer haere pyp doen danssen:
Doe Holland slechter en soo veel te wijser was,
Leid' elck syn beste goed in een goe dichte Kas.

eod.

(DIRCKS GEBROET) [4].

Dirck heeft veel' kinderen, daervan my dunckt de meesten
Min menschen zijn als beesten:
Verwondert u dan niet, maeckt hy somtyds de beest;
'T heeft lang syn werck geweest.

eod.

WIJSER [5].

Twee vrysters heeft Andries in als;
Maer 'tis in schyn, en die is vals:
Gelyck de wijsers vande Klocken
Veeltijds het raderwerck bejocken:
Al staet syn wijser dan op tween,
Van binnen staet syn hert op een.

eod. 27. Feb.

NEUS.

Neemt het niet qualick, Ian, ick segg het uijt medoogen,
Daer staet een stuckje vleesch schuijns tuschen beid' uw' oogen.
Wilt ghij de ganghen gaen van een vroom eerlick man,
Soo volght uw neus niet, Ian.

eod.

---

[1]) K. b., II, 271. Het HS. heeft geen titel.
[2]) K. b., II, 58.
[3]) K. b., II, 30. In K. a. is de titel: *Houten Bed-stede.*
[4]) K. b., 270. Het HS. heeft geen titel.
[5]) K. b., II, 60.
vs. 6 *staet* K. a.: *gaet*

MIJN' BEELD [1]).

Lang was ick Vleesch en Been;
Hier staen ick als een steen.
Wie soud't niet werden, die soo veel vreemds siet geschieden,
Hier van ondanckb're, daer van onbeschaemde lieden?

eod.

(DUYF EN SLANG) [2]).

Ick volgde de goe les die mij een goed man gaf;
'K nam 't hem niet qualick af die myn geld had gestolen;
Maer, komende ter plaets daer hij het had gescholen,
Packt' ick het soetiens op: Nam ick 'them qualick af?

eod.

SIECK VAN HYPOCRAS [3]).

Was 't Heer Hippocrates syn werck, die soete dranck,
Die gecanneelde Gall? Ick soudt'er schier uijt proeven.
'T is konstigh aengeleght; die daer drij daghen lanck
Sijn maegh met had geterght, sou licht den vierden hoeven
Een Heer Hippocrates of drij, vier sulcke boeven.

eod.

MUIJL [4]).

Ick magh geen' vrouwen sien slofkoussen met haer' muijlen:
Mij dunckt, het is genoegh dat sy van boven muijlen.

eod.

(VERGEVING) [5]).

Vergeeft mij, man, seij Trijn; heb ick wat mals bedreven;
'T en sal noijt meer geschien. Dirck nam het woord in acht,
En heeft haer vriendelick een soopje toegebracht
Om haer te redderen van wat te langen leven.
Doe bad hij op syn beurt; Tryn, wilt mij dit vergeven,
T en sal noyt meer geschien. Sij sey in haer gedacht,
En heeft soo lieffelick den boosen geest gegeven,
'Kwouw 'ck u vergeven moght soo ghij mij hebt vergeven.

28. Feb.

---

[1]) K. b., II, 30.
[2]) K. b., II, 271. Het HS. heeft geen titel.
vs. 2 *hem* het HS. heeft: *het* — vs. 3 *komende ter* K. a.: *spijende de*
[3]) K. b., II, 40. In K. a. is de titel: *Hypocras*.
[4]) K. b., II, 44.
In marg.: nachtmuijl.
[5]) K. b., II, 271. Het HS. heeft geen titel.

VLOER-SAND [1]).

De steenen in het sand, en weer sand op de steenen!
Het schynt de menschen meenen
Haer' huijsen moeten zijn, als stof van dobb'len thoon,
Aen weersij'n even schoon.

eod. 28. Feb.

(HEER DIRCK OP STOEL) [2]).

Dirck heeft een uer op stoel versleten
Daer ick geen voordeel af en treck,
Dan dat hy mij heeft leeren weten
Hij is een ongeleerde Geck.
Ick segh 'tvoor mij en soo veel menschen,
Als men 't wat eer geweten hadt,
Men had met eeren moghen wenschen
Dat hij op stoel geseten hadt.

29. Feb.

(OM VREEDSAEMIGH PREKEN) [3]).

Ghij die de Kerck in hebt en alle man by d'ooren;
Eij helpt ons aende vrucht van 'theiligh brood en wijn:
Verkondight ons wat rust kan stichten, en niet stooren,
En laet Gods Preeckstoel niet der Menschen breeck-stoel zijn.

eod.

EEN MAN OP BIESEN GEBONDEN [4]).

Het luijdt vreemd; maer gelooft dat geen dingh waerder is,
Dan datmen niet en sinckt om datmen swaerder is.

eod.

PREECKSTOEL [5]).

'T is een gelyckenis die 'ck ernstelick versier;
Mij dunckt de Preeckstoel is een heilighe mortier;
De stamper, de man Gods, die 's Hemels specerijen
Soo fyn stoot dat de reuck goe zielen kan verblijen,
En God self: en, dat noyt als hier gesien en werdt,
Hij stamptse met syn' Tong, syn' herss'nen en sijn hert.

1. Mart.

---

1) K. b., II, 58.
vs. 4 *weersij'n* K. a.: *weersij*
2) K. b., II, 271. Het HS. heeft geen titel.
vs. 6 *Als men 't wat* K. a.: *Indien men 't*
3) K. b., II, 272. Het HS. heeft geen titel.
4) K. b., II, 272.
5) K. b., II, 47.

ORGEL [1]).

Het hemelsche geluyt van pypen soet en sterck
Is wel en stichtelyck te besighen op aerde:
Is 'tmaer vermaeckelick, en vreught syn' hoogste waerde,
Wat doet het inde kerck?

eod.

VASTEN [2]).

'Kverstae 't Roomsch vasten niet: m'en most mij onderwijsen
In wat Boeck vasten heet veranderen van spijsen.
En als wij ons somtyds versadighen in 'tland,
En somtyds onsen lust vervullen aen het strand,
Welck is het stichtigste van die twee leck're dingen,
'T goed cier van Rijswyck, of 'tgoed cier van Scheveringen.

eod.

(VROUWEN KRACHT) [3]).

Sagh Eva suer, of soet, does' haer goe'n man verleidden,
Wat dunckt u, seid ick, Neel?
Sy seij, 'twas evenveel;
Hy most'er onder deur, kost sy maer een van beiden.

eod. 1. Mart.

(NOCH) [4]).

Wil een' vrouw vriendlick sien, gelycks' in 't vrijen sagh,
Waer is de harde man diens hert daer tegen magh?
En wilse vaets en vies als een' gesengde pop sien,
Waer is de stoute man die daer derft tegen op sien?
'T staet ons schoon, heeft men d'er twee messen op syn' schee,
Daer 'thapert, soo mender maer een en treckt van twee.

eod.

DUIJNEN [5]).

Des Heeren goedheit blijckt aen elcken Duijn syn' top:
Sout water roert wit sand; de stormen waeijen 't op;
Daer soo' noch slyck en holp noch geen geweld van delven,
Heeft God de zee belast, Gaet en bedijckt u selven.

eod.

---

1) K. b., II, 45.
vs. 1 *hemelsche* eerst: *mensch-gelyck* als in K. a.
2) K. b., II, 56.
vs. 1 *m'en most* K. a.: *men moet*
3) K. b., II, 272. Het HS. heeft geen titel.
4) K. b., II, 272. Het HS. heeft geen titel.
5) K. b., II, 37.

(DERTELE DIRCK) [1].

'T welvaeren heeft de schuld dat Dirck aelwaerdigh is:
Hij meent, wat hem geluckt, dat hij 'tal waerdigh is.

eod.

(SWAER GEVOLGH) [2].

Ian light en doet syn best
Om een ryck wijf te trouwen,
En geld is groot gerief in sulcken kouden nest:
Maer let eens op de rest;
Die een wijf onderhout, dien moet sy onder houwen.

eod.

WECKER [3].

Vreest voorden Wecker niet; hij sal sich niet verslapen,
Maer aenslaen als goe lond en laedkruijt op de pan.
Een spytigh wonder is 't daer ick m' aen kan vergapen:
Kan een dood yserwerck dat een mensch niet en kan?

2. Mart.

(SNELDICHT) [4].

Wat spilt ghij Pen en Inckt aen Sneldicht? seij mij Ian;
Ick weet een' korter wegh door een die 'tbeter kan.
Mijn wijf haer minste woord, wanneerse maer half gram is,
Is scherper ongelyck dan uw snelst' Epigram is.

3. Mart.

(NOODIGHE SWACKHEIT) [5].

Gedenckens taeye kunst en wensch ick niet te weten:
Ick hadd'er liever een' te leeren van Vergeten.
Sou my te voren staen all wat ick heb besweet
In lyden of in vrees; het waer een pack van leed
Dat and're schouderen als mijne mosten dragen:
Soud ick oock al de vreugd van all' mijn' blancke dagen
In eenen spiegel sien; een stercker oogh als 'tmijn
Most dat versamelde geblixem machtigh zijn.
Wat is 't ons dienstigh dat vergeten en onthouwen
Haer' krachten wederzijds onthouwen en verdouwen;
Wat is des Heeren doen voordachtigh en doorwijs,
Die ons 'therdencken wel vergunt; maer stuxgewijs!

4. Mart.

---

1) K. b., II, 272. Het HS. heeft geen titel.

2) K. b., II, 273. Het HS. heeft geen titel.

vs. 4 *let eens* K. a.: *Jan, let* — vs. 5 *moet* K. a.: *wil*

3) K. b., II, 59.

4) K. b., II, 273. Het HS. heeft geen titel.

5) K. b., II, 273. Het HS. heeft geen titel.

(DROOM) [1]).

Ick droomd' in goeden ernst, den Haegh sou recht sien doen
Aen vrouwtjens dien de schuld van een verkeerden soen
In 'tLijden had gebracht; en, om geen' Beul te halen,
Elck sou syn lichte wijf met een Pistool betalen.
Het moorden ging eens loefs, als op Templieren, aen.
In eenen oogenblick was my de slaep ontgaen;
Noch schrick ick vanden slagh die die Pistolen gaven;
'T gingh of 'er een soldaet op 'tKerckhof wierd begraven.

eod. 4. Mart.

(TEUN DE DIEF) [2]).

Teun, seid' ick, meent ghy staegh te rooven en te stelen?
Ghij kont'er niet met deur, en in 'tend kost het kelen.
Hoe, seij Teun, 'khael 't in d'een' en brengh 't in d'ander deur;
Kan ick'er niet met deur?

eod.

MAEN [3]).

'Kneem een slecht Prediker syn' beste leering leene:
Wat scheelt het, ofse mij van tween komt of van eene?
Wat scheelt het of de Maen haer' eighen straelen schiet,
Of vande son geleent, als m'er maer wel bij siet?

eod.

(VOLLE NEEL) [4]).

All' uw' hoofd en lenden-pijn
Is gemaeckt werck, seij Catlijn,
Tegens Neel, haer jongste hoertje.
Neel, die 'tlijf vol beenen stack,
Suchte droeffelick, en sprack,
Iae, gemaeckt werck, lieve Moertje.

eod.

SON [5]).

Waer 'tschepsel en die 't schiep tot eener tijd te noemen,
Van alle wonderen die menschen mond kan noemen

---

[1]) K. b., II, 273. Het HS. heeft geen titel.
vs. 2 *een verkeerden* K. a.: *meer als een Mans* — vs. 5 K. a.: *De moort ging t'eener stont* — vs. 6 *In eenen* K. a.: *Den selven* — *was* K. a.: *is*
[2]) K. b., II, 273. Het HS. heeft geen titel.
vs. 2 *in 'tend* K. a.: *endtlick*
[3]) K. b., II, 43.
vs. 3 *schiet* K. a.: *bie'* — vs. 4 *alsm' er maer* K. a.: *als ick er* — *siet* K. a.: *sie*
[4]) K. b., II, 269. Het HS. heeft geen titel.
vs. 4 *'tlijf vol beenen* K. a.: *vol gebeente*
[5]) K. b., II, 52.

En zijn noijt vreemder twee verschenen noch gedocht
Als Gods Soon in het Vleesch en Gods Son in de locht.

5. Mart.

STERREN [1]).

Den Hemel spreeckt Gods eer, en ick verstae die spraeck:
Maer, segg ick, als ick door die spraeck aen 'tspreken raeck,
Schoon' oogen van den nacht, ontallickheit van lichten,
Te veel om leegh te staen, te weinigh om te lichten,
Waer uwe spraeck mijn' spraeck, mijn eerste vraeghen waer,
Wat doet uw Leger en tot wiens dienst staet het daer?

eod.

(AEN STINCKENDE IAN) [2]).

'T zij dat het haper' aen uw' kleed'ren of uw vel,
Of ghij rieckt qualick, Ian, of ick en rieck niet wel.

eod. 5. Mart.

KERCK [3]).

Wat werdter Houts en Steens verhackelt en verhouwen,
Om eene kerck te bouwen!
Ick weet een beter en onkostelicker werck:
Drij in Gods naem vergaert, jae een hert is een' Kerck.

eod.

BRUIJLOFT [4]).

De Trouw-feest is een dagh van 'tuyterste vermaecken:
Den Gecken tot een aes, den Wijsen tot een baecken.
Maer, Bruydegoms, die 'tzijt, of die het werden sult,
Denckt niemand eens waerom de Pille werdt vergult?

eod.

BEGRAEFFENIS [5]).

Lang heb ick 'tnae gedocht 'twerck der Begraeffenis;
Korts heb ick eerst geleert wat dat de reden is
Dat men der hoort te gaen en datter elck soo noo gaet;
'T is datter elck den wegh moet volgen dien de doo gaet.

eod.

---

vs. 3 *vreemder* eerst: *hooger* als in K. a.
[1]) K. b., II, 53.
[2]) K. b., II, 269. Het HS. heeft geen titel.
vs. 1 *of uw* het HS. heeft: *of aen uw*
[3]) K. b., II, 41.
[4]) K. b., II, 33.
[5]) K. b., II, 30.
vs. 2 *mender* K. a.: *elck daer*

PENNEMES [1]).

Dat mij all' d'eere kom', waer wat te hoogh genomen,
Schoon ick voorsnijder ben
Van alle letter-konst: daer 's wel wat scherps gekomen
Oock uijt een' stompe pen.
eod.

PASSER [2]).

Een Passer was wel eer by menschen ongehoort;
Maer noyt niet ongesien: dat kan sich selfs bewijsen
Aen sotten en aen wijsen:
All wat twee beenen heeft is Passer van geboort.
eod.

LINIAEL [3]).

Slaet all' uw' Boecken op, geleerde Li'en; hoe staet'er;
Het eerste Liniael waer wierdt het naer gerecht?
Is 't nergens uijtgedruckt? Hoort wat de Reden seght;
Of naer een hangend lood, of naer een liggend water.
eod.

ASTROLABIUM [4]).

Een Gaudief luysterde met yver naer den naem
Van Sterre-nemens kunst, en wenschte sich bequaem
Om hand aen 'twerck te slaen; om of hij kost begrijpen
Hoe nu en dan ter sluijck een Sterr uyt 'tnest te grijpen.
eod.

GRAETBOOGH [5]).

De vrome lieden staen als Sterren diemen schiet:
Men dreightse wel van verre;
Maer de geschoten sterre,
Noch de gelasterd' eer en raeckt dat schieten niet.
eod.

HEMELSCHE GLOBE [6]).

Den Hemel op der aerd en is geen kleine saeck:
Iae, 'twaer het vol vermaeck,
En men soud't hier wel herden,
Gelijck 't den eersten is, waer het soo wel den derden.
6. Mart.

---

1) K. b., II, 46.
2) K. b., II, 45.
3) K. b., II, 42.
vs. 3 *Is 't* K. b : *'t Is*
4) K. b., II, 29.
5) K. b., II, 39.
6) K. b., II, 39.
vs. 3 *men* K. a.: *elck*

AERDSCHE GLOBE [1]).

Wat let Copernicus, waerom soud' hij 't niet winnen?
Een draeyend' Aerdenkloot en was geen quaed versinnen:
Het magh wel waerheit zijn; en neemt het logen was,
'T versinnen vanden draeij komt hier altoos te pass.

eod.

SLAEPMUTS [2]).

Als ick den arbeit weegh,
Die 'ck in mijn' droomen pleegh,
Weet ick niet t'onderscheiden
Welck ick te recht van beiden
Het besighst heeten moet,
Mijn' Slaepmuts of myn' Hoet.

eod.

(TRIJN KLAPS) [3]).

Trijn heeft een weersien in 'tklappeijen,
En stelt sich aen als waer sij 'tmoe:
Een weersien? Iae; want, als sy scheyen,
Soo seghtse, volck, tot weersiens toe.

7. Mart.

KRUIJER [4]).

Dit kruijen valt mij bang: doen icker aen vergaerde
Was 'teen rampsaligh' uer: Geleerden op der aerde,
Die alle kunsten kunt, spreeckt hier eens na mijn' sin:
Hoe weinigh dat ick win,
'Kwouw wel een vaentje schencken
Die de kunst kost bedencken,
Dat ick mijn' wagen kruyd' en satter selver in.

eod.

KLEERMAKER [5]).

Als ick 't al overslae van de naeld tot den draed,
Genoeghen is Geluck in allerhanden staet.
Daer is een' Naeld, die 'tvolck verr van haer' vaderlanden
Tot daer de son ontwaeckt, of daer sy slaepen gaet
Den Ryckdom soecken helpt die 'tvolck maer en versaedt.
Wat is die beter dan mijn' naeld is in mijn' handen?

eod.

---

1) K. b., II, 39.
2) K. b., II, 51.
3) K. b., II, 269. Het HS. heeft geen titel.
4) K. b., II, 16.
vs. 6 *de* K. a.: *die*
5) K. b., II, 15.
vs. 1 *de* K. a.: *mijn'*

SCHOENMAKER [1]).

God schiep aen Hand en Voet vijf ving'ren en een' Duijm:
Maer met dat oudewetsch en is men niet te paeijen:
Wij weten d'eerste vorm soo konstigh te verdraeijen,
Soo scherp, soo stomp, soo rond, soo plat, soo eng, soo ruijm,
Dat die se niet en kend' en saeghse niet te raeijen.

eod.

SCHOENLAPPER [2]).

Men grijpt all waermen kan, en 'tgeld meest al gelyck
Of men syn nooddruft uyt schoon water hael' of slijck.
Daer zynder grootere daer ick niet voor en wijck:
Wat seght ghij, Lombaerden? den armen maeckt mij rijck.

eod.

(BLINDE) [3]).

Men sprack een' Blindeman van 'theiligh pad na Roomen,
En hoe gemackelick het was voor vrouw of man:
Iae, seij den arme knecht, het zij soo licht als 'tkan,
Wil niemand med' op wegh, ick sieder niet te komen.

eod.

(AEN WESTERBAEN) [4]).

Beleefden Heer van Brandwijck,
Die Ockenburgher sand-wijck
Berooft van struijck en meij,
Om mijn' Hofwijcker Kleij
Met ongemeene Kersen
En ongemeener Persen
Gestadigh te versien,
'K heb u veel dancks te bi'en,
Maer danck is wind van woorden,
Daer danckbaerheit behoorden,
Niet in een' hollen schijn,
Maer inder daed te zijn.
  Wat raed? Raed kan ick geven:
Bewaert maer lijf en leven

---

1) K. b., II, 22.

2) K. b., II, 22.

vs. 2 *men* K. a.: *een*

3) K. b., II, 7. Het HS. heeft geen titel.

vs. 4 *wegh* K. a.: *reis*

4) Gedrukt in *Westerbaen's Gedichten*, 1657, I, blz. 470, met den titel: *De Heer van Zuylichem aen My*. Het HS. heeft geen titel.

vs. 10 *Daer danckbaerheit* Westerb.: *Die ick beleeft*

Tot dat de somer kom';
Eerst sal ick u de Blom,
Daernaer de vrucht doen lesen
Van al wat ghij voor desen
En nu weer, niew en oud,
Aen Hofwijck hebt betrouwt.
Niet dat ghij Capitalen
Tot mynent hebt te halen;
Men geeft'er op sijn best
Niet meer als Interest.
Maer, wilt ghij 't wel bedencken,
Sal ick het Weyland schencken,
Daer ghij de Melck geniet,
Soo bouwt ghij niet om niet.

7. Mart.

Vis Romana loquar compendia? noster agellus [1]),
Arbor nostra, tuus fructus et usus erit.

eod.

(RAMPSALICHEIT) [2]).

Rampsaligh menschen-hert, ghij hoeft u niet te quellen
Met uw' rampsaligheit van jongs aen op te tellen;
Mij dunckt die rekeningh niets te rampsaligh leijt,
Soo 'tslot maer goed en valt, en na ramp saligheit.

8. Mart.

(BROUWER DIRCK) [3]).

Dirck heeft het Brouwen aengerandt
Met grooten moed en klein verstandt:
Nu staet hij vast en treckt syn' schouwer
En siet de Brouw-kuijp over kant.
In 'teerste schreef hij, Dirck de Brouwer,
Nu teeckent hij, Dirck de Berouwer.

eod.

WIJNVERLATER [4]).

Als alle menschen de'en wat ick doe om den kost,
Soo had ick wel soo wel het Ambacht noijt begost.

eod.

---

vs. 17 *Daernaer* Westerb.: *En dan* — vs. 18 *wat* Westerb.: *dat* — vs. 24 *meer als* K. a.: *veel van*

1) Het HS. is bij de Korenbloemen.

2) K. b., II, 274. Het HS. heeft geen titel.

3) K. b., II, 274. Het HS. heeft geen titel.

vs. 6, 7 K. a.: *Nu schrijft hy met een' ander hand En teeckent slincks, Dirck de Berouwer.*

4) K. b., II, 28.

TORFDRAGER [1]).

Wat dunckt u, rijcke li'en, van 'tAmbacht dat ick doe?
Ick warm mij by uw' Torf en krijgh'er geld op toe.

eod.

SLIJPER [2]).

Ick ben geen vogel struijs; maer ick gelijck hem vrij:
Koud IJser voedt mijn' maegh, mits het niet scherp en zij.

eod.

GRAFMAKER [3]).

Ick plant dood menschen-vleesch, die 'tgeern op komen sagh,
Wacht' maer een weinigh tyds; tot opden jongsten dagh.

eod.

GLASMAECKER [4]).

Een Glasmaecker? waerom? hoe kom ick aenden naem?
Om 'tsnijden van een' ruijt, om 'tlooden van een raem?
Mijn Peter meende 't wel, maer diende wel wat wijser:
Hoe, maeckt een Goudsmit Gout, en maeckt een grofsmit IJser?

9. Mart.

CLEERMAECKER [5]).

Danck hebb' de Fransche locht, die my de Bors kan stijven,
En maeckt de jongste Mod' in veerthien daghen oud.
'Kwouw liever te Parijs een jaer aen 'tAmbacht blijven,
Als veertigh jaer aen een met Israel in 'twouwt.

eod.

KEERSMAECKER [6]).

'T is geen' oned'le konst die 't middernachts doet daegen:
Laet vorsten hoogen roem op hooger afkomst draegen:
Mijn maegschap is soo hoogh dat icker af verschrick:
Denckt ofw' ons niet wat naer bestaen, de Maen en ick.

eod.

TOORTSMAKER [7]).

Wel mij, dat men 't de Bie in geene tael kan melden
Hoe 'ck met haer goed om spring: hoe sou sy 't mij vergelden,
Kost s' eens begrijpen in haer vliegende Verstand,
Dat ick haer' keucken roov en steeck haer huijs in brand!

10. Mart.

---

1) K. b., II, 25.
2) K. b., II, 23.
3) K. b., II, 13.
4) K. b., II, 13.
5) K. b., II, 15.
6) K. b., II, 15.
7) K. b., II, 25.
vs. 1 *men 't de Bie in geene tael kan* K. a : *aen de Bie in geen' tael is te*

ORLOGIEMAKER [1]).

Ick past' op vrouwen noch op Heeren
Doen ick mijn ambacht eerst begon:
Ick wist raed om den kost met eeren,
Als ick maer wel stond met de son.

eod.

OOSTINDISCHE SCHEPEN [2]).

Siet watter volck van Kruijt wil blosen,
Hier en heel verr van hier ontrent.
Men moet het laden, sou men 'tlosen.
Voor soo veel keelen, soo gewent,
Zyn wij niet qualick uytgekosen.
Tot sulcke Taf'len sonder end
Behooren sulcke Peper-doosen.

eod.

BOSKRUIJT [3]).

De warmte kan groen Kruijt verblijden
En drachtbaer maecken tsijner tijd:
Het swarte wil geen' warmte lijden,
Of in een omsien is men 't quijt.

eod.

POMPMAKER [4]).

Mijn handwerck hanght aen ijs'ren Armen,
Daer m' hem aen koelen kan en warmen;
Koel water haelens' uijt der aerd,
Warm wordt hij die d'er aen vergaert.
Ick waer den rijcken en den armen
Wel vijf of ses Doctoren waerd
En stilde menighte van karmen,
Wist ick een' Pomp voor maegh en darmen.

eod.

Magh m' hem de moeijt niet wel bedancken,
Van de wiegh af tot dat men sterft,
Voor all den Buijt diem'er af erft,
Een stuckje lynwaeds en vier plancken?

eod.

LUYTMAKER [5]).

'Kmaeck houte kinderen; die neemtmen in syn' armen,
Men slaeter op, men nijpts', en hoe dat dichter gaet,

---

1) K. b., II, 14. In K. a. is de titel: *Horologier*.
2) K. b., II, 49.
3) K. b., II, 32.
4) K. b., II, 20.
5) K. b., II, 17.

En hoe ghij scherper nijpt, en hoe ghij kloecker slaet,
Hoe sy bevallicker geluijt slaen door doo' darmen.

11. Mart.

METSELAER [1]).

Men giet geen Huijs gelyck een klock:
En men vertilt sich aen een block
Dat meer weeght dan men op kan houwen.
Die less betracht ick in mijn bouwen.
Bij leeghe laeghjens gaen ick op
En kom allengskens tot den top.
Sij moghen haer aen mij wat slijpen,
Dien geld of eer-sucht doet vergrijpen.

eod. 11. Mart.

TIMMERMAN [2]).

Is 't niet een slechte wegh om aenden kost te komen?
Ick leef maer bij geschild' en bij gescheurde Boomen.

eod.

DECKER [3]).

Schaemt het u niet te hooren,
Hoedmakers, ghy en ick zijn beij van 'tselve gild,
Beij met de kap gequelt: het weinigh daer 't in schilt
Is weeck' en herde stof by u en mij gekoren;
Mijn Pan-dack is mijn Vilt,
Myn Lei-dack mijn' Castoren.

eod.

BLEICKER [4]).

Kost de Son op grauw vel dats' op grauw linnen kan,
Wat kreegh ick Ioffertjens (derf ick 't? jae, 'kmoet het seggen)
Wat kreegh ick Ioffertiens, en wat een geld daervan,
Die heel geern op den rugg te bleicken souden leggen!

eod.

HOVENIER [5]).

Eerst queeck ick botten, en dan Bloemen, en dan vruchten:
Maer oock wel Bloemen en geen' vruchten bijden grond.
Hoort, ghij die altijd geern vrucht en vreughd t'samen vond,
Daer zijn veel vruchteloose en eerlicke genuchten.

eod.

---

1) K. b., II, 18.
2) K. b., II, 25.
3) K. b., II, 11.
vs. 1 *Schaemt het u* K. b.: *En schouwt het*
4) K. b., II, 7.
vs. 4 *den rugg* K. a.: *het velt*
5) K. b., II, 14.
vs. 3 *vrucht en vreughd* K. a.: *vreught en vrucht*

OPERMAN [1]).

Ick ben een slaef en blijf 't; daer is niet uyt te raecken:
Dat komt van 'tmengelmoes van oud' uytheemsche spraecken.
Sprack Holland eens goed Duytsch (siet wat een' letter kan)
Ick waer soo goed als Baes, ick waer een Opper-man.

12. Mart.

KUIJPER [2]).

Eens was mijn' neering goed: nu lightse meest in duijgen;
De kladd is in de Kunst: dat kan den Haegh getuyghen,
En kuypers kuypen vol. Is 't Ambacht niet verkladt,
Daer 'tmeest gepleeght werdt by de beste vande Stadt?

eod.

(STEEGH ISRAËL) [3]).

Wat was het Ioodsche Volck steegh tegen Gods verbieden,
Taey tegen Gods gebod! All was 'tnaer Israël,
Haer Grootevaders naem, de toenaem voeghd' haer wel
Van Israëliten, want het waeren ys're lieden.

eod. 12. Mart.

SWAERDVEGHER [4]).

Ick veegh een' niewe Lem, of een' verroesten Deghen,
En 'tis mijn eighen werck; maer 'tbloedighe geweer
Voor anders als Gods saeck en is mijn werck niet meer;
Dat moet der boosen boet, en Gods genade veghen.

eod.

GESCHUTGIETER [5]).

Mijn handwerck wel gekruydt gaet van den Duijvel swanger,
En die scheidt met een' stanck. Te water en te land
Werdt het met recht genoemt der Princen lange hand:
Maer siet toe, wie se terght; noch hebben syd'er langer.

eod.

GOUDSMIT [6]).

'T is al Goud watter blinckt tot mijnent; maer in schijn,
En inder daed niet al. Leert u hier aen gewennen
Der menschen uyterlick en innerlick te kennen:
Daer schynt'er veel door-Goud, die maer verguldt en zijn.

eod.

---

1) K. b., II, 19.
2) K. b., II, 16.
3) K. b., II, 258. Het HS. heeft geen titel.
4) K. b., II, 24.
5) K. b., II, 13.
6) K. b., II, 13.

SILVERSMIT [1]).

'T zij weeld', of sotticheit die rijcke lieden quelt,
Mij komtse wel te pas: Klaer Tenne-werck, schoon' aerde,
Was eertyds Tafel-goed voor vorsten vander aerde;
Nu moet'er 'tSilver aen. Ons volck is moe getelt,
Sy haelen 't uijt de Munt en eten uyt haer geld.

eod.

(STOUTE ONKUNDE) [2]).

Daer is geen tuchten meer aen Iongh volck hedensdaeghs;
Sij geven 't niet eens kamp, al valtmender met slaeghs:
Ouw' lieden zijn versuft; sy weten 't altegader:
De kinderen voortaen zyn ouder als haer vader.

eod.

(ONBELEEFT LIEFST) [3]).

Men hoetelde Reinier om een goed wijf te trouwen,
Ervaeren en beleeft meer dan gemeene Vrouwen:
Neen, seid' hij, vrienden, neen, s' is mij all te beleeft.
Reinier had wat gelycks; s' had zestigh jaer beleeft.

eod.

(GISSINGH) [4]).

Dirck sloegh sijn' jonghe vrouw, als hads' haer wat misdragen:
Sij riep, 'ten was niet waer,
Hij moght het vrij bevragen:
'T magh wesen, seid' hij, Neel; ick slaeder oock maer naer.

eod.

HERBERGIER [5]).

Daer soecken't er by mij, die 't t'huijs wel souden vinden
Soo goed, of wel soo net: maer daer 's geen helpen aen;
'T moet inde Herbergh zijn. Hoe sij bij 'tvrouwtje staen
Daer sorgh ick weinigh voor; mij zijn 't goe waerde-vrinden.

eod.

---

[1]) K. b., II, 23.
vs. 3 *vander aerde* K. a.: *in haer waerde*
[2]) K. b., II, 272. Het HS. heeft geen titel.
Bij vs. 3 in marg.: Plin. Sec.
vs. 2 *mender* K. a.: *'er een*
[3]) K. b., II, 272. Het HS. heeft geen titel.
[4]) K. b., II, 272. Het HS. heeft geen titel.
[5]) K. b., II, 13.

SCHIPPER [1]).

Vijf-stuijvers-menschen-vleesch, goed koop volck, die uw' lyven
Aen 'tvaderland verpacht; veel gaet ghij in 'tgevaer,
Veel en gaet ghijder niet: en dat's te herden; maer
Ick moet staegh in 'tgevaer, sou 'ck aende welvaert blijven.

13. Mart.

NOCH [2]).

'T gaet of ick niet bedreef als ick wat sal bedrijven.
Bedrijv ick wat, ick moet myn' dingen laeten drijven.

eod.

APOTHEKER [3]).

De Doctor zy soo kloeck, soo Boeck-wijs als hij kan,
Om menschen-lijven aen den anderen te klampen:
Ick moet 'er Steen en Calck toe snyden en toe stampen;
Hij waer geen Metselaer, waer ick geen Operman.

eod.

BOECKBINDER [4]).

Ick ben geen futselaer, ick ben geen slechte klutsaert;
Ick heb oock deel aen 'tboeck; soo hij die 'tgoed bewaert
Geen minder goed en doet dan die 'tgoed heeft vergaert:
De schrijver heeft gehackt, ick bind syn hout tot Mutsaert.
Iae Mutsaert menighmael en klaeren winter-brand,
Somtyds wat, meestendeel veel min waerd als den band;
Soo dat de leser best syn' rekening sou vinden
Die mij den schrijver self in kettingen dé binden.

14. Mart.

DRUCKER [5]).

Van 'tKeiserlicke Hof tot de Schaepherders Kluijs
Tracht ijeder vred' en vreughd en vrijheit te gewinnen;
Ick ben de man alleen van averechtse sinnen,
Die staegh om perssing en om druck wensch in mijn huijs.

15. Mart.

ORGELIST [6]).

Gedachten gaen als Wind, en dat 's niet veel te achten;
De Gecken dencken oock, en kinderen niet min.

---

1) K. b., II, 22.
2) K. b., II, 22.
3) K. b., II, 5.
4) K. b., II, 7.
5) K. b., II, 12.
vs. 1 *de Schaepherders* K. a.: *in de schaepers*
6) K. b., II, 19.

Voor mij, lett of ick denck of niet en denck met sin.
Uw oor kan 'tseggen, want hier gaet Wind als gedaçhten.
eod.

NOCH WAT OP DEN TRANT DES HEEREN VAN ZUYLICHEMS VERSJES BEGINNENDE *Beleefden Heer van Brandwyck* [1]).

Al send uw vriend van Brandwyck
Wat boompjes uyt syn Sand-wyck,
Noch houdt hy struyck en mey
Voor uw' en andere kley.
Oock bleef 't niet by wat kersen
Noch voddery van Persen,
Was hy met macht versien
Om u zyn dienst te bien.
Danckt hem oock niet met woorden,
Beleefder als 't behoorden,
Voor dingen, die in schyn
Meer als in wesen zyn.
Ick meyn 't noch niet te geven
En hoop so langh te leven
Tot ick op Hofwyck *kom,*
Niet om uw vrueht of blom
Uyt uwen hof te lezen,
Ick val niet graegh in desen,
Dat goed is by my oud,
En 't magh my syn betrouwt:
Veel min om Capitalen
Aldaer te komen halen,
My komt oock op syn best
Niet veel van Interest:
Maer, om nae wel bedencken
Te seggen: So 'k voor 't schencken,
Myn Heer, *uw gunst geniet*
So schonck ick niet om niet.

16. Marty. (J. Westerbaen.)

PISTOOLMAECKER [2]).

Pistolen zijn mijn werck; fijn ijser in fijn hout:
'Tmagh onder d' Ambachten wel een zyn vande minsten,
Maer 'tis het armste niet; of het zijn slechte winsten
Voor twee van yser twee, of drij, of vier van Goud.
16. Mart.

---

1) Vgl. Westerbaen's *Gedichten*, 1657, I, 471. Naar het HS. op de Leidsche Bibliotheek. — Zie blz. 42.

Den 13den Maart had Westerbaen nog een ander antwoord geschreven op H.'s vers (t. a. p., 472).

2) K. b., II, 20.

SPOORMAECKER [1]).

'Kheb Mondstucken te koop en Sporen neffens een;
Soo schickten 't d'eerste van mijn ambacht, en ick prijst'er;
Daer moet voortspoedigh en voordachtigh zyn gereen;
Met sporen sonder toom geraecktmen licht 'tspoor bijster.
eod.

BLINDE [2]).

Een blinde wel geneust kent by den wegh distinct
Een Ioffer die wel rieckt uyt een vis-teef die stinct.
eod. 16. Mart.

KOETSMAECKER [3]).

De Mode maeckt krackeel; maer 'tis goed om versoenen:
'T schijnt dat ick rycke li'en op hooghe kosten jaegh:
Maer stelt bluts tegen buijl, straet-slijpers vanden Haegh,
'T Leer dat ick u verquist verspaert ghij aen uw' schoenen.
17. Mart.

ZYDELAKENKOOPER [4]).

Snoept vrij Moerbesien al wat ghij snoepen kunt;
Iae, snoepers, snoepter vrij meer dan ghij wel kunt laden;
Ick houw mij niet misdeelt, soo ghij mij maer en gunt
All wat een arme Worm kan maecken vande Bladen.
eod.

DIAMANTSLIJPER [5]).

Een Diamant alleen geschapen waer als geen:
Twee kanmen metter tijd verwinnen tegens een.
Veracht het spreeckwoort niet: het schynt 'ten kan niet liegen,
Hy heeft een' Boer van doen die een' Boer will bedriegen.
18. Mart.

ANTWOORD [6]).

'Kveracht het spreeckwoord niet: maer, alles overleght,
Staet het de wijsheit van eertyds niet te verwijten
Die daer soo stoutelyck gelooft heeft en geseght,
Dat twee qua'e honden d'een' den and'ren niet en byten?
eod.

---

1) K. b., II, 24.
vs. 3 *voortspoedigh* K. a.: *voorspoedigh*
2) K. b., II, 7.
3) K. b., II, 9.
vs. 1 *maer* K. a.: *dan*
4) K. b., II, 28.
5) K. b., II, 11.
vs. 4 *die een' Boer* K. b.: *die 'r eenen*
6) K. b., II, 11.

IUWELIER [1]).

Seght het van mij niet naer; mij isser aen gelegen
Dat d' onnoodsaecklickheit mijns handwercks werd' verswegen.
Ick moet het prijsen; maer, al lagh ick op mijn dood,
Ick soud 't bekennen dat Kleinood komt van Klein nood.

eod.

BONTWERCKER [2]).

Veel' menschen konnen sich vergrijpen met den mond,
Veel' met haer' handen, veel' met and'ren slagh van leden:
Bij mij en mij alleen en valt geen overtreden;
Ick maeck het hoe ick 't maeck, ick maeck het noyt te bont.

eod.

VISCHWIJF [3]).

Een Vischwijf heet ick, jae, en dat na mijn bedrijf,
Dat slordigh is: maer denckt dat Vischen niet en spreken,
En denckt, die vrouwen kent en vrouwen haer' gebreken,
Wat gaef wel menigh man voor een visachtigh wijf.

eod.

BLICKSLAGER [4]).

Hoe dertel is men vast aen 't Kostelick onwijs!
Myn werck is handiger als 't Silveren en 't Tennen,
En keurtmen 't bij den blick, 'tis qualick t'onderkennen;
Maer 'theeft een' ondeughd: wat? 'tis te gering van prijs.

19. Mart.

FRANSCHE CRAMER [5]).

Myn' doosen leveren al watmen heden prijst,
Al watmen gist'ren loofd' en mergen weer sal laecken:
Vraeght niet, hoe deugdelick? dat's goed in ander' saecken;
Hier is 'tal goed en schoon als 'tmaer wel en Parijst.

eod. 19. Mart.

DOCTOR.

Ick werd soo niet genoemt; maer ick ben recht een Raedsheer.
De siecke ken ick heel, de sieckte noyt half wel,
En hoetelse nochtans als sat ick in haer vel:
Siet voor u, dien wat schort; ik praet seer, maer ick raed 'tzeer.

eod.

---

1) K. b., II, 15.
2) K. b., II, 8.
vs. 4 *noyt* K. a.: *niet*
3) K. b., II, 26.
4) K. b., II, 7.
vs. 4 *'tis te gering* K. b.: *het is te laegh*
5) K. b., II, 12.

ADVOCAET [1]).

De pleitsucht is een deel van 'tKostelicke Mal;
Al winnen wy den kost met schrijven en met praeten,
Onthoudt een' vrome les die ick u geven sal,
Soo gh' aen krackeel geraeckt, wacht u voor Advocaten.

eod.

RAEDSHEER [2]).

Denckt wat mij om den kost een pack light op de leden:
Mijns naesten goed en bloed hanght aen mijn' menschlickheit.
Amij! Recht was genoegh dat soo in 't duijster leit;
En werd ick noch geverght wat recht is en wat Reden?

20. Mart.

NOCH OVER DES HEEREN AVONDMAEL [3]).

En eet ick niet Gods vleesch, en drinck ick niet sijn bloed?
Wat doen ick hier te gast, en waer toe is 'tmij goed
Dat ick mijn lichaem set daer 'tmeermael heeft geseten,
En desen Wijn geswelght en in dit Brood gebeten.
Is 't niet, gelyck God zeij, syn lichaem? is het niet
Het bloed dat hij vergoot en 'tbloed dat hij vergiet?
Mijn ziel en vraeght dit niet, ick voel 't mijn lichaem vragen.
Is 't vreemd? sy vraegden 'twel die God in 'tlichaem sagen,
Hoe syn vleesch eetbaer was: Ick vraegh hoe 't niet en is;
Want emmers is 't getrouw en heiligh en gewis
All wat hij spreken wouw; en die het naer hem schreven
Betuygen duydelick dat hij syn vleesch gegeven,
Syn lichaem omgedeelt, syn bloed doen drincken heeft.
Maer, Heere, doe ghij 'tspraeckt hebt ghij in 'tvleesch geleeft,
En atm' u daer ghij saet, en saet ghij daerm' u op at,
En de verrader, die met u de leste sop at,
At hij u tot die sop voor toespijs? neen, gewis.
Die 'tseggen, meenen 't niet, die 'tmeenen, meenen mis.
T en was, 'ten kost niet zijn; ghy wilden 't niet doen wesen.
Is dan het vonnis niet omstandelick gewesen?
Wat blyftmen haspelen of 't dagh is, of geen dagh?
De Son schijnt. Atm' u niet daer men u voeld' en sagh,
En bytmen in uw vleesch, daer 'tsoo verr uijt der oogen
En uyt der handen is? moet ick het in medoogen

---

1) K. b., II, 5.

2) K. b., II, 21.

3) K. b., I, 58. In K. b. is de titel: *Noch over het selve.* Boven het HS. staat: 3. Dec. 1655, en er onder: Mart. 1655. Dat laatste is zeker eene vergissing. H. zal in Maart 1656 het gedicht hebben voltooid, dat hij in Dec. van het vorige jaar was begonnen.

vs. 22 *men* K. b.: *elck*

Of in mijn' gramschap sien, dat een geschapen mensch
Met minder als een' wenck, met nauwelix een' wensch
Syn' Schepper neder daeght, syn' Schepper aen derft seggen,
Doet dit uw lichaem zijn, dees' wafelen, dees' weggen',
En laet het wafelen en weggen blyven zijn,
Vleesch en Bloed inder daed, Meel en Melck in den schijn.
Komt uyt den Hemel niet, en regent u beneden
In dusend stucken broods: lydt wat ghij hebt geleden,
Hersterft uw' diere dood, soo dickmaels als 'them lust
Die u hier, die u daer staet en verraedt en kust.
Geef uw vijf woorden plaets, laet u de weerklanck dwingen
Wat meels te zijn, ghij God, ghij schepper aller dingen.
  Was soo de meeningh, Heer, en was 't uw heiligh wit
Te lyden naer uw' dood, te rijsen daer ghij sit,
En van de rechterhand des eewighen vermogens
Te daelen onder ons? 'Tzijn ongerijmde logens,
Het zyn verdichtselen daervan ghij noch de schuld
In uw gerechticheid den Dichter eischen sult.
  Vergeefsch bekleedt men sich met averechtse Veeren
Van woorden diemen weet recht tegens draeds te keeren:
Indien 't uw lichaem was daer van ghij zeidt, dit is 't,
Soo hebben sij gedwaelt en heel den wegh gemist
Die u niet als een Wegh vertraden met haer Voeten,
Die u voor haeren Heer, niet voor een deure groetten,
Die 'tongeredent docht en buijten allen schijn
Dat ghij de Wijngaerd, sy de rancken souden zijn.
Ghij wilden u nochtans wegh, deur en wijngaerd noemen,
En die uw woord misduydt is waerdigh om verdoemen,
En sij misduyden 't, Heer, en ick misduijd 't met haer,
En segh 'ten is niet soo, en evenwel is 't waer.
Wegh, wijngaerd, deur en Brood, ghij zijt het al te samen,
En die 't niet vatten wil heeft geen gevoel van schamen,
Of hoorde noyt de tael van Canaans geluijt,
Of sluyt syn' oogen toe, of beide zyn hem uijt,
En is blind op gevoedt, en kan aen 'tsien niet komen.
O die mij door de siend' en uijt het saed der vromen
Ter wereld hebt gestelt, door wien ick heb gelooft
Al wat gelooft moet zijn, weest eewighlick gelooft.

Mart.

BEUL [1]).

Scherp recht is schier gewelt. daer moghen sij voor sorgen,
Die door haer' mond mijn' hand doen geesselen of worgen.

---

vs. 36 *ghij schepper* K. a.: *en Schepper* — vs. 42 *uw* K. a.: *dijn'*

[1]) K. b., II, 6.

Maer siet wie voordeel heeft, de Meesters, of de Knecht.
Haer scherp recht mist wel eens, en 'tmijn is altoos recht.

23. Mart.

NOCH [1]).

Sneed' ick niet altemets wat hoofden van wat lijven,
Wat quaem'er menigh hoofd te sneuvelen in 'tkijven!
Wat dunckt u, kribbigh volck te Landwaert en in Sté,
Houdt niet het eene mesch het ander wat in schee?

27. Mart.

PROCUREUR [2]).

Een Advocaet en ick zijn een paer Advocaten:
Maer 'tschijnt de Wereld is te houden met wat schijns.
Twee sorghen tot een' saeck? en bey betaelt voor praten?
Het waerd'er een te veel, kost ick maer wat Latijns.

28. Mart.

NOTARIS [3]).

Most niet Gods heiligh woord voor 's werelds woorden buijgen,
Ick waer ontdaen. God seght, God, die de waerheit is,
Voor twee getuijghen werdt het woord der waerheit wis,
Maer menschen seggen, voor Notaris en Getuijgen.

29. Mart.

A LA DUCHESSE DE LORRAINE [4]).

Mon illustre Cousine en Adam et en Eve;
Croirez vous bien qu'un mal, qui jour et nuict sans trefue
Tente ma patience et m'exerce aux tourmens,
M'a raui, ces huict jours, mes plus beaux sentimens;
Que j'en suis estourdi de coeur et de ceruelle,
Et ne distingue plus la Haije de Bruxelle,
La teste du chapeau, les chausses du pourpoint?
Croijez le, ma Duchesse, et ne vous raillez point:
La chose, à mon aduis, n'est que trop reconnue,
Si je suis dans Bruxelle et ne vous aij point veuë.

Brux. 16. Apr. paschate [5]).

VISITE FAILLIE.

Ie ne sçay quel malheur ma fortune me couue:
Tout ce dont je poursuis la presence me fuit.

---

1) K. b., II, 7.
2) K. b., II, 21.
3) K. b., II, 18.
4) Zie dl. V, 33.
5) Van 8 April tot 22 Juni was H. met eene politieke opdracht te Brussel (*Dagb.*, 59).

Cousine, vous auiez si bonne grace au lict;
Soyez un peu malade, afin qu'on vous y trouue.

Brux. Apr.

IN SEREN.MI CRESCENTIS POEMATA AD IOSEPHUM ZAMPONIUM [1]).

Desino, Zamponi, numerosque motusque modosque,
Quos paris, elogijs tollere ad astra meis.
Desino; da veniam, et quas dixi pernego laudes
Esse tuas. alio pertinet iste stupor.
Scilicet Austriaco lumen de lumine; quid de
Lumine? de viuo Numine numen habes.
Hinc animos commota fides, hinc tibia fastum
Sumit, hic est qui te spiritus autor agit;
Hoc tibi diuino manat de Carmine Carmen,
Ista suos dictant aurea verba sonos.
Magne vir, en aliquis quo tu tibi detrahis esse,
Felicem solide dicere nemo potest,
Illâ sorte, puta, qua felicissimus audis,
Quando ducem facti nactus es Archiducem.

Brux. VI. May.

LA VIOLE DE GAMBE EN DESORDRE.

Vostre Instrument, Duchesse, est fort dans mon estime:
C'est pitié de le veoir toucher si rarement,
Car, si je l'entreprens, et l'enjambe et l'anime,
Il respond à mes coups, et vigoureusement.
Que si, pour en jouër le grand bransle à la mode
Et nous en rejouïr à deux tout nostre soul,
I'y trouue une cheuille à dire en quelque trou,
Ne voulez vous pas bien qu'on vous en accommode?

Brux. 18. May.

SONGE. A MAD. LA DUCHESSE DE LORRAINE TARDANT DE ME DONNER SON PORTRAICT.

Que ce Portraict est beau, que je le trouue esgal
A l'immortalité de son original,
Qu'il est digne du jour, qu'il merite sa place,
Qu'il parle doucement, qu'il rit de bonne grace,

[1]) Giuseppe Zamponi was een Italiaansch componist (vgl. Jonckbloet et Land, t. a. p., blz. CCLXI); hij behoorde tot de omgeving van Aartshertog Leopold Wilhelm (vgl. *Sermones*, II, vs. 729), die den 2den en 3den Mei H. uitnoodigde om met hem van Zamponi's muziek te genieten (*Dagb.*, 59). Volgens eene aanteekening bij H.'s Fransche gedichten, bestond Zamponi's koor uit 9 personen.

Misschien doelt H. op een werkje van P. de Crescente, ***Diporti in rime morali, devote, heroiche, amorose. Brussela***, 1656; onder dit pseudoniem schijnt de Aartshertog (1614—1662) geschreven te hebben.

vs. 8 ***autor*** eerst: ***intus***

Qu'il faict bon manier ceste gorge et ce sein,
Que tout ce qu'on ij touche est ferme et fraix et sain.
Que j'auraij du plaisir à faire à cest' Image
Sacrifices de voeux, de respects et d'homage!
Ce dis-je, et m'esveillaij, et en ouurant les yeux
Ne vis rien deuant moij que la voute des Cieux;
Beau Tableau, si jamais il en fut sur la terre,
Mais Tableau, qui pour lors ne put me satisfaire:
Tant j'auoij l'oeil gasté, tant le sens esblouij
D'un peu de vision qui m'auoit rejouï.
Buenas noches, Duchesse, il me tarde et m'importe
De reueoir ce Portraict, que, quand vous seriez morte,
Vous ne sçauriez paijer auecque moins d'effect
Bon soir et bonne nuict; ce n'est plus vostre faict
De m'en faire jouïr; tout ce que j'en espere
Depend de mon sommeil, qu'en suitte je prefere
A toute la splendeur de touts les yeux ouuerts,
Fussent ils les plus beaux de Bruxelle et d'Anvers;
Exceptez seulement les deux vostres, Cousine,
Qui mettent corps et Coeurs en flamme et en ruine.
Seroit ce pour cela que vous me les cachez?
Seruez vous de pretexte, et, pour le moins, tachez
D'estre perfide et bonne, auare et pitoijable.
Quant à moij qui, reduict de l'Histoire à la Fable,
De la fable me dôibs contenter au besoin,
Ie vous baise les mains, et vous rens vostre soing
Et parole de bouche, et paroles escrites,
En vous remerciant du bien que vous vous feistes,
Quand, pour vous resjouïr, vous voulustes sçauoir
Combien de moiz un fol pourroit viure d'espoir.
C'en sont dix, c'en sont douze, et c'en est bien vingtaine.
Estes vous satisfaicte, ou prendrez vous la peine
D'encor vous esgayer à mes pauures despens?
Certes c'en est assez; n'ij perdez plus de temps.
Et si la planche en fin, ou la Toile promise
Ne se verra jamais rendue ni conquise,
Permettez au Cousin en Adam seulement
L'innocente faveur de dormir doucement.
Vous voyez ce qu'il peut à l'heure qu'il sommeille
Et ce qu'il ne peut pas quand vous voulez qu'il veille.
Ne le vueillez donc plus; puis que dedans ses ijeulx
Il trouue ce Portraict qu'on luij refuse, et mieux.
Car c'est vous qu'il y trouue et tant que la nuict dure
Il possede en son lict cest' aijmable figure.

---

vs. 13 *tant* eerst: *et* — vs. 43 *voyez* eerst: *sçauez*

Bref, voyez vous, Cousine, (et soit dit entre nous)
Il ne tient qu'à luij seul qu'il ne couche aueq vous.

Brux. 19. May.

(SILVER) [1]).

'Kverstae niet, segt Andries, wat het volck light en kout,
Dat Silver altoos lichtst, Goud altoos swaerst moet wegen.
De regel gaet niet vast, of ick weegh niet ter degen:
Myn silver weeght altoos veel swaerder als mijn goud.

20. Maij. Bruxel.

SPEELMAN [2]).

Daer werdt veel gelds verspeelt, en wee hem die 'tontgeldt,
Wee, die maer tuschen vrees en hoop sit van verblijden:
Ick speel, en win altoos, en heb noijt leed te lyden;
Want ick verspeel altoos een ander man syn geld.

Br. 23. Maij.

KOCK [3]).

Mijn' kunst heeft hulp van doen; of ick bekoock geen' eer.
Maer Suijcker, Sout en Smout en Kruijt en sulcke vodden
Zijn all' de helpers niet: sij helpen mij maer brodden
Soo een daeraen gebreeckt; den honger van mijn' Heer.

Ib. 27. Maij.

BIERSTEKER [4]).

Liefhebbers van goed Mout, die 'ck aende Neusen ken,
Mijn Huijs is als de Back daer in 't Nat uyt de sprongen
Van levende fontein gepompt werdt of gedrongen.
De Brouwkuijp is de sprong; raedt wat ick voor een ben.

Ib. ult. (31) May.

WASCHTER [5]).

Ick derf 't niet seggen; maer het gaet ten naesten by
Met mijn werck en mijn' winst, als met de suijver-neering
Die by den afval leeft van menschelicke teering;
Hoe meerder vuijlicheit hoe schooner kans voor mij.

Ib. 2. Iun.

---

[1]) K. b., II, 51. Het HS. heeft geen titel.
vs. 1 *het volck* K. a.: *datmen*
[2]) K. b., II, 23.
[3]) K. b., II, 15.
[4]) K. b., II, 7.
[5]) K. b., II, 27.

STIJFSTER [1]).

Ick laet blaeuw Nederland met geel Britannien kijven;
Ick slacht den Kock, ick dien een ijeder naer syn' grill;
'T magh blaeuw, of geel, of groen, of swart zijn, watmen wil;
'T is al goed stijfsel als 't mij maer de bors kan stijven.

Ib. 6. Iun.

KOPPELAER [2]).

Mijn' winst werdt soo benijdt; elck wil koeck met mij deelen:
Men handelt maeghdommen voor geld van huijs tot huijs.
In een onnoosel punt vind ick ons wat te scheelen,
Sy kopp'len opentlick, en ick doe 'tonder 'tCruijs.

Ib. 7. Iun.

COETSIER [3]).

Ick sit voor en ick men, en 'tschijnt ick 'tal bedrijv,
Maer die daer achter sit is vracht en vooght van 'tmennen:
Hoort eens, getrouwde man, leert het met mij bekennen;
Ghij sit voor en ghij ment; maer vracht en vooghd is 'twijf.

3. Iul.

LACQUAIJ [4]).

Ick waer myn eighen man en aet myn eigen brood,
Kost ick wat Ambachts met mijn ongetuchte handen:
Onkundigh als ick ben in groot gebreck van tanden
Soo helpen mij alleen mijn' voeten uijt den nood.

8. Iul.

NOCH [5]).

'T en is geen' wetenschap die swaerlick zy t'onthouden,
'T is een' voorsichticheit die de natuer ons leert,
(Niet waer, Soldaten?) als de goede kans verkeert,
Dat wij beij loopen om het leven te behouden.

eod.

NOCH [6]).

Een ijeder mensche moet de menschlickheit bekoopen.
Allom is ongenucht waer men sich henen wendt:
Maer siet, een ijeder werdt sijn ongemack gewent,
Of hij veel uijt te staen of veel heeft uijt te loopen.

9. Iul.

---

1) K. b., II, 24.
2) K. b., II, 16.
3) K. b., II, 9.
4) K. b., II, 16.
5) K. b., II, 17.
6) K. b., II, 16.
vs. 2 *men* K. a.: *elck*

BARBIER [1]).

Hadd ick een' merghen lands die 'ck soo dicht hoijen moght
Als Mannen kost'lick mal haer backhuijsen doet maeijen,
Een Zeissen soud' ick voor een Scheermes leeren swaeijen;
Veldscheerer wild' ick zijn, en waer' haest rijck gewrocht.

eod.

PAGE [2]).

In 'trijpste van mijn bloed, in 'tonrijpst van mijn' jaeren
Heet ick noch man noch kind, noch heel geck, noch half wijs.
Wat, meent ghij, hoort 'er toe om sulck volck te bedaeren?
Een korte recipe, een handvol Bercken-rijs.

12. Iul.

DOCTOR [3]).

Ick heet een Doctor, maer een raed-seer hiet ick best:
Soo raed ick 't als ick raed. Kost ick een dingh bewenschen,
Ick hielp'er menigh op, die 'ck nu smoor in het nest,
Een slecht half Cruijs-casijn in 'tlichaem vande menschen.

13. Iul.

QUACKSALVER [4]).

Ick steeck mijn' stouten voet in der Doctoren Schoen,
En danss'er met voor 'tvolck, soo dat het oude seggen
Door mijn' vertieringen licht is om wederleggen:
Wat dunckt u, Boeren, is 't met seggen niet te doen?

15. Iul.

CHIRURGIEN [5]).

Een Smith heet Meester Wilm, een Snijder Meester Cent,
Een Beul heet Meester Dirck, een Raedsheer Meester Steven;
Elck moet bey naem en konst op 'tMeesterschap toe geven:
Maer, of ghij sonder bey den Meester socht, Ick ben 't.

eod.

NOTARIS [6]).

Oud Roomen doopte mij, naer ick verstae, Notaris:
Maer, Landslien, gaet u niet soo verr ten einden aêm:
Wat dunckt u, raeckt' ick niet ten deelen aenden naem,
Om dat ick meestendeel gehaelt werd als noot daer is?

16. Iul.

---

1) K. b., II, 6.
2) K. b., II, 20.
3) K. b., II, 11.
4) K. b., II, 21.
5) K. b., II, 9.
6) K. b., II, 18.

NOCH QUACKSALVER [1]).

'Ken breng geen' Boeren mé om Boeren te bedriegen;
Daer 's niet als de man selfs: mijn selven brengh ick mé
En gae voor meester uijt van allerhande wee,
Met een paer kunsten, van stout en waer-achtigh lieghen.

eod.

PREDICANT [2]).

God door een sterflick mensch ter wereld neer gekomen,
Was 'twonderbaerlixte dat sterflick mensch oijt sagh:
Maer die mij seggen hoort (de saeck wel opgenomen)
Siet noch de selve gunst gebeuren allen dagh.

eod.

KLAPPERMAN [3]).

'K roep wat ick roepen magh van d'een' tot d'ander deur:
Maer 'tgaet mij byder Straet als 't Leeraers doet in Kercken,
Daer 'tschool gehouden werdt van Boet en Goede wercken,
D'ontroerde hooren 't, de geruste slaepen 't deur.

17. Iul.

UIJTROEPER [4]).

Geckt met mijn Becken niet; het klopt op de gemoed'ren;
Soo edel is de slagh van 't koperigh geluijdt:
Is yemand in 't besit van welgevonden goed'ren,
Of hij leeft ongerust, of hij moet vanden buijt.

eod.

OP HET BANCKETWERCK VANDEN H^R^. I. DE BRUNE [5]).

Soo doorgoed is de Ziel die in de Bruijne woont:
In 'trijpste van sijn' tijd heeft hij door veld en steden
Het Conincklick gesang, en lessen, en Gebeden,
Heel Sions Heilicheit syn vaderland verthoont.
Nu is hij oud: maer siet hoe hy d'er op verschoont,
En met een Achternae van stichtelicke leden,

---

[1]) K. b., II, 21.
vs. 2 *Daër 's niet als de man selfs* K. b.: *De man self is het all*
[2]) K. b., II, 21.
[3]) K. b., II, 15.
[4]) K. b., II, 27.
vs. 1 *de* K. a.: *uw'*
[5]) Gedrukt in *Banket-werk van goede gedachten: door d' Heer Mr. Johan de Brune, Raed Pensionaris der Ed. M. Heeren Staten van Zeelandt.* (Vignet) *Tot Middelburgh. Ghedruckt by Jacques Fierens, inde Globe.* 1657. *Met Privilegie voor* 15. *jaren.*
Zie over De Brune, dl. I, 314.
vs. 6 *leden* Banketw.: *seden*

Gesuijckert met goe tael, gekruijdt met scherpe reden,
De Maeltijd van eertijds soet en milddadigh kroont.
Tast toe, en spijst uw' ziel met serpe leckernijen:
'T is soeticheit die tot geen' gall en sal gedijen,
Maer Heiligh bitter tot uw' welvaert opgerecht.
Soo ghij dan ergens wat meer pepers vindt in 't kauwen,
Denckt aenden ouden ernst van die het schaft en seght,
Dat was de Bruijnes werck, dit komt mij van den grauwen.

25. Iul.

(OP HET SELVE) [1].

Keurt dit Goud, Leser, niet nae 't Oogh, maer nae 't gewicht.
Wat u schort aen 'tfatsoen sult gh' aende waerde winnen:
'T is hecht werck, en wel eens soo dicht als sommigh Dicht;
'T is ongerijmde Tael, maer 'tzijn gerijmde Sinnen.

27. Iul.

STOELMAECKER [2].

Mijn Stoelemaecker will Stads Burgemeester wesen:
Men seght hem, sulcken sprong en saghmen noyt voor desen.
Hij meent, het komt hem toe; want, seght hij, dat ghij 't weet,
Ich heb al over lang den Schepenstoel bekleedt.

29. Iul.

KOFFERMAECKER [3].

Mijn' arme kunst is, plaets voor geld en goed te maecken,
En geld en goed daertoe. maer wat ick kluts en kerf,
Dit lest' Artijckeltje blyft soo klein op den kerf,
Dat ick van d' arme kunst niet en sie te geraecken.

31. Iul.

UYTDRAEGSTER [4].

Ick draegh uyt, ick draegh in, naer 'tmet de neeringh gaen wil:
Mans, die mij suer besiet, maeckt niet te veel gekijfs;
Ick doe de kunst om brood; maer, als men 't recht verstaen wil,
De rechte uytdraegsters zijn uw' quanselighe wijfs.

1. Aug.

WEVER [5].

De Schipper kan 't van mij, of ick van hem, 'tlaveren:
Hoe 'tgaet, wij konnen 't beid, en die 'tvan ons wil leeren
Gedencke dat elckeen, hij maeck' het hoe hij 'tmaeckt,
Ten einde van syn' web door dwarsche Cruijssen raeckt.

Aug.

---

vs. 12 *'tkauwen* Banketw.: *'t knauwen* — vs. 13 *Denckt* Banketw.: *Denck*

1) Gedrukt in *Banketwerk*, enz. Het HS. heeft geen titel.

2) K. b., II, 24.

3) K. b., II, 16.

4) K. b., II, 26.

5) K. b., II, 27.

(AENDEN HEER VAN MAERSSEVEEN) [1].

Ick heb soo swaeren strydt met dese Vecht te vechten,
Haer' schoonheit, Maersseveen, tast mij soo vriendlick aen,
Dat ick moet vluchten, niet voor d'eer van uw' gerechten,
Maer om uw' soete Vechts aenvechtingen t'ontgaen.

Maersseveen 21. Aug.

RAEDSEL [2].

De kloeckste bid ick uijt te leggen
Wat dingh dit raedsel is te seggen;
Twee hebben yeder tweederhand,
En t'samen is 't maer dryderhand.

Ibid.

(AENDEN SELVEN) [3].

Ick doe recht, Maersseveen, als stoute kind'ren plechten,
Diem' aen de les in 'tschool moet houden met een' wenck;
Ick sit op Hofwijck staegh aen Goudestein en denck,
En vliede van mijn' Vliedt, om voor uw' Vecht te vechten.
Heel Voorburgh komt in roer om tegens mij te rechten
Voor d'eere van de plaets, die 'tvolck seght dat ick krenck,
Als ick uw Maersseveen te langhen lofdicht schenck
En voor de Vecht alleen te veel Lauriers wil vlechten.
Maer ick heb haest gedaen met pleiten; sij zijn 'tquijt
Eers' om sien; goed of quaet, sy moeten 'tmij wel geven,
Daer ickse met gewelt van redenen verbijt,
En roeme Maersseveens Paleisen buerigh leven,
De lieffelicke locht in allerhande weer,
De klaerheit vanden Stroom en 'tblanck hert vanden Heer.

Inter Maerssen et Woerdam 22. Aug.

---

1) K. b., II, 247. Het versje staat onder de beide andere aan Maerseveen, met den titel: ***Aenden selven.*** In K. a. is de titel: Ter plaatse zelf.

Joan Huidekooper, Heer van Maerseveen, Neerdyck, enz. (1601—1661) was sedert 1651 eenige keeren burgemeester van Amsterdam. In weerwil van de stoute taal, die hij in 1650 tegen graaf Willem Frederik had gevoerd, stond hij op goeden voet met het Huis van Oranje; o. a. werd hij in 1655 door Amsterdam afgevaardigd, om aanwezig te zijn bij den doop van een zoon van den Keurvorst van Brandenburg.

Van 19 tot 22 Aug. had H. op Huidekooper's buiten Goudestein, dat zoo dikwijls door Jan Vos is bezongen, gelogeerd (*Dagb.*, 59).

2) K. b., II, 248.

In marg.: ***Een weduwenaer met kinderen aen een' weduwe met kinderen getrouwt.***

3) K. b., II, 247. In het HS. is de titel: ***Aenden Heer van Maersseveen.***

AENDEN SELVEN [1]).

Nu weet ick 't, Maersseveen, en 'tis licht om versinnen,
Waerom uw Goudestein van velen werdt bemint;
Twee lieve dinghen doen 't, en diem'er altoos vindt,
De soete Vecht voor deur, de soete vocht van binnen.

Inter Bodegrau. et Leidam eod. 22. Aug.

(AMSTERDAM ONTROERT) [2]).

Hoe quam 't, dat Amsterdam soo gram was,
En waerom was 't niet voorden Prins?
In seven woorden gaet veel sins;
Om dat de Prins voor Amsterdam was.

10. Sept.

VALSCH MUNTER [3]).

Dirck heeft verstand van als,
'T minst is van geld te maecken,
Dan goed en dan eens vals,
Nae tyd en loop van saecken.
Nu kost het hem den hals;
Daer most hij toe geraecken;
En 'tis hem wel gegunt,
Hy hadt'er op gemunt.

13. Sept.

BOER [4]).

Een dick-tong, die syn R. niet wel wist uijt te spreken,
Heeft mij den eersten naem gegeven op syn Boers.
Want als ick 'tal doorsie, soo deugden als gebreken,
Mijn' lieve Ionckertjens, wij zijn niet min als Broers.

14. Sept.

HOER [5]).

'T is 'tvolck niet aen te sien: de deughdelijxte tronie
Staet meestendeel en pronckt op 'tdeughdelooste lijf.
Wat vond ick speelnoots in den handel dien ick drijf,
Waer yeder een' bekent als nicht van Babilonie!

17. Sept.

---

1) K. b., II, 247.
2) K. b., II, 281. Het HS. heeft geen titel.
3) K. b., II, 25.
4) K. b., II, 8.
5) K. b., II, 14.

BEDELAER [1]).

Goe' handen by der straet, goe' tongen inde kercken
Benemen mij den lust van sweeten: En waerom.
Wat light mij aen de moeijt, indien ick allom kom
Daer goede Liên voor mij wel bidden of wel wercken?

eod.

HOEFSMITH [2]).

Was 'tmis met vrouw Natuer, of seggen 'tmaer de Kaeckers?
Most Horen Yser zijn tot een' goe'n Peerden-schoen?
D'een seght jae, d'ander neen. Wat roert mij wat sij doen?
Ick hebber 'tkostien af; danck heb de straetemaeckers.

eod.

Bellum Duces belli gerunt? nihil minus:
Quos ferrum et ignis vastat, hi bellum gerunt.

19. Sept.

KLAD-SCHILDER [3]).

Die wat deeghs koopen wil, moet het te deegh doorpluijsen:
Voor al, schoon rood en wit zyn streken van verraet.
Denckt wat diep doorde verw en hoe 'tvan onder staet
All' die wilt handelen in Ioffers en in Huijsen.

22. Sept.

(KORT PROCES) [4]).

Een lichtmis leij Andries syn' valsche hand te vooren,
En seid' hem, 'twas de sijn, en hij vast aen 'tverbant:
'T was logen, seijd' Andries, en klonck hem om syn' ooren:
Dat was Andriesens hand.

23. Sept.

SCHILDER [5]).

Een mensch en is maer eens, en ijeder voor syn' tyd:
Ick maeck'er op den duer. Hoort en leert wel onthouwen;
Daer is niet stevigher om jaeren te verdouwen
Als Menschen schaduwen in Olij geconfijtt.

24. Sept.

---

1) K. b., II, 6.
2) K. b., II, 14.
3) K. b., II, 15.
vs. 1 *het te deegh* K. a.: *weer en weer*
4) K. b., II, 258. Het HS. heeft geen titel.
5) K. b., II, 22.

(SCHRIFTGELEERDE DIRCK) [1]).

Dirck speelt syn' Bors beroijt, en, als 'tdaer met gedaen is,
Tast hij eens anders aen tot heimelick gerief,
En weer eens anders. of de wet dan half voldaen is?
Dirck heeft sijn selven en syn' naesten even lief.

1. Octo.

BEELTHOUWER [2]).

Ick weet niet wat mijn werck van 'tschoonste schepsel scheelt:
Maer, als ick pocchen sou, het scheel waer goed te wijsen,
Al deed 't het spreeckwoord maer: want, die te deegh wil prijsen,
Moet seggen, dat een Mensch soo schoon is als een Beelt.

7. Octob.

CHIPIER [3]).

De Galgh hanght t' mynent uijt; daer 's geen ontkennen aen;
Maer geerne schonck ick hem te loon drij of vier basten,
Die eerst het spreeckwoord uijt syn' mond heeft laten gaen,
Dat, soo de weerdt is, soo verleent hem God syn' gasten.

9. Octo.

SCHROBSTER [4]).

Het heet' de Pest in Duijtsch, het heet' de Plaeg in Schots,
Het heet' de Swaericheit daer jongh en oud voor beven,
Ick die in 'tsterven vind de middelen van leven
En kan 'tniet noemen als een' milde gave Gods.

eod.

LIJNWAETIERSCHE [5]).

Wat raed met Camerijck, met Haerlem en met mij?
Waer sal men 't halen, wil wilt Vranckrijck wat behouwen
Hemd over Hemd, Hemd uyt de Broeck, Hemd uyt de Mouwen,
En noch voor elcke knie Hemd over Hemd daerbij?

11. 8b. (Oct.)

SPELLEWERCKSTER [6]).

Eens most ick puntigh, nu onpuntigh spellen planten,
Eens sal 'tweer anders zijn, en soo van dagh tot dagh.
Mij is het even veel, als ick maer seggen magh,
De neering valt mij toe, God danck, van alle Kanten.

13. 8b. (Oct.)

---

1) K. b., II, 258. Het HS. heeft geen titel.
vs. 1 *met gedaen* eerst: *all gegaen*
2) K. b., II, 6.
3) K. b., II, 9.
4) K. b., II, 23.
5) K. b, II, 17.
vs. 2 *wat* K. a.: *lang*
6) K. b., II, 23.
vs. 4 *neering* eerst: *zegen*

SPELLEMAECKER [1]).

Een vrouw is een gebouw dat aenden and'ren sitt
Met bouts en gaten, meer of min, naer tyden loopen.
Nu moetmen dit gebouw eens 's daeghs ten minsten sloopen.
Denckt oft' er werck valt voor een Koper-spijcker-smit.

eod.

(MISVERSTANT) [2]).

Antonie is heel op Comedien gestelt;
Daer staet hij, sonder heel of half Fransch woord te weten,
En, heeft hij wat gesien, strax heeft hij 'tweer vergeten:
Antoni en verstaet het spel niet, maer syn geld.

eod. 13. Oct.

VINGERHOEDMAKER [3]).

Hebt gh' een spits vinnigh wijf, die 't meer en meerder werdt
Hoe ghij se meer en meer met reden te gemoet komt;
Leert aen haer wapen selfs wat u al rechts te goed komt;
De Naeld en vingerhoet beduydt hert tegen hert.

17. Oct.

SLAEP [4]).

Siet wat een' doode vreught de vreught is diemen raept
Wanneer men alle daegh eens sterven gaet, en slaept;
'T sal mij te nacht wel gaen: die gissing kan ick maecken
Bij 'tsand in d'oogen en wat gaepens: jae noch meer,
Het gingh mij wel te nacht, ick voel het aen 'tontwaecken;
Maer dat 't mij 's nachts wel gaet en voel ick nemmermeer.

eod.

(LOCK EN STRICK) [5]).

Wat doen de Ioffertjens met Stricken en met Locken?
Een Strick bediedt bedrogh daer in ons Locken locken.

21. Oct.

MOUCHES [6]).

Wacht u voor plaesterkens daer geen zeer onder sitt,
Betreckelicke Ieught: 't is seker dat sij liegen.
Maer sulcke loghen streckt om u niet te bedriegen.
Sij seggen, soo ghij u vergaept aen root en wit,
Datgh' uw vertrouwen stelt als op een hand vol vliegen.

eod.

---

1) K. b., II, 23.
2) K. b., II, 258. Het HS. heeft geen titel.
3) K. b., II, 26.
4) K. b., II, 51.
5) K. b., II, 252. Het HS. heeft geen titel.
6) K. b., II, 44.
vs. 3 *sulcke loghen* eerst: *dat bedrieghen*

WIJNKOOPER [1]).

Wijnkooper noemtmen mij: wijnknooper, gaet wat stout;
Dan 'tslaet niet quaelick op de noble kunst van plengen.
Men noem' het hoemen wil, wijnkoopers sop-verlengen,
'T geeft geen wijn-koper, maer wijn-silver en wijn-gout.

23. Oct.

A MONSIEUR DE LYERE [2]).

Monsieur;
Vous auez quatre niepces,
Fort grandes et fort belles pieces,
Qui ne font plus rien qu'yvrogner.
Il est temps de les destourner.
Trijntje Cornelis, bonne femme,
Me semble assez honeste dame
Pour les remettre au bon chemin,
En leur faisant veoir que le vin
Est de mauuaise consequence
Au sexe que, par reuerence,
L'on pourroit nommer le....
Si le mot n'estoit defendu.
Si vous estes assez bon Oncle
(Ie trouue froncle et ecarboncle,
Qui riment sur le fascheux mot,
Mais le discours en seroit sot)
S'il vous plaist, ce voulois-je dire,
D'assister à les veoir instruire
Par ceste illustre de Saerdam,
Un peu moins grande qu' Amsterdam,
Ie croy que ceste apresdinée
L'heure en pourroit estre assignée;
Car c'est moy qui l'ij meneraij:
S'entend que je pourparleraij
Que dans cest auguste Synode
Nous soyons exempts de la mode
De receuoir, cas aduenant,
La visite du suruenant.
Car les Guerins et les La Barres
Sont des faquins assez auares

---

[1]) K. b., II, 27.

[2]) Waarschijnlijk Frederik van Liere (zie dl. II, 41 en 147), die den 4den Nov. 1659 in den Haag is overleden (*Dagb.*, 64). De nichtjes waren de dames Van Osmael (vgl. dl. IV, 18, Noot, en V, 191).

vs. 11 De stippeltjes staan in het HS.

vs. 29 Guérin, misschien een Fransch musicus, of de tooneelschrijver Guyon Guérin de Bouscal. — Zie over De la Barre, dl. IV, 244.

Pour me vouloir mal du bonheur
D'un Theatre met open deur.
Sachons, ou en rime, ou en prose,
Comment vous gousteriez la chose,
Et si vous serez de loisir
Pour vous en donner le plaisir.
Faict dans mon lict dessus un coude
(Qui, diable, rimeroit en oude?)
Le 25.e du mois
Qui laisse cheoir la fueille au bois,
Mais qui le bon raisin enfante,
L'an 1600. 6. et 50.

25. Octo.

A MAD.LE D'OSMAEL.

L'Oncle sera de la partie
L'apresdinée d'aujourdhuij.
Dites où vous auez enuie
Que Trijntie vous voije auec luij.
Il est à propos qu'on m'apprenne
Le lieu qui sera decreté
Pour y agir en liberté
Sans que visite nous surprenne.

eod.

Mij deert het ongeval de goe Vrouw overkomen
Dien een verwoedde Beer het leven heeft benomen:
Maer daer is een hoop Wijfs die 'ck weet en niet en weet;
Neemt off'er 'tarme Beest sijn' buijck vol eens in beet,
En dat het dag'lijx geen goed voedsel en kost derven,
Wat dunckt u, souden 't Mans van honger laeten sterven?

28. Octob.

'T schijnt alle dingh kryght nu sijn' eisch;
Laet ons het niet berouwen:
De Raven eten dieven-vleisch,
De Beeren eten vrouwen.

eod.

BOUWMEESTER [1]).

'T en is niet dat mij haet of nydicheit verweck;
Maer lett eens, huijs voor huijs, wat sich neuswijse blinden
Mijn konst al onderstaen, en ghij sult licht'lick vinden
Hoe veel een Architect scheelt van een Archigeck.

28. Oct.

---

1) K. b., II, 8.

EBBENHOUTWERCKER [1]).

Die meent dat Schrijnwerck al soo waerdigh aende Mart is
Als 'tgeen mijn' fijne schaef den prachtigen bereidt,
Moet weten dat hij droomt, of sonder schaemte seidt
Dat glad en onglad een, en sacht hardt en wit swart is.

29. Oct.

AEN ME VROUW RYCKAERT [2]).

De groote web en was niet af,
Doen ick mij heiligh avond gaf
En Hofwijck door en door voldaen hiel.
Als icker eens van niews op aen viel
Ick sagher stof van dichten in
Voor noch een Boeck, of weinigh min.
Siet wat een Text, en wat al wonders!
De rest en schijnt schier niet besonders
Bij een gerief dat Hofwijck heeft;
Dat dieder still en eenigh leeft,
En bij goe Bueren in het zuijden,
En bij Rijck-aerdigh slagh van Luyden
Ten westen van syn' wildernis
Van lydelick geselschap is,
Noch voor betaelen noch voor borghen
Noch voor de keucken heeft te sorghen;
Want, soo hij maer eens deerlijck siet,
Hy raeckt 'er aende kost om niet.

Hofwijck. 29. Oct.

VOERMAN [3]).

Geen' vromer neering als de mijn' en is op eerden:
Ick help de lieden voort en sy gerieven mij:
Dat 's een' gerechticheit: maer daer 's een ander bij,
Ick voerman voer mijn vracht en mijn' vracht voert mijn' peerden.

1. Nou.

(RECHTVAERDIGHE GROET) [4]).

Daer is soo veel gerucht in 't Montje van Constantie,
En sulck'en langen, langen omslagh in haer' praet;
Dat eens een, onverhoeds haer groetend' op de straet,
Niet qualick sprack, Goe'n dagh, Me Ioffrouw Circumstantie.

4. Nou.

---

[1]) K. b., II, 12.

[2]) Constantia Bartolotti († 1679), was in 1638 getrouwd met Jacob Ryckaert († 1671). Hunne dochter Susanna († 1712) huwde in 1668 met H.'s oudsten zoon Constantyn.

[3]) K. b., II, 27.

[4]) K. b., II, 281. Het HS. heeft geen titel.

SCHOUTH [1]).

Daer hangt een Boeven-net gespannen voor mijn' Deur,
Daer 'tminste diefken in de mazen blyft verhangen:
Maer siet eens, weyluij, wat een averechtsen vangen;
Het klein goed smoorter in, het grof wilt snapter deur.

eod.

VIERWERCKER [2]).

Dat ick een dusend jaer ses, seven eer mijn' kolen
Te voorschijn had gebracht; Ick meen de gauwe guijt
Prometheus waer noch los, en dat hij om den buijt
Myn' doosen liever dan den Hemel hadt bestolen.

5. Nou.

INGENIEUR [3]).

Waer ick de man alleen, ick waer van grooter waerde,
En dwong de halve Werlt, 'tzij tartende, of getart:
Maer 'tschaeltjen hangt te recht; daer is hard tegen hard,
En men vanght veer met veer, haer met haer, aerd met aerde.

eod.

NOCH [4]).

Pasteyen back ick, weeck van korsten; maer voor eters
Met slappe tanden taey om bijten: niettemin
Met eenen slechten raed geraeckens'er licht in;
Dat is wat Solfers, en wat Cools, en wat Salpeters.

6. Nou.

BAENVEGHER [5]).

Ben ick der kind'ren vriend; voor Camerling der vissen
En gaen ick niet wel uijt, met veghen dwers en lancks:
Voor seker 'tsoete volck en weet mij niet veel dancks
Als ick 't Quicksilver van haer spiegel-glas kom wissen.

9. Nou.

STILLEVEGHER [6]).

Kan ick gebeteren dat alle menschen stincken,
En alle beesten niet? siet mij daer niet op aen;
Maer daer op, dat ick spijs en drincken, eens vergaen,
Weet te vervoeren daer 't weer spijs werdt en weer drincken.

eod.

---

1) K. b., II, 22.
2) K. b., II, 26.
vs. 3 *los* K. a.: *vry*
3) K. b., II, 14.
4) K. b., II, 14.
vs. 2 *slappe* eerst: *swacke*
5) K. b., II, 5.
vs. 2 *met* K. a.: *in 't*
6) K. b., II, 24.

NOCH [1]).

De waerheit moet 'er uijt, al schaet mij datmen 't weet',
Dat Broot tot vuylicheit en vuijlicheit tot broot werdt,
En dat het een soo net op 'tandere begroot werdt,
Dat yeder pas soo veel kost messen als hij eet.

eod.

OESTERMAN [2]).

Ey lieve Tromp en Blaeck, manhafte zeeverwoesters,
Gunt eens stil water, en aen bueren bueren-vis:
Daer toch het oogenmerck niet als verslinden is,
Luyt het niet leelicker, Hael Menschen, als, Hael Oesters?

10. Nou.

MOSSELMAN [3]).

Mijn' Mossel, ick beken't, is niet heel Oester-kost:
Maer Rynsche Most ter noodt dient wel voor Most uyt Spagnen,
En 'tsoud 't hem konnen doen, die beter niet en kost,
Met Aechten-Appeltjens voor Lissebonsche Oragnen.

eod.

POST [4]).

Post heet ick. en waerom? bedenckt toch, waer komt Post af?
Gelyck ick wel een' Post, die schier noijt stil en stae?
En ryd ick altyd voor, en is, *Post*, achternae;
Was 'twel een Latinist die my den naem van Post gaf?

11. Nou.

BODE [5]).

Die een' Apostel noemt met een' Evangelist,
Heeft my somtyds genoemt, als ick wat hard kom loopen:
Maer Evangelien uyt mijnen mond te hopen
Als ick aen 'thincken ben, is tastelick gemist.

12. Nou.

OUDERLING [6]).

Staet, jonghe Heeren, staet, en buijght u voor mijn' deur;
'Tzij dat ghij kinderen van Vorsten zijt gevallen,
Of nae den Koopman rieckt: weet datter geen van allen
Soo wettelick als ick den naem voert van Seigneur.

eod. 12. Nou.

---

1) K. b., II, 24.
2) K. b., II, 19.
3) K. b., II, 18.
4) K. b., II, 20.
5) K. b., II, 7.
6) K. b., II, 19.
Bij vs. 4 in marg.: Senior.

DIAKEN [1]).

Wat milt en wacker is hoeft voor mij niet te beven,
Maer hoort en siet mij geern: Maer denkt eens, wat een' pijn
Voor menschen die met een luij en vasthoudend zijn,
Als ick se zeffens heet, niet slaepen, en wat geven.

eod.

NOCH [2]).

Ghij die daer in de klem twee memmen voert als vellen,
En komter mé ter merckt, als warense soo rond
Als bollen van yvoor; doe gh' ongereghen waert,
Bekent het, leken 't niet mijn' sackjens met haer' bellen?

eod.

(TRIJN ONDER 'T MASKER) [3]).

Trijn steeckt een aensicht uijt vernist gelyck een' veel;
Daer doets' een Masker voor, dat het gheen' son en deere.
Een Masker voeght wel, en men draeght'er een met eere,
Maer twee is een te veel.

eod.

HONDESLAGHER [4]).

Elck syn' gerechticheit en elck den vollen swier
Van d'eere die hem komt: wat dunckt u, die soo heeten
Oor na den Preeckstoel hebt; behoor ick niet te heeten
Uw geestelick en beestelick Audiencier?

eod.

(NEEL INDE POCKPUTTEN) [5]).

De Poxkens hebben Neel haer backhuijs staen verdelven
Als braeckland niew geteult voor naest aenstaende mert.
Maer Neel smeert weer soo dick dat alles gladde werdt.
Dat 's een' quae Rekening vereffent met syn selven.

eod.

(ROND UYT) [6]).

'T is waer; Ian spreeckt rond uijt: maer 'tis meest suer of serp
Dat hij soo rond uijt spreeckt. Wacht u voor sulcke monden;
Sij byten rond uijt: en, betrouwt ghij alle ronden,
Denckt aen 'tschoenmakers mes, dat's oock rond, maer 'tis scherp.

eod.

---

1) K. b., II, 11.
vs. 1 *Wat* K. a.: *Wie* — vs. 2 *Maer hoort* K. a.: *Jae hoort*
2) K. b., II, 11.
vs. 2 *waert* H. wilde zeker schrijven: *stondt*
3) K. b., II, 281. Het HS. heeft geen titel.
vs. 2 *en deere* K. a.: *kan deeren* — vs. 3 *eere* K. a.: *eeren*
4) K. b., II, 14.
5) K. b., II, 282. Het HS. heeft geen titel.
6) K b., II, 281. Het HS. heeft geen titel.

POTTEBACKER [1]).

'T Rad dat mij raebraeckt, draeyt als 't Rad van avonturen:
Maer 'tdraeijt te waterpas; daer is geen rijsen aen.
Soo blyv ick-dat ick ben, en raeck hier niet van daen,
Soo veel ick gissen kan, voor mijn' lest' avont uren.

eod.

CONFITURIER [2]).

Siet wat een' soete winst; Vrucht en Blom, die half groen
Van Boom of Struijcken gaen maeck ick ten eersten rijpkens,
En milder op de Tong dan Son of Locht sou doen:
Is 't niet in 'tSuycker-riet dat ick sit en maeck pijpkens?

13. Nou.

KOECKEBACKER [3]).

Als 'tal versadight is van wat mijn arme Macker
Uijt den Brood-oven schaft, dan kom ick noch te tij
En snij des Snoepers Bors met niewe leckernij:
Is 'tKoeckebacker dan, of beter Kloecke backer?

eod.

RUFFIAEN [4]).

Vleeschhouwers, slechte lien; leert eenen treck van mij;
Ick handel in jong vleesch, als ghij doet: maer verkoopen
Is quijt gaen. Siet hoe 't volck na mijn vleesch komt geloopen;
Nochtans verhuer ick 't maer, en krijgh meer gelds als ghij.

eod.

MUNTMEESTER [5]).

Rust in huijs is een' vreught van ijeder eens gevallen
Op mij nae: rust in huys is daer ick meest voor schrick:
Het slaeght heel anders by heel and'ren slagh als ick;
Tot mijnent vaertmen best hoe daer meer slaghen vallen.

eod.

CORONEL [6]).

Hopluijden, lett'er op; mijn naem is bitter Wals;
Vermaent het yeder een uw selfs en uw' Soldaten:
Die mij meeneedigh, of mismoedelick verlaeten,
Daer is geen gecken med', het geldt haer bey den hals.

19. Nou.

---

1) K. b., II, 20.
2) K. b., II, 10.
3) K. b., II, 16.
4) K. b., II, 21.
5) K. b., II, 18.
vs. 1 *in huijs is een' vreught* K. a.: *is een' vreught in huys* — vs. 4 *mijnent* het HS. heeft: *mijnen* K. a. als boven.
6) K. b., II, 19.

CAPITEIN [1]).

Wat handen moeten doen, waer voeten henen moeten,
Staet aen des hoofts bevel: maer sulcken hooft als ick
Beveelt belacchelick, 'tzij smeeckend' of met schrick,
Soo 'tself niet voorgaet met syn' handen en sijn' voeten.

eod.

LIEUTENANT [2]).

Ste-houdster van de Son, ghij zijt maer 's nachts bequaem,
'S daeghs mooght gh' u waer 't u lust verr van de moeyt onthouden.
Myn ampt is nacht en dagh en allom sté te houden,
En of ick het vergat, gedenck het bij mijn' naem.

eod.

VENDRIGH [3]).

Of 't op een sterven quam; best ligh ick in het sant
Daer ick gestreden heb, en mijn' bebloedde kleeren
Zijn haest doodkists genoegh: want, sterf ick man met eeren,
Men vindt mij allesins mijn doodkleet inde hant.

eod. 19. Nou.

SOLDAET [4]).

Denckt waer de leeghe maegh een kaelis toe vervoert:
Om een vijf stuijvers daeghs ben ick gereedt te sterven.
Siet, snollen, ick verhuer mijn vleesch tot slaen en kerven:
Wat hebt ghij lichter werck, die 'tuw maer en verhoert!

eod.

BOER [5]).

Des Keisers Grootevaer was en blyft noch de mijn,
En dé het selve werck dat ick doe om te leven:
Dé nu de Keiser 'twerck dat hij dé, met syn' neven,
Wat soud'er min geruchts in dese Wereld zijn!

eod.

PACHTER [6]).

Als ick mijn Landheers gront of door ploegh, of door delf,
Vertroost ick mij in 'tsweet alleen met dit bedencken;
Ghij moet mij Room en Melck van desen arbeit schencken,
En houden u de wey, of, Meester, doet het self.

eod.

---

1) K. b., II, 9.
2) K. b., II, 17.
3) K. b., II, 26.
4) K. b., II, 13.
vs. 2 *daeghs* K. a.: *'s daeghs*
5) K. b., II, 8.
6) K. b., II, 19.

VROEVROUW [1]).

'T is waer, in kinder-noot heet ick goe vrouw gebuer':
Maer een' geheimenis, als ick sou blyven eten,
En moghen vrouwtjens nu noch emmermeer niet weten;
De vroedste vroevrouw waer de vroede vrouw Natuer.

eod.

(ARME RIJCKDOM) [2]).

Dirck heeft veel duysenden gekist,
En noch meer duysenden op renten:
Noch deert hem 'twater dat hij pist,
Om dat hy 't niet en siet te venten:
Den adem die sijn' Long ontfangt
Soud' hij wel willen niet verliesen;
De mode daer hij nae verlangt
Is datm' hem kleeden moght in biesen:
Nu lijdt hij honger daermen eet,
En staet en beeft daer and're warm zijn.
Eij seght eens, wijse li'en die 'tweet,
Wat is dat, Ryck, of is het arm zijn?

22. Nou.

BACKER [3]).

Mijn handwerck maeckt mij moe, besweet, begist, bestoven.
Ben ick dan altemets wat konstigh van bedrijf
En raecke sus en soo aen wat mijn Beursjen stijv',
Mij dunckt het reden is, want het gaept als mijn oven.

23. Nou.

HENGELAER [4]).

Is 'twaer? ben ick een' Craeij op 't jachtwerck dat ghij siet,
En gaet het spreeckwoord vast dat by d'ael-oude wijsen
Ter werelt is gebracht om luij volck te doèn rijsen?
Voor seker, neen 't: een Craeij die stil sit vanght wel ijet.

eod.

LOMBARD [5]).

Die niet behendigh aen soo veel ten hondert raeckt
Als ick doe, onder schijn van arme li'en te helpen,
Lickt maer, in plaetse van den doijer, aen de schelpen,
End en verstaet niet hoe een Eijken lombaerds smaeckt.

eod.

---

[1]) K. b., II, 27.
vs. 1 *goe vrouw* eerst: *een goe*
[2]) K. b., II, 277. Het HS. heeft geen titel.
[3]) K. b., II, 5.
vs. 4 Bij *het* in marg.: beursjen
[4]) K. b., II, 13.
[5]) K. b., II, 17.

WAERSEGGER [1]).

'T gaet leelick; maer 'tgaet vast (is maer mijn' kunst soo fijn
Als ickse venten derv om kunstich af te leven)
Dat het niet vast en gaet, waer dat het stae geschreven,
Dat alle menschen valsch en logenachtigh zijn.

23. Nou.

BESTEEDSTER [2]).

Waer ick een Ioffertje van drij vier azen weet,
Bestel ick haer een Meijt van twee drij azen lichter:
Die slaen malkanderen soo dicht als gras en dichter,
En ick krijgh niet met al; is 'tbeij niet wel besteedt?

eod.

NOCH [3]).

St. Pieters penningkens in groote of kleine som
Is haeghmunt, goet genoegh voor Heer-Oom binnen Roomen.
Bij mijn' is 'tmaer een tuijch als biesen zijn bij Boomen:
Daer zyn Gods penningen, en daermé gaen ick om.

24. Nou.

APPELWIJF [4]).

Siet hoe de menschen staegh van quaet op ergher slaen:
Mijn' malle groote moer heeft eens haer' kans verkeken
Om eenen Appel, dies' haer' man wist aen te preken;
Ick preecker alle man met heele korven aen.

eod.

NOCH [5]).

'Kwil niemants afkomst noch verheffen noch misprijsen;
Elck schrijv' sich Evas bloet soo nae toe als hij magh:
Maer, nichtjens, oordeel self; Is 't niet de beste slagh,
Die sijn' quartieren met syn' neering kan bewijsen?

eod.

OUDKLEERKOOPER [6]).

Oudkleerekooper? neen. Daer komt een Fransche bode
Van d'een in d'ander weeck die mij niewkooper maeckt.
Daer valt niet ouds meer; 'tniew is (al) te haest gelaeckt;
Danck hebb' ses letteren daer 'tal aen hanght, de Mode.

25. Nou.

---

1) K. b., II, 27.
2) K. b., II, 6.
3) K. b., II, 6.
4) K. b, II, 5.
5) K. b., II, 5.
vs. 4 *oordeel* K. a.: *oordeelt*
6) K. b., II, 19.
vs. 2 *niewkooper* eerst: *wat anders* — vs. 3 *al* niet in het HS., wel in K. a.

SAELMAKER [1]).

Waer 'tvolck min ongeleert, sij souden leeren derven
Dat Roomen heeft gederft, en 'tstrytbaer Grieckenlant.
Ey, luijheit, ruckt haer maer de boecken uijt de hant,
En swijgt, geleerde; 'ksouw van honger moeten sterven.

26. Nou.

DRAEIJER [2]).

Die mij een' Meester noemt, spreeckt eerlyck, maer min wel:
Of emmers 'tmijn is een der slechtste Meesterschappen.
Het werck-stuck baert sich self; wat doen ick meer als schrappen?
En schrap ick lang genoegh, moet het niet uijt de schel?

26. Nou.

VETTEWAERIER [3]).

Bedenckt wel wat ick ben, meer boerigh, of meer heerigh.
'T is waer dat ick alleen het blauwe schootsvel draegh:
Maer past het mij alleen? gaet treedt eens door den Haegh
Van 't Hof af tot de Geest; zyn niet all' ampten smeerigh?

eod.

OBLIJMAN [4]).

Mijn' Bus is vol goe waer om kind'ren te verblijen:
Voor stercker' mond en maegh te nietigh en te droogh.
Veel' luyden haer gesnap is oock soo wat in 'toogh;
Maer, als gh'er in bijt, wint en kruijm'len, als Oblijen.

eod.

BEDSUCHT [5]).

Wat soud ick op doen? leed en ongemack gaen lijden?
Sien wat mij niet en kan verbet'ren noch verblijden,
En hooren wat mij spijt, en riecken wat mij quelt?
Neen, 'tnestje daer ick ligh is min noch meer gestelt
Als daer ick twee mael drij en noch drij maenden in lagh,
Eer dat ick schreijend' aen den tepel van de min lagh:
Ick ligh warm, ick ligh dicht, en stillekens en sacht.
Moet ick eens alle daegh ter wereld zijn gebracht,
Ter werelt daer 'tsoo raest, als of ick inde baeren
Gestort wierd uyt de Koij? Ey, beddeken, uw baeren

---

1) K. b., II, 22.

2) K. b., II, 12.

vs. 2 *slechtste* K. a. *slechte* — vs. 3 *baert sich self* eerst: *steeckter in* K. a.: *maeckt sich self* — vs. 4 *moet het niet* K. a.: *het moet wel*

3) K. b., II, 26.

4) K. b., II, 18.

5) K. b., II, 277.

vs. 3 *riecken* K. a.: *voelen*

En komt mij niet te pas: 'ten waer de malle pijn
Die honger heet, ick wouw wel ongeboren zijn.

Hofwijck 26. Nou.

RUST OP HOFWIJCK [1]).

Op Hofwijck slaep ick maer; en droom van alle dingen,
Op Hoofsch' en Haegsche naer; die weet ick te verdringen
Met al wat Hofwijcksch is, en Tong, Neus, Oogh of Oor
Vermaeck bestellen kan. Ick smaeck, ick rieck, ick hoor,
Ick sie met d'oogen op, als menschen doen die waecken;
Maer 'tgaet gelijck men slaept, en allerhande saecken
Syn hert ontmoeten laet bij sorgeloos geval.
Drij halve daghen duert dat slapen, en dat 's al.
Van daer beghin ick mij te maenen door mijn selven,
Dat mij te passen staet op 'twoelend uer van elven,
En waecken heel de weeck in d'ongerusticheit
Van alle mans gequel om allemans bescheit,
In stormen van geschil, in arger soele winden,
Die vijanden ter sluijp aen tasten, en wel vrinden
Met hoon en achterklap, wel Broeder, wel verwant,
En spaeren rappigste noch suijverste van 'tLant.
In overijdelheit van snappende Saletten,
In 'teewigh roerende van wielen sonder wetten,
Voorhoutsche molens van den kostelijcken snof,
Diem' altijd draeijen siet en maelen niet als stof.
Beminde Saterdagh, zijt ghij noch verr van komen?
Spoedt toch, en helpt mij weer aen Hofwijcks soeter droomen.
Kom, peerden in de Coets, 'kvoel dat ick u genaeck,
En, Haegh, goe nacht; ick geew; maer van Hofwijcksche vaeck.

28. Nou.

LOOTGIETER [2]).

Een led're schootsvel en blauw' handen in 'tgesicht
Beloven niets te veel: maer, dieder op wil letten,
Een' ongetwijffeld' eer en is mij niet t'ontsetten,
Al daer ick over gae zyn saecken van gewicht.

2. Dec.

TENNEGIETER [3]).

In Gout en werck ick niet, 'tis verre van myn staet;
Gebacken schotelen lust mij niet te besweeten:
Maer 'tis mij eers genoegh met recht te moghen heeten
Een Tenne Leeraer vande Gulde middelmaet.

eod.

---

vs. 11 *malle* K. a.: *scherpe* — vs. 12 *ick wouw* K. a.: *'k wouw hier*

1) K. b., II, 278.

vs. 3 *Neus, Oogh* K. a.: *Oog, Neus* — vs. 16 *rappigste* K. a.: *rappighe*

2) K. b., II, 17.

3) K. b., II, 14.

BROUWER [1]).

Men heeft lang ondersocht bij redenen die klincken
Meer dan sij wichtigh zijn, wat Brootdroncken beduydt:
Maer lett eens op mijn mout; komt daer de naem niet uijt,
En geef ick niet het volck soo goet als Broot te drincken?

eod.

NOCH [2]).

Sitt neer, Goutsoeckers, en God zeghens u mijn Bier:
Daer is een' Alchimij, wilt ghijse van mij leeren,
Die metter haest klein goet in groot goet kan verkeeren;
Niet als wat Mouts in wat schoon waters over 'tvier.

eod.

NOCH [3]).

'T luydt onvermaeckelick, en dieven hooren 't noo;
Maer soete drinckebroers, die in mijn' Coren-wercken
Haer' herssenen wat meer verswacken dan versterckeu,
Sij sitten (met verlof) te water en te broo.

eod.

DIEFLEIDER [4]).

Ick schaem mij 'tambacht niet, ick magh mijn' naem wel hooren:
Al waer de boose zijn, zijn vrome li'en van noo.
Wat dunckt u, gaet het niet recht en voorsichtich soo;
Ick haelse daerse zijn en brenghse daerse hooren.

3. Dec.

BERYDER [5]).

Soo is het met mijn Beest en soo met mij gestelt:
Syn' krachten konden mij vervoeren en vernielen;
En ick dwingh 't met een' Toom, een Roeyken en twee hielen:
Leert, domme lieden, wat verstant kan bij gewelt.

eod.

ZYDELAKENKOOPER [6]).

'T is goet; myn' waeren gaen in allerhande vormen;
Een yeder snippertse naer 'tyeder een gevalt;
Maer siet eens om den deun waer mé men kost'lick malt:
'T is (seght het toch niet voort) out raeghsel van doo' wormen.

eod.

---

1) K. b., II, 8.
2) K. b., II, 9.
3) K. b., II, 8.
vs. 3 *Sij* K. a.: *Die*
4) K. b., II, 11.
5) K. b., II, 6.
6) K. b., II, 28.

PAPIERMAKER [1]).

Myn leer is eens soo goed als all' de wetenschappen
Daer aen al mijn papier veroorbert werden sal:
Elck weet wat spaeren is, maer dat is niet met al;
Ick leer dat spaeren helpt tot in de vuylste lappen.

eod.

TALGSLAGER [2]).

De menschen schricken, soo sij meenen, en ick gunt'er,
Als ijemant by geval komt op haer graf te tre'en:
Maer, wiltgh' een schricken sien dat vast gaet, alsser een
Voorbij mijn' molen treedt? lett op een' valschen munter.

7. Dec.

TROMPETTER [3]).

Een Fransche Cock en ick zijn eene slagh van li'en,
Hy kan de tong voldoen, en ick voldoe de ooren,
En ijeder soeckt ons wel te smaecken en te hooren;
Maer als w' aen 't wercken zyn en dientm' ons niet te sien.

eod.

TOOVENAERS [4]).

'T is waer, ick kan wat: maer daer is geen recht in 'tLand.
Ick moet'er voor te vier; van Meissjens die 'tmet mij doen
En dieder met een paer schoon' oogen 'tbranden by doen,
Seght, vrijers, isser oyt een' levendigh verbrandt?

eod.

OP IEREMIAS KLACHTEN ENDE SALOMONS HOOGHE LIEDT, GERIJMT DOOR BRUNO [5]).

Ghij weet het, Leser; 'tzijn twee ongerijmde dingen
Die Brunos pen bestaet: maer, soo se Bruno doet,
Bekent eens, zijn se niet beij kunstigh en beij soet,
Beij niet meer ongerijmt, wel schreyen en wel singen?

7. Dec.

---

1) K. b., II, 20.
vs. 1 *wetenschappen* het HS. heeft: *wetenschap*
2) K. b., II, 19. In K. a. is de titel: *Olyslager*.
3) K. b., II, 25.
4) K. b., II, 25.
5) K. b., II, 275.
Het versje is opgenomen in *Het Boeck Iobs, Den Predicker, Spreucken en Hooghe-Liedt Salomons, Midts-gaders De Klaegh-liederen Ieremiae. In Neder-duytsche Rijm na de Nieuwe Oversettinge gestelt door Henrick Bruno Conrector der Latijnsche Schole tot Hoorn.* (Vignet) *Tot Hoorn, Gedruckt voor Isaac vander Beeck, en Gerbrant Martensz, Boeck-verkoopers, In Compagnie.* 1658.

(NACHTDIEF) [1].

Trijn pleitte voor haer' man, wanneer hij op syn pad
Somtyds by noorder Son een deur ontgrendelt had;
Het scheen wel waer te zijn; maer, seis', haer man en docht niet
Dat het uytkomen souw: 'Twas soo, haer man en docht niet.

eod.

(MISREKENING) [2].

Ick rekende met Claes, die mij veel most betaelen,
En noyt van gelt en scheide, en, meend' ick wat te haelen,
Verstoorde 'tcijfferen, en riep staegh, Heerschap, siet,
Die som hebt ghij niet wel: 'T was waer, ick hadse niet.

8. Dec.

TROMSLAGHER [3].

Ick werd' het doode moe geslagen en gehoort,
En slaeder soo somtyts een levend Kalfje neven,
Daer 'top een grijpen gaet: Indien ghij 'tkont vergeven,
Liefhebbers vande kunst, en seght het toch niet voort.

8. Dec.

DROOGHSCHEERER [4].

Die mijnen winckel soeckt, siet dat ghy niet en mist;
Men kent de lieden noch aen neusen, noch aen baerden:
Ick scheer soo droogh ick magh: maer, of ghij 'tniet en wist,
Daer zyn nat-scheerers oock, en heeten droncken waerden.

eod.

VERWER [5].

Stof diemen qualick op sou rapen van de straeten
Te verwen met een glans; soo dats' in allen schijn
Wat overdeughdelyx gehouden werdt te zijn,
Die kunst is gout waerd: heb ick onrecht, Advocaten?

eod.

OP DEN AERDCLOOT INDEN VLOER VAN 'TSTADHUIJS TOT AMSTERDAM [6].

Die op dit vloeren lett,
En op dit heerlijck welven,

---

[1]) K. b., II, 275. Het HS. heeft geen titel.

[2]) K. b., II, 275. Het HS. heeft geen titel.

vs. 3 *Verstoorde* K. a.: *Hy stoorde*

[3]) K. b., II, 25.

[4]) K. b., II, 12.

[5]) K. b., II, 26.

vs. 1 *straeten* het HS. heeft: *straet*

[6]) K. b., II, 280. In K. a. is de titel: *Op den Aerdkloot inden vloer van 't nieuw Raethuys tot Amsterdam gemarmert.*

Die versiering was aangebracht in den vloer der „Groote Burgerzale". „Ter weder-

Moet seggen by syn selven,
Voorseker dese Wet
Bestaet in all' haer leden
Uijt hoogh vernufte lien;
Sij leeren ons met reden
De werelt te vertreden
En opwaert aen te sien.

9. Dec.

OP DEN HEMELCLOOT ALDAER [1]).

Leert onder het gewemel
Van 'twoelighe Stadthuijs
Gedencken aen den Hemel,
En treedt vrij in 'tgedruijs,
Als vander aerd' geresen
Op Sterr en Son en Maen;
Hier werdt u in bewesen
Hoe dat het eens naer desen
Den saligen sal gaen.

10. Dec.

L'on dit fort bien, Ingrat, fort bien ingratitude,
Pourquoy le non ingrat ne se peut il nommer?
Estce qu'on n'en veult point, ou par ingratitude;
Que me permettez vous, Francoiz, d'en presumer?

Sliedrecht 17. Dec.

Qui tua cumque meis impendes Otia, lector [2]),
Una fer autoris frons sit et una Libri.
Si Pater es, cape quod capias; cui Filius ortum
Debet, huic vitam prorogat arte Patri.
Quanta fides, quantae virtutis dextra, Parentem
Quem satis est vivum velle, vetare mori!

20. Dec.

---

zyde van den hemelkloot, lagen, naar beide de einden der zaale toe, twee halve platte aardklooten: in den eenen, ten oosten, waren Europa, Azia en Afrika, en in den anderen, ten westen, Amerika afgebeeld. De kusten werden, door gekleurde steenen onderscheiden. De evenagtslyn, de zonneweg en de andere kringen waren van geel koper." (Wagenaar, *Amsterdam*, VII, 38.)

vs. 3 *syn* K. a.: *hem*

1) K. b., II, 280.

In dezelfde zaal „zag men, in 't midden, een doorgesneden hemelkloot, waarin zig de Noordpool vertoonde; en de gesternten, zo alsze doorgaands verbeeld worden, benevens de hemelkringen, van geel koper, in 't marmer van den vloer, ingewerkt waren" (t. a. p.). Elk der „drie rondten heeft omtrent twee-entwintig voeten middellyns" (t. a. p., 39).

2) Afgedrukt in de *Oeuvres complètes de Christiaan Huygens*, I, 528. Het versje doelt op een portret van H. door zijn zoon Christiaan geteekend.

AUX DAMES DE SPIERING, AVEQ 4. PANIERS À FEU [1]).

Voisines, qui sçauez ce que tout meuble vaut
A qui sçait l'appliquer, et où, et comme il faut;
Voicij meubles nouueaux: apprenez en l'usage:
Ce n'est pas le plus sot mesnage des humains,
Quand, au lieu d'un grand feu, qui gaste le visage,
Quatre petits Paniers chauffent huit belles mains.

20. Dec.

Ay-je merité qu'on me gronde,
Quand j'ay dit que vos instrumens
Sont fort bons et fort beaux ceans,
Mais les plus mal montez du monde?

eod. ibid.

SPAENSCHE SPREECKWOORDEN VERTAELT. I [2]).

Een beetje dat geworght wil zijn [3])
Vereischt de spoor van een' dronck wijn.

---

[1]) Misschien dochters van den Zweedschen resident in ons land († 1652). Hij woonde in den Haag op zijn huis Vyversteijn (vgl. Aitzema, VII, 508) en had ook een buiten te Rijswijk (t. a. p., 746).

vs. 3 *meubles nouueaux* eerst: *piece nouuelle*

[2]) K. b., I, 622, met den titel: *Spaensche wysheit, Vertaelde Spreeckwoorden.*

Op den omslag van het HS. staat: Exscripta recensui et emendaui Leodij. Iun. 1657, boven het eerste blad: 29 Nou. 1656. Toen begon H. dus met het werk.

De door H. vertaalde spreekwoorden zijn in de uitgaven zoo wat alphabetisch gerangschikt naar de beginletters van den Spaanschen tekst. H. liet dien tekst naast zijne vertaling drukken in den vorm van versregels, hoewel hij wist, dat het geene versregels waren. Om ruimte te winnen is die methode hier niet gevolgd, maar wordt door hoofdletters aangeduid, waar H. de regels heeft afgebroken. De nommers der versjes in K. b. zijn hier achter het Spaansch geplaatst.

Dr. W. H. D. Suringar heeft in zijn werk *Erasmus over Nederlandsche spreekwoorden en spreekwoordelijke uitdrukkingen van zijnen tijd, uit 's mans Adagia opgezamelu en uit andere meest nieuwere geschriften opgehelderd. Utrecht, Kemink en Zoon*, 1873, blz. LXXX, LXXXVII en LXXXVIII, aangewezen, dat vele der door H. vertaalde spreekwoorden voorkomen in een werk van Cesar Oudin, dat in 1609 voor het eerst te Parijs het licht zag, met den titel *Refranes o Proverbios Espanoles tradvzidos en lengva Francesa. Proverbes Espagnols traduits en François. Par Cesar Oudin, Secretaire Interprete du Roy. Con Cartas en Refranes de Blasco de Garay.*

Nu leerde het HS., dat H. twee serieën van Spaansche spreekwoorden, die alphabetisch waren gerangschikt, heeft vertaald. En al de spreekwoorden der eerste serie komen inderdaad voor in het bovengenoemde werk van Oudin, waarvan ik de uitgave van 1612 — *A Bruxelles, Chez Rutger Velpius, et Hubert Anthoine a l'Aigle d'or pres de la Court* — heb gebruikt. Het werk heeft, behalve in 1609 en 1612, ook in 1624, 1635 en 1659 het licht gezien. Er kan geen twijfel zijn, of H. heeft deze eerste serie genomen naar dit werk van Oudin, een Fransch diplomaat, die in 1597 secretaris en tolk van den Koning is geworden en in 1625 is gestorven. Hij heeft boeken uit het Spaansch vertaald — o. a. is de eerste Fransche vertaling van *Don Quixote* (1620) van zijne hand — en een paar spraakkunsten uitgegeven.

[3]) A bocado haron, Espolada de vino. (2)

vs. 2 *de spoor van een' dronck* K. a.: *een' spoorslagh van den*

Eet weinigh, of eet veel [1]),
Drij droncken is u deel.

'Tis eene van des Roscams beste wetten [2]);
Op een jongh peert moetm' een' oud' Ruyter setten.

Een hondert jaer vervoeren [3])
De Koninghen tot Boeren:
In hondert jaer èn thien
Kanm' een' Boer Koning sien.

Het loon getelt [4])
Den arm ontstelt.

Daer niet en is [5])
Gaet soecken mis.

Kout water en warm broot [6])
Is aller maghen doot.

'Tpeert op sijn water wat gedraeft [7])
Is even of gh' het haver gaeft.

Veel' Rechters in verscheiden landen [8])
Sien nae de voeten inde handen.

'T Conijn ontgaen [9]),
Te laet berae'n.

Gemeene pyn in 'thooft [10])
Werdt etende verdooft.

S' avonds veel en al [11]),
S' mergens nietmetal.

---

1) A buen comer o mal comer, Tres vezes beuer. (1)
vs. 2 *is* K. b.: *zijn*
2) A cauallo nueuo, Cauallero viejo. (13)
vs. 1 K. a.: *'T is van des Roskams wetten*
3) A cabo de cien años Los reyes son villanos, Y a cabo de ciento y diez Los villanos son Reyes. (10)
4) A dineros pagados, Braços quebrados. (16)
5) Ado no ay, no cumple busca. (19)
6) Agua fria y pan caliente, Nunca hizieron buen vientre. (23)
vs. 2 *maghen* K. a.: *buycken*
7) Agua trotada, Tanto val como ceuada. (24)
8) A juezes Galicianos, Con los pies en las manos. (28)
In marg.: Giften van Hoenderen.
9) Al conejo ydo, El consejo venido. (43)
10) A la cabeça, El comer la endereça. (30)
11) A la noche chichirimoche, Y a la mañana chichirinada. (34)

Een' Alchimisterij gaet vast[1]),
Veel' renten en niet veel verbrast.

Een Sweetvos wat gh' hem doet[2])
Is eer doot als vermoedt.

De wetten moeten gaen[3])
Soo 't Coninghen verstaen.

Eens anders goet[4])
Erft op geen bloet.

Leert staegh den vromen bij zijn[5]),
Ghij werdt soo vroom als sy zijn.

Het komt seer naer op een[6])
Een' spade gift of geen'.

Doet geen' beloften aen den rijcken[7]),
Den armen wacht u uyt te strijcken.

Een herberghs liefd' en anders niet[8]),
Soo veel' te minnen alsm'er siet.

Weet dat het even veel bediedt[9]),
Een yeders vrient en niemants niet.

Een Vader mint[10]):
De rest is wint.

Weest of doot of veer[11]);
Daer 's geen' liefde meer.

Wast ghij maer de handen[12]),
God sorght voorde tanden.

---

1) Alquimia prouada, Tener renta y no gastar nada. (64)
2) Alazan tostado, Antes muerto, que cansado. (38)
3) Alla van leyes, Do quieren Reyes. (51)
4) Algo ageno No haze heredero. (45)
5) Allegate a los buenos, Y seras vno dellos. (52)
6) A la par es negar Y tarde dar. (37)
7) Al rico no prometas, Y al pobre no faltes. (67)
8) Amor mesonero, Quantas veo tantas quiero. (82)
9) Amigo de todos y de ninguno, todo es vno.
Niet in de uitgaven.
10) Amor de padre, Que todo lo otro ayre. (79)
11) A muertos y a ydos, No ay amigos. (83)
12) A manos lauadas, Dios les da que coman. (71)
K. a.: *Wascht uw' handen, God sal geven Daers' af leven.*

Eer dat ghij trouwt siet inden wint [1]),
'Tis geen knoop diemen licht ŏnbindt.

Laet ick maer warm zijn toegerust [2]),
En laetse lacchen die het lust.

Dat been is voor den mont [3])
Van wel een' and'ren hont.

Tot veerthien daghens broot te breken [4])
Behoort een honger van drij weken.

Vraeghtmen u te ras [5])
Antwoordt op u pas.

Die te rassen vraghe doet,
Geeft een' antwoort sonder spoet.

Op een al te haestich vragen
Moetmen d'antwoort meest vertragen.

Moet ghij de kunst met schreyen haelen [6]),
De vreught sal 't inde winst betaelen.

Die niet kan naeyen en wil snijen [7]),
En kan in 't ambacht noijt bedijen.

Leert hoogh en laegh op alle Velen [8]),
En danst al dat de Tyt wil spelen.

'T zij een' leur, het zij een' seur [9]),
Diemen schenckt en heeft geen keur.

Die niet en heeft [10]),
Die niet en beeft.

Wiltgh' een' booswicht sien verlegen [11]),
Brenghter anderhalven tegen.

---

[1]) Niet in de uitgaven. Het Spaansch is er niet bij geschreven.
[2]) Ande me yo caliente, Y riase la gente. (88)
[3]) A otro perro con esse huesso. (102)
vs. 2 *wel een* K. a.: *eenen*
[4]) A pan de quinze dias, Hambre de tres semanas. (106)
[5]) A pressurosa demanda, Espaciosa respuesta. (110)
Het 2de en 3de versje niet in de uitgaven.
[6]) Aprende llorando, Reyras ganando. (108)
[7]) Aprendiz de Portugal, No sabe coser y quiere cortar. (109)
[8]) Aprende baxa y alta, Y lo que el tiempo tañere, esso dança. (107)
[9]) A quien dan no escoge. (116)
[10]) A quien no tiene nada, Nada le espanta. (123)
[11]) A ruyn, ruyn y medio. (125)

Den esel die aen velen hoort [1])
Wordt vande wolven eerst vermoort.

Gheeft ghij te veel broots aen uw' knecht [2]),
Hij dwingt u datgh'er kaes op leght.

Drij die malkand'ren helpen willen [3])
Zyn machtigh zes mans wicht te tillen.

Drijverwigh inden baert [4])
Verrader inden aert.

Men kent het goet dat quijt is [5])
Niet eer dan als 'tgeen tyt is.

Men kent verloren goet
Eerst als ment missen moet.

Al die syn goet verquist
Kent het maer als hy 'tmist.

Ongeluck is wellekom [6])
Mits het maer alleen en kom'.

Die dreight en slaet [7]),
Doet noyt geen quaet.

Veel smeeren op sijn' renten [8])
Maeckt slechte testamenten.

Niet wel gebrast [9])
Is wel gevast.

Anders buyten, anders binnen [10]),
Langh van locken, kort van sinnen.

Een snapper is als of men sey [11]),
Veel kaecks op 'tnest en noyt een ey.

---

[1]) Asno de muchos, lobos le comen. (134)
[2]) A tu criado, no le hartes de pan, No pedira queso. (145)
[3]) Ayudandose tres, Para peso de seys. (157)
[4]) Barua de tres colores, No la traen sino traydores. (160)
[5]) Bien perdido Y conocido. (177)
Derde versje vs. 2 *maer als* K. b.: *niet, eer*
[6]) Bien vengas mal si vienes solo. (185)
[7]) Bofeton amagado, Nunca bien dado. (190)
vs. 1 *geen* K. b.: *groot*
[8]) Buena olla y mal testamento. (202)
[9]) Bien ayuna quien mal come. (172)
[10]) Cabello luengo y corto el seso. (220)
[11]) Cacarrear y no poner hueuo. (223)

Een yeder moet sijn' beenen strecken [1])
Soo verr syn' deken uyt kan recken.

Ons huys sal eerst nae desen [2])
Volmaeckt van alles wesen.

Hebt Huijsen min noch meer als u ter wooningh dien' [3]),
Hebt Wynen min noch meer als uw gesin met eeren
Ten oorboor kan verteeren.
Hebt Landen min noch meer als ghij kont oversien.

Trouwen, trouwen, schoon geluijdt [4]),
Is soo soet niet als het luydt.

De kickvorsch singt syn mi, fa, sol [5]),
En heeft geen rock van haer noch wol.

Luyden van krackeel en haer [6]),
Veel lands tuschen u en haer.

In weelde sietm'er veel gewennen [7])
Haer selven nauwelix te kennen;
Soo haest mens' uyt de weelde siet
En kendtse weder niemant niet.

Noch oogh, noch trouw en kan yet velen [8]):
Ick wil met geen van beiden spelen.

Wilt ghij getuyghe noch partij zijn [9]),
Wilt nemmer vechtelingen bij zijn.

Gaven sonder spreken [10])
Konnen rotsen breken.

---

[1]) Cada vno estienda la pierna Como tiene la cubierta. (239)

[2]) Casa cumplida En la otra vida. (268)

vs. 2 *van* K. a.: *in*

[3]) Casa en que biuas, Vino que beuas, Tierras quantas veas. (272)

vs. 1 *Huijsen* K. a.: *Huysing*

Dit versje is het eerste van een nieuw blad, dat bovenaan den datum: 3. Dec. heeft.

[4]) Casar, casar Suena bien y sabe mal. (277)

[5]) Canta la rana, Y no tiene pelo ni lana. (255)

vs. 1 *mi, fa, sol* and. lez.: *buyckje vol* — and. lez.: *met luyder stem En heeft noch haer noch wol op hem.* En ook: *al even styf En heeft noch haer noch wol om 'tlyf.* Zooals in K. a., waar, in plaats van *al even*, staat: *gherust*

[6]) Con mala persona el remedio Mucha tierra en medio. (351)

[7]) Con fauor no te conoceras Sin el no te conoceran. (342)

[8]) Con el ojo ni la fe No me burlare. (336)

[9]) De los ruydos guarte, No seras testigo ni parte. (434)

In K. a. staan de versregels in omgekeerde volgorde. — vs. 1 *Wilt nemmer* K. a.: *En wilt noyt*

[10]) Dadiuas quebrantan peñas. (387).

Voor toornigh volck weest somtyds bang [1]):
Voor swijgers al uw leven lang.

Een duym-breed op 'trapier, een' handbreed opde speer [2]),
Is een groot voordeel op 'tgeweer.

In groot water groote vissen [3]):
Past maer niet uw' gront te missen.

Van veel geswets niet veel verheugens [4]),
Van lange reisen lange leughens.

Uyt slechten praet [5])
Wel goede raedt.

Laet ons niet fier op Vaer of Grootevaer of Oom zijn [6]):
De rechten adel is, soo wy maer selver vroom zijn.

Hebt een te Paeschen gelt te tellen [7]),
U sal geen lange vasten quellen.

[Soo ghy te Paeschen schuldigh zijt,
De Vasten valt geen lange tijd.]

In myn geboort liet ick mij schreyend hooren [8]),
De reden werdt noch alle daeghs geboren.

Wacht u seer voor quade Vrouwen [9])
En van goede te betrouwen.

Seght mij met wien ghij omme gaet [10]),
'Ksal seggen wat ghij doet en laet.

Prijst een vrouw haer' schoone kaecken [11]),
Wiltgh'er een' Sottin af maecken.

---

1) Del ayrado vn poco te desuia, Del callandriz toda tu vida. (425)
vs. 1 *somtyds* eerst: *vrij wat* — vs. 2 eerst: *Maer swijgers schouwt*
2) Dedo de espada, palmo de lança Es gran ventaja. (401)
vs. 1 *speer* K. b.: *Lans* — vs. 2 K. b.: *Is in 't gevecht een' groote kans.*
3) De gran rio gran pez, Mas no te ahogues alguna vez. (410)
4) De luengas vias Luengas mentiras. (439)
5) De vn hombre necio A vezes buen consejo. (474)
6) Dexemos padres y abuelos, Y por nos otros seamos buenos. (477)
7) Deue algo para Pascua, Y hazerse te ha corta la Quaresma. (473)
vs. 1. K. a.: *Te Paeschen hebt gelt uyt te tellen* K. b.: *Hebt Geld te Paeschen uyt te tellen* — Het 2de versje niet in het HS.
8) Des que naci llore, Y cada dia nace porque. (465)
vs. *mij schreyend* K. a.: *mijn schreyen*
9) De la mala muger te guarda, Y de la buena no fies nada. (417)
10) Dime con quien iras, Dezir te he lo que haras. (484)
11) Dile que es hermosa, Y tornarse ha loca. (483)

Godt geev' mij in proces te treden [1])
Met lieden van verstant en reden.

Vertrouwt twee waerseggers in al uw onderwinding [2]),
Den eenen heet vernuft, den and'ren ondervinding.

Wijn inde huyt [3]),
Verstant daer uyt.

In een paer hoenders en een haen [4])
Gaet al dat aen een peert kan gaen.

De beste teerling-werp van velen [5])
Is met geen' teerlingen te spelen.

Wewenaers zijn meer bemint [6])
Met een oogh als met een kint.

Weinigh praets is gouts gelijck [7]),
Veel en is niet meer als slijck.

Meloen en kaes [8])
Weeght op een aes.

Hebtg' een gelasen dack dat lang moet duren [9]),
Werpt niet met steenen tegen uw' gebueren.

De man kan voor het vier, de vrouw voor 'tvlass uyt gaen [10]).
Dat blaest de Duyvel aen.

Als de wyn het hooft doet blosen [11])
Gaet het herte sonder hosen.

Die niet voorwaerts uyt en siet [12])
Vindt sich achter in 'tverdriet.

---

[1]) Dios me dè contienda, Con quien me entienda. (489)
[2]) Dos adeuinos ay en segura, El vno esperiencia, y el otro cordura. (517)
vs. 2 *den and'ren* K. b.: *en d'ander*
[3]) Do entra beuer, Sale saber. (503)
[4]) Dos gallinas y vn gallo, Comen tanto como vn cauallo. (520)
vs. 1 *In* K. a.: *Tot* — vs. 2 *aen* eerst: *in*
[5]) El mejor lance de los dados, Es no jugallos. (590)
[6]) El marido antes con vn ojo, Que con vn hijo. (588)
[7]) El poco hablar es oro, Y el mucho es lodo. (612)
[8]) El melon y el queso, Tomalo à peso. (918)
K. a.: *In koop van Caes en van Meloen, Is alles by 't gewicht te doen.*
[9]) El que tiene tejados de vidro No tire piedras al de su vezino. (636)
[10]) El hombre es el fuego, La muger la estopa, Viene el diablo y sopla. (568)
[11]) El vino anda sin calças. (654)
[12]) El que adelante no mira Atras se halla. (613)
vs. 2 K. b.: *Blijft te rugg en voordert niet.*

De liefd' en seght noyt, noch het vier[1]),
Past op uw werck en gaet van hier.

Moet uw quaet oogh gemeestert wesen[2]),
Den elleboogh sal 'tbest genesen.

Vanden muyl en 'tbastaertkint[3])
Alle daegh een' niewe quint.

De misch en is geen' heilicheit[4]),
Maer doet mirakel waerse leit.

In krackẹel[5])
Toomt uw' keel.

Sendt een wys man over al[6]),
En beveelt hem niemendal.

Siet tyd en plaets met sinnen aen[7]).
Verliesen kan voor winnen gaen.

Dingen die veel' lieden weten[8])
Zyn noch wijser li'en secreten.

Spaert jong uw gout[9]),
Soo vindt ghy 'tout.

'Tis kunst te smeeren[10])
En niet verteeren.

Onthout dit knecht en meissen[11]),
Wel dienen is wel eissen.

Laet u maer soet als Honigh vinden[12]),
De Vlieghen sullen u verslinden.

---

1) El fuego y el amor, No dizen ve te à tu labor. (560)
2) El mal del ojo, Curarle con el codo. (583)
3) El hijo borde y la mula, Cada dia hazen vna. (566)
4) El estiercol no es santo Mas do cae haze milagro. (557)
5) En contienda Pon te rienda. (674)
6) Embia al sabio a la embaxada, Y no le digas nada. (655)
7) En tiempo y lugar El perder es ganar. (694)
8) En la boca del discreto Lo publico es secreto. (685)
9) Guardo moço Y hallaras viejo. (730)
vs. 1 K. a.: *Verspaert wat voor den Ouderdom* — vs. 2 *'tout* K. a.: *'t tegen dat hij kom.*
10) Gran sabor es, comer y no escotar. (729)
11) Harto pide quien bien sirue. (744)
12) Haze os miel, y comer os han moscas. (749)

Die dagh en nacht wil leven sonder pijn [1]),
Gedenck' dagh dagh, nacht nacht te laeten zijn.

Daer de steert voor henen gaet [2])
Deelt de Duyvel in de daet.

Een schoone goude ring [3])
Een onnut eerlick dingh.

Weest altoos verr en schouw [4])
Van een rosch mann en een' gebaerdde Vrouw.

Kiest het middelpad voor allen [5]),
Daer en is geen noot van vallen.

En weest niet geern noch makelaer, noch raedt [6])
Aen een' die trouwt of inden oorlogh gaet.

Haet van broeders onderling [7]),
Haet van duyvels, al een ding.

'T Cruys boven op 'tgewaet [8]),
De Duyvel in de daet.

De straf is kreupel; doch [9])
In 'tende komtse noch.

Geleert en geck is eenerhant [10]),
Ten zij 'tbeleit van goet verstant.

Den krygh en een stuck schilderijs [11])
Besiet van verr en niet van bijs.

Een appel die bedorven is [12])
Schent al wat in de korven is.

---

1) Haz la noche noche, y el dia dia, Biuiras con alegria. (745)
2) Ha el diablo parte Quando el rabo va delante. (740)
3) Honra sin prouecho Anillo en el dedo. (766)
4) Hombre roxo y hembra barbuda, De lexos los saluda. (763)
5) Id por medio y no caereys. (774)
vs. 2 *Daer en is* K. a.: *En ghy hebt*
6) Ir à la guerra ni casar, No se ha de aconsejar. (776)
7) Ira de hermanos, Ira de diablos. (775)
8) La cruz en los pechos, Y el diablo en los hechos. (784)
9) La pena es coxa mas llega. (804)
10) La sciencia es locura Si buen seso no la cura. (813)
11) La pintura y la pelea, Desde lexos me la otea. (806)
vs. 1 *De krygh* K. b.: *'t Gevecht*
12) La mançana podrida, Pierde à su compañia. (792)

De logen is licht om betrappen [1]),
Sij heeft geen' voeten om t'ontsnappen.

Al dat een' lange tong bediedt [2])
Zijn korte handen en meer niet.

Past op geen seggen, man noch meit [3]),
De spiegel geeft het recht bescheit.

Geeft liever vyf als vier [4]);
'Tonkostelyck is dier.

In een spits mager wijf is 'twaer [5]),
Lang en benauwt, als 'tquade jaer.

Doet selfs uw last [6]),
Soo gaet ghy vast.

Al slijtt ghij niet dan leuren [7]),
Ontnaeyen gaet voor scheuren.

Al ist den quister onbekent [8]),
Goe regel geldt meer als goe rent.

Een stuck runtvleesch met vrede in huys [9])
Gaet voor Capoenen met verjuys.

Doet geern gelyck ghy moet doen [10]),
Quaet doen kost meer als goet doen.

Hoe goet een vonnis wesen magh [11]),
Noch beter is een quaet verdragh.

Siet op de kinderen die knickeren en koten [12]),
Tgerucht is meestendeel veel meerder als de noten.

---

1) La mentira no tiene pies. (793)
2) La lengua luenga es señal de mano corta. (787)
3) Lo que te dixere el espejo, No te lo diran en consejo. (845)
K. a.: *Dat spiegels u te voren leggen, En salm' u in den Raet niet seggen.*
4) Lo barato es caro. (828)
5) Luengo y estrecho, Como año malo. (850)
6) Manda y hazlo Y quitar te has de cuydado. (864)
7) Mas vale descoser que romper. (889)
8) Mas vale regla que renta. (896)
9) Mas vale vaca en paz Que pollos con agraz. (900)
10) Mas cuesta mal hazer, que bien hazer. (868)
11) Mas vale mala auenencia Que buena sentencia. (892)
12) Mas es el ruydo que las nuezes. (869)

Denckt wie de droncke Trijn [1])
'Tmedooghen in haer' sin gaf;
Sy kauwden al den wijn,
Eers' hem de siecken in gaf.

Mameer, wat isser toch in 'thylick te bejagen [2])?
Ma fille, kramen eerst, dan spinnen, en dan klagen.

Een meisje treckt een man [3])
Meer dan een touwtje kan.

Die voor hem siet [4])
Valt achter niet.

Een snapster snapt van yeder een [5])
En yeder een van haer, als re'en.

Het is soo dienstich en soo licht [6])
Op qualick spreken goet bericht.

Veel weet de Rat [7]),
Veel meer de Kat.

Veel loosheits heeft de Vos [8]),
Meer die hem vanght in 'tbos.

Vele kussen sulcke handen [9])
Als sij liever sagen branden.

Van den steeghen en den sot [10])
Vult den Advocaet sijn' pot.

Syn' herssenen zyn seer gekrenckt [11]),
Die denckt dat niemant anders denckt.

---

1) Marta la piadosa Que mascaua el vino à los enfermos. (865)
2) Madre, que cosa es casar; Hija, hilar, parir y llorar. (851)
vs. 2 K. a.: *Ma fille, spinnen eerst, dan kramen*
3) Mas tira moça que soga. (879)
4) Mira adelante no caeras atras. (915)
5) Muger placera Dize de todos y todos della. (907)
vs. 1 *yeder een* K. a.: *allegaer* — vs 2 *van haer, als re'en* K. a.: *snapt weer van haer*
6) Mucho vale y poco cuesta, A mal hablar buena respuesta. (906)
7) Mucho sabe el rato, Pero mas el gato. (903)
8) Mucho sabe la raposa, Pero mas el que la toma. (904)
In K. b.: *De Vosch is loos, en is 't heel seer, Maer die hem vanght is 't noch veel meer.*
9) Muchos besan manos Que querrian ver cortadas. (905)
vs. 2 *Als* K. b.: *Die*
10) Necios y porfiados, Hazen ricos los letrados. (923)
11) Necio es quien piensa que otro no piensa. (922)

Teeckent niet, of leest wel wat [1]),
Drinckt niet of besiet het nat.

Wenscht om geen wyf soo schoon noch oock soo hesselick [2]),
Dat yemant om haer sterv', of yemant voor haer schrick.

Vrouw of hont en kan noyt missen [3])
Waer af schreyen of af pissen.

Noyt vrijster leelick, vuijl of out [4]),
Noyt ontfatsoenlick werck van gout.

De mist om hoogh [5]),
Noyt onder droogh.

De Leew is niet soo fel van hert [6]),
Als hy wel uytgeschildert werdt.

Wel dienens soete tooverij [7])
Gaet alle Tooverij verbij.

Wilt ghij niet wegh, ick segh niet dat ghij 't doet [8]):
Maer salter soo nae maken dat ghij moet.

'Tis een regel die kan missen [9])
Met een kluytboogh willen vissen.

Daer en waer geen grooten heer [10]),
Waerender geen' kleine meer.

Gheen snooder doov' geboren [11])
Dan die niet en wil hooren.

God gheeft wel ongeluck, maer geen soo groot [12]),
Als heel veel kind'ren en heel weinigh broot.

---

1) Ni firmes carta que no leas, Ni beues agua que no veas. (926)
vs. 1 *wel* K. a.: *eerst*
2) Ni tan hermosa que mate, Ni tan fea que espante. (928)
vs. 1 *oock soo hesselick* K. a.: *soo afgrijsselick* — vs. 2 *voor* K. a.: *van*
3) Ni à la muger que llorar, Ni al perro que mear. (924)
4) Ni moça fea Ni obra de oro que tosca sea. (927)
5) Nieblas en alto, Aguas en baxo. (925)
6) No es tan brauo el Leon como le pintan. (941)
7) No ay tal hechizo, Como el buen seruicio. (936)
8) No te dirè que te vayas, Mas harete obras con que lo hagas. (952)
9) No es regla cierta Pescar con vallesta. (940)
10) No auria grande si no auiesse pequeños. (929)
11) No ay peor sordo, que el que no quiere oyr. (935)
12) No te dè Dios mas mal, Que muchos hijos y poco pan. (951)
vs. 1 *gheeft wel* K. a.: *geev' uw* — *maer geen* K. a.: *zy noyt*

'Tis juyst niet voor een man te gissen [1])
Al watter aenden wand kan pissen.

Het jocken dat het swaerst' is [2])
Is 'tjocken dat het waerst' is.

Geen spiegel die ons beter dient [3])
Als het vermaen van een oud vrient.

Spreeckt geen quaet van 'tjaer [4]),
Als in 't jaer daernaer.

Den heerdt viel nauw voor 'thuysgesin [5]),
Noch wouwd'er mijn Wijfs Vader in.

Het hincken van den hont en 'tschreyen vande Vrouwen [6])
Is niet veel te betrouwen.

Noyt en zy daer schrick gevonden [7])
In een man, als voor de sonden.

'Ken ben niet als de stroomen [8]),
Om noyt te rugg te komen.

Die 'tquaede laet [9])
Vrees voor geen quaet.

Noyt heefter mensch geleeft [10])
Die niet gefeilt en heeft.

'K meen voor morgen [11])
Niet te borgen.

Daer 's aen Truyten niet te raecken [12])
Sonder broecken nat te maecken.

---

[1]) No son todos hombres los que mean à la pared. (949)
[2]) No ay peor burla que la verdadera. (934)
vs. 1 *dat het* K. a.: *dat* K. b. als boven.
[3]) No ay mejor espejo, Que el amigo viejo. (933)
[4]) No digas mal del año, Hasta que sea passado. (938)
[5]) No cabiamos al fuego, Y vino mi suegro. (937)
[6]) No es de vero Lagrymas en la muger ni coxquear en el perro. (939)
[7]) No tomes espanto Sino del pecado. (953)
vs. 2 *een man* K. a.: *uw hert*
[8]) No soy rio, para no boluer à tras. (950)
[9]) No la hagas y no la temas. (945)
In K. a.: *Vreest voor geen quaet, Soo ghy 't quaet laet.*
[10]) No nasciò Quien no errò. (946)
[11]) No fio nada Hasta mañana. (942)
[12]) No se toman truchas A bragas enxutas. (948)

De beste Chirurgijn [1])
Moet wel doorsneden zijn.

God heeft hem niet gemaeckt [2])
Daer hy niet over waeckt.

En laet u niet een' bulleback verveeren [3]),
De kraey en is niet swarter als haer' veeren.

'Ten is den oude man syn vijant niet [4]),
Die hem syn avontkost steelt of verbiedt.

Hagel-jaeren goede jaeren [5]),
Maer wee diense wedervaeren.

'tLand en hoeft het niet te hopen [6]),
Daer de wielen best in loopen.

Wat datter blyck' of niet en blyck' [7]),
Die wegh is en heeft noyt gelyck.

En wacht noyt van een ander man [8])
Het gheen door u geschieden kan.

Is 'tSout in den pot vergeten [9]),
Maeckt staet daer en is niet t' eten.

Biedt men mij boven mijn begeeren [10]),
Het is een' weigering met eeren.

Schrijft, Joffertien; ick heb begost [11]);
Papier en Jnckt heeft gelt gekost.

---

[1]) No ay mejor cirujano, que el bien acuchillado. (932)
[2]) No hizo Dios à quien desamparasse. (943)
[3]) No puede ser mas negro que sus alas el cueruo. (947)
vs. 1 *niet een'* K. a.: *met geen'*
[4]) No le quiere mal Quien hurta al viejo lo que ha de cenar. (944)
[5]) No ay mal año por piedra, Mas guay de quien acierta. (930)
[6]) No venga à la vega, Lo que dessea la rueda. (954)
In marg.: Drooghte.
[7]) Nunca los ausentes se hallaron justos. (956)
[8]) Nunca esperes, Que haga tu amigo lo que tu pudieres. (955)
[9]) Olla sin sal, Haz cuenta que no tienes manjar. (958)
[10]) Ofrecer mucho à quien poco pide, especie es de negar. (957)
In K. a.: *Biedtmen meer als ick bedingh, 't Is een slagh van weigeringh.*
[11]) Señora dadme respuesta Que papel y tinta dinero cuesta. (1221)

Het gastmael is gedaen [1]),
Daer blijft de geckskap staen.

Ghy mooght wel, is verbij, ghy woudt wel, is gekomen [2]),
Doe was de wil van huys, nu is de macht benomen.

Gaet luyheit met den sleutel om [3]),
Siet dat gebreck niet in en kom'.

Een hengelaer van syn bewint [4])
Kan veel meer eten dan hij wint.

Recht of onrecht, hoe het zij [5]),
Hebt den Schrijver op uw' zij.

Wenscht hem Proces en Urinael [6])
Die ghy wenscht dat de Duijvel hael'.

Stelt ghij uw goet te recht daer een hoop rechters sitt [7]),
Den eenen dunckt het root, den andre keurt het wit.

Al is het schuytje swack op 't veer [8]),
Het doet noch wel een tochtje meer.

Of m' al vroegh uyt den bedde kom' [9]),
'Ten daeghter niet (te) vroeger om.

Weest niet te graegh na niewe maeren [10]);
Sy sullen metter haest verjaeren,
En ghy sult weten hoese waeren.

'tGepresen koos ick voor 'tbekende [11]),
En vond mij vol berouws in 'tende.

---

1) Passa la fiesta Y el loco resta. (961)
vs. 2 K. a.: *De Waert, de geck blijft staen.*
2) Passò pudiste, vino querras, Entonces no quisiste agora no podras. (962)
3) Pareza Llaue de probeza. (960)
vs. 1 *den* K. a.: *haer'* — In K. b.: *Hoort, Slapers die aen 't Bedde kleeft als Peck, De Luyheit is de Sleutel van 't Gebreck.*
4) Pescador de caña, Mas come que gana. (965)
5) Pleyto bueno, pleyto malo, El escriuano de tu mano. (967)
6) Pleyto y orinal En casa de quien quisieres mal. (968)
vs. 1 *Urinael* K. b.: *Piss-gelas* — vs. 2 *de Duijvel hael'* K. b.: *bedorven was*
7) Pon tu auer en concejo, Vno dira que es blanco, otro que es bermejo. (970)
8) Por viejo que sea el varco, Passa vna vez el vado. (975)
9) Por mucho madrugar, no amanece mas presto. (972)
vs. 2 *te* niet in het HS.
10) Por nueuas no peneys, Hazerse han viejas y saber las heys. (974)
11) Por el alabado, dexe el conocido, Y vime arrepentido. (971)

Een pant dat eten kan [1])
Aenvaerde vrouw noch man.

Die al te laet is opgestaen [2])
Moet al den dagh een drafjen gaen.

Moetgh' aen den honts gat met een' kus [3]),
Soo doet het liever nu als flus.

Die uijt siet naer een' schoone vrouw [4]),
Die gaese liever soecken
In Saterdaghse doecken
Als Sondaghs op een ondertrouw.

Die in een jaer veel ryckdoms meent t'erlangen [5]),
Werdt menighmael op 'thalve jaer gehangen.

Die verr van huijs om trouwen is getoghen [6]),
Of hy bedrieght, of hij werdt self bedrogen.

Met honden in syn bed gegaen [7])
Is met de vloyen op gestaen.

Die 'tal ten nauwsten overleit [8])
En leeft noyt in gerusticheit.

Met singen kanmen plagen [9]),
Verschricken en verjaeghen.

Die geen' goten wil verstellen [10]),
Moet het aen 'theel huys ontgellen.

Waer hebt ghij 'tlappen van ouw' kleeren af geleert [11])?
Van weinigh broots en veel klein' kind'ren om den heert.

Die wat eet en wat laet staen [12])
Kan twee mael ter tafel gaen.

---

[1]) Prenda que come Ninguno la tome. (976)
[2]) Quien tarde se leuanta, Todo el dia trota. (1179)
[3]) Quien ha de besar al perro en el culo, Besele luego. (1088)
[4]) Quien quisiere muger hermosa, El sabado la escoja, Que no el Domingo en la boda. (1154)
[5]) Quien en vn año quiere ser rico, Al medio le ahorcan. (1080)
[6]) Quien lexos se va à casar, O va engañado, o va à engañar. (1101)
[7]) Quien con perros se echa, Con pulgas se leuanta. (1054)
[8]) Quien las cosas mucho apura, No viue vida segura. (1099)
[9]) Quien canta Sus males espanta. (1041)
[10]) Quien no adoba gotera Adoba casa entera. (1119)
[11]) Quien te mostro remendar? Hijos menudos y poco pan. (1181)
[12]) Quien come y dexa, Dos vezes pone mesa. (1047)

Die met syn deegh speelt onderst boven [1]),
Treckt scheeve brooden uyt den oven.

Die geene vrienden bij en staet [2])
Moet weten dat hem God verlaet.

Die een' struyckling doet [3]),
Valt hij niet, hy spoedt.

Die leent en krijght niet weer; of krijght hij weer, niet al [4]);
Of krijght hij 'tal, niet soo; of krijght hij 'tby geval
Soo goet weerom als doen hij 'tgaf,
Hij krijghter een doot-vyant af.

Weest noyt haestich, man noch vrouw [5]),
Kort beraet maeckt lang berouw.

Die u meer vrientschaps doet als voren, 'tkan niet liegen [6]),
Of hij heeft u van doen, of hij wil u bedrieghen.

Die een mont heeft is een dwaes [7]),
Seght hij tegen yemant, Blaes.

Die 's Coninghs koe gegeten heeft [8])
Sie vrij wel toe soo lang hij leeft.
Men sal hem onderhalen
En over hondert jaer de beenen doen betalen.

Die syn' hont meent doot te smijten [9]),
Moet hem eerst voor dol uytkrijten.

Die al koopt dat syn gerief is [10]),
Moet verkoopen dat hem lief is.

Hebt ghy lust na tydverdryf [11]),
Reedt een schip of neemt een Wijf.

---

1) Quien mal enhorna, saca los panes tuertos. (1106)

2) Quien de los suyos se alexa Dios le dexa. (1063)

3) Quien estropieça, Si no cae el camino adelanta. (1084)

4) Quien presta no cobra, y si cobra no todo, y si todo no tal, y si tal enemigo mortal. (1150)

5) Quien de presto se determina, De espacio se arrepiente. (1065)

6) Quien te haze fiesta que no te suele hazer, O te quiere engañar, o te ha menester. (1180)

7) Quien tiene boca, No diga à otro sopla. (1183)

8) Quien come la vaca del Rey, A cien años paga los huessos. (1045)

9) Quien à su perro quiere matar, Rauia le ha de leuantar. (1029)

vs. 1 *meent* eerst: *soeckt* als in K. a.

10) Quien compra lo que no puede, Vende lo que le duele. (1050)

11) Quien no tuuiere que hazer, Arme nauio o tome muger. (1138)

Wilt ghy hebben datm' u dien' [1]),
Weest met lydsaemheit versien.

Hebt ghij geen' honigh opgedaen [2]),
Soo laet hem uyt uw' lippen gaen.

Indien ghij goe koop soeckt te koopen [3]),
Soeck kaele gecken te beloopen.

Die vraeght en doet niet mis [4]),
Soo 'tgheen mal vraeghen is.

Syn wijf en is hem niet veel waerd [5]),
Die niet een' spel raept vander aerd.

Komt een' geen qualick vaeren toe [6]),
Hij werdt de welvaert selver moe.

Die schulden aflegt uyt syn' kas [7]),
Werdt soo veel rycker als hy was.

Als ick mijn' schulden af betael,
Verbeter ick mijn Capitael.

Dient ghy twee heeren in 'tgemeen [8]),
Voorseker ghij bedrieghter een.

Die op twee heeren zeffens past,
Bedrieght den eenen, dat gaet vast.

Hebt ghij te hoof uw loon vergeten [9]),
Daer's niemant die 't u danck sal weten.

Sijt ghij begeerigh naer een ander syn' secreten [10]),
Siets' in syn' vrolickheit, of in syn' rouw te weten.

Dient vrij een een edel hert, al is 'er niet te haelen [11]),
Ghij sult u vroegh of laet de moeyte sien betaelen.

---

1) Quien ha de ser seruido, Ha de ser sufrido. (1089)
2) Quien no tiene miel en la orça, Tengalo en la boca. (1136)
3) Quieres buen mercado, Hazle con el necio necessitado. (1034)
vs. 2 *Soeck* K. a.: *Soeckt*
4) Quien pregunta, no yerra, Si la pregunta no es necia. (1148)
5) Quien no alça vn alfiler, No tiene en nada à su muger. (1120)
6) Quien malas hadas no hallas, De las buenas se enhada. (1107)
vs. 2 *welvaert* K. a.: *weelde*
7) Quien paga deuda haze caudal. (1139)
8) Quien à dos señores ha de seruir, Al vno ha de mentir. (1018)
Het 2de versje niet in de uitgaven.
9) Racion de palacio, Quien la pierde no le han grado. (1197)
10) Si secretos quieres saber, Buscalos en el pesar, o en el plazer. (1255)
11) Sirue al noble Aunque sea pobre, Que tiempo verna, Que te lo pagara. (1245)
vs. 2 *de moeyte* and. lez.: *met eere*

Waer alle sotticheit verdriet of pijn [1]),
Wat souder krijtens inde huysen zijn!

Had ick eertyds konnen raden [2]),
Heden waer ick min beladen.

Soeckt ghy kennis aen verdriet [3]),
Dient een' heer, ten mist u niet.

Soo gh' u meent te wreken [4]),
Wacht u wel van 'spreken.

Waer de groote groot van moet [5]),
En de kleine koel van bloet,
En de rosse vroom en vroet,
Alle man waer even goet.

Soeckt ghy naer een' goeden Dienaer [6]),
Dient u selven, daer 's geen sien naer.

Waer Loock te soecken als Caneel [7]),
Sij golden tsamen even veel.

'Kwouw de kunst wel van hem leeren [8])
Die Quicksilver kan souderen.

Geen beter voer en kander zijn [9])
Als twee goe schoenen en goe wijn.

'Tmisdoen is in 'tgemein [10])
Naer de man, groot of klein.

Laet and're sitten, en staet ghij [11]),
Soo eet ghij haest soo veel als drij.

---

1) Si la locura fuesse dolores, En cada casa darian bozes. (1240)
2) Si fuera adeuino, No fuera mesquino. (1238)
vs. 2 K. b.: *'k Waerder nu niet qualick aen.*
3) Sirue à señor, Y sabras que es dolor. (1246)
4) Si de alguno te quieres vengar, Has de callar. (1227)
5) Si el grande fuesse valiente, Y el pequeño paciente, Y el bermejo leal, Todo el mundo seria ygual. (1233)
6) Si quieres ser bien seruido, Sirue te tu mismo. (1252)
7) Si no uuiesse mas de ajos que de canela, Quanto valen ellos valdria ella. (1244)
8) Soldar el azogue. (1257)
9) Suelas y vino, Andan camino. (1262)
10) Tan grande es el yerro, Como el que yerra. (1265)
In K. a.: *Groot is de mis-slagh, even Als die hem heeft bedreven.*
11) Tente en tus pies, Y comeras mas que tres. (1269)
vs. 2 *haest* K. b.: *licht*

Daer 's niet waerachtigher als dit is[1]);
'Ten is geen meel al datter wit is.

Al dese Werelts doen is niet[2]),
Soo 't op de tweede niet en siet.

Laet ons niet gecken met malkand'ren[3]),
Wij zyn all' gecken d'een aen d'and'ren.

Werck van onnutten vlaen, is[4])
Doen dat alreets gedaen is.

'Twelvaeren vloeyt een toe[5]),
Mits dat hij 'tvloeyen doe.

Als m' een oud wijf ten dansse voert[6]),
En blyfter geen stof ongeroert.

Een out mann die uyt vrijen gaet[7]),
Een Winter die vol bloemen staet.

Een sieckte komt mij aen[8])
Daer ick af ben beseten,
Als ick wel heb gegeten
Dat ick te bedd moet gaen.

Die 'tpeert saelt en het peert zyn twee[9]);
D'een denckt sijns weeghs en d'ander mé!

Daer eenen dagh gevast moet wesen[10])
Magh 'tbroot drij and're daghen vreesen.

Bedrieght den slechten eens en weer[11]),
En eens den loosen, maer niet meer.

---

1) Todo lo blanco no es harina. (1275)
2) Todo es nada lo deste mundo, Si no se endereça al segundo. (1274)
3) Todos somos locos, Los vnos de los otros. (1279)
4) Trabajo sin prouecho, Hazer lo que esta hecho. (1281)
vs. 1 and. lez.: *Een vruchteloos bestaen*, *is* als in K. a.
5) Viene ventura A quien la procura. (1298)
vs. 1 *vloeyt* K. a.: *komt* — vs. 2 *vloeyen* K. a.: *komen*
6) Vieja que bayla, Mucho poluo leuanta. (1294)
7) Viejo amador, Inuierno con flor. (1295)
8) Vieneme el mal que me suele venir Que despues de harto me suelo dormir. (1297)
9) Vno piensa el vayo Y otro el que lo ensilla. (1305)
10) Vn dia de ayunar Tres dias malos para el pan. (1303)
In K. a.: *Leeft m' eenen dagh in hongers noot*, *Dry quade dagen voor het broot.*
11) Vna vez engaña al prudente Dos al inocente. (1301)

Een maent voor kersmis, een daernaer [1])
Weet het recht of het Winter waer.

Of mijn' macht sal niet verr strecken [2]),
Of men sal mij niet begecken.

Fin(itum) 20. Dec.

(LUYE CLAES) [3]).

Dirck is soo luij'en vent, dat ick sou derven seggen,
De doot en komt hem niet soo schrickelick te voor
Als 'tbesigh leven doet; om dat hij, eens daer door,
Veel' jaeren achter een sal mogen blyven leggen.

23. Dec.

GAUDIEF [4]).

De kloeckste vraghen mij, hoe 'ck weet aen gelt te raecken
En blyven vande galgh? en 'tis soo haest geseit:
In maer twee woordekens bestaet het heel beleit,
Te weten in wat stout, versacken en versaecken.

30. Dec.

NIEW-JAER AENDEN HEERE VAN BRANTWYCK [5]).

Wy doen en laeten altemael
Dat niemant doen en most noch laeten;
Drij hondert vier en zestigh mael
Hoor ick ons in 'trond jaer verpraeten.
Waerom is 't heden Niewe jaer,
Wat reden heeft die malle meting?
Zyn niet de dagen voor en naer
Als schakels van een' ronde keting?
En is de schakel van van daegh
Een niewer dingh als die van mergen?
'Kwild' ick den man eens levend saegh
Dien doot en eewen voor ons bergen,
Die 't eerste niewe jaer op brocht,
En doopten 't op den dagh van heden,
En op den naesten niet en docht,
En geckten met den jongst voorleden:

---

[1]) Vn mes antes y otro despues Nauidad Es Inuierno de verdad. (1304)
vs. 2 K. b.: *Is recht de Winter van het Jaer.* — *Weet* K. a.: *Werdt*
[2]) Yo podre poco, O diran que no soy loco. (1309)
vs. 1 *sal niet verr* K. b.: *en sal niet*
[3]) K. b., II, 279. Het HS. heeft geen titel.
vs. 1 *Dirck* K. a.: *Claes.*
[4]) K. b., II, 12.
[5]) K. b., I, 515, en Westerbaen's *Gedichten*, 1657, I, 590.
Westerbaen antwoordde den 4den Jan. met twee verzen (vgl. *Gedichten*, 1657, I, 591—593).

Sijn' reden, meen ick, Westerbaen,
Waer lichtelick soo verr te soecken
Als nu zyn de verrotte bla'en
Van doe syn' averechtse Boecken.
Houdt mij te goede, 'tmisverstant
En wil in mijn verstant niet vallen,
'T niew jaers gerucht in Stadt en Lant
En noem ick niet als 'toude mallen.
En 'toude mallen is de saeck
Daerom ick niet en kan verdouwen
Datm' eenen dagh den niewen maeck'
Die niet en is als een van d'ouwen.
Weet yemant raet tot niewen tyt,
Tot niewe sondloosheit van leven,
'Dien houd ick buijten myn verwijt
En gunn hem niew jaers naem te geven
Aen all' de daghen die hem Godt
Voor all' de jaeren sal sien boeten
Die tegen 't heilighe gebod,
Gelijckse nu noch heeten moeten,
Als niewe jaeren zijn genoemt,
En van de gist van d'oudste waeren
Met niewe jaerlickheit verbloemt.
Lett op die 's daeghs eens niewe Iaeren,
Eer God u uijt de tyden hael',
Wensch icker u in mijn' gepeisen
Ten minsten tien of twintigh mael
Drij hondert vijf en zestich reisen.

Hofwyck 1. Ian.

(WEL, OVERGOET)[1].

Uw seggen, seghtgh', is meer als reden,
En, nae my dunckt, en is 'tniet waer:
Roept niet soo luyd, ick waer te vreden,
Als 'tmaer soo veel als reden waer.

5. Ian.

(MAET)[2].

Daer is een dingh dat mij verwondert:
Een' once weeght min dan veel hondert:
Iae 'kleider dusent op myn peert,
En 'theeft hem niet met al gedeert:
Ick leider een meer bij dan 'thoorde,

---

[1]) K. b., II, 279. Het HS. heeft geen titel.
vs. 4 *veel* K. a.: *wel*
[2]) K. b., II, 278. Het HS. heeft geen titel.
In marg.: *A la bestia cargada El sobornal la mata.*

En 'twas van dusent een of 'tsmoorde:
Hoe teer is middelmaet, hoe eel,
Hoe kittelachtigh is, Te Veel!

6. Ian.

(TRIJNS KLACHT)[1].

Tryn seght, haer man is onrechtvaerdigh,
En daerom komts'er by te kort:
'T is goet te gissen wat haer schort,
Is Ian haer man noch recht noch vaerdigh.

eod.

OVER 'S HEEREN AVONDMAEL[2].

Daer sie 'ck ons niet voor aen; hier sitt niet een van twelven
Die dij verraden wouw: maer, Heer, die alles weet,
Ghij weet het, offer geen van twelven sitt en eett
Dien ghij verklagen moght voor Iudas van syn selven.

7. Ian. die Coenae.

'Khoor 't al tuijten in mijn' ooren[3],
Siet, wat al papiers verloren!
En ick gunn u soo veel spijts:
Maer en seght niet, wat al tijts!
Leser, 'k segt u van te voren,
'T waer mij wat te veel verwijts.
Heb ick wat papiers versleten,
Tyt en heb ick niet verseten,
Dat 's mij veel te dieren waer;
Noch 't Voorleden, noch 't Hiernaer,
Geen van beij en werdt beseten,
En Nu is of 't niet en waer:
Soud ick sulcke kostlickheden
Aen onnoodlickheit besteden?
Niemant sie mij daer voor aen:
Tijt verlegen, tijt verstaen,
Tijt vertreden, tijt verreden
Is alleen hier aen gegaen.
Kijft niet, Leser, 'tzijn geen' dinghen
Daer m' u tyt voor af wil dringhen;
Siet wat ghij mij schuldigh zijt;
'Kgeef u brockeling van tijt,
Brockeling van brockelingen
Geeft'er tegen, wij zyn quijt.

8. Ian.

---

[1]) K. b., II, 279. Het HS. heeft geen titel.
vs. 4 *Is* K. a.: *Gaet*
[2]) K. b., II, 280.
[3]) K. b., II, 3. Het versje is de inleiding van de Sneldichten.

GELUCK AENDE EE. HEEREN REGEERDERS VAN AMSTERDAM, IN HAER NIEWE STADTHUIJS [1]).

Doorluchte Stichteren van 's Werelds Achtste wonder,
Van soo veel Steens om hoogh op soo veel Houts van onder,
Van soo veel kostelicks soo konstelick verwrocht,
Van soo veel heerlickheits tot soo veel nuts gebrocht;
God, die U Macht en Pracht met Reden gaf te voeghen,
God gev' u in 't Gebouw met Reden en Genoeghen
Te thoonen wie ghij zijt, en, daer ick 't al in sluijt,
Heil zij daer eewigh in en Onheil eewigh uijt.
Is 't oock soo voorgeschickt, dat deze Marmer-muren
Des Aerdrijcks uyterste niet hebben te verduren,
En, werdt het noodigh dat het Negende verschijn'
Om 't Achtste Wonderwercks nakomelingh te zijn,
God, uwer Vad'ren God, God uwer Kind'ren Vader,
God soo nae by U, zij die Kind'ren soo veel nader,
Dat haere Welvaert noch een Huijs bouw' en besitt'
Daer bij dit Niewe stae als 'tOude stond bij dit.

10. Ian [2]).

(VALSCHE REGEL) [3]).

Dirck is met roock gequelt, en weet hem niet t'ontloopen
Of deuren moeten aen en alle vensters open.
Het spreeckwoort gaet niet vast, seght Dirck, al is het out,
Daer 't roockt en is 'tniet warm; hem dunckt het isser kout.

14. Ian.

(SIET VOOR U) [4]).

Ghij lieght niet, seght ghij, Neel, ghij steelt niet, en ghij zijt
Noch gierigh na veel gelts, noch quistigh na den tijt;

---

1) K. b., II, 282. Het HS. bevindt zich op de Universiteits-Bibl. te Amsterdam. Het vers werd in plano uitgegeven met het adres: *Tot Haerlem, Wt de Boeckdruckery van Pieter Casteleyn*, 1657. Op het Amsterdamsch Archief bevindt zich een groote steen, waarin het gedicht is gegrift. — In K. a. staat in den titel: *Raedhuys*, in plaats van *Stadthuijs*.

Het vers van H. werd door Cornelia Kalf (zie op 2 Mei 1659) gecalligrapheerd en door Jacob van der Burgh aan de burgemeesters voorgelezen en aangeboden; het stuk werd in de burgemeesterskamer opgehangen. (Vgl. *Dietsche Warande*, V, 1860, blz. 251, 252.)

Het nieuwe stadhuis, dat men in 1648 begonnen was te bouwen naar het ontwerp van Jacob van Campen en Daniel Stalpert, werd in Juli 1655 in gebruik genomen, terwijl het nog niet geheel voltooid was (vgl. Wagenaar, *Amsterdam*, VII, 12).

2) In K. b. staan onder het gedicht de versregels:

Aspice quae nunc sunt Capitolia, quaeque fuerunt;
Alterius dices illa fuisse Jovis.
Curia, Consilio quae nunc dignissima tanto est,
De stipulâ Tatio regna tenente fuit.

Ovid. 3. de Art.

3) K. b., II, 280. Het HS. heeft geen titel.

4) K. b., II, 280. Het HS. heeft geen titel.

Ghij zijt uw' oogen baes, en meester van uw' ooren,
Ghij siet het quaet verbij en wilt maer 'tgoede hooren.
'T is wijsselick gewaeckt met alle poorten toe,
Soo dat de Duijvel daer geen' aenval op en doe:
Maer alle poorten toe, en een ondeuchtjen open
Is een klinckettje dat den vijant kan doen hopen
Bij ontij in te gaen daer niemant op hem lett,
En soo is 't Slot verra'en: Neel, past wat op 'tklincket.

eod.

OP HET SECREET.

Het gaet wat slordigh; maer
Al evenwel is 't waer:
Als ick hier ben geseten
Heb ick de schijt van 'teten.

20. Ian.

(LANDKAERT) [1].

Vraeght ijemant na kort onderricht,
Waer Troijen en Corinthen light,
Mij dunckt, de plaets is haest gevonden;
Sy liggen daer sij eertyts stonden.

21. Ian.

(DIRCK TER GALGH) [2].

Recht moet recht wesen, sey de Schouth, ick weet niet waer;
De Huijsbraeck is bekent, ghij zijt 'er op gevangen
En dat 'er volght heet hangen;
'T is waer, Dirck, is het niet? Jae, Heer, sey Dirck, 'tis swaer.

27. Ian.

(WINDIGHE PIER) [3].

Pier stoft even plomp als prachtigh;
Noyt en houdt hij op van stuijten:
'Kweet niet wat hij weet van tuijten,
Maer van blasen weet hij machtigh.

eod.

(VAN DIRCK) [4].

Dirck snapt op alle dingh, geen maecktmens hem te pas:
Vast sitt hij op syn gelt en snapt, en sterft van honger,
En wou den aessem schier verkoopen uyt syn' longer:
Dat's d'eerste gierighen opsnapper die oijt was.

27. Ian.

---

vs. 6 *aenval* K. a.: *inval*

1) K. b., II, 281. Het HS. heeft geen titel.

2) K. b., II, 281. Het HS. heeft geen titel.

3) K. b., II, 281. Het HS. heeft geen titel.

4) K. b., II, 282. Het HS. heeft geen titel.

vs. 1 *mens* K. b.: *men* — vs. 2 *Vast sitt hij* K. a.: *En sit vast*

'T magh wel een Raedsel heeten
Op stinckende gemacken,
Of Kacken gaet voor eten
Of Eten gaet voor Kacken.

1. Feb.

(KEUR EN ANGST) [1].

'Ksie mynen Vrient misdoen in onbevallickheden
Van Reden en Beleit van Leden en van Zeden:
Wat doen ick? segh ick 't? Neen; ick kreegh hem aenden hals:
Wat doen ick? swijgh ick? Neen; dan waer mijn' liefde vals:
'Kweet min raet tot den keur, hoe dat ick 'tmeer behertigh;
Ick werd onaengenaem, of ick blijv onbermhertigh.

7. Feb. Brux.

IN ..... LANCELOTTI AD SER.MUM PRINCIPEM D. IOANNEM AUSTRIACUM CENTONEM VIRGILIANUM [2].

Creditur in folijs aliquid vidisse Sibyllae
Musa tui, felix Mantua, Virgilij.
Omnia peruidisse, et opaci nigra futuri
Stamina, et haec aeui postera fata mei,
Austriacas Lauros et Iberi grande Philippi
Germen, et hac toties parta trophaea manu,
Ipse Maro dubius neget ut fateatur, et idem,
Haec ego non cecini, dicat, et haec mea sunt.
Ecce tamen, Lector, facti duce Lancelotto,
De non fatidico Carmine fatidicum.
Quantus hic est vates, quo vindice et indice major
Vate novus veteri, vate Marone Maro est!

Brux. 14. Feb.

RECUEIL [3].

Quid fidei sit commissum, quid non sit, et an sit,
Quod male committens, Mater iniqua fuit
Et fallax Francisca Socrus, quod Filia, damni
Non ignara sui, noluit Anna ratum;
Cum Patriae dirimant leges, et diva vetustas
Pro non pube Reo militet, et Ratio:
Omnia nos fidei committimus, omnia vestrae,
Prudentum celebris turba, Bonae fidei.

Brux. 21. Feb.

---

[1]) K. b., II, 282. Het HS. heeft geen titel.
In marg.: Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. Rom. 12. 9.

[2]) Aan het versje is een briefje Ad Marselarium (zie op 21 Jan. 1658) toegevoegd. In den titel is achter *In* ruimte opengelaten.
Deze *Cento Virgilianus* is mij onbekend, evenals de bewerker.
Van 25 Jan. tot 26 Febr. was H. te Brussel aan het hof van den landvoogd, den aartshertog Johan van Oostenrijk (*Dagb.*, 60).

[3]) Onder het vers staat: Sur quoij la Cour est suppliée etc.

VOOR HET 13. BOECK [1]).

Ick grouwel voor krackeelen
Als voor ontstelde veelen;
En daer ick minst aen wil
Is Lucifers geschil.
Wat lust mij t'ondersoecken
Of Keurssen gaen voor Broecken,
En dese Keurs voor die,
Daer ick den Haegh af sie
Met soo veel onrusts wagen
Als holdend'er een wagen
Op 't minst in elcke straet?
Hier hebt ghy volck van Staet,
Van Straet, van Land, van Water,
Van allerley gesnater,
Van allerleij geslacht,
Door mij by een gebracht,
Maer niet door mij te schicken:
Dat laet ick hem bequicken
Die lust in onlust vindt.
Iae Steenen houd ick blindt
Om sulcken scheel te scheiden,
En neem wat tuschen beiden
Dat keur noch lot en heet,
Elck even lief en leet.
Hoort mannen en hoort vrouwen,
'T sal u noch mij berouwen,
Kont ghij maer A B C,
Soo weet hier elck syn' sté.

8. Mart.

OUD BATAVIEN MEEST UYT CESAR EN TACITUS BEWESEN DOOR IOHAN VAN SOMEREN RAET-PENS. DER STEDE NIMEGHEN [2]).

Soeckt niet den ouden Batavier
Sijn Vaderlandt dan daer, dan hier,
Uyt suffe li'en te suijgen:
Sij liggen meest in duijghen:

---

[1]) K. b., II, 4. In K. a. is de titel: *Voorspraeck.*

Het is de inleiding voor het boek sneldichten, dat getiteld is: *Menschen*, en waarin de versjes alphabetisch zijn gerangschikt naar de opschriften.

vs. 24 *en* K a.: *of*

[2]) Het versje is geschreven naar aanleiding van *Herstelde oudtheyt, ofte Beschrijvinge van Batavia, wesende een Gedeelte van 't Hertoghdom Gelre ende Graafschap Hollandt. Door Mr. Johan van Someren, Pensionaris der Stadt Nymegen.* (Vignet) *Tot Nymegen, By Andries van Hoogenhuysen, Boeckverkooper, Anno* MDCLVII. Het is gedrukt in de *Uyt-spanning der Vernuften* (1660) van denzelfden schrijver (blz. 316).

Zie over J. van Someren en het laatstgenoemde werk, dl. V, 188.

Van Somerens doorsichticheit
Bevestight met gewichticheit
Doets' alle voor hem buijgen:
De grootste Krijger die oijt was,
De kloeckste Swijger diem' oijt las
Zijn beide syn' getuijgen.

9. Mart.

VOOR HET 14. BOECK [1]).

Soo heb ick 't afgeleert, 'tvoor sitten en 'tvoor gaen
Te richten uyt mijn hooft; 'klaet stomme dingen staen,
Als waerense niet stomm en konden voor sich spreken;
Ick mijd' de schaduw self van suer sien en van wreken;
Zyt ghij soo schouw als ick en soo begaen om Vré,
Komt, Leser, leest met mij noch een wild A B C.

13. Mart.

Daer leeft geen Man, seght Neel, die haer hebb' aengeraeckt:
Sy is met kint nochtans, dat kanse niet ontleggen.
Sy sweert dat niettemin, en lieght niet. Dat's te seggen,
Eergisteren stierf Claes, die dat kint had gemaeckt.

21. Mart.

Al wat de Heeren wijsen,
Seght ghij, dat *moet* men prijsen:
Dat weet ick wel, en doe 't wel;
Maer let daer op, ick *moet* wel.

23. Mart.

TEGEN 'TMISDOEN [2]).

Eens was 't al lichaem, al sichtbaer en tastelijck
Daer mé Gods kinderen haer' kindsheit opgetogen
Door wesentlick gevoel van Ooren, Neus, en Ooghen
De wegh gewesen wierd naer 'teewigh Hemelrijck.
Gods Soon in 'tvleesch gedaelt blies over al dat slijck
En morselden 't tot stof, en soo is 't wegh gevlogen:
Daertegen hebben wij een' niewe borst gesogen
Daervoor het eerste sogh in alle reden wijck'.
Een lichaem is alleen al 't tastelicke wesen
Daerw' aen verbonden zijn. Maer die wet wordt verwesen
Te Roomen, daer 't, spyt God, op niews al lichaem is.
Sal niet Gods Soon noch eens in 'tvleesch ter werelt komen
En brysselen tot Stof dat Stof is? Iae hij, vromen,
En met een' ysren Staf, en slaen de Mis niet mis.

31. Mart.

---

1) K. b., II, 29. In K. a. is de titel: *Voorspraeck.*
Het is de inleiding van het boek sneldichten, dat getiteld is: *Dinghen*; de versjes van dat boek zijn eveneens alphabetisch gerangschikt naar de opschriften.

2) Bij vs. 13 in marg.: Ps. 2.

Ian scheiden uijt de Tollen
En raeckten heel op 'thollen:
Eerst was hij Ian de Tollenaer,
Nu heet hij Ian de dolle narr.

31. Mart.

Die door en door Civet en Amber in haer' kleeren
En kostelicke leeren
Soo vol zijn van die locht daer van de liefflickheit
Sich allenthalven spreidt,
Zijn even in mijn oogh als lieden die van binnen
Vol deughden van goe sinnen,
Daer van de soete geur een yeder een verheught,
Tgevoelen van die deught
Soo quijt zijn, dat sij wel en deughdelick verklaeren,
Sij voelen sich beswaeren
Met onverdient gevleij, en d'allerminsten lof
Verdencken sij te grof
Ter eeren van haer' deught geblasen in haer' ooren.
Soo komt het dat wel hooren
En wel doen, deught en deughts gestadighe vermaen
Soo qualick t'samen gaen.

3. Apr.

IN EFFIGIEM C. DUARTI [1]).

Quam grauis extincti fuerit jactura Duarti,
Cuius adhuc placet hic nobilis umbra, vide:
Quas orbi quatuor Genitrix Antuerpia Musas
Sic dedit, ut Pindi plectra lyrasque novem
Cedere compulerit, harum, dum vita maneret,
Hic Pater, hic Amor, hic Dux, hic Apollo fuit.

Hofw. 5. Apr.

MISDRACHT.

Ghij wilt een Raedsheer of een Borgemeester wesen,
En leest'er stadigh naer, en hebter naer gelesen,
En, naer de werelt spreeckt, van binnen zytgh'er een
Veel meer als sommighe die 'tRichter-Ampt bekle'en
En zijn van binnen niet dat sy van buijten schijnen:
Maer buyten schynt ghij in uw' kleeren te verdwijnen,
En lijckt uw binnenste soo sij haer buytenst doen:
In plaets van statigh swert van 'thooft af tot den schoen,
Sien ick u bont en grauw soldaetsgewijs behangen
En aenden niewsten snof van malle modes hangen;
Van die wanschapenheit, en hoe een ijeders kleet
Moet sluijten opden staet van wat hij is of heet,

1) Het versje is afgedrukt in *De Navorscher*, 1880, blz. 17. Zie over Duarte, dl. V, 108.

En heb ick geen bewijs dat machtigher kan raecken,
Dan dat ghij dencken wilt, hoe seer u sou vermaecken,
Soo ghij een Kryghsman saeght die naer syn' schiltwacht trock
Gelijck een Raedsheer in een' swart fluweelen Rock.
Hofwyck 7. Apr.

(OP DE TITELPRINT) [1]).

Hij meent geen' Koren-bloem die Tarw saeyt: verr van daer;
Hij meent den nooddruft, en hij neemt den oorber waer.
De Bloem verschijnt nochtans en mengt sich onder 'tKoren,
Als Gasten die in 't Mael der gasten niet en hooren,
En komen ongenoodt, en schicken sich in 'tbest,
En sien soo vrolick, of wat meer licht, als de rest.
Men leeds'er wel van daen; maer, soo sy 'tMael verblijden
Met haer' bevallickheit, soo komt mense te lijden.
De Bloem is noodeloos in 'tKoren, en nochtans,
Daer 's geen weerseggen aen, sij geeft de Tarw een' glans,
En staeter in en pronckt als kinderen van Heeren,
Als 't Paesdagh is, met Blauw' en Roo Satijne kleeren.
Is 'tonkruijt, 'tis van 'tbest, 't is vriendelick, 'tis fijn,
'T is soet en schadeloos, en niet min als fenijn.
Voor sulcken koopmanschap veil ick mijn' Korenbloemen,
Mijn toekruyt, Leser, of mijn onkruijt, hoe ghij 't noemen
Of oock niet noemen wilt. 'T en isser niet gesaeyt
In 'tLand daer 'tKoren wies dat van mij is gemaeyt:
'Tis byslagh die den aert van 'tLand of van het Koren
Te voorschyn heeft gebracht. De goede willen 't hooren,
De quade moeten wel; in 'twoelighe gedrang
Van Hof en Landsgebiet heb ick veel' jaeren lang
Gelijck de Boot aen 'tSchip met kleine trouwe plichten
Die 'tpack ten halse ley den hals wat helpen lichten:
Ick heb voor Land en Kerck *standvastelijck* gesweett,
Gedaen wat menigh man, niet alleman en weet,
Gedaen wat weinighe (de danck staet noch te hopen)
Niet alleman en kost: 'kheb tegen harde knoopen
Kracht en gedult gestelt en allom bij Gods hant
Door dwarsche distelen gebroken sonder schant.
Dat heet ik Tarw geteelt, en van het beste Koren
Ten beste van 'tgemein, en daerom niet verloren,
En daerom soo besteedt als yeder Landsgenoot
Den Lande schuldigh is in voorspoet of in noot.

---

[1]) K. b., vóór dl. I. Het HS. heeft geen opschrift, maar er is eene vaas met korenbloemen boven geteekend. Het vers volgt in de *Korenbloemen* op den titel. In K. a. is het opschrift als boven, in K. b.: *Op den Titel.*

Bij vs. 29 in marg.: Καὶ ἐκ πάντων με 'ερρύσατο ὁ κύριος. 2. Tim. 3. 11.

vs. 20 *gebracht* K. a.: *gehaelt*

Wat bygewasch die Tarw mijn' gront heeft op sien geven,
Of 't yemant weten wouw, hier heb ick het beschreven.
Mijn' Bloemen stel ick met haer' voeten inden Int,
Raed, dien ick tegen 'tvroegh verleppen heb versint.
Hoes' uijt den Acker staen, komt mij niet toe te wijsen;
'Khebs' onder 'tKoren met beleeftheit hooren prijsen,
En ijemant heeft bekent, die wat goedgunstigh loogh,
Onkruyt kost ergher zijn, en dit stond wel in 'toogh.
Lov' ick de koopmanschap? geenssins; ick laetse laecken,
Mits datse niemant laeck' van naer vergif te smaecken;
De rest beken ick, en ghij, Leser, seght het vrij,
'T zijn Koren-bloemen, en soo komense blauw bij.

9. Apr.

Quam Christianam, Christiane, gratiam [1])
Patri rependis! qui semel vitam tibi
Casu caducam contulit, fluxam, breuem,
Huic arte longam prorogas et perpetem,
En alterum natum Patri Natum Patrem.

14. Apr.

A UNE DAME EN CAROSSE VITRÉ.

Vous allez vous cacher en Lanterne, Cruelle,
Afin que vos attraits ij soyent moins discernez:
Ne vous y plaisez pas comme en piece nouuelle,
Ce n'est pas d'aujourd'huij que vous me lanternez.

2. May.

Trijn stoft Capuyns gewijz, s'is eelder als haer' Moer,
Of wilde 't geerne zijn; en, sooder noijt geen' reden
Gebreeckt in Vrouwen mont, dus weet sij 't te bekleeden;
Is niet de Peerl altoos meer waert als Peerle-moer?

5. Maij.

Peer keert een' Duyt drij mael, en geeftse dan eerst uijt;
Sijn vleeschelicke soon Andries die keertse gins
En herwaerts, en weer gins en herwaerts; anderssins
Mon fils Andries geleeck Mon peer Peer op een' Duijt.

6. May.

'Khoor onsen Ioncker van ses weken
Genade noemen onder 'tspreken,
En dat daer een vrijpostigh knecht
Vermaeckelick op heeft geseght;

vs. 36 *beschreven* K. a.: *geschreven*

[1]) Afgedrukt door Dr. J. C. G. Boot in *Versl. en Meded. der Kon. Ak. v. Wet. Afd. Letterk. 3de Reeks*, dl. II, 1884, blz. 106, en in de *Oeuvres complètes de Christiaan Huygens*, II, 27.

vs. 5 eerst: *Et alterum sic te Patris praestas Patrem* — *sic* eerst: *quasi*

De Heeren die hem soo bejancken
Heeft hij ootmoedelick te dancken,
Want 'tis Genade, en geen Recht.

13. May.

SPAENSCHE SPREECKWOORDEN VERTAELT. II [1]).

Heeren en Aprillen [2])
Bedriegen wie sy willen.

Gaet op geen' maelen [3]),
Of laet u haelen.

De borse leegh, 'tgebouw in staet [4]),
Maeckt den man wijs, maer wat te laet.

Wanneer een' weldaet is versocht [5]),
Is s' als geveilt en als gekocht.

'T geheim betrouwt goe vrienden niet [6]):
Het is uw' schult soo 'thaer ontschiet.

---

[1]) Zie blz. 84—105.

Deze tweede serie van *Spaensche spreeckwoorden* is door H. ontleend aan een werk van Hernan Nuñez; het boek bevond zich in de bibliotheek van zijn oudsten zoon, toen zij in 1701 onder den hamer kwam. H. heeft de uitgave van 1619 gebruikt, die dezen titel heeft: *Refranes o Proverbios en Romance, qve coligio, y glossò el Comendador Hernan Nuñez, professor de Retorica, y Griego, en la Vniuersidad de Salamanca. Y la Filosofia vvlgar de Ivan de Mal Lara, en mil refranes glossados, que son todos los que hasta aora en Castellano andan impressos. Van ivntamente las qvatro cartas de Blasco de Garay, hechas en refranes, para enseñar el vso dellos.* (Vignet, met het randschrift: *Spero lvcem post tenebras.*) *Año* 1619. *Con licencia: En Madrid por Iuan de la Cuesta. A costa de Miguel Martinez. Vendese en la calle mayor, á las gradas de san Felipe.*

H. heeft al de spreekwoorden van deze serie aan dat werk ontleend. Dat hij meermalen van de alphabetische orde der Spaansche spreuken afwijkt, komt hierdoor, dat Nuñez ook Italiaansche, Portugeesche en Fransche spreekwoorden opnam, en er de Spaansche vertaling aan toevoegde.

Nuñez, uit het beroemde geslacht Guzman, was een bekend Graecus, die professor is geweest te Alcala en te Salamanca. Den laatsten tijd van zijn leven — hij is in 1553 gestorven — besteedde hij aan het verzamelen van spreekwoorden, die in 1555 in een bundel zijn uitgegeven. Andere uitgaven zijn van 1578, 1602, 1619 (zie boven) en 1621.

[2]) Abriles y Señores, Los mas son traydores. (7)
vs. 1 K. a.: *De Heeren en d' Aprillen*

[3]) A boda, ni a Bautismo No vayas sin ser llamado. (3)
In K. a.: *Op Bruyloften of Kinder-maelen En gaet niet, of men doe u haelen.*

[4]) A bolsa vazia, e á casa acabada, Faz ò home sesudo, mas tarde. *Port.* (4)
vs. 2 *den man* K. a.: *menschen*

[5]) A boa obra pedida ja vay comprada, ê vendida. *Portug.* (6)

[6]) A bom amigo nam encubras segredo, Porque das causa á perdelo. *Portug.* (5)

Spint onse Vrouw noch grof noch fijn [1]),
Soo moet de kat gegeesselt zijn.

Als eens hondert jaer verby zijn [2]),
Sullen w' all' te samen vry zijn.

Te veel Wasch aende wanden [3])
Helpt kercken al aen 'tbranden.

Stopt uw' ouw' kleeren maer [4]),
Soo raeckt ghij door het jaer.

Van water eens gestort [5])
Raeptm' altyt wat te kort.

Moetgh' over een wyd water gaen [6]),
Soo maeckt u altoos achteraen.

Haest u niet te fel [7]):
Selden ras en wel.

Hoogh op gehaelt [8])
Is laegh gedaelt.

Daer 's geen quaet broot [9])
In hongers noot.

Jocken is een' vande saecken [10])
Diemen op haer soetst moet staecken.

Een dochter die niet veel en deught [11])
Gelt en een' man so haest ghij meught.

Die niet veegh is noch verwesen [12]),
Kan schoon water wel genesen.

---

[1]) Açotan a la gata, sino hila nuestra Ama. (14)
[2]) Acabo de cien años, Todos seremos saluos. (11)
[3]) A cera sobeja, Quema à Ygreja. *Portug.*
Niet in de uitgaven.
[4]) Adoua tu paño, Passaras tu año. (18)
vs. 1 *Stopt* K. a.: *Verstopt* — vs. 2 *ghij* K. a.: *ghij soetjens*
[5]) Agua vertida, No toda cogida. (25)
[6]) A gran arroyo, passar postrero. (20)
[7]) A gran pena, bien y presto. (21)
vs. 1 *fel* K. a.: *snel*
[8]) A gran subida, Gran decendida. (22)
[9]) A hambre no ay mal pan. (27)
[10]) A la burla dexarla, Quando mas agrada. (29)
[11]) A la hija mala, Dineros, y casalla. (31)
[12]) Al que es de vida, El agua le es medicina. (62)

Daer de tanden seer doen [1]),
Wil de Tonghe weer doen.

Die Doctor, Advocaet of Biechtvaer wil bedriegen [2]),
Bedrieght sich selfs met liegen.

Bij avont komt de Wolf gegaen [3]),
En vloyt den Esel inde maen.

Een goe' raet opder aerde [4])
Is boven alle waerde.

Die u Capoen ter tafel dient [5]),
Heeft Bout en Vleugel bey verdient.

Wijst eens uw' keucken aen uw' Schoonsoon en uw Vercken [6]),
Sij sullen 't beyd' haest mercken.

Hij loop' soo langh hy wil, den haes [7]),
In 'tende werdt de winthont baes.

Daer hooren and're saecken [8])
Ter tafel als wit laken.

Het goede moet ghy soecken [9]),
'Tquaet wacht uyt alle hoecken.

Leert u besigh maecken [10])
Met uw' eighen saecken.

Dien gh' eens quaet hebt gedaen [11]),
Daer 's geen betrouwen aen.

---

1) Allá va la lengua, Do duele la muela. (50)
2) Al medico, confessor, y letrado, No le ayas engañado. (56)
3) A la Luna el lobo al asno espulga. (33)
4) Al buen consejo, No se halla precio. (8)
vs. 1 *goe' raet opder* K. a.: *goede raet op*
5) Al que da el capon, Dale la pierna, y el alon. (61)
6) Al yerno, y al cochino Vna vez el camino. (69)
7) A la larga, el galgo á la liebre mata. (32)
8) Otra cosa quiere la mesa que touajas blancas. (959)
9) Al bien buscallo, Y al mal esperallo. (41)
10) A lo tuyo, tu. (59)
11) Al que mal hizieres no le creas. (63)
vs. 1 en 2 in K. b. in omgekeerde volgorde.

Goet Broot en goet gerecht [1])
Kost voor een' niewen knecht:
Maer binnen weinigh dagen
Niet als goet Broot en slagen.

De Jonghe die Broot eten wil [2]),
'Tis sonde datm'er loock aen spill'.

Uw' dochters kint schickt warmkens inde kluys [3]),
Schoondochters kint wat broots, en uytten huys'.

Die bouwt of trouwt [4]),
Sijn' bors verkout.

Heb ick myn roxken avrecht aen [5]),
Het magh soo blyven gaen en staen.

Goet gereet gelt inde hand [6])
Buyten swaericheit van pand.

'Tmagh vroegh of laet zijn [7]),
April wil quaet zyn.

Een anders goet [8])
Erft op geen bloet.

Den vijfden sietmen boven al [9])
Wat het voor een maent wesen sal.

Op Jachten daer wy naer verlangen [10])
Wordt wel de jager self gevangen.

Om sout in zee [11]),
Daer is het ree.

---

1) Al moço nueuo Pan, y hueuo: Andando el año, El pan, y el palo. (57)
vs. 3 *weinigh* K. a.: *jaer en*
2) Al moço que le sabe bien el pan, Pecado es el ajo que le dan. (58)
3) Al hijo de la hija Metele en la vedija, Y al de la nuera Dale del pan, y echale fuera. (47)
4) A quien haze casa, ó se casa, La bolsa le queda rasa. (120)
5) Al reues me la vesti, Andese assi. (66)
6) A buen pagador no le duelen prendas. (9)
7) Al principio, ó al fin, Abril suele ser ruyn. (60)
8) Algo ageno, No haze heredezo. (45)
vs. 1 *Een* K. a.: *Eens*
9) Al quinto dia veras, Que mes auras. (65)
vs. 1 K. a.: *Door den Vijfden werdt bewesen* — vs. 2 *wesen sal* K. a.: *sal wesen*
10) A las vezes do caçar pensamos, Caça dos que damos. (39)
In K. a.: *Die ter Jacht meent wat te vanghen, Blijft in 't net wel selver hangen.*
11) Al mar, por sal. (55)

De klocke neghen [1])
Te bedd gelegen.

Mij dunckt levende Papisten [2])
Eten min dan doo' verquisten.

'S avonts goet gerecht [3]),
'S mergens quaet gevecht.

Door die of dese straet [4]),
Siet maer met wie ghij gaet.

'Kwenschte dat ick woonen most [5])
Daer een Ey vijf stuyvers kost.

Die geen Arbeit moed' en wordt [6]),
Krijght in 'tlang, of krijght in 'tkort.

Als Trommels en Trompetten slaen [7]),
Begint het kacken aen te gaen.

Laet gecken en laet winden [8])
Altyt passagie vinden.

Indien gh' een vroom man siet [9]),
Vraeght naer syn' afkomst niet.

In quaede wegh is 'tnaeste [10])
Datmer sich wat door haeste.

De Wysheit en het minnen [11])
Hoort tot verscheiden sinnen.

Min en verstant
Is tweederhant.

---

1) A las nueue, echate, y duerme. (36)
2) Al cabo del año, Mas come el muerto que el sano. (12)
vs. 2 in marg.: In missen etc.
3) A la noche combida, Y á la mañana porfia. (35)
4) Alemou aquem, Veias siempre con quem. *Portug.* (44)
5) Allá me lleue Dios a morar, Do vn hueuo vale vn real. (49)
6) Alcança, Quien no cansa. (42)
7) Al tañer de las trompetas, Es el cagar en camaretas. (68)
In K. b.: *Als Trompetten slaen, Gaet het kacken aen.*
8) Al loco, y al ayre, Dalles calle. (53)
vs. 2 *Altyt passagie* K. a.: *Den vryen deurtocht*
9) Al hombre bueno, No le busques abolengo. (48)
10) Al mal camino, darle priessa. (54)
11) Amar, y saber No puede todo ser. (72)

Hondtje keer [1]),
Volght uw' Heer.

Tot niewe daden [2])
Niewe raden.

Men moet sich niet vergapen [3])
Aen 'tkeurelicke wapen.
'Tis 'tmannelick gemoet
In d'oorlogh dat het doet.

Eer eene dusend jaer [4])
Zijn w' alle kael van haer.

Yeder een in synen handel [5])
Liever Moerbey als Amandel.

'T is goet te seggen, Trouw en Min [6]);
Maer laet het woort gegeven zijn
En laet de bant beschreven zijn,
Het end valt argher als 'tbegin.

Mij dunckt des winters Sonneschijn [7])
En schoonsoons liefd een dingen zijn.

Vrient van all' en vrient van geen [8])
Ist meest al een.

De Liefde, noch 't Gelt, noch de Pijn [9])
En konnen niet verborgen zijn.

In leegheit opgevoeyt [10])
In ouderdom vol moeyt.

Mint een die u niet en mint [11]),
Spreeckt daer ghij geen spraeck en vindt,
'T een en 'tander is maer wint.

---

1) Anda perro, Tras tu dueño. (87)
2) A nueuo negocio, Nueuo consejo. (98)
vs. 1 *Tot niewe* K. a.: *Niewe*
3) Animo vence en guerra, Que no arma buena. (89)
4) Antes de mil años, Todos seremos caluos. (93)
5) Antes moral, que almendro. (94)
Bij vs. 2 in marg: *Traegh.*
6) Amor, Amor, Palabra dada, el hecho malo, y el fin peor. (78)
vs. 1 *bant* K. a.: *saeck*
7) Amistad de yerno, Sol de inuierno. (76)
8) Amigo de todos, y de ninguno, Todo es vno. (74)
9) Amores, dolores, y dineros No pueden estar secretos. (80)
vs. 1 *noch 't Gelt, noch de* K. a.: *Gelt, noch groote*
10) A mocedad ociosa, Vejes trabajoja. (77)
11) Ama a quien no te ama, Responde à quien no te llama, Andarâs carrera vana. (70)

De Min, den Hoest en 'tVier noch meer [1])
Ondecken ijeder een sijn Heer.

Een Vrient om syn gemack [2]),
Een Swaluw in een dack.

Vrienden in schoon weer [3]),
Tegen wint niet meer.

Wascht uw' handen, God sal geven [4])
Daers' af leven.

Versiet u, eer ghy trouwt [5]),
Van Huysing wel gebouwt,
Van Land daer wat kan groeyen
En Wyngaerd om te snoeyen.

Voor den tyt een groot gedruys [6]),
Als de slagh komt, niemant t'huys.

Pryst noch lastert niet [7])
Eer ghij kent en siet.

Laet ons in de waerheit weyen [8]),
Als Saletten vol klappeyen.

Des Sondaghs siet de Vrouw [9])
Als 'tkoren inden Douw.

De roskam slaet [10])
Somtijts in 'tquaet.

'Tvleesch van een' Sot [11])
Is eer verrott
Als inde pot.

---

1) Amor, foguo, e tosse, A seu dono descobre. *Portug.* (81)
2) Amigo por su prouecho, La golondrina en el techo. (75)
3) Amigo del buen tiempo, Mudase con el viento. (73)
4) A manos lauadas, Dios les da que coman. (71) — Zie blz. 86.
5) Antes de casar, Ten casas en que morar, Y tierras en que labrar, Y viñas que podar. (91)
6) Antes de la hora gran denuedo, Venidos al punto, venidos al miedo. (92)
7) Antes que conozcas, Ni alabes, ni cohondas. (96)
8) Andamos á las verdades, Como hazen las comadres. (86)
9) Assi es la muger en Domingo, Como el trigo con rozio. (141)
10) Anda el almohaça, Y toca en la mata dura. (84)
In K. a.: *Gaet de roskam gins en weer, Somtijts slaet hy in het zeer.*
11) Antes podrido, Que comido. (97)

Eer sal een nachtegael uyt zijn gesongen [1]),
Als praet gebreken sal op vrouwen tongen.

Soo wij de Geit van rots op rotse sien [2]),
Soo springt de gheew van desen mont in dien.

Geen vlieghe en siet [3])
Naer een' pot die ziedt.

Mompeer magh wel bewaeren [4]);
Mon fils en kan niet spaeren.

Let op een groote Jaghers Door [5]),
Daer light noyt groote mishoop voor.

Tot malle praetjens hooren [6])
Een paer gestopte ooren.

Het hout doof dat geroockt heeft [7]),
De man doot die 'tgestoockt heeft.

Steen uyt de hand [8])
En komt niet weer,
Woordt uijt den tand
Oock nemmermeer.

'Tis een goe les voor groote heeren [9]),
Nae 'tschrappen en valt niet te scheeren.

Die geen Broot te veel en heeft [10]),
Hoeft geen hont die met hem leeft.

Die niet veel broots en heeft te breken,
En hoeft geen' honden aen te queecken.

'Tis uw vrient, wie dat ghij zijt [11]),
Die u van gerucht bevrijdt.

---

1) Antes al ruyseñor, que cantar, Que á la muger que parlar. (90)
2) Anda la cabra de roca en roca, Como el bostezo de boca en boca. (85)
3) A olla que hierue, Ninguna mosca se atreue. (101)
In K. a.: *Naer een' pot die ziedt Komt de vlieghe niet.*
4) A padre guardador, Hijo gastador. (103)
5) A puerta de caçador, Nunca gran muladar. (111)
6) A palabras locas, Orejas sordas. (105)
7) Apagose el tizon, Y perecio quien le encendio. (104)
8) La piedra, y la palabra, No se torna á tomar despues de echada. (966)
9) Despues de rapar, No ay que trasquilar. (462)
vs. 2 *en valt* K. a.: *valter*
10) A quien no le sobra el pan, No crie can. (122)
11) A quel es tu amigo, Que te quita de ruydo. (114)

Geluckigh leeft [1])
Die vrienden heeft.

Dien den Hemel heil will geven [2]),
Krijght wel Biggen van syn' Teven.

'Tgaen is gesont [3])
Op effen gront.

Die veel wil waecken [4]),
Doorgrondt veel saecken.

Dien gh' uw geheim hebt uytgebrocht [5]),
Dien hebt gh' uw Vrijicheit verkocht.

Dien sijn Deghen en syn Hert [6])
Niet genoegh zijn om te vechten,
Sal niet sonderlings uyt rechten,
Schoon hij voor en achter herdt
Met een' Lans gewapent werdt.

'Tis een recht welsprekent man [7]),
Die sich selfs bered'nen kan.

De Dochter heet ick wel getrouwt [8]),
Die Schoonmoer noch Nicht en behouwt.

De kies die seer doet [9])
Is 't die om veer moet.

Neemt uw kleet [10]),
Ghij zijt in 'tsweet.

Root in den Mergenstont sal 'sAvonds water zijn [11]),
Root inden Avondstont, des Mergens Sonneschijn.

---

[1]) Aquellos son ricos, Que tienen amigos.
Niet in de uitgaven.

[2]) A quien Dios quiere bien, La perra le pare puercos. (117)

[3]) Aquel va sano, Que anda por lo llano. (115)

[4]) A quien vela, Todo se le reuela. (124)

[5]) A quien dizes tu poridad, A esse das tu libertad. (118)

[6]) A quien no le basta espada, y coraçon, No le bastaran coraças y lançon. (121)
vs. 4 en 5 K. a.: *Schoon een' Lans sijn Wapen wert.*

[7]) A quel es buen orador, Que á si persuade la razon. (113)

[8]) Aquella es bien casada, Que ni tiene suegra, ni cuñada. (112)

[9]) A quien duele la muela, Que la eche fuera. (119)

[10]) Arropate, que sudas. (126)

[11]) Arreboles de la mañana, a la noche son con agua: Y arreboles de la noche, a la mañana son con Sole. (127)

'Tvier brandt naer 'thout[1])
Komt uyt het wout.

Ploegen onder 'tvriesen[2])
Doet het gras verliesen.

Den Vos die niet wil waecken[3])
En valt niet in syn' kaecken.

De Coningh doot[4]),
Het Ryck in noot.

Het oude woort en kan niet missen[5]),
In onklaer water is goet vissen.

Tot wapenen en gelt[6])
Goed' handen van gewelt.

'Tpeert dat kreupel is in 'tgaen[7])
Moet wat vroegher opde baen.

De maeltijt komt te kort[8])
Daer 'tal gegeten wordt.

[Genoegh en isser niet,
Daer heel niet overschiett.]

Een Boer in 'tmidden van twee Advocaten[9])
Is of twee katten van een Vissien aten.

Daer kan geen' argher sieckte wesen[10])
Als niet te willen zyn genesen.

Naer een sijn' voeten plant[11])
Ondecktmen sijn verstant.

---

1) Arde ó fogo, Segundo a lenha do bosquo. *Portug.* (129)
2) Ara con elada, Y matarás la grama. (130)
3) A la vulpeja dormida no le cae nada en la boca. (40)
4) A Rey muerto, Reyno rebuelto. (99)
5) A rio buelto, ganancia de pescador. (100)
6) Armas, y dineros Buenas manos quieren. (128)
7) Asna coxa mas auias de madrugar. (132)
8) Assaz no ay si no sobra nada. (137)
Het 2de versje niet in het HS, maar in K. b.
9) Assi está el labrador entre dos abogados, Como el pagel entre dos gatos. (142)
vs. 2 *van* eerst: *om* als in K. a. — *aten* eerst: *saten* als in K. a.
10) Assaz he de mal, Não querer sanar. *Portug.* (136)
11) Assentar el pie llano, ó de cuesta, El seso muestra. (139)

Soo schielicken geval komt een somtyts te vooren [1])
Als na de merckt te gaen en keeren sonder ooren.

De Merrie met een veulen [2])
Gaet niet recht na den meulen.

Soo werdter somtyts uyt [3])
Een Edelman een guyt.

Een Esel met een kreupel been [4]),
Een ros man en een Duyvel is al een.

Den Esel die aen velen hoort [5])
Werdt vande Wolven eerst vermoort.

'Tis seker een swack man [6])
Die niemant dreighen kan.

Den Esel die daer graest in ander' lieden weiden [7])
En komter sonder vracht van hout niet uyt te scheiden.

Hoe grooter Visch, hoe grooter Leughen [8]),
Hoe Visch en Leughen beter deughen.

Tot hier toe is 't geen noot [9]);
Men eet noch bruylofts-broot.

Soecktgh' een' koorde nae beneden [10])
Daer ghij kont den trap af treden?

Offer uw hont mack uyt siet [11]),
Bijt hem in syn' lippen niet.

Al zyn de ringetiens verloren [12]),
De vingertjens staen daerse hooren.

---

1) Assi acontecen cosas rezias, Como yr a la plaça, y venir sin orejas. (140)
2) Asna con pollino No va derecha al molino. (131)
3) A si se haz El escudero rapaz. (143)
4) Asno coxo, y hombre roxo, y el demuño, Todo es vno. (133)
vs. 1 *Esel* K. a.: *ouden Esel*
5) Asno de muchos, lobos le comen. (134)
6) Assaz puede poco Quien no amenaza á otro. (138)
vs. 2 *niemant* K. a.: *niet eens*
7) Asno que entra en dehessa agena, Boluerà cargado de leña. (135)
8) A truyta y à mintira, Quanto major, tanto milhor. *Portug.* (144)
9) Aun aora Comen el pan de la boda. (146)
10) Auiendo escalera por do baxar Buscays soga para os colgar?
Niet in de uitgaven.
11) Aunque manso tu sabueso, No le muerdas en el beço. (153)
12) Aunque se perdieron los anillos, Aqui quedaron los dedillos. (156)

Al zyt ghij oudt en wys in velen [1]),
Laet u noyt goeden raet vervelen.

Hoe schoon de loghen was [2]),
Sy viel altoos in d'as.

'Tis in de keucken al van 'tmal [3]),
Men braedt niet en men droopter al.

Den Huysman met veel mesten [4])
Heeft niet van 'tbesten.

Hoe hoogh den Arent vliegen kan [5]),
Het Valckstuck werdt 'er meester van.

Al is het dat de Vyl scherp bijt [6]),
Noch werdtse wel een tantje quijt.

Ghij zijt noch qualick uyt den dop [7])
En setgh' alreets 'tzeil in den top?

Ist'er met gemaelt [8]),
Rijdtgh' al eer ghij zaelt?

Al houdt men mij voor geck [9]),
Ick wil med' in 'tgespreck.

De Vrienden, d'Olij en de Wijn [10])
Moeten oud van jaeren zijn.

De boose ergert van de straf [11]),
De goede werdter beter af.

Heer' Albeschick beraed u [12]),
Ghij geesselt maer de schaduw.

---

[1]) Aunque seas prudente viejo, No desdeñes el consejo. (155)
[2]) Aunque compuesta la mentira, Siempre es vencida. (150)
vs. 1 *was* K. b.: *sy verzonnen* — vs. 2 K. b.: *In 't einde werdt sy overwonnen.*
[3]) Aun no assamos, Y ya empringamos. (147)
[4]) Algunas vezes al labrador, Por mucho estercolar no le va mejor. (46)
vs. 2 *niet* K. a.: *niet altoos*
[5]) Aunque el Aguila buela muy alta, El halcon la mata. (151)
[6]) Aunque la lima mucho muerde, Alguna vez se le quiebra el diente. (152)
In K. a.: *De Vijl, hoe scherp sy bijt, Werdt wel een tantje quijt.*
[7]) Aun no soys salido del cascaron, Y ya teneys presumpcion. (149)
[8]) Aun no ensillays, Y ya caualgays? (148)
vs. 1 *Ist'er* K. a.: *'t Isser*
[9]) Aunque me llaman modorro, Entrar quiero en el corro. (154)
[10]) Azeyte, y vino, y amigo antiguo. (158)
vs. 2 *Moeten* K. a.: *Elck moet wat*
[11]) Hiere al malo, el empeora: Hiere al bueno, el mejora. (754)
[12]) Açotar la sombra. (15)

Het buyckje warm gevoedt[1]),
Het slapen inden voet.

Dans ick soo wel als yemant danssen magh[2]),
Wat hebt ghij mij te stooten uyt het Lagh?

Nat en geseept te voren[3]),
Soo goet als half geschoren.

Daer 's geen Barbier bijnaer[4])
Als geck of kaeckelaer.

Is 'tpeert geteeckent aen vier voeten[5]),
Seght dat het gecken rijden moeten:
Is 't peert geteeckent aende drij,
'Tis waert dat het een Coningh rij'.
Is 'tpeert geteeckent aen maer eenen,
Laet het u nemmermeer ontleenen.

Wel geluckigh is de man[6]),
Die sich selven straffen kan.

Het beestje dat gemack'lick gaet[7])
Voor mij, niet voor mijn Cameraet.

Het is wel goet op goet gehoopt[8]),
Een Botram diem' in honigh doopt.

Quaet gebruyck in doen of seggen[9])
Is seer quaelick af te leggen.

Het huijs is wel beheert[10]),
Daer maer een in verteert.

'Tis de beste vrient die 'ck weet[11]),
Die syn brootje met mij eet.

---

1) Barriga caliente, Pie durmiente. (162)
2) Baylo bien, y echaysme del corro? (163)
3) Barba remojada, Medio rapada. (159)
4) Barbero, O loco, ò parlero. (161)
5) Cauallo de quatro, cauallo de loco: Cauallo de tres, cauallo de Rey: Çauallo de vno, no le dar a ninguno. (288)
6) Bendito sea el varon, Que por si se castiga, y por otro non. (167)
7) Bestia que anda llano, Para mi me la quiero, no para mi hermano. (168)
8) Bien sobre bien, Bocado enmantecado mojado en la miel. (184)
9) Bezo malo, Tarde es dexado. (170)
10) Dichosa aquella casa, Que no tiene mas de vno que gasta. (482)
11) Bem estou com meu amigo, Que come seu pão comigo. *Portug.* (165)

'T lecker beetjen is wel soet[1])
Waer het niet soo dieren goet.

Een schoon man by de Vrouwen[2])
Is niet voor arm te houwen.

Goede woorden en quae trecken[3])
Strijcken wysen uyt en gecken.

De wijse man weet dat hy niet en weet[4]),
De sotte meent hy weet van als bescheet.

De doren weet seer wel[5])
Waer dat hij steeckt in 'tvel.

Uw mantel is u niet te kort[6]),
Indien hij maer niet nat en wordt.

'Kweet wel wat ick wil bedieden[7]),
Als ick broot bidd van de lieden.

De Vos die sich vermaeckt[8])
Weet wel met wien hij schaeckt.

Laet de kat eerst brassen[9]),
Daer nae sals' haer wassen.

Laet ons blij en rustigh wesen[10])
En niet eens voor schulden vreesen.

Hy is 't die van beminnen weet[11])
Die noyt syn' vrienden en vergeet.

Sij rekent red'lick wel, het Wijf[12]),
Maer 'tkint noch beter in haer lijf.

---

1) Bem sabe o bon bocado, Se não custasse caro. *Portug.* (166)
2) Bel hombre, No es todo pobre. (164)
3) Buenas palabras, y malos hechos Engañan a los sabios, y à los necios. (203)
4) Bien sabe el sabio que no sabe, El necio piensa que sabe. (179)
5) Bien sabe el espina Donde hinca. (178)
6) Bien estais de ropa, Si no se os moja. (175)
7) Bien sê lo que digo, Quando pan pido. (183)
8) Bien sabe la vulpeja Con quien trebeja. (180)
9) Bien se laua el gato Despues de harto. (182)
10) Biuamos claros, Si quiera bien adeudados. (186)
11) Bien ama quien nunca oluida. (171)
12) Bien cuenta la madre, Mejor cuenta el infante. (174)

Soo goet, soo quaet als 'tkan [1]),
'Kben een getrouwde man.

St. Pieter is heel wel te Roomen [2]),
Wordt hem de kroon slechts niet genomen.

Witte vorst [3])
Na regen dorst.

Veel gegeews en veel gegaeps [4]),
Of veel hongers, of veel slaeps.

In goede en quade leden [5])
Bestaet de kracht der Steden.

Keer om dat blad [6]),
Daer staet noch wat.

De May in 'tslyck [7]),
Augustus rijck.

'Tis goed slaen op een vent vol wint [8])
Als men hem maer alleen en vindt.

Die wil van water droncken wesen [9])
Heeft geen kort tydverdrijf te vreesen.

Wilt gh' om een rous te water gaen,
Uw leven hebt ghij niet gedaen.

Goet eten en goe' dranck in 'tlijf [10])
Maeckt t'samen een soet tytverdrijf.

Hoe? moeyt' in huys en moeyt' op 't lant [11]);
Wat drommel, moeyt' aen alle kant!

---

1) Bien, ó mal, Casado me han. (176)
2) Bien se está san Pedro en Roma, Si no le quitan la corona. (181)
3) Blanco yelo, Es de agua mensagero. (187)
vs. 1 *Witte* eerst: *Ruijghe* vs. 1, 2 K. b.: *Witt vriesend weer Brenght Water neer.*
4) Bostezo luengo, Hambre, ó sueño. (194)
5) Boos e maos, manten ciudad. *Portug.* (192)
6) Bolued la hoja, Y hallareys otra. (191)
7) Lodos en Mayo, Espigas en Agosto. (831)
8) Bueno es herir al soberuio quando está solo. (207)
vs. 2 *Als men* K. a.: *Al daerm'*
9) Borrachez de agua Nunca se acaba. (193)
vs. 1 *Heeft* K. a.: *Hoeft*
10) Beuer y comer buen passatiempo. (169)
11) Bofes en casa, bofes en la arada, Cuerpo de tal con tanta bofada. (189)

Ongesont broot inden mont [1])
Noch voor u, noch voor uw hont.

Schoon water is heel goet gedroncken [2]),
'Ten kost niet en 'ten maeckt niet droncken.

Sorght voor 'tvoedsel van uw kint [3]),
'Tis een goe' web die ghij spint.

Moeter meer als koren [4])
Tot uw broot behooren?

Niemant anders werck te soecken [5]);
Backer past ghij op uw' koecken.

Goede merghen, groote Heeren [6]),
Maer ick had mijn geltje geeren.

'Tis wel sonder Doctor te weten [7]),
Van wel eten komt qualick eten.

Het lecker leven [8])
Kan rimpels geven.

Sommighen staet stelen vrij [9]);
Goet gerucht deckt dieverij.

Mooren waeren [10])
Goede waeren,
Kostens' eten sonder 'tgelt
Daer m' haer eten voor bestelt.

En jockt niet met den Ezel licht [11]),
Of wacht syn' steert in uw gesicht.

De Jonghe lieden moeten 'thooren [12]),
Een ouden Os maeckt rechte vooren.

---

[1]) Bocado de mal pan, Ni lo comas, ni lo des a tu can. (188)
[2]) Buena es el agua, Que cuesta poco, y no embriaga. (195)
[3]) Buena tela hila, Quien su hijo cria. (204)
[4]) Buscays pan de trastrigo? (219)
[5]) Buñolero haz tus buñuelos. (214)
vs. 1 en 2 in K. a. in omgekeerde volgorde. — vs. 1 *Niemant anders* K. a.: *Sonder ander*
[6]) Buenos dias Pero Diaz, Mas querria mis blanquillas. (210)
[7]) Buen comer trae mal comer. (173)
[8]) Buena vida, Arrugas tira. (205)
[9]) Buena fama hurto encubre. (198)
[10]) Buena hazienda es negros, Si comiessen sin dineros. (199)
[11]) Burlaos con el asno, Daros ha en la barba con el rabo. (216)
[12]) Buey viejo Sulco derecho. (208)

Goet oor, goe voet [1]),
De Beest is goet.

Een' kreng wordt een goet Peert in een goe' hand gestelt [2]),
Een goet Peert werdt een' kreng als 't een' quae hand bestelt.

Myn kat is mij een redelick goet vrient [3]),
Behalven dat mij 'tkrabben niet en dient.

Die binnens huys 'tspel van een' geck bemint [4]),
Verwacht het buyten, waer de geck hem vindt.

Een langen Os en een ront Peert [5])
Zijn by de kenners 'tmeeste weerdt.

Ghij soeckt vijf voeten aen een' kat [6]),
Die'r noyt niet meer als vier en hadd.

'Kwens dat hij inden hemel kom' [7])
Die eerst het woord vond van, keerom.

Al pratende van 'teen in 'tander jock [8])
Geraeckt de Wolf den Esel aen syn' rock.

Dry dagen duren noorde winden [9])
Wanneers' al haer gewelt ontbinden,
Maer blaesen sij niet al haer' macht,
Soo durens' er wel meer als acht.

't Beginsel gaet ter deghen [10]),
Wij zijn al halver wegen.

---

1) Buen pie, y buena oreja, Señal de buena bestia. (211)

2) Buena mano de rozin haze cauallo: Y la ruyn de cauallo haze rozin. (200)
vs. 2 *'t* niet in het HS., maar in K. a.

3) Buen amigo es el gato, Sino que rascuña. (201)
vs. 1 *Mijn kat is mij een* K. b.: *Mijn kater is mijn*

4) Burlaos con el loco en casa, Burlará con vos en la plaça. (217)

5) Buey longo, y rozin redondo. (209)

6) Buscais cinco pies al gato, Y el no tiene sino quatro. (218)
vs. 2 *'r noyt niet meer* K. a.: *er noyt meer als eens* — *vier* het HS. heeft: *vijf*

7) Buen siglo aya Quien dixo, bolta. (213)

8) Burla burlando, Vase el lobo al asno. (215)
vs. 1 *pratende* K. a.: *spelende*

9) El cierço tres dias dura, Y si el corre al trote, dura mas de ocho. (547)
vs. 2 *Wanneers' al* K. b.: *Wanneerse* — vs. 3 *niet* K. a.: *met*

10) Buen principio La mitad es hecho. (212)
In K. a: *Is maer 't begin ter degen, Soo zijn w' al halver wegen* — vs. 2 K. b.: *Soo is men all half wegen*

'tLandleven is bevallijck, maer [1]),
Voor weinigh tyts, niet voor een jaer.

Gedult is licht te weegh gebracht [2]),
Daer een' goe' maeltyt werd verwacht.

De Sneew en geeft geen ongeval [3]),
Mits dats' op rechte tyden vall'.

'Ten kan niet anders zijn [4]),
Elck vat rieckt naer syn' wijn.

Elcke mier [5])
Maeckt haer getier.

Met als 't Licht uytgesnoten werdt [6])
Werdt alle dinghen even swert.

Veeltyts op eenen dagh doen wy verscheiden werck [7]),
Wij schreyen binnen's huys en singen inde kerck.

Siet gh' een traegh Schip achter blyven [8]),
Laedt het wel, 'tsal beter drijven.

Maeckt geen' staet op een anders goet [9]),
Elck Schaep hangt aen syn' eigen voet.

Bestraft den quaden in syn quaet [10]),
Terstont geraeckt ghij in syn' haet.

Het kan een teffens wedervaeren [11])
Getrouwt te zijn en qualick vaeren.

Geeft een goet Ruyter een goet Peert [12]),
'Tquaed is noch goe' noch quade weert.

---

[1]) Buena es la vida del Aldea, Por vn rato, mas no por vn año. (197)
[2]) Bueno es el endurar, A quien se espera hartar. (206)
[3]) Buena es la nieue, Que en su tiempo viene. (196)
[4]) Cada cuba huele Al vino que tiene. (228)
[5]) Cada hormiga Tiene su ira. (231)
[6]) Candil muerto, Todo es prieto. (251)
[7]) Cantar en la Iglesia, y llorar en casa. (256)
[8]) Carga la nao trasera, Si quieres que ande a la vela. (262)
[9]) Cada carnero de su pie cuelga. (227)
[10]) Castiga al que no es bueno, Y aborrecerte ha luego. (285)
[11]) Casar, y mal dia, Todo en vn dia. (281)
vs. 1 *Het kan een teffens* K. b.: *'t Kan een' in een' dagh*
[12]) Cauallero en buen cauallo, En ruyn, ni bueno, ni malo. (287)
vs. 1 *goet Ruyter* K. a.: *Ruyter*

Daer den hont te harde leckt [1])
Komt wel dat hij'r bloet uyt treckt.

De kan die veel te water gaet [2]),
Licht dats' een stuckjen achter laet.

Wel singen en schoon haer [3])
Proffijteloose waer.

Elck musken sleept om best [4])
Sijn strooyken naer syn' nest.

De slechtste wil sijn singen [5])
Een yeder overdringen.

Daer alles is in staet [6]),
Is 'tSlot vrij van verraet.

Houdt den mont en roert de hand [7])
Soo te water als te land.

Een Coortsien inde Maij [8]),
Het heel jaer frisch en fray.

Geeft en swijght [9]),
Spreeckt en krijght.

Een leegh Huys op syn best [10])
Een levend ratten-nest.

'Tpeert dat geen' peerden voor wil lijden [11])
Is goed om met voorbij te rijden.

Elck voelt of 't kout of heet is [12])
Naer dat syn lijf gekleedt is.

---

1) Can que mucho lame, Saca sangre. (252)
vs. 2 *hij'r* K. a.: *hy 't*
2) Cantarillo que muchas vezes va á la fuente, O dexa la asa, ó la frente. (257)
vs. 2 *stuckjen* K. a.: *scherfken*
3) Cabellos, y cantar, No cumplen axuar. (221)
4) Cada gorrion Con su espigon. (229)
5) Cantar mal, y porfiar. (258)
6) Castillo apercebido No es decebido. (286)
7) Callar, y obrar, Por la tierra, y por la mar. (244)
8) Calenturas de Mayo, Salud para todo el año. (242)
9) Calle el que dio, Y hable el que tomó. (246)
10) Casa sin moradores, Nido de ratones (282)
11) Cauallo que alcança, Passar querra. (289)
12) Cada qual siente el frio, Como anda vestido. (236)

Is de wagen [1])
Omgeslagen,
Laet hem steken, laet hem breken,
Niemant wilder hant aen steken.

Kooplie'n by nacht, past dat ghij voor u siet [2]),
Een ouden hont bast nemmermeer om niet.

Laet tongen stille leggen [3]),
Papieren sullen 't seggen.

Des mergens vroegh schreewt het Patrijs [4]),
'Tsouw blijven slaepen, waer het wijs.

Yeder man [5])
Heeft syn' Van.

Goe schoenen, 'tzij se niew genaeyt zijn, of verouden [6]),
Zijn beter aenden voet als inde hant gehouden.

Najaers Coortsen noodtelick [7])
Of heel lang, of doodtelick.

'Tzijn gecker booswichten en booser gecken treken [8]),
Tot synent niet als quaet van 'snaesten goet te spreken.

Elck haertje, bruyn of blont [9]),
Syn' schaduw' opden gront.

'Tis wel geluckt en na behooren [10]),
Den Esel viel en viel in 'tkoren.

'Tis redelick gewenscht, als ijemants luck soo groot waer [11]),
'Thuys van een Vader en een Wyngaert van een Grootvaer.

Leert u, bey mans en vrouwen [12]),
In Peterschap en Trouwen
Aen uws gelycken houwen.

---

1) Carro entornado, Todos lle dão de mano. *Portug.* (265)
2) El perro viejo no ladra en vano. (608)
3) Callen baruas, y hablen cartas. (247)
vs. 2 *Papieren sullen 't* K. b.: *En laet Papieren*
4) Cantó al alua la perdiz, Mas le valiera dormir. (253)
5) Cada hombre, Tiene su nombre. (230)
6) Capato roto, ó sano, Mas vale en el pie que en la mano. (260)
7) Calenturas otoñales, O muy luengas, ó mortales. (243)
8) Cada necio tras su huego, Dize mal del bien ageno. (233)
vs. 2 *als* K. a.: *dan*
9) Cada cabello Haze su sombra en el suelo. (225)
10) Caydo ha el asno en el alcacer. (292)
11) Casa de padre, Viña de ahuelo. (270)
12) Casar, y compadrar, Cada qual con su ygual. (280)

Die 'thuys 'uyt veeght, en deckt den dis [1]),
Wacht gasten, of mijn gis is mis.

Doet d'ooghen op en houdt uw' tongen [2]),
Wij krijgen 't moer-hoen met de jongen.

Elck schaep soeckt in de heiden [3])
Met sijns gelijck te weiden.

Een hont die bast en heeft geen' kracht [4])
Heeft wel te vreesen voor syn' vacht.

Niew Schoentien, hoe lang sult ghy 't herden [5])?
Tot dat ghy 'tsmeeren moe sult werden.

Een ijeder man [6])
Spreeck' wat hij kan.

Trouwt uw' Soon als ghij 't hem gunt [7]),
En uw' Dochter als ghij kunt.

't Peert dat het minste komt van stal [8])
Is 'tpeert dat meeste briescht van all'.

Laet eens de klock gebersten wesen [9]),
Geen' handen konnense genesen.

Men hoeft mij niet te nooden [10])
Tot schotelen geladen
Met vleesch dat eens gesoden
En dan eens is gebraden.

'tHuys dat twee deuren open houwen [11])
En kan men niet altoos betrouwen
Aen allerhande slagh van Vrouwen.

---

1) Casa barrida, y mesa puesta Huespedes espera. (266)
2) Callar, y ojos, Tomaremos la madre, y los pollos. (245)
3) Cada oueja, Con su pareja. (234)
4) Perro ladrador, y que no tiene fuerças, Guay de su pellejo. (964)
5) Capato, quanto duras? Quanto me vntas. (259)
6) Cada qual hable, En lo que sabe. (235)
7) Casa el hijo, quando quisieres, Y la hija quando pudieres. (271)
8) Cauallo que no sale del establo, Siempre relincha. (291)
9) Campana cascada, Nunca sana. (250)
10) Carne mal lograda, Primero cozida, despues assada. (264)
11) Casa con dos puertas, No la guardan todas dueñas. (267)

'K gae trouwen: wilt ghij weten [1])
Waerom? Ick stae 'tbekent:
'K sal 't beste beetjen eten
En sitten aen 'thoogh endt.

In 't niewe huys valt een verdriet [2]),
Die 'r niet en brenght en vindt 'er niet.

Het haentje kraeyt, en 'thoentje wil 't wel weten [3]);
Het huys vergaet daer meel gebreeckt om t'eten.

Een Queepeer en een Stront [4])
Zijn bey geel en bey ront.

Of de kramer is een bloetje [5]),
Of hy prijst syn eigen goetje.

Een huys kiest dat gemaeckt is [6]),
Een wyngaert die gestaeckt is.

Trouwt, ongeluckigh man [7]),
Het sorghen komt'er van.

Wat is naer de Liefde leven [8])?
Wel betalen, wel vergeven.

Bruyt, ick heb u heftich lief [9])
Om uw' goet en syn gerief.

Daer elck gekipt is is hy best [10]),
En yeder musken soeckt syn nest.

Wat drommel! trouwen dan, als 'temmers wesen sal [11]);
'Tis beter ijet als niet met al.

---

[1]) Casar me quiero, Comerê cabeça de olla, y sentar me he primero. (278)
[2]) Casa nueua, Quien no trae no halla. (672)
vs. 1 *valt een* K. b.: *een vast*
[3]) Canta el gallo, responde la gallina, Amarga la casa do no ay harina. (254)
[4]) Cagajones y membrillos, Todos son amarillos. (241)
[5]) Cada bohonero alaba sus cuchillos. (224)
[6]) Casa labrada, Y viña plantada. (273)
[7]) Casarte has hombre cuytado, Y tomarás cuydado. (279)
[8]) Caridad sabes qual es, Perdona si mal quieres, Y paga lo que deues. (263)
[9]) Casada mucho te quiero, Por el bien que de ti espero. (269)
[10]) Cada vno donde es nacido, Bien se está el paxaro en su nido. (238)
vs. 2 *soeckt* K. a.: *in*
[11]) Casame en hora mala, Que mas vale algo que no nada. (275)
vs. 1 *trouwen* K. b.: *Trouwt my*

Isser op 'thuys niet veel dacks[1]),
Veel kouws en niet veel gemacks.

Geeft de slagen daer sij hooren[2]);
'tPeert dat vlieght en hoeft geen' sporen.

'T Huijs prachtiger dan 't hoort[3]),
De dieven voorde poort.

Als alle dingen werden swert[4]),
Is 't tyt dat licht ontsteken werd'.

De Geit die wel herkauwen kan[5]),
Daer komt de melck met hoopen van.

Al is het vliegsken noch soo klein[6]),
Het geeft syn' schaduw op het plein.

Daer vrede is uytgegaen[7])
Kan 'thuijs niet lang bestaen.

Den Esel manck, de Borse plat[8])
En dienen niet op 't Roomsche padt.

Een reiser moe gegaen[9]),
Soo hij geen peert en krijght, slaet wel een' esel aen.

Een hert van valsche kunsten vrij[10])
En hoedt sich voor geen' schelmerij.

Capoenen van acht maenden out[11])
Zijn Coninghen haer rechte bout.

Daer kan geen' scherper' pijnbanck zijn[12])
Als is de Pijnbanck vande wijn.

---

1) Casa sin tejado, Mucho frio, y poco recaudo. (283)
2) Cauallo que buela, No quiere espuela. (290)
3) Casa sobradada, Ladron en la portada. (284)
4) Caśa negra, Candela acesa. (276)
vs. 2 *licht* K. a.: *'t licht*
5) Cabra rumiona, Leche amontona. (222)
6) Cada mosca tiene su sombra. (232)
7) Casa mal auenida, Presto es recizida. (274)
8) Camino de Roma, Ni mula coxa, Ni bolsa floxa. (249)
9) Caminante cansado, Subirá en asno, si no alcança cauallo. (248)
10) Coração sin arte, Naõ imagina maldade. *Portug.* (361)
11) Capon de ocho meses, Para mesa de Reyes. (261)
12) No ay mayor tormento que del vino. (931)

Laet maer het voeren gade slaen [1]),
Geen' duyven sullen u ontgaen.

Stracks naerden eten gaet te bedt [2])
Soo gh' op wat hoofdpyns niet en lett.

's Lands saecken mooght ghij soo sien loopen [3]),
De mont toe en de buydel open.

Een Circkel om de maen [4])
Sal op een' reghen slaen.

't Is tegen reden en Costuym [5])
Sijn' huyt te krabben met syn' duijm.

De Haver op de mis [6])
Houdt het gewasch gewis,
En, soo 'tjaer vochtich is,
En vreest niet dat het miss'.

Is de Haver vol gedraghen [7]),
Laetse snijden in acht daghen.

Het is somtijts een' goede les [8]),
Die schee en past niet tot dat mes.

Diens broot ick breeck [9]),
Diens lof ick spreeck.

Gaen alle dingen soo sy de'en [10]),
Zijn vlam en roock niet verr van een.

Schroomt niet voor Hout en Turf te geven [11]),
Goet vier is half den mensch syn leven.

---

[1]) Ceuo aya en el palomar, Que palomas no faltarán.
Niet in de uitgaven.
[2]) Cena, y vete á echar, Por mal cabo le vi andar. (293)
[3]) Cerrar la boca, Y abrir la bolsa. (296)
vs. 1 *soo sien* K. a.: *laten* — K. b.: *Laet 's Lands bestiering loopen* — vs. 2 *De* K. b.: *Met* — *de buydel* K. b.: *Bors*
[4]) El cerco en la Luna, Agua en la laguna. (295)
vs. 1 *Circkel* K. b.: *Ringh rond*
[5]) Es contra costumbre andar, Con su pulgar su cuero rascar. (700)
vs. 1 *reden* K. a.: *regel*
[6]) Ceuada sobre estiercol, Espera la cierto; Y si el año es mojado Pierde cuydado. (298)
[7]) Ceuada granada, A ocho dias segada. (297)
[8]) Esta vayna no es deste cuchillo. (712)
[9]) Aquel loar nos deuemos, De cuyo pan nos comemos. (400)
[10]) Cerca le anda el humo tras la llama. (294)
[11]) Es media vida el fuego. (703)
vs. 2 *den mensch syn* K. a.: *des menschen*

Daer zijnder weinighe van lacchen uytgegaen [1]),
Een yeders levens tyt gaet met het schreyen aen.

Alle papen-kappen [2])
Stoffen op haer' lappen.

Wat is een' Schoorsteen sonder vier [3])?
Land sonder Haven of rivier.

Die naer twee Hasen [4])
In 'tvelt wil rasen,
Vanght somtyts eenen,
En veeltyts geenen.

Die in niewe Schouwen koken [5])
Moeten lijden datse roocken.

Klein is de doorn dien niemant siet [6]),
Maer dien hij steeckt vergeet hem niet.

Die by qualick nemen leeft [7]),
Weet dat hij noch arger geeft.

Wat doen de menschen met vijf ving'ren aen een' hand [8])?
Somtyts eer en profyt, en somtyts schae en schand.

Kost een' Vrouw t'eener dracht een hondert kind'ren winnen [9]),
Sy scheelden een voor een van hoofden en van sinnen.

Als hondert molenaers bij hondert Snijders quamen [10])
En hondert Wevers, 'twaer drij hondert dieven t'samen.

Doet toe de poort en laet den sleutel hier by my [11]);
'T volck dat in wesen wil magh roepen, hier zyn wij.

---

1) Cada vno nace en lloro, Algunos mueren en risa. (240)
vs. 1 en 2 in K. a. in omgekeerde volgorde.
2) Cada Capellan, Loa sus reliquias. (226)
3) Chiminea sin fuego, Reyno sin puerto. (301)
4) El que dos liebres caça, Algunas vezes toma la vna, Y muchas ninguna. (617)
5) Chiminea nueua Presto se ahumea. (300)
6) Chica es la punta de la espina, Mas a quien duele, no la oluida. (299)
7) Quien mal toma peor da. (1110)
8) Cinco dedos en vna mano, A las vezes hazen prouecho, A las vezes hazen daño. (305)
9) Ciento de vn vientre, Y cada vno de su mente. (303)
10) Cien sastres, y cien molineros, Y cien texedores, son trecientos ladrones. (302)
11) Cierra la puerta, daca la llaue, Quien viniere, que llame. (304)

Leert u aen Monicken, aen Joden of aen Papen [1])
Haer' vrientschap niet vergapen.

Sy eet met u, sy light met u in 'tbed [2])
Die u twee tacken op den hoofde set.

Neemt yser en asijn [3])
Daer goeden Int moet zijn.

Man, ghy hebt twee Horens aen [4]):
Vrouw, waer weet ghy dat van daen?

Slechten adel kan men decken [5])
Met goe kleeren aen te trecken.

Wilt ghij dat uw handwerck spoe [6]),
Ambachts-man, bidt en slaet toe.

Goede vrient en goede Wijn [7])
Moeten eenerhande zijn.

Dat Claertien kan genesen [8]),
Kan Maertje schad'lick wesen.

Hoe komt ghij kael van hooft en kin [9])?
Met nu en dan een haerken min.

Met Suycker en met Honigh soud' een Stront [10])
Soet werden inden mont.

Noijt saghmen een' onschoone Vrouw [11]),
Als s' opgeschickt was soose souw.

Eet met den man [12]),
Maer wacht'r u van.

---

[1]) Clerigo, frayle, ó Iudio, No lo tengas por amigo. (306)
[2]) Contigo duerme, contigo come Quien te los pone. (354)
vs. 2 *den hoofde* K. b.: *het voorhoofd*
[3]) Con hierro, y vinagre Buena tinta se haze. (345)
[4]) Cornudo soys marido: Muger, y quien te lo dixo? (363)
[5]) Con buen trage Se encubre ruyn linage. (332)
[6]) A Dios rogando, Y del maço dando. (17)
[7]) Condicion de buen amigo, Condicion de buen vino. (334)
[8]) Con lo que Sancha sana, Marta cae mala. (349)
[9]) Como te heziste caluo? Pelo á pelo pelando. (321)
[10]) Con açucar, y miel Los cagajones sabran bien. (329)
[11]) Compuesta no ay muger fea. (328)
[12]) Come con el, Y guarte del. (312)

Leert noch gebuer noch vrient gelooven [1]),
Die u in 'taensicht derven loven.

Siet hoemen aen verand'ringh raeckt [2]);
Van dit stof is dit slyck gemaeckt.

'Tjs geen' slagh, een' Wolf te nooden [3]),
Om een' ander met te dooden.

Men suyvert met den Wint het koren van het kaf [4]),
De Sonden met de straf.

Hoe gaet uw leven, man [5])?
Met schreyen altemet, met lacchen nu en dan.

'Tis meesterlick profijt, ghij mooghter wel op uijt zijn [6]),
Twee viskens ingekocht voor vijf die wel gefruyt zijn.

Die met Gelt jockt of met Vrouwen [7]),
'Tsal hem vroegh of laet berouwen.

Ghy lyckent allerbest een' ouden koolsack, Heer [8]),
Van buyten quaet en vuyl, van binnen noch veel meer.

Soo gaet het met veel' saecken [9]),
Men derft wat onrechts doen, om aen wat rechts te raecken.

Soo sietmen 't somtyts gaen [10]):
Drij meiskens tot een' Schoen, de vroeghst' op treckt hem aen.

Wat goe' manieren en wat gelt [11])
Maeckt Sonen Jonckers met gewelt.

Met keerssen en goe' wachten [12])
Kan m' hem voor horens wachten.

---

1) Contradize al vezino y al criado, Si en presencia te han loado. (356)
2) Con essos poluos Se hizieron estos lodos. (341)
vs. 2 *dit stof* K. b.: *dat stof*
3) Con vn lobo No se mata otro. (359)
4) Con viento limpian el trigo, Y los vicios con castigo. (358)
5) Como te va Mendo? Horas llorando, horas riendo. (322)
vs. 2 *lacchen* als in K. a.; het HS heeft: *schreyen*
6) Comprar tres sardinas, Y dar cinco fritas. (327)
7) Con la muger, y el dinero No te burles compañero. (346)
8) Como costal de carbonero, Malo de fuera peor de dentro. (316)
9) Con vn poco de tuerto Llega el hombre a su derecho. (360)
10) Como tres con vno çapata, Que la que antes se leuanta, essa se la calça. (323)
11) Costumbres, y dineros Hazen hijos Caualleros (367)
12) Con guardas, y velas Los cuernos se vedan. (344)

Hoe komt uw Vrouw soo dick en menigh mael met kint [1])?
Door dien ick 'tjonghst van all' altoos meest [heb] bemint.

Het Leer is 't dat sich reckt en wydt [2]),
Maer Hout en kan dat niet, dat splijtt.

Gaet te biechten en betaelt [3]),
Mergen werdt ghy wegh gehaelt.

Al slaet de schoone meer [4]),
Ten doet den hengst geen zeer,
Maer hij verlieft te meer.

Het huysgesin en heeft geen' tier [5]),
Daer Spinrock baes is van Rapier.

Vol van bloet, en vol van vleisch [6])
Is een Meisjen als ick eisch.

Aen sang en spel en peerden mennen [7])
Sult ghij den man syn' sotheit kennen.

Gevaer, die staegh aen 'tloopen zijt [8]),
Waer ick u soeck ick ben u quijt.

Sy bloost gelyck een roosje [9]),
Maers' haelt het uyt een doosje.

Al stond u Vrienden raet niet aen [10]),
Stelt hem te boeck en laet hem staen.

Mond-beleeftheit is een kost [11])
Die veel gelt en weinigh kost.

---

[1]) Como criaste tantos hijos? Queriendo mas a los mas chicos. (317)
vs. 2 *heb* niet in het HS.
[2]) Cuero es que estiende, Que no madera que hiende. (378)
[3]) Confiessa, y paga Yrtehas mañana. (343)
[4]) Coczes de yegua amores para el rozin. (368)
Dit versje is het eerste op een nieuw blad, dat bovenaan den datum: 20. Apr., heeft.
[5]) Con mal anda la casa, Donde la rueca manda al espada. (350)
[6]) Colorada, y espessa, Sangre de muestra. (309)
[7]) Conocerâs la locura, En cantar, y jugar, y correr mula. (352)
vs. 2 *Sult ghij den man* K. a : *Kan m' yder een*
[8]) Comadre andariega, Donde voy allâ vos fallo. (311)
[9]) Colorada, mas no de suyo, Que de la costanilla lo truxo. (308)
[10]) Consejo de quien bien te quiere Aunque te parezca mal, escriuele. (353)
[11]) Cortesia de boca, Mucho vale poco costa. (365)

Gebruyckt een yeder lit daertoe 't syn' last ontfong[1]),
Spreeckt met de hand niet, want ghy naeyt niet met de tong.

Wordt een Pion een Coninghin[2]),
Daer magh geen Schaeck-stuck tegen in.

Waerom en grimt uw Meester niet[3])?
Om dat gh' hem ongehijlickt siet.

En saeyt niet in uw land[4])
'T saet dat ter Merckt blyft aen de hand.

Het water eens verby gevloeyt[5])
En maeckt niet dat de meulen spoeyt.

Eet weinigh en eet 's avons meer[6]),
Slaept boven en en vreest geen zeer.

Met lang druppen achter een[7])
Boort de goot wel door den steen.

Een goet knecht betert als gh' hem slaet[8]),
Een quade werdt noch eens soo quaet.

Keurt alle dingh met onderscheit[9]),
Dier koopen is geen mildicheit.

Dat de Lever kan genesen[10])
Kan de Milt ondienstigh wesen.

Swart en gebloost staet wel[11]),
Maer 'tis verw van de hel.

---

1) Con cada miembro el oficio que conuenga, No hables con el dedo, pues no coses con la lengua. (333)

vs. 1 *'t* niet in het HS. — vs. 2 *naeyt* als in K. a.; het HS. heeft: *spreeckt*

2) Contra peon hecho dama, No para pieça en la tabla. (357)

3) Como no riñe tu amo? Porque no es casado. (319)

4) Cosa que no se venda, Nadie la siembra. (366)

5) Con agua passada no muele molino. (330)

vs. 1 *gevloeyt* and. lez.: *gegaen* — vs. 2 *spoeyt* and. lez.: *niet meer slaen*

6) Come poco y cena mas, Duerme en alto, y viuirás. (314)

vs. 1 *weinigh en eet* K. a: *'s middaghs weinigh*

7) Contina gotera, Horada la piedra. (355)

8) Con el palo el bueno se torna mejor, Y el malo peor. (337)

9) Comprar caro, no es franqueza. (325)

10) Con lo que sana el higado, Enferma el baço. (348)

11) Colorado, y negro, Las colores del infierno. (310)

En loopt niet op een' ydel' hoop[1]),
De wolf en heeft geen vleesch te koop.

Geselschap maer van een[2]),
Geselschap als van geen;
Geselschap van een meer,
Geselschap vanden Heer.
Geselschapken van drij,
Heet dat geselschap vrij;
Geselschap van twee tween,
De Duyvel op de been.

Een taeye snel-riem van goet leer[3])
Geeft een qua'e jongen een' goe' leer.

'Kheb met den Coning liggen mallen[4])
En op een' Hoer is 't uyt gevallen.

Hoe 'ck dieper ben in gunst geraeckt[5]),
Hoe mij meer quellings heeft genaeckt.

Het gaet dan sus dan soo te werck[6]),
De herbergh valt altoos veel naeder als de kerck.

Een' goeden naem neemt voor uw wapen[7])
En gaet gerustiens liggen slapen.

De kat en rooft noch vleesch noch Vis[8])
Dan die niet wel bewaert en is.

De mispel rijpt en werdt haer trecken quijt[9])
In weinigh stroo en in een weinigh tijt.

Aen een' goe' Tafel wel geseten[10])
Een mesch in schee is half gegeten.

---

[1]) Comprar del lobo carne. (326)

[2]) Compañia de vno, Compañia de ninguno; Compañia de dos, Compañia de dios; Compañia de tres Compañia es; Compañia de quatro, Compañia del diablo. (324)
vs. 6 eerst: *Daer hoort niet een meer bij — Heet dat* K. a.: *Dat heet*

[3]) Correhuela de buen cuero De ruyn moço haze bueno. (364)

[4]) Con el Rey me eché, Mas puta me halle. (335)
vs. 1 *den* K. a.: *een*

[5]) Como me crecieron los fauores, Me crecieron los dolores. (318)

[6]) Como quer que seja, Mas perto está á tauerna, que á agreja. *Portug.* (320)
vs. 1 K. a.: *Gaet sus of soo te werck*

[7]) Cobra buena fama, Y echate á dormir. (307)

[8]) Come el gato, Lo que halla á mal recaudo. (313)

[9]) Con el tiempo, y con la paja, maduran los mesperos. (338)
vs. 2 *een weinigh* K. a.: *geen' langen*

[10]) Comida mediada, Cuchillo en vayna. (315)

Een hert dat naer syn hooft wil leven [1])
En lydt niet datmen 'traet magh geven.

Daer met gh' een' vijant hebt vermant [2])
En stelt dat nemmer in syn' hant.

De borstel kan het laken [3]),
De hant de zij schoon maken.

Daer 's vrede tuschen dief en dief, en guyt en guyt [4]),
Noyt en pickt d'eene kraey een' ander d'oogen uyt.

Met kunst en met bedrogh beleeftmen 'thalve jaer [5]),
En met bedrogh en kunst het ander halv daer naer.

Gaet vry uw' oude gangen [6]),
Die Winthont heeft u wel een ander haes gevangen.

Sy sien wel toe, die kraeyen queecken [7]),
Haer sullens' eerst een oogh uyt steken.

Een' Paep, een Munnick, met een' Exter en een' Kauw [8]),
De Duyvel gun ick die juweelen in syn' klauw.

Slaet een ey wel, het groeyt'er van [9]);
So vaert een' Vrouw by een goet man.

'Kgeloov u, Hoentje; dat 's te seggen [10]),
Ick heb u daer een Ey sien leggen.

Bedeckt u ghy maer met een Schild [11])
En die wil schreewen, schreew in 'twild.

---

1) Coraçon determinado No sufre ser consejado. (362)

2) Con lo que eres defendido, No lo pongas en poder de tu enemigo. (347)
In K. a.: *Het wapen van uw' kracht Stelt noyt in vyants macht.*

3) Con escobilla el paño, Y la seda con la mano. (339)

4) Cueruos con cueruos, No se saçan jamas los ojos. (379)
vs. 2 *een ander* K. a.: *aen d'ander*

5) Con arte y con engaño, Se viue el medio año: Con engaño, y arte, Se viue la otra parte. (331)

6) Con esse galgo, Otra liebre aueys tomado. (340)

7) Cria coruo, Y sacarte ha el ojo. (372)
vs. 2 *Haer* K. a.: *Die*

8) Cregos, frades, pegas e choyas, Do á demo tas quatro joyas. *Portug.* (370)

9) Crece el hueuo bien batido, Como la muger con el buen marido. (369)

10) Creo te polla, que de poner bienes. (371)

11) Cubrios de vn paues, Y de vozes no cures. (373)

De wond' in 'thert gegaen [1]),
Daer is geen helpen aen.

Daer spreeckt een als een heiligh vat [2]),
En heeft vast klauwen als een' kat.

Wy dencken soo seer waer wy gaen [3]),
Dat wy vergeten waer van daen.

Praet van uw' eigen pijn [4]);
Laet ijeder een de syn'.

'tQuaedt mes snydt niet in 'thout [5]),
Maer inde hand die 't houdt.

De Dief meent, waer hy by is [6])
Dats' all' soo zijn als hij is.

'Khoor koeckoeck roepen wyt en zijt [7]),
Siet toe dat ghy het niet en zijt.

Denckt wat ghij doet so lang ghij hoeft [8]),
Maer en vertrouwt op geen geboeft.

Met syn' quae ooghen te genesen [9])
Schynt onse Schout verdooft te wesen;
Hij voelde wel wat ick hem gaf,
Maer wat ik segg daer weet hij weinigh af.

Een' quae' gift kan vier handen krencken [10]),
Twee diese (nemen) en twee diese schencken.

Thoont mij een Klaverblat van tween, ick sal u thoonen [11])
Waer ghij een Meissje mooght verkiesen uyt veel schoonen.

---

1) El coraçon dañado no se puede ayudar. (549)
2) Cuentas de beato, Y vñas de gato. (376)
3) Pensando adonde vas, Te oluidas de donde vienes. (963)
4) Cuenta tus duelos, Y dexa los agenos. (377)
5) Cuchillo malo, Corta en el dedo, y no en el palo. (374)
6) Cuyda o ladrão Que todos os outros taes são. *Portug.* (382)
vs. 2 *all' soo* K. a.: *alle*
7) Cu, cu, Guarda no lo seas tu. (375)
vs. 1 *wyt en zijt* K. a.: *in der tijt*
8) Cuyda bien en lo que hazes, No te fies de rapaces. (381)
9) Curandose de los ojos Nuestro Alcalde ensordecio. Ve lo que dais, Y no entiende lo que hablais. (380)
10) Dado ruyn quatro manos encoua, Dos de quien lo da, y dos de quien lo toma. (388)
vs 2 *nemen* het HS. heeft: *geven* — *twee* K. b.: *twee and're*
11) Dame trebol con dos hojas, Dartehe moças en que escojas. (390)

Lange mijlen leggen [1])
Tuschen doen en seggen.

Men siet haest aen een kalf syn wesen [2])
Wat dat het voor een Os sal wesen.

Siet wie u wat gegeven heeft [3]),
De gift gelyckt aen diese geeft.

Maeckt u 'twerck quijt [4]),
Het is hoogh tyt.

Leert geven en houden [5]),
Soo blyft ghij behouden.

Geeft hier den Haen, daer is de quant [6]),
De Veeren blyven inde hant.

Gelt en Verstant en menschen Trouw [7])
Veel minder dan men dencken souw.

Wat magh God Amandels geven [8])
Daer de tanden een' begeven?

Soo ghij uw kint geeft quaet voor quaet [9]),
Denckt dat hij naer het Gasthuys gaet.

Hoe ghy liever leven leeft [10]),
Hoe ghy meer voor vallen beeft.

Geeftm' een' stoel daer ick op rust' [11]),
'Kweet waer leenen als 'tmij lust.

Tastgh' uw' getrouwde Vrouw en een Salaetjen aen [12]),
Twee beetjens en niet meer en daermet laetse staen.

---

1) Del dicho al hecho Ay vn gran trecho. (426)
2) De bezerro parece el buey que ha de ser. (397)
3) Dadiua de ruyn a su dueño parece. (386)
vs. 2 *De* K. a.: *Die* K. b. als boven.
4) Agujar, que tiempo es. (26)
5) Da, y ten, Y auras bien. (392)
6) Daca el gallo, toma el gallo, Quedan las plumas en la mano.
Niet in de uitgaven.
7) Dinero, y seso, y lealtad, menos es de lo que se cree. (488)
8) Da Dios almendras A quien no tiene muelas. (384)
9) Da a tu hijo mal por mal, Dexallo has al hospital. (383)
vs. 2 *hij* K. a.: *het*
10) Date buena vida, Temerás mas la cayda. (391)
11) Dame donde me assiente, Que yo haré donde me acueste. (389)
vs. 2 *waer* K. b.: *waer te*
12) De la ensalada, y de la casada, Dos bocados, y dexarla. (416)
vs. 1 *en* K. b.: *of*

Dien de Tanden meer niet kunnen [1])
Sal de Heer wel Boonen gunnen.

En kent geen' vrient soo goet [2]),
Dien ghij getuyghe neemt van 'tquade dat ghy doet.

Soo u de Duyvel niet en dient [3]),
Wacht u van een' versoenden vrient.

Gelyck Sout uyt Zee-water spruyt [4]),
Soo geeft de Vrouw de boosheit uyt.

Van eten raeckender veel' dusenden ter doot [5]),
Van hondert dusenden niet een van hongersnoot.

Die 'tscherp end vanden Trecht [6])
In 'tvat steeckt, neemt het recht.

Die meer niet als een' boon en geeft [7]),
End' is niet schuldigh, is beleeft.

Weest op uw' hoe' voor een geteeckent man [8]),
En van een' Vrouw die tweemael trouwen kan.

Die op de feest de Bruyt het huys af winnen [9])
Zyn Sotten en Sottinnen.

Ten einde vande sop [10])
Gaet oock de Lepel op.

Van 'tstille water wacht u vrij [11]),
Het loopende gaet haest verbij.

Daer mijn Beursien hanght op zij [12]),
Houdt mijn wijfjen meest van mij.

---

1) Da Dios hauas, A quien no tiene quixadas. (385)
vs. 2 *Sal de Heer* K. b.: *Siet men God*
2) Del mal que hizieres no tengas testigo, Aunque sea tu amigo. (431)
vs. 2 *kent* K. a.: *denckt*
3) De amigo reconciliado, Guarte de el como del diablo. (394)
4) De la mar la sal, De la muger mucho mal. (419)
5) De hambre á nadie vi morir, De mucho comer cien mil. (411)
6) Del embudo, Por entrar esta lo agudo. (427)
7) De quien no nos deue nada, Buena es vna haua. (451)
vs. 2 *End'* K. a.: *En*
8) De persona señalada, Y de muger dos vezes casada. (449)
vs. 2 *van* K. b.: *voor*
9) De bobos, y bobas Se hinchan las bodas. (398)
10) Despues del manjar Se come el cuchar. (461)
11) Del agua mansa te guarda, Que la rezia presto se passa. (423)
12) De esta parte de la bolsa Me quiere bien mi señora. (406)

Voor brant bewaert men licht syn vel [1]),
Maer voor een booswicht niet soo wel.

Sy komen soose komen [2]),
Stelt geen geloof in droomen.

Van hoeren en van as-grauw laken [3]),
'Tbest daermen best koop aen kan raecken.

De Tongh is als een blind' op straet [4]),
Die haer geleidt heet Goede raet.

Is 'tVeulen schorft en weinigh weert [5]),
Noch werdt het wel een lustigh peert.

Gaet op 'tgetal niet liggen slapen [6]);
De wolf eet wel getelde schapen.

Ick liet volck in mijn werck [7])
En gingh self naer de kerck.

Hy werdt het, of hy is beroyt [8]),
Die d' asch vergaert en 'tmeel verstroyt.

Van myn Gevaers broot aen mijn Pil [9])
Een stuck soo groot hij selver wil.

Noyt goe' pyl sonder bocht [10])
Uyt Verckens steert gewrocht.

Twee quade tegen een gestelt [11]),
Die eerst toe slaet behoudt het velt.

Doen al wat men seggen kan [12])
Is geen werck voor alleman.

---

1) Del huego te guardarás, Y del mal hombre no podras. (428)
2) De los sueños, Ni creas malos, ni buenos. (436)
In K. b.: *Goed' of quade, hoese komen, Stelt noyt geen geloof in droomen.*
3) De la puta, y paño pardo Mejor es lo mas barato. (424)
4) Destron el consejo, La lengua el ciego. (467)
vs. 2 *geleidt* K. a.: *geluydt* K. b. als boven.
5) De potro sarnoso Buen cauallo hermoso. (450)
6) De lo contado Come el lobo. (433)
7) Dexê obrero en viña, Y fuyme en Ledania. (478)
8) Derramar la harina, Y allegar la ceniza. (455)
9) Del pan de mi compadre Buen çatico a mi ahijado. (435)
vs. 2 *hij selver* K. a.: *als hy selver* K. b.: *als hy self*
10) De rabo de puerco nunca buen virote. (454)
11) De ruyn a ruyn, quien acomete vence. (456)
12) Dezir y hazer no es para todos hombres. (480)

Ick heb geen recht van wraeck [1]);
Van wie 'tzij, 't is Gods saeck.

Moet ick mij van een herder wreken,
Mijn hooft is daerom niet te breken,
Dat laet ick Sneew en reghen doen,
Die sullen 't wel te deghen doen.

Den Hemel will' den goeden [2])
Tot aller tijt behoeden
Van een niew Officier
En van een oud Barbier.

Een roover die een' roover heeft verwonnen [3]),
Voor all' syn' buyt en kryght niet als de tonnen.

Van eenen lap quaet laecken [4])
Is noyt goet kleet te maecken.

Van een quaet hout [5])
Noyt goede bout.

Het zij met Hoy [6]),
Het zy met Stroy,
Heb ick mijn' meugh gekregen,
Aen 't voer is niet gelegen.

Vanden ouden [7])
Raet behouden.

Van de hand af tot de lip [8])
Heeftmen altemet wel slip.

De Vyghen en de Noten [9])
Zijn goede Landsgenoten.

Voor sien ick 'tvolck sich vatten [10])
Als honden doen en katten,
Van achter soet en fijn
Als broeders konnen zijn.

---

1) De al Dios me vengue, Que del pastor agua y nieue. (393)
2) De oficial nueuo, Y barbero viejo. (446)
3) De cosario a cosario, no se lleuan sino los barriles. (399)
4) De ruyn paño Nunca buen sayo. (458)
5) De ruyn madera Nunca boa estela. *Portug.* (457)
6) De paja, ò de heno Mi vientre lleno. (448)
7) Del viejo El consejo. (440)
8) De la mano a la boca Se pierde la sopa. (418)
9) De la nuez el higo Es buen amigo. (421)
10) Delante perros y gatos, Detras como hermanos. (420)

Groote Vieren aenden Haert [1]),
Kleine schueren vol gegaert.

Het quaet daer yemant meest voor vreest [2])
Is menighmael syn' doot geweest.

Verlaet uw huys en komt in 't mijn [3]),
Ghy sulter niet seer lustigh zijn.

Sulcke Waer uyt sulcke hoecken [4]),
Sulcke feesten, sulcke koecken.

'Ksie dat een Vaer die heiligh leeft [5])
Een Duyvel tot een soontjen heeft.

Laets' haer' lust met seggen boeten [6]),
Die mijn' aelmoes eischen moeten.

Die wel lijdt is een moedigh man [7]),
Een kloeckert, die wel hooren kan.

Den Hemel stae ons bij, daer Meisjens kundigh zijn [8])
In konst van waerseggen, en Vrouwtjens in Latijn.

'Tis altijt winst [9]),
Van 'tquaed' het minst.

Is 'twijntien in [10]),
Elck seght sijn' sin.

Wij kreghen kleeren om de lenden [11]),
Soo quam het datw' ons niet en kenden.

Van dat het niew huys is gemaeckt [12]),
Siet toe dat ghyder uyt geraeckt.

---

1) De grandes huegos Chicos los graneros. (409)
2) Del mal que hombre teme, De esse muere. (432)
3) Dexa tu casa, y vente a la mia, Y auràs mal dia. (476)
4) De tales bodas tales tortas. (468)
5) De padre santo hijo diablo. (447)
vs. 1 *'Ksie* K. b.: *'t Beurt*
6) De mi digan, Y à mi pidan. (442)
7) De gran coraçon el sufrir, Y de gran seso el oyr. (408)
8) De moça adeuina, Y de muger Latina. (443)
vs. 1 *stae* K. a.: *staet* K. b. als boven. — vs. 2 *Vrouwtjens* K. a.: *Vrouwen*
9) Del mal lo menos. (430)
10) Despues de beuer, Cada vno dize su parecer. (460)
11) Desque vestidos nos vimos No nos conocimos. (466)
12) Despues que la casa està hecha, La dexa. (463)

'Twater komt al verr van daen [1])
Dat den molen om doet gaen.

Daerm' uijt tapt en niet in en giet [2]),
Daer gaet het Vaetjen haest te niet.

De pap en 'tmeel zyn all' gelijck [3]),
Van sulcken stof komt sulcken slijck.

De Tong die lieffelick wel spreken kan [4])
Maeckt een' Verrader tot een eerlick man.

Onder Coiffe en onder Huyck [5])
Meest al eenerhande puyck;
Ofse bruyn is of se blanck is,
'Tis soo breet schier als het lanck is.

Sy komen ons van buyten [6])
Die ons ten huyse uyt sluyten.

Voor een jong bidder en een' ouden Vaster [7])
Houd ick mijn' mantel al een lutjen vaster.

Weest op uw' hoe' [8])
En wacht uw' koe
Voor een Soldaet
Die sonder mantel gaet.

Hebtgh' een' gehangen man verlost [9]),
Hy soud u hangen als hij kost.

Schouwt mannenvolck dat slecht gebaert is [10]),
En windt die door een' spleet vergaert is.

Een knecht die grommelt en suer siet [11])
En is de beste dienaer niet.

---

[1]) De lexos viene el agua al molino. (429)
[2]) De do sacan, y no pon Presto llegan al hondon. (403)
[3]) De tales poluos Tales lodos. (469)
[4]) Del traydor harás leal Con buen hablar. (438)
[5]) De baxo de la manta Tanto vale la prieta, como la blanca. (395)
[6]) De fuera vendra Quien de casa nos echarà. (407)
[7]) De moço rezador, Y de viejo ayunador Guarde Dios mi capa. (444)
vs. 2 *al een lutjen* K. a.: *meestendeel wat*
[8]) Del soldado que no tiene capa Guarda tu vaca. (437)
vs. 3 *Soldaet* K. a.: *beroyt Soldaet*
[9]) Descuelga al ahorcado, Que el despues te ahorcara á ti. (459)
[10]) De hombre mal barbado, Y de viento acanalado. (413)
[11]) De moço rezongador Nunca buena labor. (415)

Of hij een' esel wat gelyck is [1]),
God geev' mij maer een' man die rijck is.

Het Stroo is binnen [2]);
Ouw' Wijfs aen 'tspinnen.

Die tot het beecksken gaet en niet daer 'tbeexken spruyt [3]),
En haelter niet als slyck in plaets van water uyt.

Daer schuylt wel onder een goet kleet [4])
Een booswicht, datmen 't niet en weet.

Wat seght ghij, meester, salder haer op komen [5])?
Al waer 't maer vel, het waer goet met genomen.

Die luy blijft liggen op syn nest [6]),
Syn Capitaeltje voelt het best.

Noch van uw' Vrouw, noch van uw Vrint [7])
Gelooft dan 'tgheen ghij ondervindt.

Ontsiet de lieden die veel spelen [8]),
En met uw meerder te krackeelen.

Weest op uw' hoed', 'tis sorghlick om te gaen [9])
Met mensch of hont die geen geluyt en slaen.

Een' man die altoos voor hem siet [10])
Betrouwt uw Capitaeltje niet.

Twee koffers had een Vent van amoureusen kop [11]),
'Teen liet hij openstaen, het ander brackm' hem op,

---

1) De me Dios marido rico, Si quiera sea borrico. (441)
2) Desque la paja en el pajar, Viejas à hilar. (464)
3) Dexa la fuente por el arroyo, Pensaràs traer agua, y traeras lodo. (475)
4) Debaxo del buen sayo Està el hombre malo. (396)
5) Dezid maestro nacera pelo? Oxala cuero. (479)
vs. 2 K. b.: *Waer 't maer het vel*
6) De quien se duerme, Su hazienda lo siente. (453)
7) De tu muger, y de tu amigo experto, No creas sino lo que supieres de cierto. (471)
vs. 1 *Noch* K. a.: *Soo* — *noch* K. a.: *als* — *Vrint* het HS. heeft: *Vrient* — vs. 2 K. a.: *Gelooft al dat ghy waer bevindt.*
8) De hombre jugador, Y de lite con tu mayor (412)
9) De hombre que no habla, Y de can que no ladra. (414)
10) De quien pone los ojos en el suelo, No fies tu dinero. (452)
vs. 1 *voor hem* K. b.: *neerwaert*
11) De dos cofres que tenia el requebrado, El vno se dexo abierto, el otro le han decerrajado. (404)

Of stampt de Sneew, of doetse zieden [1]),
Daer is maer water uyt te vlieden.

Alle dinghen op syn' pas [2]);
Denckt wat langh, en doet wat ras.

Hebt ghy schulden die vermeeren [3])?
Looght ghy noyt, ghy sult het leeren.

'Tis byde keers noch meer noch min [4]),
Een' Joffer of een' Ezelin.

Een geck sprack alle dese woorden [5]),
Maer 'twas geen doove diese hoorden.

Men houdt u voor een eerlick man [6]):
Hand over hert, wat isser van?

't Gelt van een gierigh hert [7])
Gaet twee mael aende mert.

Het oude waere Spreeckwoort seyt [8]),
De Voeten gaen daer 'thert haer leidt.

Een vrient diegh' uw' geheim gelooft [9])
Staet met de voeten op uw hooft.

De Pan sprack tot den ketel, fij [10]),
Wat doet het swartgat hier by mij?

Seght vrijlick uw bescheit [11]),
Maer niet wie 't heeft geseit.

Spreeckt een loghen, wilt ghij maecken [12])
Aen de waerheit te geraecken.

---

1) De la nieue, ni cozida, ni majada, No sacaras, sino agua. (422)
vs. 1 *stampt* K. b.: *siedt* — *sieden* K. b.: *stampen* — vs. 2 *is* K. b.: *komt* — *te vlieden* K. b.: *en dampen*

2) De espacio piensa, Y obra a prisa. (405)

3) Deudas tienes, y hazes mas, Sino mentiste mentiràs. (472)

4) De noche a la vela La burra parece donzella. (445)

5) Dixo lo loco, Mas no a sordo. (495)

6) Dizente que eres bueno, Mete la mano en tu seno. (498)

7) Dineros de auaro Dos vezes van al mercado. (487)

8) Diz o refrão, La van os pes do quer o coraçon. *Portug.* (499)

9) Di a tu amigo tu secreto, Y tenerte ha el pie en el pescueço. (481)

10) Dixo la sarten a la caldera, Tirte allà cul negra. (494)

11) Di tu razon, Y no señales autor. (492)

12) Di mentira, Y sacaràs verdad. (485)

De melck sprack tot den wijn [1]),
Vrient, ghij moet welkom zijn.

Te Roomen weetm'er van [2]),
Spint eerst, Vrouw, en eet dan

'T is een seggen van ouw' Wijven [3]),
Houdt de pelssen van uw' lyven.

God doet geen' klachten diemen hoort [4]),
Maer houdt wel dat hem toebehoort.

God is 't die de genesing geeft [5]),
De Doctor, dieder gelt voor heeft.

Wilt gh' uw eigen gelt vergeten [6]),
'Ksal 't u niet eens danck sien weten.

De luyaert seght, 'kwil slapen gaen [7]),
Goe tyding komt van selver aen.

Waer henen ghy u wendt en gaet [8]),
Maeckt dat ghij met bekenden gaet.

Meest sult ghij 't soo bevinden [9]),
Veel kind'ren, weinigh vrinden.

De boosheit is een dobbel quaet [10])
Die onder schijn van vrientschap gaet.

De Schaemt' om veer [11]),
Geen' deughden meer.

Roof-vogels zyn noch vrinden [12])
Noch veel by een te vinden.

---

1) Dixo la leche al vino: Bien seais venido amigo. (493)
2) Dizen en Roma, Que la dama hile, y coma. (496)
3) Dizen las viejas, No te vistas de pellejas. (497)
4) Dios no se quexa, Mas lo suyo no lo dexa. (491)
5) Dios es que sana, Y el Medico lleua la plata. (490)
vs. 2 *voor* K. b.: *af*
6) Dinero oluidado, No ha merced, ni grado. (486)
vs. 1 *gelt* K. a.: *goet*
7) Dormirê, dormirê, Buenas nueuas hallerê. (516)
8) Donde vayas De los tuyos ayas. (511)
9) Donde ay hijos, Ni parientes, ni amigos. (505)
10) Doblada es la maldad, Que es so zelo de amistad. (500)
vs. 1 *De boosheit* eerst: *D' onvrientschap*
11) Do no ay verguença, No ay virtud buena. (513)
12) Dos aues de rapiña No mantienen compañia. (518)

Die goede Potten breken kan [1])
Behoudt'er goede scherven van.

Twee goede eelten heb ick daer ick hoor [2]),
't Een in myn' mont, het ander in mijn' oor.

Daer d'oude lieden geerne gaen [3])
En staet het jonghe li'en niet aen.

Daer de Geck sich in verliep [4]),
Is daer wijsheit raet uyt schiep.

Daer de wat'ren diepste gaen [5])
Komt het minst gerucht van daen.

Daer eene Duyt sich vinden laet [6]),
Soeckt of die een' alleenigh gaet.

'Tis genoegh als ick mij hoe [7])
Voor het ghen' ick selver doe.

Daer geen eer en is [8]),
Daer geen seer en is.

Daer teering boven neeringh gaet [9]),
Hout dat de saeck op 'tvallen staet.

Daer de Coningh niet en is [10])
Loopen alle soeckers mis.

Daer een' deur werdt toegedaen [11])
Sal een' ander open gaen.

Van uw' vyant, van uw' vrient [12])
'Tgelt in handen als 't u dient.

---

1) Donde buenas ollas quiebran, Buenos cascos quedan. (506)
2) Dos buenos callos me han nacido, El vno en la boca, el otro en el oydo. (519)
3) Do viejos andan, Moços no agradan. (524)
4) Donde el loco se perdio, El buen seso auiso cogio. (507)
vs. 2 *Is* K. a.: *Is 't* — In K. b.: *'t Was daer sich een Geck verliep, Daer de Wijse raed uyt schiep.*
5) Do va mas hondo el rio, Haze menor ruydo. (522)
6) Do el marauedi se dexa hallar, Otro deues alli buscar. (502)
7) Do que fago, Desso me cato. (515)
8) Donde no ay honor, No ay dolor. (509)
9) Do vence el gasto al prouecho, Dad el trato por deshecho. (523)
vs. 2 *Hout* K. b.: *Weet*
10) Do no está el Rey no le hallan. (514)
11) Donde vna puerta se cierra, otra se abre. (510)
12) De tu amigo y de tu enemigo, El dinero en tu bolsico. (470)
vs. 2 *Tgelt* K. a.: *Gelt*

Als 'tgeluck niet med' en doet [1])
Helpter neersticheit noch spoet.

Tot de poort toe duert den rouw [2])
Van een' overleden Vrouw.

Twee slechte maelgetijden [3])
Kan eene maegh wel lijden.

Van waer zyt ghij, brave quant [4])?
Van mijn' huysvrouws Vaderlant.

Maeckt een end van krullen, Neel [5]).
Die veel spiegelt spint niet veel.

Men slaept wel met een weinigh pijn [6]),
Maer met veel schult en wil 't niet zijn.

Daer 'tniet en roockt [7])
Werdt niet gekoockt.

Daerder veel pist te gelijck [8])
Werdt het sant wel haest tot slijck.

Te bedd, en overslaet [9])
Wat dat uw huys aen gaet.

Gaet liggen in uw bed van sieckt' of van verdriet [10]),
Ghy sult haest weten wie uw vrient is en wie niet.

Brenght aerd op aerd, ghy sult vernemen [11])
Hoe dat de broodkorf toe sal nemen.

'Ten kan niet zijn, de man moet rasen [12]),
Die teffens suygen wil en blasen.

---

1) Do falta dicha, Por de mas es diligencia. (501)
2) Dolor de muger muerta Dura hasta la puerta. (504)
3) Dos malas cenas en vn vientre caben. (521)
4) De donde soys Cauallero? De la tierra de mi muger. (402)
vs. 1 *brave quant* and. lez.: *Ruytersquant*
5) Dueña que mucho mira, Poco hila. (525)
6) Duerme a quien duele, Y no duerme quien algo deue. (526)
7) Do no ay humo No ay bien ninguno. (512)
8) Donde muchos mean lodo haze. (508)
9) Echate en tu cama, Y piensa en lo de tu casa. (530)
10) Echate a enfermar, Verás quien te quiere bien, y quien te quiere mal. (529)
11) Echa tierra a sobre tierra, Y verás el pan que lleua. (531)
12) Echar sopas, y sorber No puede todo ser. (528)

Mest uw' Terw met duyven-mest [1]);
'Tland betaelt het al in 'tlest.

Vande loghen gaet geen tol af [2]);
Daerom isser 'tland soo vol af.

Die 'tpeert dreight en niet en slaet [3]),
Doet het tweederhande quaet.

Is 'theel warm weer [4]),
Kleedt u te meer.

Nuchteren en leegh [5])
Hoort geen' maegh te deegh.

De Roock, de Vrouwen en de Gooten [6])
Zyn 't die de mans ten huys uyt stooten.

Is uw Barbier wat onervaren [7]),
Ghij sult hem haer noch huyt sien spaeren.

Schort het u aen een goet Soldaet [8]),
De ploegh is 't daer hij achter gaet.

De mus en is niet wel gebeckt [9])
Indiens' haer eighen nest ondeckt.

De wolf soeckt noch een lam [10])
Daer hij het eerste nam.

Men vindt aen alle kanten [11])
De Son en Schouts Trauwanten.

Die op syn' eere lett [12])
Blijft van een anders bedt.

---

1) Echa estiercol, y palomina al pan, Que las tierras te lo pagarán. (527)
2) El mentir no tiene alcauala, Y por esso lo vsan todos tanto. (593)
3) El que amenaza al cauallo, En dos maneras le haze malo. (614)
4) El dia de calor, Esse te arropa mejor. (552)
5) El vientre ayuno Non oye a ninguno. (653)
6) El humo, y la muger, y la gotera Echan al hombre de su casa fuera. (522)
7) El ruyn barbero, No dexa pelo, ni cuero. (639)
8) El buen soldado Sacalo del arado. (542)
9) El ruyn paxarillo Descubre su nidillo. (641)
10) El lobo, do halla vn cordero Busca otro. (576)
11) El Alguazil, y el Sol Por do quiera son. (532)
12) El hombre bueno No sube en lecho ageno. (567)

Hebtgh' een Officie t'uwer eer[1]),
Gh' hebt een Officie en wat meer.

Een luye leeghe geck[2])
Leeft altijt in gebreck.

De lust maeckt schoon en fris[3])
Dat vuyl en leelick is.

Die gierigh is en rijck[4])
Heeft vrient noch vrients gelijck.

'tLuydt seldsaem, maer 'tis goet bescheet[5]),
Die niet en twijffelt niet en weet.

Die Huijs noch hof en heeft van 'tsijn[6])
Kan all' de werelts buerman zijn.

Eet op, en haest u wat met verschen vis[7]),
En met uw dochter soose houwbaer is.

Eerst van de naelde tot het Eij[8]),
Van daer aen 'tOsken in de wey,
Van 'tOsken hoogh en droogh gehangen,
Dat zyn der dieven eighen gangen.

Die verliest sal blyven spelen[9]),
Kan 't den winner niet vervelen.

De Winthont op sijn pas leght meer weghs af[10])
Dan 'tJofferhondeken doet op syn' draf.

De booste van 'tgetal[11])
Is ruchtighste van all',
En breeckt met syn geschal
Een yedereen syn' ooren,
Om datm' hem aen sou hooren.

---

[1]) El oficial, Tiene oficio, y al. (600)
[2]) El perezoso Siempre es menesteroso. (605)
[3]) El desseo Haze hermoso lo feo. (551)
[4]) El auariento rico, Ni tiene pariente, ni amigo. (536)
[5]) El que no duda No sabe cosa alguna. (627)
[6]) El que no tiene casa de suyo, Vezino es de todo el mundo. (629)
vs. 2 *buerman* K. a.: *Lantsman* K. b. als boven.
[7]) El pece fresco Gastale presto, Y auiendo crecido Tu hija con marido. (603)
[8]) El ladron de la aguja al hueuo, Del hueuo al buey, del buey a la horca. (575)
[9]) El que pierde, Jugará si el otro quiere. (632)
vs. 2 K. a.: *Als 't den winner wil bevelen.*
[10]) El galgo a su paso camina mas, El gozque trotando quedase atras. (561)
[11]) El mas ruyn del apellido Porfia mas por ser oydo. (589)
vs. 3 en 4 K. a.: *En breeckt een yeders ooren*

Die sich van de bruyt wil wreken [1]),
Kan hy wel van 'thijlick spreken?

Die betaelt al wat hy moet [2]),
Al het ovrigh is sijn goet.

Wilt ghy dat ick speel' [3])?
Goet spel. en niet veel.

Die gevallen light in 'tslijck [4])
Wenscht een ander syns gelijck.

Het Land dat vet en vruchtbaer is [5]),
Soo 'tniet en rust soo draeght het mis.

Den wyngaert plant den oude man [6]),
De jonghe pluckt de druyf daervan.

Al wisselt schoon de vos sijn vel [7]),
De vossen aert blyft evenwel.

Die Monick is geweest en werdt een Abt daer naer [8]),
Weet wat de Monicken doen achter den Autaer.

Veel spreken is gelyck [9])
Als modder is en slijck,
Niet veel in jong en out
Soo kostelick als gout.

Een geck die maer wat swygen kan [10])
Gaet uyt voor een verstandigh man.

De Wolf en eet niet al wat hy wel geeren at [11]),
Maer slechts al wat hij vatt.

---

1) El que es enemigo de la nouia, Como dirá bien de la boda? (618)
2) El que paga o que deu, O que resta e seu. *Portug.* (630)
3) El juego Poco, y bueno. (574)
4) El que está en el lodo Querria meter a otro. (619)
5) El campo fertil, No descansando tornase esteril. (543)
6) El viejo pone la viña, Y el moço la vendimia. (649)
vs. 1 *plant den* K. b.: *plantte d'*
7) El pelo muda la raposa, Mas el natural no despoja. (604)
8) El que fue monazillo, y despues Abad, Sabe lo que hazen los moços tras el altar. (620)
9) El poco hablar es oro, Y el mucho es lodo. (612)
In K. a.: *Weinigh praets is gouts gelijck, Veel en is niet meer als slijck.*
10) El bobo si es callado, Por sesudo es reputado. (540)
vs. 1 *die maer wat* K. a.: *indien hy*
11) El lobo no come de la carne que quiere, Sino de la que por su pie ouiere. (577)
vs. 2 *Maer slechts al* K. a.: *Hy eet maer*

Van aelmoes diemen doet [1])
En mindert Bors noch goet.

'Tkint krijt om 'tgoede datmen 't de'e [2]),
Ouw' lieden krijten om haer wee.

Al doen se niet heel seer de slagen vande Pan [3]),
Het vel versenght en kister van.

Heeren, leert het wel onthouden [4]),
Die de wet maeckt moetse houden.

Magh de Son maer voor mij schynen [5]),
'Ksal mij om de Maen niet pijnen.

Een jonghman daer, een out man hier [6]),
Sij liegen al op een' manier.

'Ten is noch Hengel-roe, noch Visscher die 'tbeschickt [7]),
'Tbedrogh is in het aes daer 'tVisken aen verslickt.

Het Conijn en het Patrijs [8])
Saustmen all op eene wys.

Het ongeluck komt met armvollen aen [9]),
Met klein' handvolletiens siet men 'tvergaen.

Dien ghij voor uw' vijant telt [10]),
Wenscht hem al syn goet in gelt.

Daer 'tbroot is op gegaen [11])
Is 'theel gelagh ontdaen.

De koning gaet, als alle man [12]),
Niet waer hy wil, maer waer hy kan.

---

[1]) El dar limosna Nunca mengua la bolsa. (550)
[2]) El niño por su bien llora, Y el viejo por su mal. (598)
[3]) El golpe de la sarten, Aunque no duele, tizna. (562)
vs. 1 *heel* K. a.: *veel* — *versenght* het HS. heeft: *versengh*
[4]) El que ley establece Guardarla deue. (624)
[5]) El Sol me luzga, Que de la Luna no he cura. (644)
vs. 1 *maer voor mij schijnen* K. b.: *my maer beschijnen*
[6]) El viejo en su tierra, Y el moço en la agena Miente de vna manera. (647)
[7]) El zeuo es el que engaña, Que no el pescador, ni la caña. (546)
vs. 2 *verslickt* K. a.: *versticht*
[8]) El conejo, y la perdiz Tienen vn mismo peregil. (548)
[9]) El mal entra a braçadas, Y sale a pulgaradas. (584)
[10]) El caudal de tu enemigo, En dinero lo veas. (545)
[11]) El pan comido, La compañia deshecha. (602)
[12]) El Rey va do puede, No do quiere. (637)

Die goe' betaling doet [1])
Beerft een anders goet.

Soo doet des thuynmans hont [2]);
Hij magh geen Cool en houdts' een ander uyt den mont.

Den Oven en ouw' lieden darmen [3])
Zyn door haer' monden te verwarmen.

Als oud stroo eens komt aen te gaen [4]),
En isser niet wel lessen aen.

Die wel gevoedt en vol is [5])
Past op geen' vrient die hol is.

Een man die werdt voor ryck gehouwen [6])
Kan met den naem syn' Soon uyt trouwen.

Een toornigh man bij een weer-kaeckelaer [7])
Is offer Stael en Vier-steen t'samen waer.

Men kan geen' tanden heelen [8])
Met Luijten en met Veelen.

Weet dat u knecht of Vrient [9])
Noch arm noch rijck en dient.

In drij dagen stinckt de vis [10]),
Even als 't met gasten is.

Spreeckt ghij van een' guyt te Roomen [11]),
Strax sal hij te voorschijn komen.

Esels min begint met smijten [12])
En met bijten.

---

[1]) El buen pagador, heredero es de lo ageno. (541)
[2]) El perro del hortelano, Ni come las verças, ni las dexa comer al estraño. (607)
[3]) El viejo y el horno, Por la boca se escalientan. (651)
[4]) El viejo pajar, Quando se enciende, malo es de apagar. (648)
[5]) El harto del ayuno, No tiene cuydado ninguno. (563)
[6]) El hombre rico, Con la fama casa el hijo. (570)
[7]) El ayrado, y el reçongon pedernal, y eslauon.
Niet in de uitgaven.
[8]) El dolor de la muela No le sana la vihuela. (555)
[9]) El moço, y el amigo, Ni pobre, ni rico. (595)
[10]) El huesped, y el pece A tres dias hiede. (571)
In K. a.: *Weet dat de gast, en dat de Vis Den derden dagh aen 't stincken is.*
[11]) El ruyn de Roma, En mentandole luego assoma. (640)
[12]) El amor de los asnos Entra a cozes, y á bocados. (533)

Wilt gh' u van een quaet oogh genesen [1]),
Soo moet het met den elboogh wesen.

De dronckaert volght de kickvorschs pad [2]),
Van 'tdroogh af springht hij in het nat.

Die altoos leert en noyt en vat [3]),
Die vat wel hoe ick 'tmeen en wat.

Het goet en 'tquaet [4])
Blijckt aen 'tgelaet.

Der kind'ren dienst is klein van kracht [5]),
Maer 'tis een geck die hem veracht.

De boos' helpt goeden in 'tverdriet [6]),
Maer syns gelijck en derft hij niet.

Het is de kloeckste Soon die leeft [7]),
Die kennis van syn Vader heeft.

Die syn gelt in 'tspel derft wagen [8])
Heeft geen' moet op gelt te dragen.

Niewbacken broot al heet al warm [9]),
Veel inde hand, niet in den darm.

Die syn' vyant weinigh acht [10])
Werdter noch van omgebracht.

Meet een syn selven niet te recht [11]),
De maetstock werdt hem op geleght.

Die een' Vrouw keuren wil, of een Meloen [12]),
En kan 't niet beter als by 't steert-stuck doen.

---

1) El mal del ojo Curarle con el codo. (583)
Zie ook blz. 92, waar men de lezing van K. a. vindt. In K. b.: ***Men meestert een quaed Oogh Best met den Elleboogh.***

2) Es salto de la rana De lo seco en el agua. (642)
vs. 1 *de* K. b.: *des*

3) El que aprende Lo que no entiende, Ya me entiende. (615)

4) El bien, ó el mal A la cara sal. (539)

5) El seruicio del niño es poco, Mas el que lo dexa es loco. (643)

6) El malo al bueno enoja, Que al malo no osa. (585)

7) El hijo sabe Que conoce a su padre. (565)

8) El que pone al juego sus dineros No ha de hazer cuenta dellos. (633)

9) El pan caliente, Mucho en la mano, y poco en el vientre. (601)

10) El que a su enemigo popa A sus manos muere. (1174)

11) El que no se mide, La medida se mete en el. (628)

12) El melon, y la muger, Por el rabo se han de conocer. (592)

'Tis de schult van 'tknechtien niet [1]),
Dat het meisken naer hem siet.

Tot het minnen en het winnen [2])
Groot gewelt en kloecke sinnen.

Een schalck en vindt niet lichter dan [3])
'Tbedriegen van een gierigh man.

De Wolf verliest syn' tanden wel [4]),
Maer blyft van aert al even fel.

Die de Leewerck wil verlacken [5]),
Moet sich vroegh ten bedd' uyt packen.

Op wel geneeren [6])
Past rustigh teeren.

Die de hant heeft in het deelen [7])
Kiest het slechtste niet van veelen.

Hoe de gierighe meer heeft [8]),
Hoe hij meer in armoe leeft.

Door de straffen, diese vlieden [9]),
Werden gecken wyse lieden.

Een oude wolf die quaet is [10])
En huylt niet dan als 'tlaet is.

Tyt doet het seer verteeren [11])
En niet des Meesters smeeren.

Die 'tverdrincken is ontkomen [12])
Past op 'tondiep vande Stroomen.

---

1) El moço no ha la culpa, Que la moça se lo busca. (594)
2) El amor, y la guadaña, Quieren fuerça, y quieren maña. (534)
3) El tramposo, Presto engaña al codicioso. (646)
4) El lobo pierde los dientes, Mas no las mientes. (578)
5) El que la cugujada ha de matar, Bien de mañana se ha de leuantar. (623)
6) El bien ganar, Haze el bien gastar. (538)
7) El que parte, Toma la mejor parte. (631)
8) El auaro, Quanto mas tiene, está mas menguado. (537)
9) El loco, por la pena es cuerdo. (581)
vs. 1 *straffen, diese vlieden* K. b.: *straffe die wat raeckt* — vs. 2 *wyse lieden* K. b.: *wijs gemaeckt*
10) El lobo viejo, á la tarde ahulla. (579)
11) El tiempo Cura el enfermo, que no el vnguento. (645)
12) El escarmentado, Busca el vado. (556)

Verliest een jongman van syn gelt[1]),
Hij wordt'er wys af met gewelt.

Die den hont syn aers moet soenen[2])
Hoeft syn' mont niet seer te boenen.

Indien de monick bidt om broot[3]),
Hij neemt wel vleesch in tyt van noot.

Het broot heel licht, de kaes heel swaer[4]),
Is wederzyds de beste waer.

De Boeren en de noteboomen[5])
Zyn best met stocken t' overkomen.

Op 'thamerklappen slaept des Smits hont aller best[6]),
Het klappertanden maeckt hem wacker in syn nest.

Die 't reaeltjen kan verdienen[7])
Magh sich van 'treaeltjen dienen.

'Tgeluyt dat oude honden slaen[8])
Is als een raet van goet vermaen.

De niewe kruyck is eer[9])
Aen 'tdrincken als haer heer.

Die de rent van 'thuysken treckt[10])
Magh 't doen helpen daer het leckt.

De quelling raeckt met troosten uyt den weegh[11]),
Maer voorspoets pack draeght niemant niet te deegh.

De Slack, om 'tsuer gesicht van quelling t' overkomen[12]),
Heeft voor twee ooghen een paer hoornen aengenomen.

---

1) El hombre mancebo, Perdiendo gana seso. (569)
2) El que ha de besar el perro en el culo, No ha menester limpiarse, mucho. (622)
3) El frayle que pide pan, Carne toma si se la dan. (559)
4) El queso pesado, Y el pan liuiano. (634)
5) El nogal, y el villano A palos hazen el mandado. (599)
6) El perro del herrero duerme a las martilladas, Y despierta a las dentelladas. (606)
7) El que gana el real, Esse le ha de gastar. (621)
8) El perro viejo, Si ladra, da consejo. (609)
9) El jarro nueuo Primero beue que su dueño. (573)
10) El que lleua la renta, Que adoue la venta. (625)
11) El mal tiene conorte, Y el bien no ay quien le soporte. (587)
12) El caracol por quitar de enojos, Por los cuernos trocó los ojos. (544)

De winden die de hooghe locht doorwaeyen[1])
Doen niet den Toren, maer den Weerhaen draeyen.

Honighraet werdt soet gesmaeckt[2]),
Maer de Bie steeckt die hem maeckt.

Geen mis soo goet[3])
Als 's landheers voet.

Over-asers moeten 't weten[4]),
Van veel eten komt niet eten.

De cure is goet, den Doctor komt de eer[5]),
De man is doot, hij voelt gheen kortse meer.

Lange ooren, langhe rocken[6])
Moetmen meesteren met stocken.

[Men moet Ezelen en Vrouwen
Bey met Stocken onder houwen.]

De penning maeckt[7])
Den man volmaeckt.

Past een out man wat op syn' maelen[8]),
Hy kan tot hondert jaer toe haelen.

Met maten en gewichten[9])
Is alle scheel te slichten.

Als de Schuyt is over 'tMeer[10]),
Denckt men aen den Sant niet meer.

Die ras belooft en traegh voldoet[11]),
'tBerouwt hem dat hij 'tgeven moet.

---

[1]) El viento que corre, Muda la veleta, mas no la torre. (652)
[2]) El hauo es dulce, Mas pica el abeja. (564)
[3]) El pie del dueño estiercol es para la heredad. (611)
[4]) El mucho comer, Trae poco comer. (596)
[5]) El Fisico que bien cura, Finado el paciente, le dexa sin calentura. (558)
[6]) El asno, y la muger A palos se han de vencer. (535)
Het 2de versje niet in het HS., maar in K. b.
[7]) El dinero Haze al hombre entero. (554)
[8]) El viejo que se cura, Cien años dura. (650)
vs. 1 *een out man wat* K. a.: *maer een out man*
[9]) El peso, y la medida Sacan al hombre de porfia. (610)
[10]) El rio passado, El santo oluidado. (638)
[11]) El que tarda en dar lo que promete, De lo prometido se arrepiente. (635)

'tQuaet dat uw' mont ontschoot [1])
Valt in uw' eigen schoot.

Die suer en onrijp eten moet [2])
Sal weer genieten rijp en soet.

Meloenen en Vrouwen [3])
Zyn qualick te schouwen.

'T opschicken quam mij juist niet eens in mijn' gedachten [4]),
Als ick volck t'mijnent kreegh daerop ick niet en wachten.

De Muys die maer een gat en kent [5])
Is vande kat haest overrent.

De Sot pronckt met syn' hoornen als een Hert [6]),
De wijse draeghts' onsichtbaer in syn hert.

Die 'tqualick weet te halen [7])
En sal noyt wel betalen.

Werdt ghy vande locht met kint [8]),
Vrient, soo baert ghy niet als wint.

In 'thuys van onsen Adriaen [9])
Vermagh de hen meer als den haen.

Men komt op alle wegen [10])
Beslijckte gaten tegen.

In 'thuys dat een goet man bewoont met een rijck wijf [11])
En heeft hy nemmermeer, Sy altoos 'thoogh bedrijf.

Noyt Raeds-vergadering en stond [12]),
Men vond'er eenen rooden hont.

---

1) El mal que de tu boca sale En tu seno se cae. (586)
2) El que come las duras, Comerà las maduras. (616)
vs. 1 *suer* K. a.: *'t suer* — vs. 2 *rijp* K. b.: *'t rijp*
3) El melon, y la muger, Malos son de conocer. (591)
4) El dia que no me afeytè, Vino à mi casa quien no pensê. (553)
5) El mur que no sabe mas de vn horado, Presto le toma el gato. (597)
6) El loco en la frente trae el cuerno, Y el cuerdo en el seno. (580)
7) El mal cobrador, Haze mal pagador. (582)
8) Empreñate del ayre compañero, Y pariras viento. (656)
9) En casa de Gonçalo, Mays pode à galiña quo ogalo. *Portug.* (664)
10) En cada sendero, Ay su atolladero. (662)
11) En casa de muger rica, Ella manda siempre, y el nunca. (668)
12) En cada concejo, Ay su perro bermejo. (661)

Ten minsten is een spycker waert [1])
Bij vriesend weer het heele paert.

Daermen geen verlies en vindt [2]),
Moetmen dencken datmen wint.

Men siet geen vier of het verblijt [3]),
In Somer en in winter-tyt.

Die Luijt is daer in handen van een man [4]),
Diese wel bespelen kan.

Soo ghy wilt wijs zijn, deelt geen' Peeren [5])
In jock noch ernst met groote Heeren.

Tewijl ick doe, tewijl ick segh [6]),
Geraeckt'er een goet beetje wegh.

Daer de Meester fluyten kan [7])
Werdt gefluytt met alle man.

In Smiths winckel meestendeel [8])
Mes en beitel sonder steel.

Met de schoonste stof in d'oogen [9])
Werdtmen allerlichtst bedrogen.

Neemt maer een' besem-stock en schickt hem op [10]),
Het sal een jongman schynen als een' pop.

Aenden gang en aenden dronck [11])
Kentmen Vrouwen, out en jonck.

Weest welkom, Maymaent, zyt ghy daer [12]),
Ghij beste maent van 'theele jaer?

---

1) En tiempo elado El clauo vale el cauallo. (695)
2) En lo que no se pierde nada, Siempre algo se gana. (689)
3) En Inuierno, y en Verano El fuego es gasajado. (684)
4) En manos está el pandero, De quien lo sabrá tañer. (690)
vs. 2 *Diese wel bespelen* K. a.: *Die'r wel op spelen*
5) En burlas, ni en veras, Con tu señor no partas peras. (660)
6) En quanto digo, y hago, Pierdo vn bocado. (691)
7) En casa del alboguero, Todos son albogueros. (663)
8) En casa del herrero El cuchillo mangorrero. (665)
9) En el mejor paño Ay mayor engaño. (678)
10) Enfeytay vn cepo, E parecer vos ha mancebo. *Portug.* (682)
11) En el andar, y en el beuer Se conoce la muger. (676)
12) En hora buena vengays Mayo, El mejor mes de todo el año. (683)

In 'tgoede jaer is Coorn maer Hoy [1]),
In 't quaede maeckt ghy Coorn van Stroy.

Daer sitt tot een' rijck' gierigaert [2])
Een Duyvel die de kas bewaert.

Waer de Speelman Vaer is [3])
Danst het al dat daer is.

In 'tHuys daer de blinde woont [4])
Werdt de slimste eerst gekroont.

Neemt maer ter herten uw verdriet [5])
En moeyt u met eens anders niet.

Het werck dat ijemant doet [6])
En 'tVier dat hij verboet,
Geeft best getuyghenis
Hoe vroeden man hij is.

In dorr lant is 'twater goet [7]),
Of 't wat bracker is als soet.

Zyt gh' ergens met den man oneffen [8]),
Past vrede met de Vrouw te treffen.

In enghe Herbergen en langhe weghen [9])
Kent yeder eerst syn' metgesel ter deghen.

Voor des mans huys die een goet ambacht kan [10]),
Verschijnt den honger wel, maer blyfter van.

'tMagh inden winter kout, 'tmagh inden Somer heet zijn [11]),
Ick sie den Wyn altoos syn' deckmantel gereet zijn.

Men werpt het net vergeefs om Vis [12])
In 't water daer geen vis en is.

---

1) En año bueno El grano es heno, En año malo La paja es grano. (657)
2) En arca de auariento, El diablo yaze dentro. (659)
3) En casa del tañedor Cada qual es dançador. (667)
4) En casa de cego ó torto he Rey. *Portug.* (670)
vs. 2 *eerst* K. a.: *wel*
5) Entended en vuestros duelos, Y dexad los agenos. (693)
6) En labrar, y hazer fuego Se parece el que es discreto. (686)
7) En tierra seca, El agua salobre es buena. (696)
8) En casa de tu enemigo La muger tien por amigo. (669)
9) En largo camino, y chico meson Conoce el hombre su compañon. (688)
10) En casa del oficial Assoma la hambre, mas no ossa entrar. (666)
11) En Verano por calor, y en Inuierno por el frio, Nunca le falta achaque al vino. (698)
12) En el rio que no ay pezes, Por demas es echar redes. (679)

Tot in 'tscharlaken laken [1])
Kan een quae slagh geraken.

Een vroom man kan sich wel ontgaen [2])
Daer hij een kist vindt open staen.

In 'toverslaen van allerley begin [3])
Bedenckt veel' wegen en gaet eenen in.

'Tis al vergeefs door 'tvelt te gapen [4]),
Daer valt geen keur in schorfde schapen.

Inde Jacht en in de Min [5])
Als men wil soo raecktmer in,
En alsmen kan
Soo raecktm'er van.

Daer het Huys vol voorraets leit [6])
Is de maeltijt haest bereit.

Onder volck van boosen aert [7])
Alle daegh de Wet vergaert.

Paep, die geen oorlof eischt en in gelaeten wordt [8]),
Of ghij hebt gunst te veel, of ghij komt schaemt te kort.

De knecht dient, en de eer [9])
Komt niet als op den Heer.

Als de noot perst op het zeerst [10]),
Spreeckt de vrient de waerheit eerst.

Souw niet ons goetje minderen [11])?
Waer ist oyt hooren seggen?
Wy waeren dertich kinderen
En Grootmoer ging geleggen.

---

1) En el escarlata Cae la raça. (677)
2) En arca abierta El justo peca. (658)
3) En cosa alguna Pensar muchas, y hazer vna. (675)
4) En ruyn ganado No ay que escoger. (692)
5) En caça, y en amores, Entras quando quieres, y sales quando puedes. (673)
6) En casa llena Presto se guisa la cena. (671)
7) En el ruyn pueblo Cada dia Concejo. (680)
8) Entrays, padre, sin licencia, O os sobra fauor, ó falta verguença. (697)
9) En el seruicio del seruidor Está el galardon del señor. (681)
10) En la mucha necessidad Dize el amigo la verdad. (687)
11) Eramos treynta, Y pario nuestra abuela. (714)

Dat is de beste slagh van Vrouwen diemen vindt [1]),
Die alleman vervolght en niemant overwint.

'Thoentje light en schrapt en schrapt [2]),
En 'twerdt vande pip betrapt.

Dat's vande beste diemen siet [3]),
Die by 'tvier staet en brandt haer niet.

'tGeweer geplant [4])
In een Sots hant,
Gevaer en straf
Voor die 't hem gaf.

Dat's recht een bruylofts gast te seggen [5])
Die met de bruyt te bedd gaet leggen.

Notaris en Barbier en Hoer [6]),
Al eene slagh en al een voer.

De rechte Vrouw van waerden is [7])
Die doot en onder d'aerden is.

De man komt lichtelick te voren [8])
Die doet daertoe hij is geboren.

Een moolick die noyt wint en liet [9])
Bewaert soo veel velds als hij siet.

Het is een man die Coningh heeten magh [10]),
Die noyt en quam daer hij een' Coningh sagh.

Daer ick te bedde ligh op mijn gemack [11]),
Voert my de Duijvel vast van dack op dack.

---

[1]) Essa es buena, y escogida, Que es seguida, y no vencida. (711)
[2]) Escarua la gallina, Y halla su pepita. (699)
vs. 1 *schrapt en schrapt* K. a.: *schropt en schrapt*
[3]) Essa es buena, Que está al fuege, y no se quema. (706)
[4]) Espada en mano de loco, Peligro de quien la dio. (704)
[5]) Esse es de boda, Que duerme con la nouia. (708)
[6]) Escriuano, puta, y baruero Pacen en vn prado, y van por vn sendero. (701)
[7]) Essa es buena, y honrada, Que es muerta, y sepultada. (707)
[8]) Esse medra, Que qual nacio tal se emplea. (710)
[9]) Espantajo que no pee, Tanto guarda como vee. (705)
[10]) Esse es Rey, Que nunca vido Rey. (709)
[11]) Estoyme en mi lecho, Y el diablo lleuame de techo en techo. (713)

Eerst in 'tboeck geschreven [1]),
Dan u gelt gegeven:
Eerst mij gelt getelt,
Dan te boeck gestelt.

Een Mon'ck die doet watm' hem gebiet [2])
Ontfanght van elck en geeft noyt niet.

En hebt noijt Jood noch mon'ck te vrient [3]),
Soo ghy een' Vrient soeckt die u dient.

Ick ben te Hoof gegaen en was een' groote beest [4]),
Een Esel ben ick nu en heb te Hoof geweest.

Veel viers, veel pottekens ten thoon [5]),
En in die alle maer een' boon.

De Winthont die veel Haes doet rijsen in het velt [6]),
Dat 's dieder geen' en velt.

De soetste vrijens-tyt dien yemant kiesen kan [7])
Is als een' Weduw komt van d'uytvaert van haer man.

Siet wat een kost'lick schoon uw' Vryster uyt kan maecken [8]),
't Vel Gout-geel, Silver-haer, en ooghjens van scharlaken.

Der trotsen ijd'le waen [9])
Geeft bloeyssel, maer geen graen.

Stelt ghy u met uw klein ter neer [10]),
Terwijl een Sot soeckt na noch meer.

Dien God een kunstigh ambacht gaf [11]),
Meest komter een land-looper af.

---

[1]) Escriue antes que dês, Y recibe antes que escriuas. (702)
vs. 2 *u* K. b : *uw*
[2]) Frayle que su Regla guarda, Toma de todos, y no da nada. (716)
vs. 2 *niet* K. a.: *iet*
[3]) Frayle, ni Iudio Nunca buen amigo. (715)
[4]) Fuyme a Palacio, Fuy bestia, y vine asno. (718)
[5]) Fuego, luego, muchas ollas, Y vn garuanço en todas. (717)
vs. 1 K. b.: *Vier by Vier, Pott by Pott ten thoon,*
[6]) Galgo, que muchas liebres leuanta, Ninguna mata. (719)
[7]) Gentil sazon de requiebro, Quando la viuda sale de su entierro. (720)
[8]) Gesto de oro, cabellos de plata, y ojos de escarlata. (721)
[9]) Gloria vana, Florece y no grana. (722)
[10]) Goza tu de tu poco, Mientras busca mas el loco. (723)
[11]) Gran obrero, Gran romero. (727)

De Carre draeght een' grooten last [1]),
Maer meer die op de karre past.

Een Corentien en vult geen' schueren [2]),
Maer 'thelptse vullen met syn' bueren.

'Tis een vermaeck'lick slagh van leven [3]),
Wel t'eten en geen gelt te geven.

Heel groote stilt van locht [4])
Beduydt aenstaende vocht.

Liefde, Jacht en Krijghs-gerucht [5]),
Veel verdriets voor een' genucht.

Die man, voorseker, had een' kloecken kop [6]),
Hij schouwd' een' vliegh, en at een spinnekop.

Daer 's met de Doot niet om te gaen [7]),
Sy neemt niet een presentjen aen.

[Wee ons, de Dood is van de Veegen
Met geen' presenten te bewegen.]

Oh, Vaertje, wordt ghy 'tspel niet moe [8])?
Daer krijght ghij noch een' Dochter toe.

Het land-gebouw en spoeijt met allen niet [9]),
Daerm' eerst de Son en dan den Landheer siet.

Schoon getuych en schoone maen [10])
Pryst den henxt den kooper aen.

God hoed' u voor den Duyvel en syn pooghen [11]),
Van werp van teerlingen en Hoeren ooghen.

---

[1]) Gran carga es de la carreta, Y mayor de quien tiene cargo della. (725)
[2]) Grano no hinche harnero, Mas ayuda á su compañero. (726)
[3]) Gran plazer, No escotar, y comer. (728)
[4]) Gran calma, Señal de agua. (724)
[5]) Guerra, y caça, y amores, Por vn plazer mil dolores. (737)
[6]) Guardose da mosca, E comeo á araña. *Portug.* (732)
[7]) Guay de la muerte, Que no toma presente. (736)
vs. 1 K. b.: *Wee ons, de Dood is niet t'ontgaen*
Het 2de versje niet in het HS., maar in K. b.
[8]) Guayas padre, Que otra hija os nace. (734)
[9]) Guay de la labor, Do primero se vee el Sol que el señor. (735)
[10]) Guarniciones, y crin Dan venta al rozin. (733)
[11]) Guardete Dios del diablo, Y de ojo de puta, y buelta de dado. (731)
vs. 2 K. a.: *Voor Teerling werpen, en voor Hoeren oogen.*

Als de koe in 'tvelt, soo vatt [1]),
En behoudt dan als een' kat.

Niet te bedencken en te seggen [2])
Is schieten sonder aen te leggen.

Wilt gh'u soo soet als honich maecken [3]),
Ghij [sult] de Bijen tot spijs geraecken.

Ick ben soo blint wel als ick dien [4]),
Kan ick niet door een sifte sien.

Lust [u] geen onlust en verdriet [5]),
Spreeckt vanden krijgh en gaet'er niet.

Troetelt ghij de katten, licht [6])
Vliegen sij u in 'tgesicht.

Geeft mij myn buyxken vol, en leght mij sacht [7]),
Vermoort mij, slaep ick niet den heelen nacht.

Niet een Mierken, of het heeft [8])
Syn geselschap daer 'tbij leeft.

Doet gh' een ander quaet [9]),
Wacht het vroegh of laet.

Een geck is 't die sich sterven doet [10])
Om yet liefs dat hij derven moet.

Het luijste peert van all' [11])
Draeft wel ontrent den Stal.

---

1) Hazer como vaca, Y cubrir como gata. (750)
2) Hablar sin pensar, Es tirar sin encarar. (750)
3) Hazeos miel, y comer os han moscas. (749)
vs. 2 *sult* niet in het HS. — In K. a.: *Laet u maer soet als honigh vinden, De Vliegen sullen u verslinden.*
4) Harto soy ciego, Si por çaranda no veo. (742)
vs. 1 *soo blint wel* K. a.: *wat blinder* — In K. b: *'k Ben blinder als een blinde Mann, Soo 'ck door een Sift niet sien en kan.*
5) Hablá en la guerra, Y no vayas á ella. (738)
vs. 1 *u* niet in het HS., maar in K. a.
6) Hazed fiestas a la gata, Y saltaros ha á la cara. (717)
7) Hartame, y echame, Sino durmiere matame. (741)
8) Hasta la hormiga Quiere compañia. (746)
9) Haze mal, Espera otro tal. (748)
10) Harto es hombre de poco saber, El que se matá por lo que no puede auer. (743)
11) Haca perezosa Cabe casa trota. (739)

'Tzijn recht de streken van een' rekel op het lant[1]),
Den steen te werpen en verbergen dan de hant.

Ick wenschte dat dit een kloeck Raeder oversloegh[2]);
Wat 's witte gront, swert Saet, vijf Ossen aen een' Ploegh?

Hebt ghy 't gequetst het wilde Swijn[3])?
'Tsal tegens u verbittert zijn,
En houden op van volgen
Daer op het was verbolgen.

De Dochter aenden Man gebracht[4]),
Een vreemdeling in haer geslacht.

Soo gaet het meesten tijt[5]),
Laet Soon, vroegh ouders quijt.

Wy hebben noch niet eens een kint[6]),
En hebbent al een' naem versint.

Kinders zyt gh'; in allen schijn[7])
Sult ghij namaels ouders zijn.
Slaet daer acht op, jonghe lieden,
Soo ghy doet, sal u geschieden.

Daer ick draet en naelde weet[8]),
Houd' ick mij voor half gekleedt.

De Heer bewaer mij voor een man[9])
Die als een Vrouwmensch klappen kan.

Zijn de man' syn haeren grijs[10]),
Hy is out, maer juyst niet wijs.

Dien de Liefde sitt in 'toordeel[11]),
Trouwt syn leven niet met voordeel.

---

1) Hecho de villano, Tirar la piedra, y esconder la mano. (751)
2) Heredad blanca, simiente negra, Cinco bueyes a vna reja. (752)
In K. a. in marg.: Geschrift.
3) Heriste al jauali, Dexara al que seguia, y boluerá sobre ti. (753)
4) Hija desposada, Hija enagenada. (755)
5) Hijo tardano Huerfano temprano. (758)
6) Hijo no tenemos, Y nombre le ponemos. (757)
vs. 1 *een* K. b.: *het*
7) Hijo eres, y padre serás, Qual hizieres, tal auras (756)
8) Hilo, y aguja, Media vestidura. (759)
9) Hombre palabrimuger, Guardeme Dios de el. (762)
10) Hombre cano, Viejo mas no sabio. (760)
11) Hombre enamorado, Nunca casa con sobrado. (761)

Eert eerelycke li'en op dats'u weder eeren [1]),
Eerloos', op dat s' uw eer niet in oneer verkeeren.

Die u wat schuldigh is, hout hem voor schuldenaer [2]),
Die u veel schuldigh is, als of 't uw vijant waer.

Lieden die van jaeren zijn [3]),
Alle daegh een' niewe pijn.

Eer en winst zijn qua'e geburen [4])
Om in eenen sack te duren.

'tMoy meissen maekt de keucken niet [5]),
Maer 'tgoet vier datm'er blincken siet.

Hij doet een heiligh werck, God magh's sich wel erbarmen [6]),
Die 'tvercken steelt en geeft de voetjens aen den armen.

Bij haer selfs genoodde vrinden [7])
Konnen haest den buyck vol vinden.

De Sneewe doet het Coorn te velde deught [8]),
Gelyck het bont den ouderdom verheught.

Een mans memorie loopt te niet [9]),
Gelijck een Slaef syn' meester vliedt.

Gescheurt gelas noch stille zee [10])
En houden nemmermeer lang stee.

Het bad-stoof-water heeft gesworen [11])
Geen blanck' te maecken vande Mooren.

---

1) Honra al bueno, porque te honre, Y al ruyn, porque no te deshonre. (765
2) Lo poco haze deudor, y lo mucho enemigo.
Niet in de uitgaven.
3) Hombre viejo, Cada dia vn duelo nueuo. (764)
4) Honra, y prouecho No caben en vn saco. (767)
5) Huego haze cozina, Que no moça garrida. (768)
vs. 2 *'er blincken* K. a.: *haer stoken*
6) Hurtar el puerco, Y dar los pies por Dios. (771)
vs. 1 *magh's* K. a.: *magh 't* — vs. 2 *voetjens* K. a.: *voeten*
7) Huesped que se combida, Ligero es de hartar. (770)
8) Huelga el trigo so la nieue, Como el viejo so la pele. (769)
vs. 1 K. b.: *De Sneew op 't Koorn te Velde doet het deughd*,
9) Huye la memoria del varon, Como el esclauo de su señor. (772)
vs. 1 *Een* K. b.: *Eens*
10) Iarras quebradas, mar llano. (773)
11) Iurado ha el baño, De no hazer de lo prieto blanco. (778)

Besneden Jood, geschoren Paep, noch Vrouwen [1])
Vergeven niet soo lang sy wat onthouwen.

Hael ick 'tlyden selfs op mij [2]),
Meer als reden dat ick 'tlij.

'tZijn de jonge domme jaeren [3])
Die den ouderdom beswaeren.

Vrouw noch Hof niet meer [4])
Elck als eenen heer.

Die 'tConijn vermoordt, diens is 't [5]);
Maer den Haes hoort die hem hist.

Die haer Spinwiel 'tminste jagen [6]),
Sietmen meest quae' hembden dragen.

De Vloo die achter d'Oore gaet [7])
Treckt met den Duyvel in beraet.

Als 'tHuys gemaeckt is soo 'tbehoort [8]),
Geraeckt de Baere voorde poort.

De quade wonde kan genesen [9]),
Het quaet gerucht kan doot'lick wesen.

'Tzij weinigh of 'tzy veel [10]),
De Galgh raeckt aen haer deel.

Een oude Vrouw, die voor geen' Pot kan strecken [11]),
Dient entelick noch om een' Pot te decken.

Hoe meer een' Craey haer wascht, een' Hoer haer meer verschoont [12]),
Hoe d'eene vuyler werdt en d'ander swarter thoont.

---

1) Iudio, doña, hombre con corona, Iamas perdona. (777)
2) Iusto es el mal que viene, Si lo busca el que lo tiene. (779)
3) La vida passada Haze la vejez pesada. (821)
4) La muger, y el huerto No quiere mas de vn dueño. (801)
5) La liebre es de quien la leuanta, Y el conejo de quien lo mata. (788)
6) La muger que poco hila, Siempre trae mala camisa. (799)
7) La pulga que sale detras de la oreja Con el diablo se aconseja. (809)
vs. 2 *Treckt* K. b.: *Gaet*
8) La casa hecha, Y el huerco á la puerta. (781)
9) La mala llaga sana, La mala fama mata. (791)
10) La horca, lo suyo lleua. (786)
11) La muger vieja, Si no sirue de olla, sirue de cobertera. (800)
vs. 2 *entelick* K. a.: *eintlick* — *te* K. a.: *toe te*
12) La puta, y la corneja, Mientra mas se laua, mas negra semeja. (810)

D'eerste Vrouw dient voor een slet [1]);
Maer de tweede stelt de wet.

'Tlandt dat sijn selven niet kan decken [2])
Sal mij geen dexel konnen strecken.

'Ten is deselve niet, maer een' gelycke saeck [3]),
Den pot kentm' aen den klanck, de menschen aende spraeck.

Soeckt ghij Haes of Hoer te deghen [4]),
Soecktse niet verr van de wegen.

D'eerste sop en d'eerste min [5])
Zyn de besten in mijn' sin.

'Twijf schickt haer op, en heeft een man die niet en siet [6]);
Wie weet wat dat bediedt?

Verraderij is soet [7]),
Maer hij niet diese doet.

Men vindt het werck naer datmen 'tspint [8]),
En naer men 't op brenght vindtmen 'tkint.

De Spinkop laet een' Rat door 'tnet [9]),
Daerin sy tot een Vliegh besett.

Die eens een' misslagh dede [10])
En quam noyt tot de tweede
En kost 'er twee doen als sy wouw;
Houdt dat voor een' geschickte Vrouw.

---

1) La primera muger escoba, Y la segunda señora. (808)
vs. 2 *Maer* K. a.: *En*
2) La tierra que no se cubre a si, Mal me cubrirà á mi. (816)
3) La olla en sonar, Y el hombre en hablar. (803)
4) La liebre, y la puta, Cabe el camino la busca.
Niet in de uitgaven.
vs. 1 *ghij* het HS. heeft: *hij*
5) Las sopas, y los amores, Los primeros son mejores. (814)
vs. 2 *besten in mijn'* K. a.: *beste in mijnen* K. b. als boven.
6) La muger del ciego, Para quien se afeyta? (798)
vs. 1 *man die niet en siet* K. a.: *blinden man* — vs. 2 K. a.: *Voor wien of 't wesen kan?*
7) La traycion aplace, Mas no el que la haze. (817)
8) La moça como es criada, La estopa como es hilada. (794)
9) La telaraña, Suelta al rato, y la mosca apaña. (815)
vs. 2 *Daerin sy tot een Vliegh* K. b.: *Daer sy de Vliegen in*
10) La que hizo vn yerro, y pudiendo, no hizo mas, Por buena la ternas. (811)
vs. 1 *dede* K. a.: *heeft gedaen* — vs. 2 K. a.: *En heeft niet meer als dien begaen* — vs 3 *kost* K. a.: *kosts'*

Verliest de Vrouw eens schaemt' en eer[1]),
Haer leven krijght sy se niet weer.

Al is de rotsteen noch soo herdt[2]),
De beitel wint het daer sy met gekloven werdt.

Een die geselschap soeckt daermed' hy magh verkeeren[3]),
Sal syns gelijcke meer als meerder man vereeren.

Hoe datm' een' koe meer melcks af treckt[4]),
Hoe dats' haer uyer ruymer reckt.

Al watmense te voren set[5])
Maeckt Weewen en Capuynen vet.

'Traest vanden minsten tot den meesten[6])
In arme lieden bruyloft-feesten.

Laet den Aep in zyde kleen[7]);
'Tis een aep en 'tblijfter een.

Sij laet het op haer' schoonheit staen[8]),
Die in haer groen gekleedt derft gaen.

Soeckt na Vrouw en Peer die swijgen[9]),
Beter zynder geen' te krijgen.

Is 'tSchaep goedaerdigskens en tam[10]),
'Tgeeft alle Lammeren de mam.

De Vrouw die vroedt en zedigh is[11])
Vervult een Huys dat ledigh is.

---

[1]) La verguença, y la honra, La muger que la pierde nunca la cobra. (820)
vs. 2 *se* K. b.: *die*
[2]) La peña es dura, Pero mas recia es la cuña. (805)
vs. 2 *sy* K. a.: *hy*
[3]) La compañia para honor, Antes con tu ygual que con tu mayor. (782)
[4]) La vaca, quanto mas se ordeña, Mas larga tiene la teta. (818)
vs. 2 *dats'* K. b.: *dat*
[5]) La viuda, y el capon, Lo que comen sobre si lo pon. (822)
[6]) La boda de los pobres, Toda es vozes. (780)
[7]) La mona, aunque la vistan de seda, Mona se queda. (795)
[8]) La que se viste de verde, En su hermosura se atreue. (812)
vs) 2 *haer* K. b.: *het*
[9]) La muger, y la pera, La que calla es buena. (802)
[10]) La oueja mansa Cada cordero la mama.
Niet in de uitgaven.
[11]) La muger buena, De la casa vazia haze llena. (796)

De Pepers ouderdom sit oude Neel in 'tvel [1]),
S' is rimpeligh en swart en brandt noch evenwel.

Is mij de Wolf te deegh bekent [2]),
Soo is hy aen geen Touw gewent.

Den Haes loopt krachtigh op syn pad [3]),
Maer meer de winthont die hem vat.

Een Vrouwtjen opgeschickt als 'thoort [4])
Houdt haer' man van een anders poort.

Wenscht dat uws vijants goet magh zyn [5])
Of heel in Gelt, of heel in wijn.

Den Appel in droogh weer en 'tmeisken in de kroegh [6]),
Die rypen elck om 'tseerst, en elck al wat te vroegh.

God geev' mij in de herbergh thuys te leggen [7]),
Daer 't de Man al, de Vrouw niet hebb' te seggen.

Als ick mijn' sin magh doen [8]),
'k Heb liever nu het Ey, als merghen vroegh het Hoen.

Elendigh wedervaeren [9]),
Den heelen nacht gekraeckt en dan een Dochter baeren.

God gev' u nemmermeer te smaecken [10])
De wonden die in 'tlit geraecken.

Bylen hacken bylen [11]),
Vylen vylen Vylen.

Onder de gesloten boecken [12])
Moet ghy geen' Doctoren soecken.

---

[1]) La vegez de la pimienta, Arrugada, y negra, y sobre todo quema. (819)
[2]) La loba No es ducha de soga. (790)
[3]) La liebre mucho se auança, Pero mas el galgo que la alcança. (789)
[4]) La muger compuesta, A su marido quita de puerta agena. (797)
[5]) La hazienda de tu enemigo En dinero, ó en vino. (785)
[6]) La poma en el sequero, y la moça en el meson, Maduran antes de sazon. (807)
[7]) Lleue me Dios a esse meson, Do manda el marido, y la muger non. (827)
vs. 2 *hebb'* K. a: *heeft*
[8]) Mejor es luego el hueuo Que mañana la gallina. (917)
[9]) Lleuar mala noche, Y al cabo parir hija. (826)
[10]) Llaga de juntura No te la dê Dios en ventura. (825)
[11]) La lima lima à la lima. (824)
vs. 1 *hacken* K. b.: *bijten*
[12]) Libro cerrado No saca letrado. (823)

Dat mijn buerman eet[1])
Helpt mij niet een' beet.

De Man die 'tsey was niet bedrogen[2]),
Die sonder Vrouw is hoeft veel' oogen.

De Loghen diemen 's Avonts giet[3]),
Gaet 's anderdaeghs van selfs te niet.

Is 't verloren, is 't verdaen[4]),
'Tmagh om Gods wil zijn gegaen.

De wolf heeft altyt sin[5])
In 'tdoen van syn' wolvin.

Het deughdelick gewin verdoetmen, en niet meer[6]).
'Tondeughdelick verdoet syn selven en sijn' heer.

'T allerheelsaemst inden mont[7])
Maeckt de bors wel ongesont.

't Gheen u ondienstigh is en uw Vrient noodigh heeft[8]),
Ghy doet hem geen gelijck, soo ghij 't hem niet en geeft.

Vertrouwt niet alle winst te seer[9]);
Al wat de Stroom geeft neemt hy weer.

Mijn' antwoort seght niet veel, maer sluyt op sulcke vragen[1']);
Den Os en kan het niet, en daerom singht de wagen.

Doet ghy de saeck niet voor uw sterven[11]),
Verwacht het veel min van uw' erven,

Een man van reden heeft sijn' welvaert in sijn' hant[12]),
Al wat de tijt souw doen doet hij met syn verstant.

---

[1]) Lo que come mi vezino No aprouecha á mi tripa. (835)
[2]) Los que no tienen muger Muchos ojos han menester. (849)
[3]) Lo que se dize, y no es verdad, A la mañana se deshaz. (844)
[4]) Lo perdido vaya por amor de Dios. (833)
[5]) Lo que la loba haze, Al lobo place. (840)
[6]) Lo bien ganado se pierde, Y lo malo ello y su amo. (829)
[7]) Lo que sana á la boca, Enferma a la bolsa. (843)
[8]) Lo que a tĩ no aprouecha, y otro ha menester, No lo deues retener. (834)
[9]) Lo que el rio allega, El rio lo lleua. (836)
[1']) Lo que ha de cantar el buey, Canta el carro. (838)
[11]) Lo que en tu vida tu no hizieres, De tus herederos no lo esperes. (837)
[12]) Lo que ha de hazer el tiempo, Hagalo el seso. (839)

Slyck bij slyck [1]),
Al gelyck.

Het arghste van 'tproces en dat mij meest verwondert, is [2]),
Dat een het eerst van hondert is.

Het slechte slijt ick geern met vrienden, en met hoopen [3]),
Het beste weet ick licht met voordeel te verkoopen.

Alle ding van grooter waerde [4])
Komt van onder uyt der aerde.

Geeft niet uw' man het nauwst bescheit [5])
Van watmen u in d'oore seit.

Wat het ooghe niet en siet [6]),
Dat en wenscht het herte niet.

Let op het volck daer bij ghij zijt geseten [7]),
De laeste in 'twercken zijn de voorste in 'teten.

Beveelt en laet het daerop staen [8]),
Soo werdt'er niet met al gedaen.

Twee billen trecken meer in 'tbed met haer gewelt [9])
Als een paer ossen voor de ploegh doen in het velt.

Een' blanck van Stroo is meer voor mij [10])
Als een' halv' blanck van Wol of Zij.

De schijtebroeck die broeck en hemd bedoet [11]),
Heeft meer te seggen dan die 'twaschen moet.

'Ten voeght niet handen aen den mont te steken [12]),
Daer niet en is om eten noch om breken.

---

[1]) Lodo con mas lodo, Vno se haze todo. (830)
[2]) Lo peor del pleyto es, Que de vno nacen ciento. (832)
[3]) Lo ruyn me gaste el amigo, Que lo bueno presto es vendido. (847)
[4]) Lo que mucho vale, De so tierra sale. (841)
[5]) Lo que te dixeren al oydo, No lo digas a tu marido. (846)
[6]) Lo que ojos no ven, Coraçon no dessea. (842)
[7]) Los primeros á comer, Los postreros á hazer. (848)
[8]) Manda, y descuyda, No se hará cosa ninguna. (863)
[9]) Mas tiran nalgas en lecho, Que bueyes en baruecho. (880)
[10]) Mas vale blanca de paja, Que marauedi de lana. (883)
[11]) Mas tiene que dezir el que caga la manta, que el que la laua. (878)
vs. 1 *hemd* het HS. heeft: *hem*
[12]) Mal dan manos a boca, Quando no tienen que coma. (855)

Een wijs mans eenen dagh is waerdigher verheven [1])
Als heel een' geck syn leven.

Hij doet een onvoorsichtigh werck [2])
Die vier meent uyt te doen met Werck.

'Tis beter sijn profyt in 'tslyck gedaen [3]),
Als in het gout ten achteren gegaen.

Roock is mij meer tot mynent waert [4])
Als 'tvier is aen een anders haerdt.

Een Arent in de vlucht naer mijn verstant [5])
Is mij min waerdt als 'tmusken in mijn' hant.

Een geck weet meer tot synent, dan een man [6])
Die wijs (is) tot een ander weten kan.

Een Esel die mij draeght is beter als een peert [7]),
Dat mij de Zael uyt smijt en tuymelt op der eerd'.

Een kruym van 's Conings broot is beter als een kant [8]),
Die my gegunt werd' door d'aensienlixte van 'tLant.

Beter quyt dat spijt [9])
Dan noch beter quijt.

Daer zijn gedreighden en gewonden [10]),
Maer d'eerste worden meest gevonden.

[Dreigen is goed om verdragen,
Meer gedreighden dan geslagen.]

---

[1]) Mas vale vn dia del discreto, Que toda la vida del necio. (902)
[2]) Mal se apaga el fuego con las estopas. (875)
[3]) Mas vale ganar en lodo, Que perder en oro. (890)
[4]) Mas vale humo de mi casa, Que fuego de la agêna. (891)
vs. 1 *Roock is mij* K. a.: *De roock is* — vs. 2 *een* K. a.: *eens*
[5]) Mas vale paxaro en mano, Que buytre bolando. (894)
vs. 1 *naer mijn verstant* K. a.: *hoogh boven 't lant* — vs. 2 K. a.: *Is min waerdt, als een musken in de hant*
[6]) Mas sabe el loco en su casa, Que el cuerdo en la agena. (874)
vs. 2 *is* niet in het HS.
[7]) Mas quiero asno que me lleue, Que cauallo que me derrueque. (873)
[8]) Mas vale migaja de Rey, Que çatico de Cauallero. (893)
[9]) Mas val perder, Que mas perder. (895)
[10]) Mas son los amenazados, Que los heridos. (876)
Het 2de versje niet in het HS., maar in K. b.

'Tgoet is qualick by een' bloet [1])
Die geen heer is van syn goet.

't Is beter met een' Esel in 'tgekijf [2])
Als 't hout te laden op sijn eigen lijf.

Lijden is vermaeck [3]),
Mits het velen raeck'.

Werdt een' ouw' Hoere gram [4]),
De vloeck die van haer komt, keert weer van daer hij quam.

De Vrouw die met haer meit dan jocken wil, dan kijven [5]),
En sal noyt by die meit met kijven yet bedrijven.

Een Os alleen kackt groter' hoop [6])
Als hondert Swal'wen over hoop.

'T is quaet, een Sondaer werden [7]),
En duyvelsch, te volherden.

Een rijck man heeft meer goets, als hy ten achter teert [8]),
Dan een behoeftige die minder goet vermeert.

Beter eenigh, stil en stom gaen [9]),
Als met quaet geselschap omgaen.

Houdt een quaet meester self in eeren [10]),
Dat u geen arger af kom' smeeren.

'Tis beter luy en leegh gegaen [11]),
Als vod-werck en geen deegh gedaen.

Wacht u voor gewelt van Vrouwen [12]),
Memmen trecken meer als touwen.

---

[1]) Mal empleada está la hazienda En quien no es señor della. (859)
vs. 1 *een'* K. a.: *den*
[2]) Mas vale con mal asno contender, Que la leña á cuestas traer. (886)
[3]) Mal de muchos gozo es. (857)
[4]) Maldicion de puta vieja, Por do sale por ay se entra. (858)
[5]) Mal castiga el ama à la moça, Quando ella à ratos con ella retoça. (854)
[6]) Mas caga vn buey, que cien golondrinos. (867)
[7]) Malo es pecar, Diabolico perseuerar. (861)
[8]) Mas tiene el rico, quando empobrece, Que el pobre quando enriqueze. (877)
vs. 2 *minder* eerst: *vast syn* als in K. a.
[9]) Mas vale señero, Que con ruyn compañero. (897)
[10]) Mal amo has de guardar, Por miedo no empeorar. (853)
In K. a.: *Siet dat gh' een quaden Heer bewaert, Soo krijght gh'er geen van quader aert.*
[11]) Mas vale embalde ser, Que embalde hazer. (887)
[12]) Mas tiran tetas, Que sogas cañameñas. (881)

'Tis beter onbekent twee Horens op het hooft[1]),
Als datm'er geen' en draeght, daer 't ijeder een gelooft.

Troost u met uw kint[2]),
Beter slim als blint.

Seer qualick geeft[3])
Die niet en heeft.

'tOmschudden van een' Hutspot versch en warm[4])
Is beter als een Meisken inden arm.

De vrees bewaert den wyngaert meer[5])
Dan die hem waerneemt voorden heer.

Den hont is waert gestraft[6])
Die maer van vrees en baft.

Daer 's geen gerief te doen[7])
Vier menschen in een' Schoen.

'T is beter vremdeling met rust[8]),
Als by de syne sonder lust.

Beter nucht'ren slaepen gaen[9])
Als met schulden op te staen.

Gebiedt, gebiedt[10]),
Maer gaet en siet.

Veel eten 's avonds helpt meer menschen aen haer' doot[11]),
Dan menigh groot Doctoor kan helpen uyt den noot.

---

1) Mas vale ser cornudo, Que no lo sepa ninguno, Que sin serlo, pensarlo todo el mundo. (898)

2) Mas vale tuerta, que ciega. (899)

3) Mal da, quien no ha. (856)

4) Mas vale buelco de olla, Que abraço de moça. (884)

5) Mas guarda la viña el miedo, Que no el viñadero. (870)

6) Mal ladra el perro, Quando ladra de miedo. (860)

7) Mal se aprouechan quatro de vn çapato. (866)

8) Mas vale en paz, y peregrino, Que entre parientes, y con ruydo. (888)

9) Mas vale acostarse sin cena, Que leuantarse con deuda. (882)

10) Manda manda, Pedro, y anda. (862)

In K. a.: *Heet al, Pieter, en gebiet, En gaet doet al wat hy hiet.* — vs. 2 K. b.: *En doet self all wat ghy hiet.*

11) Mas mato la cena. Que sanó Auicena. (871)

Een out versleten hemd, een' moeder hoogh van dagen [1])
En werden noyt met schand gedragen, noch verdragen.

Men magh al proncken met syn bloote goet [2]);
Een oude Schoen gaet voor een' schoonen Voet.

Waerens' in mijn' keur gestelt [3]),
'Kweet wel wie mij liefste waer,
Van een out wyf met schoon gelt,
En een jonghe met schoon haer.

Ghy lieght al, Maertje lief [4]),
Als 'topschrift van een' brief.

'Ten is somwylen niet vergist [5]),
De Wyn is arger als de gist.

Den hont bequispelsteert u noot [6])
Om uwent wil, maer om uw broot.

Daerm' u berecht met honigh-woorden [7]),
Past op uw' Beurs en op haer' koorden.

Dewijl 't de wyse overslaen [8]),
Soo heeft de geck het werck gedaen.

Niet doet niet seer, armoed is pijn [9]);
'Tis beter niet als arm te zijn.

Mijn Soonens kin magh wel behaeren [10]),
Maer kinderen sal hy noyt baeren.

Daermen 'tjock in 'tvelt siet gaen [11]),
Moet 'er t'huys de spin-rock aen.

---

[1]) Madre vieja, y camisa rota No es deshonra. (852)
[2]) Mas vale çapato roto, Que pie hermoso. (885)
vs. 1 *bloote* K. b.: *niewe*
[3]) Mas vale vieja con dineros, Que moça con cabellos. (901)
vs. 3 *Van* K. a.: *Of* — vs. 4 *En* K. a.: *Of*
[4]) Mentir Marta Como sobreescrito de carta. (921)
[5]) Menos vale à las vezes El vino que las hezes. (920)
[6]) Menea la cola el can, No por ti, sino por el pan. (919)
[7]) Miel en la boca, Y guarda la bolsa. (910)
[8]) Mientras el discreto piensa, Haze el necio la hazienda. (912)
[9]) Mas querria ser no nada, Que ser pobre, y no tener nada. (872)
[10]) Mi hijo verna barbado, Mas no parido, ni preñado. (914)
vs. 2 *noyt* K. a.: *niet*
[11]) Mientras anda el yugo, Ande el huso. (911)
vs. 2 K. b.: *Moet de Spin-rock t'huys niet staen.*

Myn drincken weet elck een die 'tsiet [1]),
Maer mijnen dorst en siet men niet.

Sij leeft als ofs' een kickvorsch waer [2]),
Sij drinckt en kaeckelt, mijn Gevaer.

Ghij mooght mij in mijn goet benouwen [3]),
Myn' eer moet ghij mij laeten houwen.

Een' schoon' Waerdin in Stadt of Lant [4])
Zyn druyven aenden wegh geplantt.

't Kint dat sich zedigh draeght [5])
En spreeckt niet ongevraeght,
En alsmen 't wil doen spreken
En sal 't geen spraeck gebreken.

Geluck en wint en Vrouwen [6])
Zyn qualick vast te houwen.

Veel Raedsters in en uyt [7])
Verbijsteren de Bruyt.

De geck heeft veel en al gebreck [8]);
Maer die 't hem geeft is grooter geck.

Ouw' gewoonte derven [9])
Is soo goet als sterven.

Daer nement'er te nauw, en vinden sich vergist [10]);
Sy schoten naer de pen en hebben 'twit gemist.

Thoont mij de Vrouw daer met ghij leeft [11]),
'Ksal seggen wat voor Man sij heeft.

---

[1]) Mirais lo que beuo, Y no la sed que tengo. (916)
[2]) Mi comadre, el oficio de la rana, Beue, y parla. (909)
[3]) Mi hazienda me lleuarás, Mi fama me dexarás. (913)
[4]) Muger ventanera, Vuas de calle. (908)

De 110 versjes, die nu volgen, komen niet in de uitgaven voor; zij staan samen op een blad, dat blijkbaar vergeten is, toen de versjes alphabetisch werden gerangschikt.

[5]) Moço bien criado, Ni de suyo habla, ni preguntado calla.
[6]) Muger, viento, y ventura, Presto se muda.
[7]) Muchas maestras cohonden la nouia.
[8]) Mucho pide el loco, Mas loco es el que lo da.
[9]) Mudar costumbre, Apar de muerte.
[10]) Muchos por dar en el clauo, Fallecen del blanco.
[11]) Muestrame tu muger, Dezirte he que marido tien.

Laet doot zijn al dat ons begaf[1]),
Mits wij wel vaerend zijn en leggens' in haer graf.

Een' Vrouw die karmt, een' Vrouw die klaeght[2]),
Een' Vrouw is sieck als 'thaer behaeght.

Daer werdt wel inden huys gemaeyt[3])
Dat noyt de thuynman heeft gesaeyt.

De poort en doet mij niet wel aen[4])
Daer alle Sleutelen in gaen.

En koopt u noijt een peert[5])
Dat quispelt met den steert.

Indien 't niet om 'tgewin en waer[6]),
Daer waer gheen waert noch verr noch naer.

Betrouwt een helder winter-weer[7])
Als Somer-wolcken, en niet meer.

Die af is moet wel schuldigh zijn[8]),
Die by is vindt of blyck of schijn.

En koopt geen mancke muyl op hope van genesen[9]),
En trouwt geen' hoer op hoop dat s' eens sal deughdigh wesen.

'Ken gae noch kom niet veel door 'tlant[10]),
Maer houw mijn Huys naer mijn verstant.

Betrouwt geen' hoeren-traenen[11]),
Noch stoute roffiaenen.

Houdt uw' voet uyt strick en touw[12]),
En betrouwt geen' schoone Vrouw.

---

[1]) Mueran, y viuamos, Con salud los enterremos.
[2]) Muger se quexa, muger se duele, Muger enferma quando ella quiere.
[3]) Nace en la huerta lo que no siembra el hortelano.
[4]) No me agrada puerta, Que a muchas llaues haze.
[5]) No compres cauallo rabeador.
[6]) Nadie seria mesonero, Si no fuesse por el dinero.
[7]) Ni creas en inuierno claro, Ni en verano nublado.
[8]) Ni absente sin culpa, Ni presente sin desculpa.
[9]) Ni compres mula coxa, pensando que ha de sanar, Ni te cases, con puta, pensando que se ha de emendar.
[10]) Ni vo, ni vengo, Mas qual se so tuue, tal casa tengo.
[11]) Ni de lagrimas de puta, Ni de fieros de rufian.
[12]) Ni el pie en la losa, Ni creas en hermosa.

Twee dinghen kan ick niet verdragen [1]),
Noch steentiens in mijn' schoen, noch wanckelende schragen.

Die niet en soeckt te nemen of te geven [2]),
Leeft als de Joden op den Sabbath leven.

Daerw' ons meest voor wachten moeten [3])
Is rauw' spijs en bloote voeten.

Het nest was inden boom gemaeckt [4]),
En d' Exter is om hals geraeckt.

Vreest honden inden pot, en vreest [5])
Een' monick in een' bruyloft-feest.

Men vindt noyt luyen Haes [6]),
Noch Jode slechten baes.

Soeckt gheen verkooper met veel goet [7]),
Noch kooper van uw naeste bloet.

Geen Singer oyt verstandigh man [8]),
En geen Barbier die swygen kan.

Geen' misdaet sonder hoon [9]),
Geen' weldaet sonder loon.

Die aengesocht is of Cosijn [10]),
Laet nemmermeer uw dienaer zijn.

Ick en ben noch kout, noch heet [11]),
Maer de Duyvel hael die sweett.

Noch monick sonder schoen, noch swijgend man van aert [12]),
Noch Vrouwe met een' baert
En brenght aen uwen haerdt.

---

1) Ni mesa que se ande, Ni piedra en el escarpe.
2) Ni do, ni tomo, Como Iudio en Sabado.
3) Ni comas crudo, Ni andes el pie desnudo.
4) Nido feyto, Pega morta. *Portug.*
5) Ni frayle en bodas, Ni perro entre las ollas.
6) Ni Iudio necio, Ni liebre perezosa.
7) Ni vendas a tu amigo, Ni del rico compres trigo.
8) Ni barbero mudo, Ni cantor sesudo.
9) Ni mal sin pena, Ni bien sin galardon.
10) Ni moço pariente, ni rogado, No lo tomes por criado.
11) Ni he frio, ni calura, Mas ruyn sea quien suda.
12) Ni a Frayle descalço ni a hombre callado, Ni a muger barbada, No le des posada.

'T is kout of warm, het vriest of doyt [1]),
Ondoet u van uw dexel noyt.

Daer 's geen steeler [2])
Sonder heeler.

Daer en kan geen' grooter pijn [3])
Als van ziel en lichaem zijn.

Schreyend' oogen doen niet spo'en [4]),
Kloecke handen moeten 't doen.

Soeckt geen Doren [5])
Sonder koren.

De hen en doet u geen goet recht [6]),
Die t'uwent eet en elders leght.

'Ten is 't niet al, heel vroom te zijn [7]),
Men moet oock maecken datmen 'tschijn'.

De vrome en heeft geen langer leven [8])
Dan 't een verrader hem wil geven.

Geen dingh en kan een' mensch meer wroeghen [9]),
Als all' de werelts ongenoeghen.

'Kwil niet, 'kwil niet van uw goet [10]);
Maer kom, werpt het in mijn hoet.

Eerlick wesen [11]),
En niet vreesen.

En thoont geen vrolick wesen [12])
Op mijn' bedroefde pijn,
Als mijn' al oudt sal wesen,
Sal d'uw' een' niewe zijn.

---

[1]) Ni por frio, ni por calura No dexes tu cobertura.
[2]) No ay ladron sin encubridor.
[3]) No ay mayor duelo, Que el del alma, y del cuerpo.
[4]) No de ojos que lloran, Sino de manos que laboran.
[5]) No saques espinas Donde no ay espigas.
[6]) No es aquella gallina buena, Que come en tu casa, y pone en la agena.
[7]) No basta ser bueno, Sino paracerlo.
[8]) No viue mas el leal, De quanto quiere el traydor.
[9]) No ay mayor mal, Que el descontento de cada qual.
[10]) No lo quiero, no lo quiero, Mas echamelo en el capiello.
[11]) No hazella, Y no temella.
[12]) No te alegres de mi duelo, Que quando el mio fuere viejo, el tuyo será nueuo.

Hij magh niet klagen van behael [1]),
Die 'theele laecken koopt op 'tstael.

Goe stock, goe reden, daer en isser [2])
Geen' krachtiger, noch geen' gewisser.

Geen geleerder dier [3])
Als de kleine mier.

Soo ghij geen' sorgh en wilt als voor uw selven dragen [4]),
Ghij sult u niemant sien beminnen noch beklagen.

Daer is geen Dier soo vreesselijck [5])
'Ten heeft vermaeck met syns gelijck.

Vult uw vel niet als een' beest [6]),
Soo ghij voor het bersten vreest.

'T verdriet mij niet mijn Soon syn speel-gelt te betaelen [7]),
Maer dat hij syn verlies met spelen in wil haelen.

Mijn nicht en steeckt niet in haer maegh [8]),
En evenwel kackt s' alle daegh.

't Deert niet datmen niet en weet [9]),
Sonder lief is sonder leet.

Verplicht den quaden niet te veel [10]),
Of qua'e betaeling valt uw deel.

De beste wooninghen van allen [11])
Zyn die een yeder best bevallen.

Daer is geen moeders hert te deghen [12]),
Als daer 'tkint onder heeft gelegen.

---

1) No se quexe del engaño, Quien por la muestra compra el paño.
2) No ay tal razon, Como la del baston.
3) No ay tal dotrina, Como la de la hormiga.
4) No serás amado, Si de ti solo tienes cuydado.
5) No ay bestia fiera, Que no se huelgue con su compañera.
6) No te hinchas, Y no rebentarás.
7) No me pesa que mi hijo pierda, Sino que desquitarse quiera.
8) No come mi tia, Y caga cada dia.
9) No padece Quien no conece.
10) No hagas bien al malo, Y no te dará mal pago.
11) No ay tal pueblo, Como el que al hombre parece bueno.
12) No ay tal madre, Como la que pare.

Laet mij niet geluckigh seggen [1])
Eermen mij in 'tgraf sal leggen.

Was mijn out Grootevaer een Heer [2]),
Dat gheeft mij niet een ey te meer.

Wij konnen qualick 't broot betaelen [3]),
En gaender Muscus bij doen haelen.

De doot werdt qualick quaet genaemt [4])
Indiense doet wat haer betaemt.

Gelooft hem niet die van de merckt komt, maer [5])
Hem dieder weer na toe gaet met syn' waer.

En giet mij toch geen water in mijn' Wijn [6]),
'Kweet datter wormen in de Beke zijn.

Geen man en segg' dat hij niet leeren kan [7]),
Al wat een man wil doen dat kan een man.

Maeckt dat ick niet en soen [8]),
Ick sal geen' sonde doen.

En laet het aen geen voeder liegen [9]),
De duyven sullen u toevlieghen.

En laet de tong niet seggen [10])
Daer 'thooft voor neer moet leggen.

De Spinnekop en wint geen broot [11]),
Want altyt spintse, en haspelt noot.

Eischt niet daer ghy wat vint [12]),
Maer daer ghij werdt bemint.

---

1) No me llames bienhadada, Hasta que me veas enterrada.
2) No comen hueuos Por abuelos.
3) No ay para pan, Y compraremos musco.
4) No es mala la muerte, Haziendo lo que deue.
5) No creas al que de la feria viene, Sino al que a ella buelue.
6) No me echeys agua en el vino, Que andan gusarapas en el rio.
7) No diga ninguno, no puedo aprender, Tanto haze el hombre quanto quiere hazer.
8) No me hagas besar, No me harás pecar.
9) No falte cebo al palomar, Que las palomas ellas se vendran.
10) No diga la lengua Por do pague la cabeça.
11) Nunca medre el araña, Que hila, y no deuana.
12) Nunca pidas a quien tiene, Sino a quien sabes que tu quiere.

Is ijemant met syn selven in gespreck [1]),
'Tis een Godvruchtigh man, of 'tis een geck.

Officie inden Raet [2])
Profyteloose staet.

Veel bieden is een' soort [3])
Van weigerachtigh woort.

Ses of aes, elck doet mij winnen [4]);
'Tis wel buyten, of wel binnen.

Al hebt ghij nu handschoenen aen [5]),
Ghij hebt met backen om gegaen.

Een anders chier [6])
Is altoos dier.

De Coningh houdt veel van 'tverraet [7]),
Van die het doet maeckt hij geen' staet.

Vrede en Gedult en Sterven met berouw [8])
Is al 'tgeluck daer ick om wenschen souw.

Het mael is op, de gasten gaen [9]),
De geck van 'tspel, de waert, blijft staen.

Betaelt hem die ghy schuldigh zijt [10]),
Soo maeckt ghy u een' sieckte quijt.

Noch woort noch steen eens afgevlogen [11])
En werden weder in getogen.

Geen bloet-verwantschap soo gewis [12]),
Als mijne Susters Soon mij is.

---

1) O es deuoto, o loco, Quien habla consigo.
2) Oficio de Conoejo, Honra sin prouecho.
3) Ofrecher mucho, espicie es de negar.
4) O seys, o as, O bien dentro, o bien fuera.
5) Panadera erades antes, Aunque aora traeis guantes.
6) Pan ageno caro cuesta.
7) Pagase el Rey de la traycion, Mas no de quien ia haze.
8) Paz, y paciencia, Y muerte con penitencia.
9) Passa la fiesta, Y el loco resta.
10) Paga lo que deues, Sanarás del mal que tienes.
11) Palabra, y piedra suelta, No tiene buelta.
12) Pariente á la clara, El hijo de mi hermana.

De vogel die wil slapen [1])
En kan geen voetsel rapen.

Papier en Inckt aen alle kant [2]),
Maer weinigh rechts in Stadt en Lant.

Wat 's 'tgeluck van een syn' staet [3])?
Orden, Wetenschap en Maet.

Eerst maeckt u all' uw' schulden quijt [4]),
Soo weet ghij recht hoe ryck ghij zijt.

Laet ons als Broers goet deelen onder een [5]),
Het mijn voor mij, het uwe voor ons tween.

Dat in 'thof blinckt zijn de kleeren [6]),
Niet de kinderen van heeren.

Het leet van mergen is geen raet [7])
Voor dat van daegh ten einde gaet.

Quaed' klap vermaeckt de heeren vrij [8]),
Maer die het pleeght verachten sij.

De luyheit wascht een hooft als met verdriet [9]),
En, soo sy 'twascht, altoos en kamt sy 'tniet.

De dochter op te voeden kost veel min [10])
Als haer een' man te geven naer syn sin.

't Gaet soo met den hont altyt [11]),
Die meest bast is die minst bijtt.

De Luyheit dient een geck [12])
Tot sleutel van Gebreck.

---

1) Paxaro durmiente, Tarde le entra ceuo en el vientre.
2) Papel, y tinta, Y poca justicia.
3) Para prospera vida, Arte, orden, y medida.
4) Paga lo que deues, Sabras lo que tienes.
5) Partir como hermanos, Lo mio mio, lo tuyo de entrambos.
6) Paños luzen en palacio, Que no hijos dalgo.
7) Para el mal que oy acaba, No es remedio el de mañana.
8) Pagase el señor de la chisme, Mas no de quien la dize.
9) Pereza, No laua cabeça, Y si la laua No la peyna.
10) Peor es la moça de casar, Que de criar.
11) Perro ladrador, Nunca buen mordedor.
12) Pereza, llaue de pobreza.

De dieven kijven om dén buyt [1])
En all' de dieverij komt uijt.

De besten henglaer die men vindt [2])
Eet ongelijck meer dan hy wint.

Denckt wat ghij wilt in uwen sin [3]),
Maer spreeckt niet veel, en schrijft noch min.

Voeten langh gewoon te gaen [4])
Konnen niet lang stille staen.

Die vande min betoovert leeft [5])
Meent datter niemant oogen heeft.

Steen diemen staegh doet loopen [6]),
Daer sal geen mos op hoopen.

Steen over steen gedaen [7])
Kan tot de wolcken gaen.

Weinigh Wijn brenght wyn te koop [8]),
Veel Wijn houdt wyn overhoop.

Het koeckoeckschap schynt daer uijt eerst begonnen [9]),
Om datter twee wat meer als eenen konnen.

De horens raecken op den man
Om dat hy min als twee man kan.

Hoe dat de Sonne schijn' op straet [10]),
Past ghij geen mantel t'huys en laett.

Een' houten brugh en heeft met reden [11])
Noyt wijsen ruyter over-reden.

---

1) Pelean los ladrones, Y descubrense los hurtos.
2) Pescador de vara, Mas come que gana.
3) Piensa todo lo que tu quisieres, Habla poco, y escriue menos.
4) Pies que son duechos de-andar, No pueden quedos estar.
5) Piensan los enamorados, Que tienen los otros los ojos quebrados.
6) Piedra mouediza, Nunca moho la cubija.
7) Piedra sobre piedra, A las nubes llega.
8) Poco vino, vende vino, Mucho vino guarda vino.
9) Por esso es vno cornudo, Porque pueden mas dos que vno.
10) Por Sol que haga, No dexes tu capa en casa.
11) Por la puente de madero, Passa el loco cauallero.

Weest op de nieuwmaer niet gebeten [1]),
Sij werdt out, en ghij sultse weten.

Laet water drabbigh zyn of stincken [2]),
Seght niet, daer sal ick noyt af drincken.

Haest u met saeyen, maer en haest u niet met snijen [3]),
Indien 't u een jaer mist, het salder vier gedijen.

Laet all' de spysen die daer zijn [4]),
En houdt het met Vleesch, Broot en Wijn.

Die 's avonts maegh en buijck verkracht [5])
Heeft nemmermeer gerusten nacht.

De koe raeckt op om datter een [6])
De schouder soeckt, en een het been.

Om de gewoonte van uw handwerck niet t'ontgaen [7]),
Soo 'tijser u gebreeckt, ghij moogt op 'taenbeelt slaen.

Die langsaem gaet, gaet verr [8]),
Die loopt raeckt licht om verr.

Hoe datter wint en weer uyt siet [9]),
Verlaet den Wegh voor 'tbijpadt niet.

Een deur die ongesloten staet [10])
Bekoort een heiligh man tot quaet.

Dewijl ick niet en weet, en u niets is verborgen [11]),
Ick bid u, seght mij eens, wat droomd' ick heden morgen?

Een' Dootkist voorden ouden man [12]),
Soo haest hy niet meer drincken kan.

---

1) Por nueuas no peneys, Que hazerse han viejas, y saber las heys.
2) Por turbia que estê, No digas, desta agua no beuerê.
3) Poda tardio, y siembra temprano, Si errares vn año, açertarás quatro.
4) Por carne, viño, e paon, Dexa quantos manjares saon. *Port.*
5) Por mucha cena Nunca noche buena.
6) Por esso se come toda la vaca, Porque vno quiere pierna, otro espalda.
7) Por no perder costumbre, Quando os falta hierro martillas en el ayunque.
De nu volgende versjes komen weer in de uitgaven voor.
8) Poco a poco van a lexos, Y corriendo a mal lugar. (969)
9) Por ningun tempero No dexes el camino Real por el sendero. (973)
10) Puerta abierta, Al santo tienta. (777)
11) Pues todo lo sabeys vos, y yo no nada, Dezime lo que soñaua esta mañana. (978)
12) Quando el viejo no pueda beuer, La huessa le pueden hazer. (991)

Doe w' u geerne name' [1]),
Hieten w' u, Madame;
Nu gh'ons hebt gherieft,
Al soo 'tons belieft.

Belieft het God den Heer [2]),
Het regent wel met allen wint en weer.

Is de buyck met pijn beseten [3]),
Laet den aers de tyding weten.

Soo de Duyvel bidt, maeckt staet [4])
Dat hij u bedriegen gaet.

Eer de geck verdragen zij [5]),
Is de merckt al lang verbij.

Als in Huys de Dienstmaeght swilt [6]),
En in 'smenschen lijf de Milt,
En des Coninghs bors in 't Rijck,
Gaen de dingen misselijck.

Daer de Vijsel is aen 'tgaen [7])
Komt een lecker noenmael aen.

Indien de kreupele van min vergaet [8]),
Wat sal hij die niet kreupel gaet?

Wanneer den boer sitt op den muyl [9]),
Soo kent hij God noch mensch, den uyl.

Als 't God niet en gebiedt [10]),
Vermagh den heiligh niet.

---

[1]) Quando os pedimos, Dueña os dezimos, Quando os tenemos, Como queremos. (1000) vs. 1 *name'* K. a.: *namen* — vs. 2 *Madame* K. a.: *Madame, en* — vs. 4 *belieft* K. a.: *gelieft*

[2]) Quando Dios quiere Con todos vientos llueue. (983) — In 2 HSS. vs. 2 *wel met allen wint en* 1 HS. en K. b.: *in schoon*

[3]) Quando te dolieren las tripas, Hazlo saber al culo. (1001)

[4]) Quando el diablo reza Engañar te quiere. (987)

[5]) Quando el necio es acordado, El mercado es ya passado. (990)

[6]) Quando en casa engorda la moça, Y al cuerpo el baço, Y al Rey la bolsa, Con mal anda la cosa. (993)

[7]) Quando el mortero llama, Ho Dios que buena mañana. (988)

[8]) Quando el coxo de amor muere, Que hará quien andar puede? (986)

[9]) Quando el villano está en el mulo, Ni conoce a Dios, ni al mundo. (992)

[10]) Quando Dios no quiere, El Santo no puede. (999)

Als elck u voor een' Esel groet [1]),
Soo ronckt gelijck een Esel doet.

In 'tbreken vande maen [2])
Laet al het saeyen staen.

Alsser Druyven zyn en vyghen [3])
Moet gh' uw' winter-kleeren krygen.

Wil d'eene wolf den and'ren vreten [4]),
Soo valt'er niet in 'tbosch om t'eten.

Kunt gh'als een goutgulden pissen [5]),
De Doctoor is goet te missen.

Als een de sterren telt [6]),
Behouden sij het velt.

Soo ghy siet uw huys staen branden [7]),
Gaeter bij, en warmt uw' handen.

Als 'tregent, regent het, als 'tsneewt, soo sneewt het, maer [8])
Als 'twaeyen wil, soo ist het quaetste weer van 'tjaer.

Als s'in doncker wert getelt [9]),
Gaet de Haegh-munt voor goet gelt.

Wat meer hier en wat meer daer [10]),
Alle wol en is maer haer.

Al wat ghij weet en segget niet [11]),
En oordeelt niet al wat ghy siet,
Dat sal u geven
In vré te leven.

---

[1]) Quando todos te dixeren, que eres asno, rebuzna. (1002)
vs. 2 *ronckt* eerst: *schreewt* als in K. a.
[2]) Quando menguare la Luna, No siembres cosa alguna. (998)
[3]) Quando ay vbas, y higos, Adereza tus vestidos. (980)
[4]) Quando vn lobo come a otro, No ay que comer en el soto. (1006)
[5]) Quando meares de color de florin, Echa el medico para ruyn. (997)
In K. b.: *Die Goud-guldens verw kan pissen, Kan licht de Doctoren missen.*
[6]) Quando cuentan las estrellas, El campo queda por ellas. (981)
[7]) Quando vieres tu casa quemar, Llegate a escalentar. (1005)
[8]) Quando llueue llueue: Quando nieua, nieua: Quando haze viento, Entonces haze mal tiempo. (995)
[9]) Quarto falso De noche passa. (1008)
[10]) Qual mas, qual menos, Toda la lana es pelos. (979)
[11]) Quanto sabes no dirás, Quanto vees no juzgarás, Si quieres viuir en paz. (1007)

Al slapende maeck ick mij moe [1]);
Wat meent ghij dat ick gaende doe?

Als de Wolf rooft op syn best [2]),
Jaeght hij verre van syn nest.

Belooft de Roover Wasch en Missen op 'tautaer [3]),
Voorseker, de Galey is in een groot gevaer.

Wil onheil in slaep geraecken [4]),
Laet het niemant wacker maecken.

De Lont verschijnt altijt [5])
Met schad' en geen profijt.

Als w'ons duncken meest behouwen [6]),
Is 'tgeluck minst te vertrouwen.

Vindt gh' een mallen geck van aert [7]),
Houdt u of ghij 'tselver waert.

Die wel dient en eischt niet veel [8]),
Al sijn dienst is achterdeel.

Hebt gh' een goet kint [9]),
Gh' hebt een goet vrint.

En veeght gh' u niet te deghen [10]),
Ghij moet u tweemael veghen.

Wat men seit, of niet en seit [11]),
Past ghy maer op uw beleit.

Hebt ghy mij lief, ick heb't u mede [12]),
Maer laet mij met mijn gelt met vrede.

Wat een hoop korens, wat een schat [13]),
Als m' hem niet op gegeten had!

---

1) Quando duermo canso, Que me hará quando ando? (984)
2) Quando el lobo va à hurtar, Lexos de casa va à caçar. (989)
3) Quando el Cosario promete Missas, y cera, Con mal anda la galera. (985)
4) Quando la mala ventura se duerme, Nadie la despierte. (994)
5) Quando viene la mecha, No aprouecha. (1004)
6) Quando mayor ventura, Es menos segura. (996)
7) Quando topares con el loco, Finge te necio. (1003)
8) Quem bem serue, è naõ pede, Quanto sirue, tanto perde. *Port.* (1013)
9) Quem tem bon niño, Tem bon amigo. *Port.* (1015)
10) El que mal escupe dos vezes se alimpia. (626)
11) Que quiera que digan las gentes, A ti mismo para mientes. (1016)
12) Si bien me quieres, bien te quiero, No me hables en dinero. (1226)
13) Que monton de trigo, Si no estuuiesse comido. (1014)

Wat waer het stelen een vermaecklick dingh [1]),
Als m'aen den riem, niet aen de keel en hing.

Die lang oudt wil zijn met sinnen [2]),
Moet het al wat vroegh beginnen.

De mensche siet [3])
Na syn verdriet.

Seght wat ghij wilt; dat isser [4]);
Die eens vischt is een visser.

Die arm is wil al 'tmaeghschap wijcken [5]),
En elck is maeghschap vanden rijcken.

Die slechtst van de merrie praet [6]),
Is hij diese koopen gaet.

Die pissende niet eenen wint en schiet [7]),
Gaet op het Hof en siet de Coningh niet.

Kaecken sonder baert [8])
Zyn geen' eere waert.

Die aen visch wil raecken [9]),
Heeft sich nat te maken.

Die syn bedde qualick maeckt [10])
Light'er moeylick in en waeckt.

Die daer koopt en weer verkoopt [11]),
Voelt niet hoe syn goet verloopt.

Die van liefde trouwt, moet wachten [12])
Quade daghen en goe' nachten.

---

1) Que cosa tan buena el hurtar, Si fuesse por los cintos el colgar. (1012)
2) Quien quisiere ser mucho tiempo viejo, Comiencelo presto. (1155)
3) Quien mal padece, Mal parece. (1108)
4) Quien pesca vn pez, Pescador es.
Niet in de uitgaven.
5) Quien pobreza tien, De sus deudos es desden, Y el rico sin serlo, De todos es deudo. (1142)
6) Quien dize mal de la yegua, Esse la merca. (1074)
7) Quien mea, y no pee, Va à la Corte, y no vee al Rey. (1112)
8) Quixadas sin barbas No merecen ser honradas.
Niet in de uitgaven.
9) Quien pezes quiere, Mojarse tiene. (1140)
10) Quien mala cama haze, En ella se yaze. (1104)
11) Quien compra, y vende, Lo que gasta no siente. (1051)
12) Quien casa por amores, Malos dias, y buenas noches. (1042)

Soeckt ghij vermaecken en gequel [1]),
Schrobt maer uw' huyt, ghij vindt het wel.

Hij antwoordt in goe' woorden [2]),
Die eerst ter degen hoorden.

Die maer een hembd en kan verplegen [3])
Valt alle Saterdagh verlegen.

Die den wegh ploeghen wil en saeyen inden wegh [4]),
Vermoeijt sijn' ossen maer en werpt syn koren wegh.

Die syn' le'en rust op een' steen [5])
Werdt een steen door all' syn' le'en.

Die den Doctoor van voor syn bed wil derven [6]),
Of hij ontkomt, of God self doet hem sterven;
Die den Doctoor te hulp hael(t) in syn leet,
Raeckt in beuls hand, en 'tis maer wel besteedt.

Soo ghij wilt den hont doen swijgen [7]),
Siet hem een stuck broot te krygen.

Die wat zeers heeft aen sijn bil [8]),
En sit niet stil
Soo lang hij wil.

Die tijt spilt sonder noot [9]),
En sonder nut of wit,
En let niet op de doot
Die op syn' schouders sitt.

Die noyt kan eischen en doen geven [10])
Had noyt verstant van wel te leven.

---

[1]) Quien quisiere plazer, y pesar, Comiencese a rascar. (1156)
vs. 1 *ghij* K. a.: *gh'eerst* — *vermaecken en* K. a.: *vermaeck en dan*

[2]) Quien bien oye, bien responde. (1035)

[3]) Quien no tiene mas de vna camisa, Cada Sabado tiene mal dia. (1135)

[4]) Quien siembra en el camino, Cansa los bueyes, y pierde el trigo. (1168)
vs. 1 *den wegh* K. a.: *'t Sant-padt*

[5]) Quien en piedra se posa, Piedra se torna. (1079)

[6]) Quien a Medicos no cata, O escapa, o Dios le mata: Quien a ellos se ha entregado, Vn verdugo, y bien pagado. (1022)
vs. 1 *van voor* K. a.: *voor* K. b.: *will voor* — *bed wil* K. b.: *Bedde* — vs. 2 *self* K. a.: *selfs* — vs. 3 *haelt* het HS. heeft: *hael*

[7]) Quieres que te siga el can, Dale pan. (1162)
In K. b.: *Wilt ghy gevolght zijn van den Hond, Geeft hem een stuck broods in den mond.*

[8]) Quien mal tiene en el trasero, No puede estar quedo. (1109)
vs. 2 *En sit* K. a.: *Sitt* — vs 3 *Soo lang* K. a.: *Als*

[9]) Quien su tiempo gasta en cosas vanas, No vee la muerte, que está sobre sus espaldas. (1177)

[10]) Quien no supo pedir, No supo viuir. (1134)

Die mint met rechte min [1])
Stelt langhsaem uyt den sin.

Die van geleent gelt werdt gevoedt [2])
Eet uyt sijn' eigen sack sijn goet.

Die op de Sop drinckt over maelen [3]),
En hoeft gheen' Doctor in te haelen.

Die synen aers te huer uijt geeft [4]),
En sitt niet als hij'r lust toe heeft.

Die den Ezel prijsen kunnen [5]),
Moetmen sulcken Soontjen gunnen.

Dien het geluck wat mede gaet [6]),
De minste mier komt hem te baet.

Die voorden grooten wegh den bijwegh kiest, is dom [7]),
Hy meent hy voordert wegh, en wandelt veel weghs om.

Die veel speelt met tong en kaecken [8])
Komt wel eens het punt te raecken.

Die naer een saeck tracht in 'tgeheel [9]),
Of kryghtse soo, of voor een deel.

Die maer wenckt en niet en slaet [10]),
Weet dat hy in vreese staet.

Een vrient van alle man gelijck [11])
Of is heel arm, of is heel rijck.

Die sich niet geern en wilde wagen [12]),
Laet' sich van peert noch muijlen dragen.

Die voor 'tGemeen slaeft met verdriet [13])
Slaeft eigentlick voor niemant niet.

---

1) Quien bien ama, Tarde oluida. (1032)
2) Quien come de emprestado, Come de su saco. (1044)
3) Quien beue tras la cozina, Dê vna higa à la medicina. (1031)
4) Quien su rabo alquila No se sienta quando quiere. (1176)
5) Quien el asno alaba, Tal hijo le nazca. (1076)
6) Quien està en ventura, Hasta la hormiga le ayuda. (1083)
7) Quien dexa camino Real por la vereda, Piensa atajar, y rodea. (1070)
vs. 2 *hy* K. a.: *het*
8) Quien mucho habla, En algo acierta. (1114)
9) Quien sigue la cosa, O ha parte della, o toda. (1170)
10) Quien amaga, y no dà, Miedo ha. (1021)
11) Quien de todos es amigo, O es muy pobre, ò muy rico. (1067)
12) Quien no se auentura, Ni anda à cauallo, ni a mula. (1133)
13) Quien haze por comun, Haze por ningun. (1095)

Die niet kan swygen dat hem raeckt [1]),
Denckt hoe hy 't met een ander maeckt.

Die de kleine niet en willen [2])
Straffen oock geen' groote billen.

Die nemende wil leven [3]),
Moet altemet oock geven.

Die maer en lijdt [4])
Wint metter tijdt.

Die al te langh in 'tbedde broedt [5]),
Verliest sijn en een anders goet.

Betrouwt den dief uw' saecken [6]),
Soo gh' hem getrouw wilt maecken.

Die reden hoort en kan verachten [7]),
Daer is geen' reden af te wachten.

Daer noijt werdt in gebracht en altoos uijtgenomen [8]),
Salm' eens te gronde komen.

Die het spinnewiel wel jaghen [9])
Konnen ruyme hembden dragen.

Die sijn oogh haest wil genesen [10]),
Moet syn' hant gebonden wesen.

Die aen den voet van een' Altaer kan raecken [11]),
Heeft altyt broot en hoeft geen deegh te maecken.

Betrouwt hem niet veel gelts te leenen [12]),
Die 'swinters gaet met bloote beenen.

Die den deghen draeght op zij [13])
Draeghter oock de Vrede bij.

---

[1]) Quien dize lo suyo, Mal callara lo ageno. (1073)
vs. 2 *ander* het HS. heeft: *anders*
[2]) Quien no castiga culito, No castiga culazo. (1121)
[3]) Quien quiere tomar, Conuienele dar. (1152)
vs. 2 *Moet* K. a.: *Voeght* — *oock* K. a.: *te*
[4]) Quien sufrio Vencio. (1175)
[5]) Quien mucho duerme, Lo suyo, y lo ageno pierde. (1113)
[6]) Quieres hazer del ladron fiel: Fiate del. (1161)
[7]) Quien no oye razon, No haze razon (1129)
[8]) Quien no pone, y siempre saca, Suelo halla. (1131)
[9]) Quien bien hila, Larga trae la camisa. (1033)
[10]) Quien quiere el ojo sano, Atese la mano. (1151)
[11]) Quien tiene pie de altar, Come pan sin amassar. (1187)
[12]) Quien no trae calças en Enero, No fies del tu dinero. (1137)
[13]) Quien trae espada, Trae paz. (1190)

Werd ick van voren Heer, van acht'ren geck genaemt [1]),
Hy vreest mij die het doet, of is voor mij beschaemt.

Die sich kleedt in slechte waer [2])
Kleedt sich twee mael in een jaer.

Die kinders voedt en Schaepen weidt, heeft klachten [3])
Van wederzijds te wachten.

Die gerucht maeckt op een' feest [4]),
Was, en is, en blijft een' beest.

Die veel leets is gewoon te dragen [5]),
Een weinigh goets kan hem behagen.

Die voor syn' Moeder maeckt den dooven [6]),
Moet een' quae Stiefmoeder gelooven.

't Schynt datter wat aen lieght [7])
Als Joncker niet en lieght.

Die meest laedt inde schuyt [8]),
Haelt oock het meest daer uyt.

Hy die het goet deelt onder veel' [9])
Heeft altemet het quaetste deel.

Die light en schrijft op alle wanden [10])
Heeft wint in 'thooft en in syn' handen.

Die hoornen draeght en is te vreden [11]),
Draegh' eewigh hoornen, en met reden.

Die 'tgoet besitt en 'tquaet wil vinden [12])
Gae sich op een' Galey verbinden.

---

1) Quien delante me dize señor, y detras necio, O me ha verguença, ò miedo. (1061)
2) Quien se viste de ruyn paño, Dos vezes se viste al año. (1167)
3) Quien tiene hijos, y ouejas, Nunca le faltan quexas. (1184)
4) Quien se ensaña en la fiesta Bestia resta. (1166)
vs. 1 *gerucht* eerst: *krackeel* als in K. a.
5) Quien de mucho mal es duecho, Poco bien le abasta. (1064)
vs. 1 *dragen* K. a.: *smaecken* — vs. 2 *behagen* K. a.: *vermaecken*
6) Quien no cree à buena madre, Crea à mala madrastra. (1122)
vs. 2 *Stiefmoeder* K. b.: *Stief-moer wel*
7) Quien no miente, No viene de buena gente. (1127)
8) Quien mas mete en la barca, Mas saca. (1111)
9) Quien desparte, A vezes cobra la peor parte. (1066)
10) Quien en la pared pone mote, Viento tiene en el cogote. (1078)
11) Quien es cornudo, y lo consiente, Que sea cornudo para siempre. (1082)
vs. 2 *Draegh'* K. a.: *Draeght*
12) Quien bien tiene, y mal dessea, Vaya y viua en la galera. (1037)

Komt ijemant met quae tyding bij [1]),
Al is 't hem leet, sy maeckt hem blij.

Spouwt naer den hemel als een geck [2]),
Het valt u selver op den beck.

Wat heeft u 'tSchout-ampt aen doen bieden [3])?
Niet als gebreck van beter' lieden.

De man en heeft mij niet bedrogen [4])
Die mij geswoorn heeft en gelogen.

Die syn' raet aleenigh sluyt [5])
Treckt syn haer aleenigh uyt.

Die noyt en heeft gewaeght [6])
Heeft d' Armoe noyt verjaeght.

Sieck van sotticheit te wesen [7])
Valt seer langsaem om genesen.

Die met den spotter spott, voorwaer [8])
Verdient een' aflaet van veel' jaer.

Die alleenigh eett syn' maelen [9]),
Moet syn peert alleenigh zaelen.

Seght dat hij sonder eere leeft [10])
Die onder hem geen minder heeft.

Die in syn bed gaet met veel wijn [11])
Kan 'smerghens niet broot-lustigh zijn.

Die in een' koestront heeft gebeten [12])
Souw licht'lick van een taertjen eten.

---

1) Quien trae mala nueua, Aunque le pese la dessea. (1191)
2) Quien al cielo escupe, En la cara le cae. (1019)
3) Quien vos hizo Alcalde? Mengua de hombres buenos. (1194)
4) Quien jurô, No me engañô. (1096)
5) Quien a solas se aconseja, A solas se remesa. (1027)
6) Quien no se auenturô, De laceria no salio. (1132)
7) Quien de locura enfermô, Tarde sanô. (1062)
8) Quien burla al burlador, Cien dias gana de perdon. (1039)
9) Quien solo come su gallo, Solo ensille su cauallo. (1172)
10) Quien no ha menor, No ha honor. (1126)
vs. 1 *Seght* K. a : *Weet*
11) Quien mucho vino cena, Poco pan almuerza. (1115)
12) Quien come boñiga, comeria hojaldre. (1043)

Een pynelicke tant[1])
Quaet maeghschap byder hant.

Die boos is in syn lant[2])
Is boos aen alle kant.

Die d'olie met de maet uyt meett[3]),
Besmeert syn' handen eer hy 't weet.

Al die syn' waghen smeert[4]),
Helpt en verlicht syn peert.

Doet d'oorsaeck uyt den wegh[5]),
Soo raeckt de Sonde wegh.

Die 'twater inde flesch met eenen slagh wil stouwen[6]),
Verstort'es ongelijk meer dan d'er blijft behouwen.

Die doende naer syn' lusten hoort[7]),
En doet niet altoos wat hij hoort.

Met kinderen te bed te gaen[8])
Is om bescheten op te staen.

Die niet veel gebeetjens kan[9])
Scheit'er in een omsien van.

Die 'tgoet besitt en 'tquaet wil kiesen[10])
En klaegh' niet, moet hij 'tgoet verliesen.

Die tyt wacht en heeft tyt genoegh[11]),
Hem komt een tyt van ongenoegh.

Doet gh' uw woort niet[12]),
God en hoort niet.

---

1) Quien ha mal diente, Ha mal pariente. (1092)
2) Quien ruyn es en su tierra, Ruyn es fuera della. (1163)
3) Quien el azeyte mesura, Las manos se vnta. (1077)
4) Quien su carro vnta, Sus bueyes ayuda. (1173)
vs. 2 K. b.: *Verlicht of Oss of Peerd.*
5) Quita la causa, Quita el pecado. (1010)
6) Quien echa agua en la garrafa de golpe, Mas derrama que ella coge. (1075)
7) Quien haze lo que quiere, No haze lo que deue. (1093)
8) Quien con muchachos se echa, Cagado se leuanta. (1053)
9) Quien poco sabe, Presto lo reza. (1143)
10) Quien bien tiene, y mal escoge, Por mal que le venga no se enoge. (1038)
11) Quien tiempo tiene, y tiempo atiende, Tiempo viene que se arrepiente. (1182)
In K. b.: *Al die Tijd heeft en wacht na Tijd, De Tijd sal komen dat 't hem spijt'.*
12) Quien no habla, No le oye Dios. (1125)

Die wil schuylen onder 'tblat [1])
Maeckt de reghen twee mael nat.

Die een vrient is vanden wijn [2]),
Moet syn eighen vijant zijn.

Weest van gelt en broot gerieft [3]),
En ghy trouwt waer 'tu belieft.

Die weinigh heeft en 'tweinigh geeft [4]),
'Tberouwt hem, soo hy weinigh leeft.

Die altyt acht op 'tend wil slaen [5])
Sal noyt een' groote daet bestaen.

Leent een wat hy heeft vergaert [6]),
'tKost hem haeren uyt syn' baert.

Die het note-boomken plant [7])
Wacht de vrucht niet in syn' tant.

Die syn lief wel heeft besint [8])
Siet van verr die hy bemint.

Die met den honigh om wil gaen [9]),
Hem hanght'es veel of weinigh aen.

Die sondight en van sonden scheidt [10]),
Gebiet sich in Gods goedicheit.

Die ten eersten niet kan kacken [11])
Sit wel tweemael op syn' hacken.

Soeckt gh' een dingh dat u verwondert [12]),
's Menschen Hert is 't onder hondert.

---

[1]) Quien debaxo de la hoja se posa, Dos vezes se moja. (1059)
vs. 1 *de reghen* K. a.: *sich selven*
[2]) Quien es amigo del vino, Enemigo es de si mismo. (1081)
[3]) Quien dineros, y pan tiene, Consuegra con quien quiere. (1072)
[4]) Quien poco tiene, y esso da, Presto se arrepentira. (1144)
[5]) Quien siempre mira lo postrero, Nunca acomete gran hecho. (1169)
[6]) Quien presta, Sus barbas messa. (1149)
[7]) Quien pone noguera, No piensa comer della. (1145)
[8]) Quien bien quiere de lexos ve. (1036)
[9]) Quien la miel menea, Siempre se le pega della. (1097)
[10]) Quien yerra, y se enmienda A Dios se encomienda. (1196)
[11]) Quien de vna vez no caga, Dos se arremanga. (1069)
[12]) Quieres cosa que te assombre, El coraçon del hombre. (1158)

Hebt ghy dienaers in uw Hof[1]),
Gh' hebt vijanden met verlof.

Licht dien ghij mij bespotten siet[2])
En siet op syn' gebreken niet.

Steelt ijemant eenen keer[3]),
Betrouwt hem nemmer meer.

Die de Peere meest veracht[4])
Is hij dieder meest na tracht.

Die voor syn sterven[5])
Syn goet wil derven,
Maeck' sich gereet
Tot alle leet.

Op doornen saeyen[6])
Volght distels maeyen.

Die de saecken uyt moet rechten[7])
Heeft goet recht tot goe' gerechten.

Die jongh gedierte queeckt en voedt[8]),
Vermeerdert nacht en dagh syn goet.

Die te dickwils wil soldaeten[9]),
Laet'er 'tvel of salt'er laeten.

Die geerne voordeel dee[10]),
Lev' in de laeght', of op een' Haven vande Zee.

Die prophesije is goet te spreken[11]),
Het touw sal op syn dunste breken.

Die maer dreight en grijpt niet ree[12]),
Heeft'er een en wachter twee.

---

1) Quien ha criados, Ha enemigos escusados. (1087)
2) Quien a mi escarnece, Sus hechos no vee. (1025)
3) Quien vna vez hurta, Fiel nunca. (1195)
4) Quien desdeña la pera, Comer quiere della. (1098)
5) Quien da lo suyo antes de morir, Aparejese á bien sufrir. (1057)
6) Quien abrojos siembra, Espinas coge. (1017)
7) Quien haze los mandados Que coma los bocados. (1094)
8) Quien cria, Gana de noche, y gana de dia. (1055)
9) Quien a menudo á las armas va, O dexa la piel, ó la dexará. (1024)
10) Quien quisiere medrar, Viua en pie de sierra, ó en puerto de mar. (1153)
11) Quiebra la soga por lo mas delgado. (1009)
12) Quien amaga, y no pega, Vna tiene, y dos espera. (1020)

Die met de Lans rijdt in de hant[1]),
Besitt sijn en een anders lant.

Die niet een' dronck doet op 't Salaet[2])
Weet niet hoe dier de saeck hem staet.

Die een Peert derft koopen[3]),
Koopt sich sorgh met hoopen.

Steeckt veel' klein' viskens in den mont[4]),
Soo eet ghy veeler aersen stront.

Die sich in spotternij van oude Li'en vermaeckt[5]),
Eerst lacht hij, maer het volght dat hy aen 'tschreyen raeckt.

Die vraeght wat hy niet vragen souw[6]),
Moet hooren dat hy niet en wouw.

Die 'sWinters vogels jaeght, en 's Somers soeckt naer nesten[7]),
Heeft voor syn' bueren niet veel Corenwerck ten besten.

Die Pieter schuldigh is, en geeft Andries syn gelt[8]),
'Tis reden dat hy 'tnoch eens telt.

Door een goet en getrouw vermaen[9])
Brenght m' ijemant hulp, geen oneer aen.

Die wat spaert, die heelt wat[10]),
Die wat mest, die keelt wat.

Die het snot veeght van mijn' Soon[11]),
Geeftm' een soentien aen mijn' koon.

'tLuijdt hem heel wel in syn' ooren[12]),
Dien wy qualick singen hooren.

---

1) Quien tiene lança en puño, Tiene lo ageno, y lo suyo. (1185)
2) Quien tras en salada no beue, No sabe lo que pierde. (1192)
vs. 2 K. a.: *En weet niet wat hy goets verlaet*
3) Quien compra cauallo, Compra cuydado. (1049)
4) Quien come peces menudos, Come mierda de muchos culos. (1046)
5) Quien con el viejo burlô, Primero riô, y despues llorô. (1052)
6) Quien pregunta lo que no deuria, Oye lo que no querria. (1147)
7) Quien de inuierno anda a paxaros, y de verano á nidos, No empresta á trigo á sus vezinos. (1060)
vs. 1 *'s Somers* K. a.: *Somers* — vs. 2 *niet* K. a.: *noyt*
8) Quien deue á Pedro, y paga á Andres, Que pague otra vez. (1068)
9) Quien amonesta, Ayuda, y no denuesta. (1023)
vs. 1 *goet en getrouw* K. a.: *trouw vriendelick*
10) Quien guarda halla, Y quien cria mata. (1086)
11) Quien a mi hijo quita el moco, A mi besa en el rostro. (1026)
12) Quien mal canta, Bien le suena. (1105)

Die wat vroeghjens doet syn best [1]),
Vindt den vogel in syn nest,
Die wat lang wil blyven slaepen,
Sal op 'tleeghe nest staen gaepen.

Sij scheppen 'twater in de Seven [2])
Die al te licht geloove geven.

Die verlieft is op een wesen [3]),
'tLeelick dunckt hem schoon te wesen.

Die schapen heeft te tellen [4])
Is oock versien van vellen.

Dien een' reis niet en kan verveeren [5]),
De thien en sullen 'them niet leeren.

Die vier heeft en wil vyf verteeren [6]),
Kan Bors en Borseken onbeeren.

Die 'tleven een uer kan verlangen [7])
En komt syn leven niet te hangen.

Die door een naeldenoogh verspiet [8]),
'tGebeurt dat hy syn hertzeer siet.

Die een quaet man ten dienste staet [9]), .
Doet of hy 'tSaet wierp op de straet.

Die syn' vyant weinigh acht [10])
Werdter licht van omgebracht.

Die quade dingen doen [11]),
Zyn vol van quaet vermoen.

---

1) Quien madruga, Halla la paxara en el nido, Y quien se duerme, hallalo vazio. (1103)
2) Quien se cree de ligero, Agua coge con harnero. (1164)
3) Quien feo ama, Hermoso le parece. (1085)
4) Quien tiene ouejas, Tiene pellejas. (1186)
5) Quien no escarmienta de vna vez, No escarmienta de diez. (1123)
vs. 1 *een'* K. a.: *eene* — *en kan verveeren* K. a.: *af kan keeren*
6) Quien tiene quatro, y gasta cinco, Ni ha menester bolsa, ni bolsico. (1188)
7) Quien tiene vna hora de espacio, No muere ahorcado. (1189)
8) Quien azecha por agujero, Vee su duelo. (1030)
9) Quien sirue a hombre malo, Siembra en el mercado. (1171)
10) Quien a su enemigo popa, A sus manos muere. (1028)
11) Quien haze malas, Barrunta largas.
Niet in de uitgaven.

Die uijt syn buerlien pot sich selven soeckt te kroppen [1])
En moet de potten van syn' eighen haerdt niet stoppen.

De man verdwynt [2])
Die niet verschynt.

Die als een geck op 'tquaet wil slaen [3])
Sal als een geck ter hellen gaen.

Die op den mishoop is geboren [4]),
Sal noyt na beter wooningh hooren.

In een out vel [5])
Trouwt niemant wel.

Gaet een te bedde sonder eten [6]),
Hij sal noyt van recht rusten weten.

Die veel gelts op een wil hoopen [7]),
Moet veel gins en weder loopen.

Die den offer heeft t'ontfangen [8])
Magh de klock doen bingebangen.

Die out is en werdt weder vet [9])
Heeft tweederhande jeught te bet.

Die 't vleesch heeft wegh gedragen [10])
Magh oock de beenen knagen.

Die wat handgiftjens kan doen smaecken [11]),
Weet van syn onrecht recht te maecken.

Die op myn' sieckt' niet eens en heeft gesint [12]),
Kuss' mij mijn' aers nu 'ck mij genesen vind.

---

[1]) Quien las ollas de sus vezinas quiere catar, La suya no ha de atapar. (1100)
vs. 1 *buerlien* K. a.: *buermans*
[2]) Quien no parece, Perece. (1130)
[3]) Quien neciamente peca, Neciamente se va al infierno. (1117)
[4]) Quien nace en el muladar, Alli se querria morar. (1116)
[5]) Quien tarde casa, Mal casa. (1178)
[6]) Quien se hecha sin cena, Toda la noche deuanea. (1165)
vs. 2 *van recht* K. b.: *recht van*
[7]) Quien dineros ha de cobrar, Muchas bueltas ha de dar. (1071)
[8]) Quien lleua las obladas, Que taña las campanas. (1102)
[9]) Quien viejo engorda, Dos mocedades goza. (1193)
[10]) Quien comio la carne, Que roya el huesso. (1048)
[11]) Quien da parte de sus cohechos De sus tuertos haze derechos. (1058)
[12]) Quien no me visitó en enfermedad, Beseme en el tal en la sanidad. (1128)
In K. b.: *Wie m' in mijn' sieckte niet en kenn' Kuss' mijn aers, nu 'k genesen ben.*

Die ghy omweeghs-wijs hoort spreken [1]),
Denckt daer kunstiens achter steken.

Lust u een' geck te deegh te groeten [2]),
Hij is een' beest, seght, met twee voeten.

Hy heeft seer wel verkocht die wel gegeven heeft [3]),
Soo 'tmaer geen geck is dien hy geeft.

Zyt gh' op een weinigh lants geseten [4]),
Ghij mooght het met uw' schreden meten.

Die wat bevallijck is van wesen [5])
Hoeft nergens vreemdelingh te wesen.

Hebt gh' uw' gesontheit lief, slaet acht op desen raet [6]),
Eet 'smiddaghs maetigh en des avonts niet te laet.

Die gheen' narrerij en doet [7])
Draeght geen' pluymen op den hoet.

Die eerst weigert en dan doet [8]),
Soeckt na vrede in syn gemoet.

Hij sweegh niet, die nu niet en spreeckt [9]),
Verkreegh hij maer dat hem gebreeckt.

Lust u een' Boer te sien verlegen en vermant [10]),
Geeft hem een' keers in d'een', een Eij in d'ander hant.

Komt u een kranckheit aen, en zyt gh'er aen gewent [11]),
Soo brenghts' u aen uw endt.

Soo gh' uwen loon het Hof wilt schencken [12]),
Men sal d'r u niet eens danck voor dencken.

---

1) Quien por rodeos habla, Con arte anda. (1146)
2) Quieres dezir al necio lo que es, Di le bestia de dos pies. (1159)
3) Quien da, bien vende, Si no es necio quien prende. (1056)
4) Quien pequeña heredad tiene, A passos la mide. (1141)
5) Quien ha gracia, No está en tierra estraña. (1091)
6) Quien quisiere viuir sano, Coma poco, y cene temprano. (1157)
7) Quien no fa befa, no porta penacho. (1124)
8) Quien niega, y despues haz, Quiere paz. (1118)
9) Quien calla, si alcançara Lo que querria, hablára. (1040)
10) Quieres embaraçar al villano, Ponle el candil, y hueuo en la mano. (1160)
11) Quien ha el mal que suele, Desse muere. (1090)
12) Racion de Palacio, Quien la pierde no le han grado. (1197) — Zie blz. 102.
In K. a.: *Hebt ghy te hoof u loon vergeten, Daer 's niemant die 't u danck sal weten.*

'Ken reken van mijn leven [1])
Met Nichten noch met Neven.

'kSoeck op die peerden niet te komen [2])
Die 'ck achter aenden steert sien toomen.

'tGat stoppen als 'tgoet quijt is [3]),
Is sorghen als 'tgeen tyt is.

De Coningh werdt'er toe geboren [4]),
De Paus maer by geval gekoren.

In 'thuys en heb ick niet te doen [5]),
Daer elck seght, Veel gelucks, Vrient, met uw' niewen Schoen.

'Ksoeck het niet, al ist van gout [6]),
'tBecken daermen bloet in spouwt.

Wegh met dat Lant, dat boose goet [7]),
Daer met de Lantheer worst'len moet.

Daer zyn veel' Tongen die als middaghs klocken gaen [8]),
Sy konnen niet een' halv' min als twaelf uren slaen.

't Preken is een vuyl getier [9]),
Als het eindight in, Geef hier.

Ick heb geen' vrient gebreck [10]),
Die met de vleugels deck'
En byte met den beck.

't Verkoude zeer [11])
Doet meeste zeer.

Tot goude boeyen [12])
Kan ick verfoeyen.

Als klappeyen t'samen kijven [13]),
Komt al uyt wat sy bedryven.

---

[1]) Reniego de cuentas Con deudos, y deudas. (1205)
[2]) Reniego de cauallo, Que se enfrena por el rabo. (1204)
[3]) Recebido ya el daño, Atapar el horado. (1198)
[4]) Rey por natura, Y Papa por ventura. (1209)
[5]) Reniego de casa, Do à çapato nueuo dizen buena pro haga. (1203)
[6]) Reniego de bacin de oro, En que escupen sangre. (1202)
[7]) Reniego de la tierra, Que siempre luchas con ella. (1207)
[8]) Relox de medio dia, Nunca da menos de doze. (1200)
[9]) Reniego de sermon, Que acaba en daca. (1208)
[10]) Reniego del amigo, Que cubre con las alas, y muerde con el pico. (1201)
[11]) Refriadas Duelen mas las llagas. (1199)
[12]) Reniego de grillos, Aunque sean de oro. (1206)
[13]) Riñen las comadres, Descubrense las poridades. (1211)

De ryckdom is seer groot [1]),
De Stamper loopt rontom en vindt niet wat hij stoot'.

De grootste wraeck van boosheit is [2])
Blij aensicht en vergiffenis.

Als sich een Heer op 'tbidden stelt [3]),
Soo doet hij u gewis gewelt.

Die lang lapsalvert en Doctoort [4]),
Dit is 't al dat gij van haer hoort;
Eerst Camergangen en dan laeten
En, sterft hij dan, begraven laeten.

Stort eens het Sout, meñ magh wat schraepen [5]),
Maer t'samen is het niet te raepen.

Een' sné in 't vel geneest en sluytt [6]),
Een' sné van woorden wil niet uyt.

Men kan geen heerschap zijn [7])
Door Zyd' of door Satijn.

Daer kan geen veegher teecken wesen [8])
Als dat men niet en wil genesen.

Droogh maer van honger, is noch best [9]),
Die 't anders is, schouwt als de pest.

Soo gh' op een goet geruchte lett [10]),
De Son en vind' u niet in 'tbedt.

Een Vrouw voor goet gepresen [11])
Moet meer als eerlijck wesen.

Had 't peert een' Milt, de duyf een' Gal [12]),
Soo waermen eenigh over al.

---

1) Rico sin par, Rueda el majadero, y no halla en que parar. (1210)
2) Rostro ledo, y el perdon, Gran vengança es del baldon. (1212)
3) Ruego de grande, Fuerça es que te haze. (1213)
vs. 2 *gewis* K. b.: *niet als*
4) Sangrarle, y purgarle, Si se muriere entarrarle. (1216)
vs. 2 *haer* K. b.: *hem*
5) Sal vertida, Nunca bien cogida. (1215)
6) Sanan cuchilladas, Mas no malas palabras. (1217)
7) Seda y raso No dan estado. (1219)
8) Señal mortal, No querer sanar. (1220)
9) Seco, y no de hambre, Huye del, como de landre. (1218)
10) Se queres ter boa fama, Naõ te tome el Sol na cama. *Port.* (1222)
11) Ser casta Para boa naõ basta. *Port.* (1223)
12) Si el cauallo tuuiesse bazo, y la paloma hiel, Toda la gente se auendria bien. (1228)
vs. 2 *waermen* K. a.: *waer 't volck*

Men moet een goeden jonghen queecken [1]),
Eer 'thaer begint door 'tvel te breecken.

Soo mij 'taensicht niet bevall' [2]),
Soo en raedt my nietmetal.

Indien ghij van gesontheit hout [3]),
Soo maeckt u selven goets tijts out.

Miste een wys man tot geener tijt [4]),
D'onwijse berste wel van spijt.

Saghm' op de Merckt geen' sotte lieden [5]),
Wie souw gelt voor quae waeren bieden?

Wilt gh' u van ijemant wreken [6]),
Soo wacht u wel van spreken.

Is 't Meisje mal, soo houw's' haer' handen [7])
Aen 'twercken, en haer' tong in banden.

Of 't d'een' behaeght en d'ander' niet [8]),
Volght ghij de Reden haer gebiedt.

Zaeyt wat vroegh en snoeyt wat laet [9]),
'tKomt in Broot en Wyn te baet.

Kont ghij soo loopen als ghij poyt [10]),
Kom, metter haest een' haes gedoyt.

Wilt ghy dat mijn' beenen gaen [11]),
Laet de Ton voor henen gaen.

Stiet de Duyvel op een' steen [12]),
Dat hij ded' heeft hy gele'en.

---

[1]) Si quieres tener buen moço, Antes que le nazca el boço. (1253)
[2]) Si la vista no me agrada, No me aconsejedes nada. (1242)
[3]) Si quieres viuir sano, Haz te viejo temprano. (1254)
[4]) Si el cuerdo no errasse, El necio rebentaria. (1230)
[5]) Si el necio no fuesse al mercado, No se venderia lo malo. (1234)
[6]) Si de alguno te quieres vengar, Has de callar. (1227)
vs. 1 *Wilt gh'u van ijemant* K. a.: *Soo gh' u meent te* — vs. 2 *Soo wacht* K. a.: *Wacht*
[7]) Si la moçuela fuere loca, Anden las manos, y calle la boca. (1241)
[8]) Sigue razon, Aun que á vnos agrade, y à otros non. (1239)
vs. 1 *ghij* K. a.: *wat* — *haer* K. a.: *u*
[9]) Siembra temprano, y poda tardio Cogerás pan, y vino. (1235)
[10]) Si assi corres como beues, Vamonos á liebres. (1225)
vs. 1 *als* K. a.: *soo*
[11]) Si quereys que bayle, Ande el barril delante. (1251)
[12]) Si el diablo dio en piedra, Tal qual la dio, la lleua. (1231)
vs. 1 *op* K. b.: *aen*

Wilt gh' uw Testament wel maecken [1]),
Maeckt het met gesonde kaecken.

Soo de katten honich eten [2]),
Zijn wy hier niet wel geseten.

Waert ghy niet door gegaen [3]),
Ghy hadt een' dronck gedaen.

Soo ghij doortasten wilt hoe dat een man van sin is [4]),
Bestelt hem maer een Ampt, ghy sult sien watter in is.

Zyn seven broederen geseten inden raet [5]),
Dan valt haer Vonnis goet, en dan eens weder quaet.

Laet ghy u een goet dienaer vinden [6]),
De reden sal uw heer verbinden.

Indien u 'tsieck zijn niet en lett [7]),
Soo wascht uw Hooft en gaet te bedt.

Soo gh' op uw' plaets wilt sitten gaen [8]),
En sal u niemant op doen staen.

Waer ons herte stael van binnen [9]),
'tGelt en soud't niet overwinnen.

Soo ghij de rechte waerd van een' Ducaet wilt schatten [10]),
Gaet soeckter een' te leen, ick meen ghy sult het vatten.

Smit, tast den blaesbalck aen [11]),
Soo sal de neering gaen.

Des merghens al te vroeghe Son [12])
En duert niet lang soo sy begon.

De blinde droomde, hij sagh den dagh [13]),
En droomde dat hy geerne sagh.

---

1) Si quieres hazer buen testamento, Hazle estando bueno. (1250)
2) Si el gato come miel, No estamos aqui bien. (1232)
3) Sino os fuerades, Beuierades. (1243)
4) Si alguno prouar quereys, Dalde oficio, vereys quien es. (1224)
5) Siete hermanos en vn concejo, A las vezes juzgan tuerto, a las vezes derecho (1237)
6) Sirue bien al señor, Y obligarle ha la razon. (1247)
7) Si quieres enfermar, Lauate la cabeça, y vete a hechar. (1249)
8) Sientate en tu lugar, No te haran leuantar. (1236)
9) Si el coraçon fuesse de azero, No lo venceria el dinero. (1229)
10) Si quereys ver quanto vale vn ducado, Buscalo prestado. (1248)
11) Sopla herrero, Ganarás dinero. (1260)
12) Sol madruguero, No dura dia entero. (1258)
13) Soñó el ciego, que vela, Y soñaua lo que queria. (1259)

Maeckt op de peeren [1]),
Geen' wyn t'ontbeeren.

Van binnen blauw, van buyten root [2]),
Een' schee van gout, een mesch van loot.

Een Ezel lijdt wel datm' hem laedt [3]),
Maer 'toverladen maeckt hem quaet.

Op, Valckjen, en steiger [4]),
Soo krijght ghy den Reiger.

Lydt om te weten [5]),
En werckt om t'eten.

Groot is de mis-slagh even [6])
Als die hem heeft bedreven.

Des Coninghs doen is als het mijn [7]),
Men vindt ons niet als daer wy zijn.

Krijght goet te gaer [8]),
Maer lett van waer.

Maeckt maer uw goet wat te vermeeren [9]),
Gh' hebt tyts genoegh om 't te verteeren.

Besit ghij lecker druyven-nat [10]),
Daer 's kraen noch kraentjen in het vat.

Weer komt naer ander weer [11])
En naer wint water weer.

Soo ghij om sterven zyt belust [12]),
Eet Schapen-vlees gebraen en gaet daer op te rust.

---

1) Sobre peras Vino beuas. (1256)
2) So vayna de oro Cuchillo de plomo. (1261)
vs. 2 *een* K. a.: *en*
3) Sufre el asno la carga, Mas no la sobrecarga. (1263)
vs. 2 *maeckt* eerst: *doet*
4) Sube sacre, tomaras la garça. (1214)
5) Sufre por saber, Y trabaja por tener. (1264)
6) Tan grande es el yerro, Como el que yerra. (1265) — Zie blz. 103.
7) Tengo las mañas del Rey, Que do no està no parece. (1267)
8) Ten hazienda, Y mira bien donde venga. (1268)
9) Ten cuydado de ganar, Que tiempo queda para el gastar. (1266)
vs. 2 *om 't* K. a.: *om*
10) Tinajuela de buen vino, Ni tiene tapon, ni taponzillo. (1273)
11) Tiempo tras tiempo, Y agua tras viento. (1270)
12) Tienes gana de morir? Çena çarnero assado, y echate a dormir. (1272)

Ghy zijt in overvloet [1])
Versien van gelt en goet,
En derft aen 't veel niet raecken,
Om veel tot meer te maecken.

Wij waeren all' geern vande vromen [2]),
En 'tzijn de minste di'er toe komen.

Ick wil waernemen al wat mij behoort [3]),
Behalven 'thuys met meer als eene poort.

Wy zyn all' kinderen van Adam en van Eve [4]),
Daer 's niet als zyde stof, die maeckt ons wat oneve.

Krimping dichter dan 'tbehoort [5]),
Voorboden van d'achterpoort.

Drij dingen konnen voorspoet geven [6]),
De konst, de zee, en 'thoofsche leven.

Die d'eenen steen naer d'and'ren smijt [7]),
Raeckt d'eenen naer den and'ren quijt.

De wijsheit volght de jaeren naer [8]),
Zei 'tmaeghdeken van tachtich jaer.

Op den hoorn [9])
Volght den toorn.

Drij dochteren met eene moer [10]),
Vier duyvels op de vaders vloer.

De pensse vol van veel' gerechten [11])
En deught tot vluchten, noch tot vechten.

---

[1]) Tienes assaz, No gozas de lo mucho por llegar a lo mas. (1271)
[2]) Todos querrriamos ser buenos, Y alcançamos lo los menos. (1277)
[3]) Todo lo harê, Mas casa con dos puertas no la guardarê. (1276)
[4]) Todos somos hijos de Adam, y Eua, Sino que nos diferencia la seda. (1278)
[5]) Torcijones a menudo, Mensageros son del culo. (1280)
vs. 1 *Krimping* K. b.: *De Krimpingh* — vs. 2 K. b.: *Is Voorbood van eens Achter-poort*
[6]) Tres cosas hazen el hombre medrar, ciencia, y mar, y casa Real. (1285)
[7]) Tras vna piedra perdida, Mas pierde quien otra tira. (1284)
[8]) Tras la edad viene el seso, Dixo la niña de ochenta años. (1283)
[9]) Tras cornudo Sañudo. (1282)
[10]) Tres hijas, y vna madre, Quatro diablos para vn padre. (1286)
[11]) Tripa llena, Ni bien huye, ni bien pelea. (1287)

Elck magh na syn' maniere doen [1]),
Den ezel houdt sijn out fatsoen.

Een malle schutter is 't, dunckt mij [2]),
Die eenen pijl verliest en schieter noch een' bij.

De schutters die niet veel en deughen [3])
Zijn datelick ree met een' leughen.

Een slecht gelas [4])
En valt noyt ras.

Mijn Soon, indien 'tgeluck u loegh [5]),
Een weinigh wetens waer genoegh.

Den ouder in de menschen [6])
Is 't quaet daer s' all' om wenschen.

't Geluck komt byden man [7])
Die 'tself doen komen kan.

Oud stroo is quaet om aen te steken [8]),
En arger is syn brant te breken.

Die by sijn leven vrienden derft [9]),
Vindt geen' getuygen als hij sterft.

Een haer van hooft of mont [10])
Maeckt schaduw opden gront.

Een Vader doet alleen voor hondert Sonen [11])
Dat hondert Sonen hem alleen niet loonen.

Leeft eenen dagh in hongers-noot [12]),
Drij quade daghen voor het broot.

---

1) Cada vno a su guisa, Y el asno à la antigua. (237)
2) Vallestero loco Do pierde vn virote alli echa otro. (1288)
3) Vallestero que mal tira, Presta tiene la mentira. (1289)
4) Vaso malo, Nunca cae de mano. (1290)
vs. 2 *noyt* K. a.: *niet*
5) Ventura ayas hijo, Que poco saber te basta. (1292)
6) Vejez, Mal desseado es. (1291)
7) Viene ventura, A quien la procura. (1298)
In K. a.: *'t Welvaeren komt een' toe, Mits dat hy 't komen doe.*
8) Viejo el pajar, Malo de encender, y peor de apagar. (1296)
vs. 2 *is* K. b.: *noch*
9) Vida sin amigo, Muerte sin testigo. (1293)
10) Vn cabello Haze sombra en el suelo. (1302)
11) Vn padre para cien hijos, Y no cien hijos para vn padre. (1306)
vs. 1 *alleen voor* K. a.: *voor* — vs. 2 *alleen niet* K. b.: *alleenigh niet en*
12) Vn dia de ayunar, Y tres dias malos para el pan. (1303) — Zie blz. 104.
vs. 1 *eenen* K. a.: *m'eenen*

Daer hondert Apen om een' Esel rotten [1]),
Sietm' hem alleen van aep voor aep bespotten.

Wel hem die altoos spellen vondt [2]),
Een' voorde Bors, twee voorde mont.

Ghij jaeght, en and're sietm' u jaghen [3]);
Ghij hadt in huys veel beter' daghen.

Het schadelicke kruyt [4])
Gaet met den vorst niet uijt.

Absolui versionem Leodij 15. Iun. 1657. quam casu incoeperam 29. Nou. 1656 [5]).

Puis que vous reprenez
Tous les petits presens que jamais vous me fistes,
Reprenez les Baisers que vous m'auez donnez,
Philis, nous serons quittes.

Maestricht ult. (30) Iun.

Tu donnes des baisers et soudain t'en repens,
Et si je ne les rende, Badine, tu m'en pries;
Par tant de repentirs saches qu' auec le temps
Tu te verras reduitte aux Filles repenties.

Ibid. eod.

A MAD.e HENDERSSON [6]).

Adieu, noz Dame Nelle,
Bonne, discrete et belle,
L'Eternel soit tousiours
Vostre aijde, et le secours
De tout ce qui vous touche.
Ie vous deuois de bouche
Ce mauuais compliment,
Mais comme apparemment

---

1) Vn asno entre muchas monas, Cocanle todas. (1300)
2) Vn aguja para la bolsa, Y dos para la boca. (1299)
vs. 1 *altoos spellen* K. a.: *altoos* K. b.: *by sick* — vs. 2 *Een'* K. b.: *Een' Spelle* — *twee* K. b.: *twee Spellen*
3) Vos caçais, y otro vos caça, Mas valiera estaros en casa. (1307)
4) Yerua mala No le empece la elada. (1308)
vs. 2 *met* K. a.: *van*
5) Onder het HS. stond eerst: 23. May 57, maar dat werd doorgeschrapt.
6) Een kolonel Henderson wordt in 1645 genoemd in de *Mémoires de Frédéric Henri*, 346.

Vous n'estes pas bien aijse
Qu' autre qu'un seul vous baise
Couchée entre deux draps,
De peur que vos appas
Ne luij donnent enuie
D'une ou d'autre folie,
Quoy que vous m'aijez dit,
Que, comme il est escrit
En ce certain Chapitre
Dont vous sçauez le titre,
Amour, froid et perclus,
Ne vous trouble non plus
De son vieux tintamare
Que feu noz Dame Sare,
I'aijme mieux sans vous veoir
Vous rendre ce deuoir,
Et vous chanter en Rime
La tres-parfaicte estime
Que tant que je seray
De Nelle je feraij.
  I'attens une influence,
Pour finir en cadence,
Mais il ne m'en vient point
Qui s'ajuste à mon point,
Si vous n'acceptez celle
d'Adieu, noz Dame Nelle.
  Faict de fort grand matin
Par l'ami Constantin,
Qui vous promet un liure
A vous faire reuiure,
Ou du moins rajeusnir:
Vous le verrez venir
Dans fort peu de sepmaines,
Si promesses non vaines
Vienent de l'Imprimeur
A
Vostre seruiteur.

A Maestricht, Garnison
Belle en toute saison,
Tandis que je m'endosse
Pour monter en carosse,
Ce 13.e Iuillet,
De l'An cinquante et 7.

Inter Maestricht et Hasselt. Scripsi
Zeelhemij 14. Iul.

WAERSCHOUWING AEN DES HEEREN VAN BRANTWIJCKS LESER [1]).

Dit's Brantwijcks vollen Hof, daer uijt sij zijn genomen
De Bloemkens daer 't na rieckt door alle Stadt en straet:
Pluckt, leser; dan siet toe; daer is goet in te komen,
Maer, gaet het u als mij, tot uijt en is geen raet.

1. Aug.

OP DE GULDE SPREUCKEN VAN IOSEPH HALL, VERDUYTSCHT DOOR V. AB OOSTERWIJCK [2]).

Dit 's Gout van over zee, door een' groot' handelaer
In 't Vaderlandt gesleept; een handelaer met eeren,
Van die in 't Heilighe der Heiligen verkeeren,
En steken 'tsaligh licht op Sions Kandelaer.
De zee is nauw en slecht en licht om overloopen
Voor die noch van dat Gout wou soecken daer het groeijt,
En 'twaer een' eerlicke, maer een' onnutte moeijt,
Nu 'tfijnst hier is gemunt, en 'tpackhuijs vol, en open.
Iae, leser, neemt uw' Schael en weeght rijck tegen rijck:
Hier is Gout voor de ziel, daer is Gout voorden Hamer:
Spreeckt uijt die ziel, en seght, welck is de rijckste Kamer,
Die van Oost Indien, of die van Oosterwijck?

eod.

GELUCK-WENSCH AENDEN HEERE VAN BERGHEN, OP SIJN' VIJFTIGH-JAERIGHE BRUIJLOFT, DOOR N. ENDE N. RIJCKAERT [3]).

Een' halve Tonne schats van jaeren zijt ghij rijck:
God will' u d'ander helft met allen voorspoet geven.
Ghij hebt meer Tonnetjens van 't geel Guineesche slijck;
Maer waer toe zijns' u nut, mooght ghijse niet beleven?
Beleeftse, lieve vrient, beleeftse in volle vreught,
Beleeftse met uw' Bruijt: die sal der jae toe seggen,
Mits datgh' op niews begint, en doet haer soo veel deught
Als doe ghijs' allereerst in 'tBruyloft-bed vondt leggen.
Dit wenscht u Man en Vrouw: veracht haer maecksel niet;
'T zijn lieden vande Konst, de konst van alle konsten;

---

1) In 2 HSS., één achter een brief van 2 Aug. aan Westerbaen (*Epist. Lat.*).
Gedrukt in Westerbaen's *Gedichten*, 1657.

2) Gedrukt in *De Christelycke Seneca, Ofte Joseph Halls Drie Hondert Gulde Spreucken, uyt de Engelsche Tale op rijm ghestelt door V. v. Oosterwyck, Bedienaer des Goddelijcken Woorts tot Delft. Den tweeden Druk, By den autheur verbetert. t' Amsterdam, Voor Willem van Beaumont Boeckverkooper*, enz., 1659.
De eerste uitgave van het boek is mij niet ter hand gekomen.
Zie over Joseph Hall, dl. II, 185.

3) Ook in klad.
De Heer van Berghen was blijkbaar familie van de Ryckaert's (zie blz. 70).
vs. 6 *die* klad: *sij*

Sij passen dicht op een, soogh' aen dit Dichten siet,
En zijn noch schier soo rap als doe sij 't eerst begonsten.
Wij seggen, schier soo rap, met voorbedachten sin;
Want, ofmen 't seght, of swijght, tijt doet de krachten mind'ren:
'T blijckt oock aen onse vrucht; die gelt nu soo veel min;
Eerst was 't schoon Vleesch en Bloet, nu zijn 't papiere kind'ren.

3.en Aug.

'KGae voor een Meester uijt, wat sal ons hier gebeuren?
Sprack een quacksalver of een syns gelijcke guijt:
Een Meester? (seid' ick hem, en stiet hem uyt mijn' deuren)
Kom, gaeter dan voor uijt.

16. Aug.

Ie suis peu liberal des baisers de ma bouche;
Si j'en preste, c'est tout, car je ne donne rien.
En auez vous d'emprunt? c'est chose qui me touche;
Soyez juste, Philis, et rendez moij mon bien.

Zulichemi 4. Sept.

DE L'ITALIEN DE GUARINO. *Sospir che dal bel Petto* [1]).

Soupir qui sors du beau sein de Madame,
Di moij, que faict cest' Ame?
Maintient elle tousiours
Nos ancienes amours,
Ou viens tu messager d'une nouuelle flame?
Ha, que non; ains plus tost vueille mon triste sort
Luy faire souspirer le soupir de ma mort!

Zuylichem Sept [2]).

DE L'ITALIEN DU MESME. *Donò Licori à Batto* [3]).

Dorinde fit present
A Thijrsis son amant
D'une Rose de prix,
Cueillie à mon aduis
Dans quelque Paradis:

---

[1]) H. schijnt zich hier vergist te hebben; het versje komt onder de *Rime* van Guarini niet voor.

vs. 7 *soupir* eerst: *moment*

[2]) H. was van 20 Aug. tot 8 Sept. te Zuylichem (*Dagb.*, 61); het versje is dus in de eerste dagen van Sept. geschreven.

[3]) Zie *Il Pastor Fido et Le Rime del M. Illvstre Signor Cavalier Battista Guarini. Et in questa nuoua impressione aggiuntoui varie Poesie in morte dell' Autore Con Licenza de Superiori et Priuilegio. In Venetia*, MDCXXVII. *Apresso Nicolo Misserini*,

Et en la luij donnant le teint de la Pucelle
S'enflamma d'une ardeur si vermeille et si belle
Qu'il sembloit qu'une Rose eust faict don d'une fleur
De sa propre couleur.
Alors dit le berger, en tirant de son coeur
Un souspir amoureux,
Pourquoy ne suis-je heureux
Iusques à meriter ma fortune si bonne,
Qu'elle me fasse un don de la Rose qui donne.

Ibid.

REIGLES DE COMPOSITION EN MUSIQUE [1]).

Sachez, Compositeurs, qu'on vous demande au moins,
Pour plaire et reussir ces deux-fois quatre points:
(1.) Beau chant, (2.) Chant inouij, sur (3.) Fugues bien conduittes,
(4.) Les meilleurs Contrepoints, et (5.) Mouuemens, et (6.) Suittes,
(7.) Cadence menagée, et, soit Air ou Motet,
(8.) Le plus juste rapport de la Note au Sujet.
S'il en manque un des huict, la piece que peut estre
L'ignorant louëra ne sera point de Maistre.

(Hag. 14. Sept.).

SUR LE PORTRAICT DE LA DUCHESSE DE LORRAINE [2]).

Ce Soleil que l'on voit briller de toutes parts,
De toutes parts se trouue en brouillarts et nuages:
Quel sera son esclat, quand sorti des orages
Il aura dissipé nuages et brouillarts!

Hofwyck 15. Sept.

---

pag. 54 verso van het 2de gedeelte. Het versje (Madrigale 88), dat door H. ook in het Nederlandsch vertaald is (zie dl. V, 160, en op 22 Mei 1686), luidt aldus:

ROSA DONATA.

Donò Licori à Batto
Una rosa, cred' io di paradiso,
E si vermiglia in viso
Donandola si fece, e sì vezzosa,
Che parea rosa, che donasse rosa.
Allor disse il pastore,
Con un' sospir dolcissimo d'amore,
Perche degno non sono
D'haver la rosa donatrice in dono?

1) Het versje staat boven een blad met proza, den 14den Sept. geschreven, dat eene nadere uitlegging bevat; het versje is echter eerst later veranderd, zooals hier de tekst luidt. Zie ook dl. IV, 152, en op 9 Jan. 1680.

2) Zie dl. V, 33.

OVER 'S HEEREN AVONTMAEL [1]).

Wat doen ick in dijn' Kerck, en aen dijn heiligh mael,
Miltdadigh voesterheer voor mij om laegh gesonden,
Voor mij hantdadighe aen vele van die sonden
Die ick hier melden hoor in 't droevighe verhael?
Wat icker doe,' o God? wat doenw'er altemael
Die yeder een van ons verstrickt zijn en gebonden
Van dit hier en daer dat; en, waeren wij ontbonden,
Noch hadden wij dit Broot te soecken en die Schael.
De dank-schael voor die gunst? neen, Heer, ghij vindt ons wijser,
Weer wijser door dijn gunst. wegh met sich selvens prijser;
Wij steken een voor een door een in all' de schult,
En pleiten hier alleen om deernis en gedult:
Dat vonnis, Heer, staet vast, ghij hebt het self gewesen,
'Twas beter Tollenaer als Pharisee te wesen.

Hofwyck 17. Sept. febricitans [2]).

Hij vaer' in zee,
De Pharisee,
Hy dient niet in Gods kercken,
Indien hij op sijn' wercken
Sijn heil grondt en syn' rust:
Een weinigh vande Kust
Sal hem het ysigh baeren
Van winden en van baeren,
Soo 'tschoon weer over gaet,
Doen voelen hoe hij staet.
En kan hij 'tniet gelooven
En preeck ick tot den dooven,
Hy vaer' in zee,
De Pharisee.

Ibid. eod.

AEN MEVROUW HENDERSSON, OM MET MIJN' BOECK TE SENDEN [3]).

Hier hebt ghij 't al, schoon' ouw' vriendin:
Ick schick het u naer uwen sin;
Naer mijnen soudt ghij 't licht niet lesen:
Maer dat een' vrouw gebiedt, moet wesen.
Soo heeftmen 't op dit Plein gesien,
En meest tot alle Haegsche lien.

---

[1]) vs. 11 *steken*? Het woord is zeer onduidelijk geschreven.

[2]) Den 15den Sept. werd H. ernstig ziek; hij moest twee maanden het bed houden en eerst den 16den Dec. kon hij weer uitgaan (*Dagb.*, 61).

[3]) Zie blz 221.

Komt u een spae berouw te voren,
Daer ick wel haest of schick te hooren,
En, gaet het te Maestricht als hier,
Men weet 'er raet met quaet papier.

Eod. ibid.

AEN IOFF. SCHURMANS.

Nu segg ick, Schurmans, nu hersegg ick,
Daer steeckt de spaed' in gras, daer legg ick,
En slae geen' vinger meer aen 'twerck;
Doet vrijlick schrijven op mijn' serck,
Den hoveling die dese steenen
Koos voorde nachtkist van sijn' beenen
Beloofde in 'tende en stout en stijf,
In 'tjaer van vijftich twee en vijf,
Hij sou de Rijmpen niet meer roeren,
En voerd' een' tael die kinders voeren
In 'tsmerten vande leste roe'n,
Ick sal 'tmijn leven niet meer doen.
Of ick dit woort eens quam te breken,
Dewijl doo beend'ren niet en spreken,
Soo segg ick, die noch spreken kan,
Ick stae 't u toe nu voor alsdan,
Ghij hoeft noch goet noch quaet te seggen,
Schrijft nietmetal en laet mij leggen.

Febricitans nocte inter 18. et 19. Sept.

AEN MEVROUW STEIN CALLENFELS [1]).

Schoon' trouwe vrouw van Mon cher Coeur,
(Op datmen mij niet weer bekeur')
. . . .
. . . .
Maer uw' beleeftheit sprack soo wel
Dat ick die spraeck nam voor bevel.
Ontfangt het dan met koelen sinne
Van die met onbesproken minne
Soo waer uw trouwe dienaer is
Als ghij 'twijf daer geen sien naer is.

Nocte inter 18. et 19. Sept. febricitans.

Bij vs. 8 in marg.: Naerder ontlediging vanden Text. — Eene anecdote van den Admiraal Houthain is aan het versje toegevoegd.

[1]) Stein Callenfels was Over-ambtman van het graafschap Vianden. H. had hem en zijne vrouw op zijn reisje langs Maas en Moezel in 1654 meermalen ontmoet (*Dagb.*, 56, 57). Hij had haar vroeger al eens geplaagd met haar „mon cher Coeur"; zij had dat toen kwalijk genomen en hij had zich verontschuldigd in een brief, den 13den Oct. 1654 geschreven (*Lettres françaises*).

Achter vs. 2 is eene ruimte voor eenige regels open gelaten.

AENDE RHIJNGRAVINNE [1]).

Drij vodden in een Garnisoen!
Daer isser niet een' half van doen.
Doorluchte vrouw, ick hoor 't u seggen
En weet het niet te wederleggen.
Maer wilt ghij mé naar Spagnen toe,
En zijt ghij 't Engelsch noch niet moe,
Hier langs weet icker u te voeren:
'T een is het land vol schoone hoeren,
Die ghij gehaet hebt van der jeught,
Maer 'tis oock 'tlant vol wijse deught,
De staeltjens sullen 't u doen mercken,
Die ick gepluijst hebb uyt haer' wercken.
Van 'tSpaensche Reuck-werck isser mé,
Daer ick wel eer mijn best in dé
Om het . . . .
. . . .
En voerent door mijn' slechte pen
Tot daer ick landsman heet en ben.
Daer 's noch ijet uijt de hooge landen
Daer hij die uw koel hert vermanden
Syn Huijs ter eer den eersten dagh
Van sijn doorluchtigh leven sagh.
En noch yet heb ick derven uijten
Dat niet gehaelt en is van buijten,
Maer in het binnenst van mijn hert
Dus dagelix geboren werdt.
Verdraeght ghij dat met medelijden,
Soo hebb ick mij seer te verblijden
. . . .
ootmoedigh dienaer Zuylichem.

IN EFFIGIEM MEAM A FILIO CHRISTIANO DELINEATAM [2]).

Vitam a Parente Filius leuem, breuem,
Fluxam, caducam cepit et fumo parem.

---

[1]) Het HS. is niet gedateerd. Aan den kant staat: Niet gesonden, alsoo de Rijngraaf seide syn Vrouw niet goet lesens te wesen.

Zie over Frederik Magnus, Rhijngraaf, dl. III, 188. Hij was gehuwd met Margaretha barones de Tournebeuf (vgl. *De Navorscher*, 1886, blz. 508).

vs. 15 de stippeltjes staan in het HS. Achter vs. 15 en vs. 27 is plaats open gelaten voor eenige versregels.

[2]) Het versje is door Dr. J. C. G. Boot afgedrukt in de *Versl. en Meded. der Kon. Akad. v. Wetensch. Afd. Letterk.*, 3de *Reeks*, dl. II, 1884, blz. 106; ook komt het voor in de *Oeuvres complètes*, II, 77.

Een ander HS. van het versje komt voor in een exemplaar der *Korenbloemen* (1658), dat in het bezit is van Dr. H. J. Polak te Groningen; het is geschreven onder het portret van H., maar mist titel en datum.

Vitam Parenti Filius non reddidit,
Sed cum papijro perpetem artifici manu
Ipsique fecit saeculo conterminam.
Male sunt repensae, Lector, alternae vices?

Octob. aeger.

AEN IOFF.R ZIEPESTEIN MET MIJN BOECK* [1]).

Zijn inde Vrouw noch de gedachten
Die 'ck inde Weduw' heb bemint,
Kan sij noch slapeloose nachten
Aen soeten rijm bij haer versint
Besteden, en die laten dolen
Als 't Vaderloose Moeders kint
Haer selven bij haer self ontstolen
En uijtgesonden aenden wint,
Soo heb ick mij niet veel te vreesen
Hoe dat dit grouwelicke pack
Tot haerent willecom sal wesen.
'Kversoeck nochtans, met haer gemack,
Dat sij 't mij self wil kondigh maken
In sulck een' spraeck en sulck een' stijl
Als wij wel eer te samen spraken
Tot korting vande lange wijl.

27. Octob. noct. aeger.

AEN MEVROUW RIJCKAERT* [2]).

Hier is het al dat ick tot heden
In Rijm en (soo mij docht) in reden
De werelt hebbe toegebracht.
Lang is het Boeck u toegedacht,
Eens most het uijt der handen komen:
Aenvaert en leest het sonder schroomen
Van hinderlaeg of van gewelt,
De halve Tonne schats en wort 'er niet gemelt.

eâdem nocte.

---

[1]) De nu volgende verzen staan op 1 blad en zijn in afschrift van andere hand; zij worden hier aangewezen door het teeken*. H. schreef boven het blad: Copijen uyt het ghene ick Henrick ten deele gedicteert, ten deele met mijne siecke hant, veeltyts onleesbaer hadde geschreven. — De datums zijn door H. zelf geschreven en ook bracht hij hier en daar veranderingen in de versjes aan.

Misschien is het versje gericht aan Geertruyd van Sypestein, weduwe van Mr. Cornelis Snels.

[2]) Zie blz. 70.

vs. 8 vgl. blz. 223.

AEN MEVROUW VAN MERODE* [1]).

Veel hebt ghij u beklaeght, bescheilixte der Vrouwen,
Dat ick u onversocht mijn selven heb onthouwen:
'Tis waer, ick kende mij en mijn' onwaerdicheit.
Hoe ick geoordeelt heb, en alles overleidt,
Sal u dit Boeck doen sien, en uijt de borst doen seggen,
Wat socht ick oock mijn tijt aen sulcken klap te leggen!

Eâdem.

AEN MEVROUW IONGSTAL* [2]).

Daer woont een man in Nederlandt,
In Hollandt aenden suijder kant,
Constanter heeft hij veel geschreven
Op lappen bij hem uijtgegeven,
Noch schrijft hij 't, noch is hij de man,
God hebbe lof, die 't schrijven kan,
Al was hij schier in 'tgraf gesloten.
Is 't segwoort u noch niet ontschoten,
'Tbrengt u wel in gedachtenis
Van wat lang niet bedacht en is,
Licht sal 't u helpen aen 't bepeisen
Hoe menighe beleefde reisen
Syn danckbaer hert wel is verplicht
Soo lang daer levens lieve licht,
Soo lang daer Ziel en Geest in woonen,
V syn' erkentenis te thoonen.
Hier is een brocksken van dat hert
Daer med' u overdrongen wert
Een groven hoop van losse blad'ren
Die ghij meught scheiden of vergad'ren
Naer uwen lesens lust of geen'.
Bij mij komt alles over een,
Mits dat ghij den Constanter-schrijver
Uw' gunst gunt naer den selven yver,
En naer uw oude welgeval,
Daer hij altoos na trachten sal.

Posterâ nocte. (28 Oct.)

---

[1]) Zie dl. V, 133.

[2]) Margaretha van Haren was in 1639 gehuwd met Allart Pieter Jongestall (1612—1676), Raad in het Hof van Friesland, curator der Franeker Hoogeschool en meermalen gezant. Hij was een vurig aanhanger van het Huis van Oranje.

vs. 5—9 zijn eerst later voor andere in de plaats gekomen.

AEN MEVROUW GLINSTRA * [1]).

Het glinstren, Glinstra, van uw' deugden,
Dat mij tot Leewaerden verheugden,
En daer mij de gedachtenis
Soo soet af aenbekleven is,
Brengt mij allengskens in mijn' sinnen
Dat het hoogh tijt is om beginnen
Te thoonen hoe verr ickse ken.
Soo ick u wat te lastigh ben,
En dat ick u daertoe derf nad'ren
Met all te vele dorre bladren;
Denckt dat ghij 't niet alleen en zijt
En datm' allom in dese tijt
En meest op de beplantste wallen
Met Bladeren werdt overvallen
En dat ick 't achter dit saisoen
Mijn leven hoop niet meer te doen.

Eådem.

AEN SIBYLLE VAN GRIETHUYSEN, TEN DAM * [2]).

Sibylle is 't heck wat vanden Dam
En hebt ghij tijt om dichten, lam
En tam en clam en stram te lesen:
Gedenckt hoe datt'r u lang voor desen
Toesegginge van is gedaen.
Is 't wat te veel, troost u daer aen
Dat die sich haest met al te geven
Eens schijnt te geven voor sijn leven.

AEN IOFFROUW VAN OSMAEL * [3]).

Ick braeck het seffens uijt al wat ick oyt bedacht;
Ontfanght het vrijelick al t'saem en denckt aen mij,
Als aenden siecken man van braecken overbracht;
Daer, seid' hij, hebt ghij 't al, en gaf sijn hert daerbij.

AENDE VROUW VAN VLOOSWIJCK * [4]).

Soet wijf, uw' groote Stads wel sprekens en wel levens
En weldoens Meesterin, zijt ghij moe' lessen gevens

[1]) Waarschijnlijk Jeepkje Lycklama a Nyeholt, die gehuwd was met Johannes van Glinstra († 1678), Raad in het Hof van Friesland en afgevaardigde ter Staten-Generaal

[2]) Het HS. heeft geen datum.

Zie dl. IV, 139.

[3]) Het versje is niet gedateerd.

[4]) Het versje heeft geen datum.

Cornelis van Vlooswyck, die in de jaren 1656—1672 zeven malen burgemeester van Amsterdam is geweest, was gehuwd met Anna van Hoorn, die in Dec. 1669 overleed.

Aen dien ghij gheern uw' deught soudt planten inde borst,
Schept aessem, en gedenckt hoe 't bij quam dat ick dorst
Beloven, u dit pack ter handen te doen komen:
Denckt dat ghij 't hebt begeert, en mij alsoo ontnomen
Deur vriendelick bevel, en neemt het noch soo aen,
Of ongerechticheit hebt ghij daer aen begaen.

AEN IOFF.re VAN HOOGENHUIJSE* [1]).

Uw' schoone schaduwe besit ick door uw' gunst:
Hier is de mijn' in Rijm; 'tgaet schier als kunst om kunst.
Vergeeft mij niettemin, voldoen ick niet geheelick.
Schoon kan schoon schaduwen, van leelick komt maer leelick.
30. Oct. noct. aeger.

AEN IOFFR. SCHILDERS* [2]).

Verschrickt niet, soete Vrouw, ghij onderwindt u 'tkind'ren,
Ick send u een grof Boeck, maer 'tis licht om vermind'ren;
'Tis geen Hofwijcker web, noch taeyen Oogentroost,
Daer schier een son aen gaet van uijt haer somersch Oost
Tot daer sij steilste steeckt: 'tzijn groote en kleine brocken,
Daeraen sich niemant hoeft, als willens, te verslocken.
Soo haest als 'twalgen komt, schey uijt, en schuijft de pan
Met groot en klein gebeent soo verr sij schuijven kan;
Wie weet of binnen 's jaers en om de negen Maenden
Een niewe viese lust uw' quapse maegh vermaenden
Tot sulcken vijsen spijs. Houdts' in, of maeckts' u quijt,
Ghij zijter meester af, en vanden Cock altijt.
eâdem.

AEN IOFF.r CASEMBROOT*.

Hier 's Peper, Sout, Azijn, Hier 's Gengber, Nagel, Noten,
Anchoves, Caveyaer, door Aloë gestooten:
Hier 's soetemelck, hier 's Room, hier 's Honigh, Mee en Most,
Hier 's Suijcker, Boter, versch van Melck en wey verlost.
Doet wat soet Caes en Broots bij al dit Mengelmoesje;
Tien tegen een, uw mondt noch hier of daer een kroesje.
eâdem.

(Zie Unger's *Vondel*, 1657—1660, blz. 270.) Vondel heeft haar in eenige gedichten bezongen en zijn *Jephtha* (1659) aan haar opgedragen.

[1]) Juffrouw van Hoogenhuijze was eene vriendin van Margaretha van Osmael. Zij deed veel aan muziek en woonde waarschijnlijk te Delft. Er zijn een paar briefjes van H. aan haar bij de *Lettres françaises*.

[2]) Waarschijnlijk is het versje gericht aan Elizabeth de Schildere, eene dochter van Pieter de Schildere, president van den Raad van Brabant, en van Maria Beljaerts. Zij was gehuwd met Mr. Samuel Zuerius, ontvanger der domeinen van den Prins en van 1664—1672 schepen van Breda (vgl. *De Navorscher*, 1881, blz. 172). Hij was een neef van H. Elizabeth de Schildere stierf den 30sten Aug. 1680 (*Dagb.*, 84).

OP DE PRINT VAN M[r]. LIEVEN VAN COPPENOLLE [1]).

De tijt lieght, of mijn oogh, of die dit ijser dreef,
De man die meer bedrijft dan hij oyt jongh bedreef
Vindt in dit afbeeldt yet van sijn ontjongert weten
En schijnt het seste Cruijs ten naesten bij te weten:
Maer lett ick op de drift van sijn verstaelde pen,
Is 't kloecker jongeling dan ick geboren ben.
Eij, Snijder, scheiter uijt; ghij sult noyt eer beerven
Aen Coppenols gesicht; sijn' hant sal steets bederven
Watgh' aen sijn hooft verdient. 'Tis waer in dit gelaet
Is ijet dat op den aert van sijn vergrijsen slaet:
Maer siet weer op sijn' Veers onwedergaelick swieren,
'T is jonger zen'wen werck en onbejaerder spieren.
Eij, Snijder, scheiter uijt, blijft hij doen wat hij kan,
't Is binnen jaer en dagh een heel nieuw ander man.
Nocte aeger. 4.9ber (Nov.) [2])

OP DE SELVE [3]).

Dit's Coppenol; wie kent den naem niet?
De veeren diemen aende faem siet
Zyn uyt deselve wieck gelicht
Daer syn' uyt is, daer 't al voor swicht.
'T was eene vlucht daeruijt sij quamen,
En daerom vliegens' altoos t'samen.

eod.

OP DESELVE.

De Schilder had gelyck, die de gesonde kaecken
Van Coppenol aenviel, en liet de rest ondaen:
Hy wist wel, het geleeck geen menschelick bestaen,
Die wond're rechter hant met eeren naer te maecken.

eod.

AEN IOFF.[r] TRELLO * [4]).

Eens was 't een Almanach van weinigh' bladren Dichts
Die u der Oogen troost in kleine lettren leerde;

---

[1]) Zie over Coppenol, dl. V, 213.

H. heeft ook een Latijnsch vers gemaakt op het portret van Coppenol; het werd dezen den 16den Nov. door Christiaan toegezonden. (Zie *Oeuvres complètes*, II, 84.) Dit vers schijnt verloren te zijn. Het portret van den beroemden schoonschrijver werd door C. Visscher (gest. in Jan. 1658), drie dagen vóór zijn dood, gemaakt. (Zie Unger's *Vondel*, 1657—1660, blz 347.)

[2]) De datum is niet volkomen duidelijk geschreven.

[3]) Het versje komt voor onder het portret van Coppenol. Het is ook afgedrukt in *De Rotterdamsche Librye* van 1 Febr. 1892, blz. 80.

[4]) Zie dl. I, 166.

Nu is 't een Bibel schier bij 'tghene ick u vereerde,
Soo niet van meerder nut, altoos van meer gewichts.
Maer noch is 't Oogentroost, dat sult ghij mij gedoogen,
Soo gh' op mijn druxel lett en op ons' oude oogen.

Noct. aeger 10. Nou.

DE DISSIDIO INTER DD. STRATENIUM ET LIEBERGIUM, ME CONVALESCENTE NOVEMBRI [1]).

Est qui longa mihi Medicus medicamina suadet,
Est qui cum solo rem velit esse coquo.
In medio distractus utri parebo duorum?
Praestabit sorti fidere, quae Deus est.

GENESING [2]).

De doot en is niet als een snick,
En hoeveel schillen snick en hick?
Ick overlang waerd om te snicken
Was over-deerlick vast aen 'thicken,
En dieder hand aen souden slaen
En saghen niet waer langs bestaen.
Nature, hoopten sij, soud 't winnen
En de gereedste uytkomst vinnen.
Daer lagh ick op de wacht, arm ick,
Of hick eens wisselden in snick.
Nature wou 't en die haer stierde,
Den derden aenval of de vierde
Verdween dat hicken onverwacht,
'T is niet te weten door wat kracht.
Is 't niet te weten, hert van ijser?
Ten minsten werdt door tijden wijser
En weest gedachtigh aen wiens boord
Ghij roerde doe ghij wierdt verhoort.
Was 't niet deselve die u raeckte,
D'Almogentheit die Salve maeckte

---

[1]) Het HS. is bij de Korenbloemen; het versje heeft geen datum.

Willem Verstraten (1593—1681), geboren te Utrecht, studeerde in de medicijnen, werd in 1636 professor aan de nieuw opgerichte Hoogeschool in zijne geboortestad, maar in 1646 lijfarts van den Prins van Oranje. Later is hij burgemeester van Utrecht geweest.

Willem Liebergen was in 1637 stadsdoctor in den Haag. (Zie Dr. R. Krul, *Haagsche doctoren, chirurgen en apothekers in den ouden tijd. 's Gravenhage*... 1891, blz. 79.)

Beiden behandelden dus H. gedurende zijne ziekte.

[2]) Ook in afschrift van andere hand Het gedicht heeft alleen het jaartal.

Bij vs. 17 in het afschr. in marg.: Math. 9. 20.

Van slyck en speecksel en sey, Siet,
En maeckte weer een niet tot yet,
En schiep nog eens twee niewe ooghen,
Daer syder twee had laten droogen?
Iae, machtigste, soo 's mij gebeurt,
Myn' zeilen vlogen lang gescheurt,
'T roer was ick quijt en van dijn' golven
Was ick schier levendigh bedolven,
Als ghij ontwaeckte en spraeckt een woort
Van weder en van windt gehoort.
Still was mijn hicken en mijn karmen,
Want, Heer, ick voelde m'in dijn' armen
En een geluijt van oor tot oor,
Klein van geloof waer vreest ghij voor?
Heer, seid ick, kont ghij soo leegh af sien,
En naer schier uytgewande Kaf sien,
Kont gh'u bekomm'ren of een worm,
Worm, jae gegoten in dyn' vorm,
Maer die die vorm al lang versaeckt heeft
En noyt kastyding voor gesmaeckt heeft,
Beweeght het u of sulck een worm
Vrij raecken sal uijt desen storm,
Of inden afgront blijven leggen?
Heer, zeid ick, en ick blijv' het seggen,
Wie zyn wij dat ghij aen ons denckt.
Nu gij mij 'tlaete leven schenckt,
Heb ick'r een Bé bij te verwerven,
Wilt mij die gunnen voor myn sterven.
Myn' beenen hangen niet aen mij,
Daer is noch nacht noch geesten bij.
Ick segg mij alsser staet geschreven
Sal dit gebeente konnen leven,
Segt, Soon des menschen, maer o Hant
Die dit te samen heeft geplant,
'T sal dij niet kosten 'thandverdraeyen,
Om alles weder te verfraeyen,
Verfraeyt het all tot dyn' voll' eer,
Maer doet het met een Maer, o Heer,
Soo lang als ziel en lichaem kleven,
En des' herboorne beend'ren leven,
Dat nemmermeer dit swaer gelagh
Noch die noch des' ontschieten magh,

---

vs. 21: Ioan. 9. 6. — vs. 29: Math. 8. 26. — vs. 34: Ibid. — vs. 36: Luc. 3. 17. — vs. 45: Ps. 8. 5. — vs. 53: Ezech. 37. 3.
vs. 54 *heeft* afschr.: *hebt*

Laet beide voor haer' ooghen sweven
Die halve doot, dit heele leven,
En laetse beide (dat ben ick)
Gedencken aen Hic, hic, op hick,
En hoe ick langs het padt van hicken
Spoedt maeckte naer het end van snicken,
Hadt ghij mij niet als bij den Haer
Getrocken uijt des lijfs gevaer
Op dat ick de verlengde daghen
Die ghy mij leenswijs opgedragen
En als van niews hebt aenbesteedt
Bestede soo als die wel weet,
Hoe ickse dij heb weer te geven
Met rekenschap van 't tweede leven,
Op dat ick, als mij 'tlaest gesnick
Voor dij sal brengen, sonder schrick
'T goet woordt magh hooren, Knecht van trouwen,
In 'tweinigh hebt gh'u wel gehouwen,
In 't meerder sult gh'u sien gestelt
En met mijn' kinderen getelt.

Aeger nocte matutina.

AD IACOB. AUG. THUANUM, LEGATUM GALLIAE [1]).

Si per te licet uniculum tot mille Thuane
In Batauis addi posse voluminibus;
Accipe ab Hugenio magni leue pignus amoris,
Altera, summe virûm, Bibliotheca patris.

26. Dec.

AD EUNDEM [2]).

Si maxima est quam possides, vir maxime,
Strues librorum, quos paterna, quos Avi
Dudum tibi congessit eruditio;
En a Batava, qualecumque sit, manu
Unum volumen adde; major maximâ est.

eod.

---

vs. 68: ἠσθένησα παραπλήσιον θανάτῳ. Philip. 2. 27. — vs. 80: Math. 25. 21.

[1]) Bij het versje teekende H. aan: non exhibitum.

Jacques Auguste de Thou, zoon van den beroemden historicus (1553—1617), die denzelfden naam droeg, en broeder van François Auguste (zie dl. III, 235), die den 12den Sept. 1642 te Lyon was onthoofd, kwam in April 1657 als Fransch gezant in ons land en bleef tot 1662, toen hij door d'Estrades werd vervangen. De vader van De Thou had eene zeer beroemde bibliotheek.

[2]) vs. 3 *Dudum* eerst: *Soli*

AENDEN HEER HANS VAN WIJCKEL [1]).

'Kvoldoe een' oude schult: Is 't u noch niet berouwen,
Beleeft man, soo veel tijts u recht te sien onthouwen,
Aenvaert dit dicke beest, met 6. pont Rijms gemest,
Dat's 5. voor Capitael en 1. voor Interest.

26. Dec.

AENDEN H[r]. VAN WIMMENUM [2]).

Is 't haegmunt daer ick u met soecke te betalen,
Vergeeft het slecht gehalt, de menighte sal 't halen.
Is 't niet wat redelyx, het is wat ongemeens.
Hier 's by de 6. ℔. Ryms; magh 't soo bestaen voor eens?

27. Dec.

AEN IOFF.[W] SCHURMANS.

'Kgaf u 'twoort in Latijn en heb het wel gehouwen,
Myn leste Boeck was 'tlest, en 'tis mij niet berouwen:
Nu geef ick 't u in Duytsch en 'tsal gehouden zijn
In Haegsche Moeder-tael als in uytheemsch Latijn.
Schoon ick 't u niet en gaf, het sou sijn selven geven;
Wie souw naer sulcken kraem meer lusten in sijn leven.

28. Dec.

AENDEN PREDICANT V. VAN OOSTERWIJCK [3]).

Dunckt u niet, Oosterwijck, dat dese schrijver mal is,
Die u met 6. ℔. rijms in een block overvalt?
Wilt hem genadigh zijn; hiermed' is 't uijtgemalt,
En leet is geen groot leet als 't maer leet eens voor al is.

30. Dec.

AENDEN HEERE VAN MAERSSEVEEN [4]).

Dit 's Ballast, Marsseveen, soo gh' op 'tgewicht wilt letten
Van 6. ℔. dichts ontrent: maer laedt het inde schuijt
Die u tot Goudestein aen 'tlieve lant sal setten,
Soo ghev' ick 't niet voor last, maer voor ontlasting uyt.

31. Dec.

---

[1]) Hans van Wyckel (1617—1659) was sedert 1651 afgevaardigde voor Friesland ter Staten-Generaal.

[2]) Amelis van den Bouckhorst, heer van Wimmenum († 1669), was lid der Staten-Generaal, houtvester van Holland en curator der Leidsche Hoogeschool. In 1646 was hij gedeputeerde te velde, in 1660 voorzitter der Gecommitteerde Raden.

[3]) Zie dl. V, 47.

[4]) Zie blz. 63.

vs. 4 *'t* niet in het HS.

TOT GOD OP NIEW JAERS DAGH 1658 [1]).

Noch eens; 'tis weer Niew jaer, en ick sie 't en belev' het.
Groot Schepper van den Tijd, die 't mij vergunt en gevet,
Weest eewelick gelooft, die mij dus verr gebracht
En onlanx metten haer gesleept hebt uijt de gracht,
Daer ick te grond' in ging, soo 't liep door alle monden,
Die dijne Wonderen maer menschelick verstonden.
Ghij schenckt mij een niew Iaer; Ick weet en ick beken,
Dat ick'er dij op 'tminst een niew voor schuldigh ben:
Maer, schept ghij dan in mij het Niew jaer en 'tniew leven,
Soo ghij 'tmij niet en geeft en kan ick 't dij niet geven.

1. Ian.

AENDEN HEERE CATS.

Onder allerleij geschencken
Kond' ick heden geen bedencken,
Als icks' all' had overdocht,
Dat u beter dienen moght
Dan, nu all' uw Boomen pruijlen
En noch schaduwe, noch schuijlen
In dit ongetempert weer
En verleenen aen haer' Heer,
Bladeren te doen verschijnen
Die geen winter doet verdwijnen.
En hier zijnder sonder endt
Uyt den Boomgaert die ghij kent.
Neemts' in danck aen t'mijner bede,
Met myn' wensch toe: dat's, Hiermede
Veel gelucks in 't Niewe jaer
Aller dicht'ren Bestevaer.

1. Ian.

AEN NEEF BUERSTEDE [2]).

'T en kan den Haegh niet faelen,
Hij sal den kost wel haelen,
Houdt hy maer dees manier,
En blyft hij slechts betalen
Capoenen met Papier.

1. Ian.

---

[1]) K. b., I, 67.
vs. 1 K. b.: *'t Is op een niew Niew jaer*

[2]) Anthony van Buerstede was den 27sten Feb. 1639 getrouwd met Clara Bacx, een nichtje van H. Buerstede woonde te Breda, waar H. in 1643 getuige was bij den doop van één zijner kinderen (vgl. *De Navorscher*, 1881, blz. 55).

AENDEN HEERE VAN BRANTWIJCK [1]).

Uw' hertelicke Niew-jaers-gift
Aenvaerd ick ernstich uijt de drift
Van ongeveinsde vriendlickheden,
En wenschte wel d'ontstelde leden
Van dese noch niet vaste Hand
Te drijven opden selven trant:
Maer, moght de Hand daer over leggen,
De Rym-penn souder Neen toe seggen,
De Rympenn soo schoon uytgedicht
Als ghij kont gissen by 'tgewicht
V overdrongen, lieve Leser,
Van 6. ℔. Rijms den eersten deser:
Alree ben ick dit schrijven moe,
En, wacht ghij meer, ick denck 't u toe.

3. Anni.

AEN MYN HEER VAN ZUYLICHEM [2]).

Is 't rymen kunst, en is kunst licht om draeghen,
Wat valt 'er dan van swaerigheyd te klaeghen
Van ses pond ryms? al wat ghy rymt en dicht
Is niet als geest, en geesten vallen licht.

Op Ockenburgh, den 3. Jan. (Westerbaen.)

OP DE HOF-BLOEMEN VAN D. VOL. AB OOSTERWIJCK [3]).

Bloem-vrijers, ijdel van betrachten,
Die Moeyte, Tijd, Geld en Gedachten
Aen 's werelds zijden somer-kleed,
De bonte vodderij, besteedt,
Leert eens ten halven doolwegh keeren,
Werdt eens Bloem-ijverigh met eeren,
Raept eens uw' sinnen uijt het slijck,
En besightse, met Oosterwijck,

---

1) K. b., II, 400, met den titel: *Sieckelick, aen de Heere van Brantwijck.* In 2 HSS., één daarvan is bij de *Epist. Lat.*

Westerbaen had H. met nieuwjaar geluk gewenscht in een gedicht en een brief; vgl. *Gedichten van Jacob Westerbaen ....*, 1672, III, 594—596. (De jaartallen zijn daar verkeerd.) Het HS. van W.'s vers is op de Leidsche Bibliotheek.

2) Vgl. *Gedichten*, t. a. p., blz. 597. Eén HS. is bij de *Epist. Lat.*, een ander op de Leidsche Bibliotheek.

3) K. b., II, 391.

Het eerst gedrukt in *De Hof-bloemen ofte Drie hondert Stichtelijcke en Leersame Bedenckingen over verscheyden gelegentheden, betreffende d'Oeffeningh der Godtsaligheyt. Op Rijm gestelt door V. v. Oosterwyck, Bedienaer des Goddelijcken Woorts tot Delft. t'Amsterdam, Voor Willem van Beaumont Boeck-verkooper*, enz., 1659.

Aen d'onwaerdeerelycke blad'ren
Die hij voor u heeft willen gad'ren.
't Zijn Bloemen daermen tot in 't hert
Kracht, geur en geest gewaer af werdt,
'tZyn Bloemen die noyt en verwelcken,
't Zijn bloemen die haer laeten melcken,
En hoese meer gemolcken zijn
Hoe meerder Honich, Olie, wijn,
Hoe meerder heiligh natt sy geven;
'tZyn bloemen uyt den wegh van 'tleven,
(In een woord werdt ghij 't beter wijs,)
't Zijn Bloemen uijt Gods Paradijs.

3. Ian.

AENDEN ADJUNCT GRIFFIER SPRONSSEN [1]).

Dit Boeck, Ian Spronssen,
Weegt 16. Oncen
Meer dan 5. ℔.
Indien 't u mondt,
Daer's wat in t'eten,
Van soete beten
En suere toe.
Maeckt het u moe,
Laet ick u raden;
'Tzijn sachte bladen,
Diemen besteedt
Soo ghy wel weet.
Ghij moet niet dencken
Mijn eer te krencken,
Soogh' uw gemack
Neemt van dit pack:
Leest of versleurt het,
Bewaert, of scheurt het;
Het is mij lief,
Kan 't u verheugen,
Of ergens deugen
Tot uw gerief.

9. Ian.

OP DE SELVE (HOF-BLOEMEN) [2]).

De Bloemen, Oosterwyck, by uw' hand uyt gelesen,
Verdienen dat altoos by alle mann te wesen.

10. Ian.

---

1) Zie dl. V, 43.

2) K. b., II, 391. Voor het eerst gedrukt in Oosterwyck's werkje (zie blz. 239), met het opschrift: *Censura.*

AD CASP. GEVARTIUM [1]).

Viden', Geuarti, quanta te Libri moles,
Quantâ infacetus obruat Poetaster?
Quis hunc mereri dixerit veniam Lector
Sibi non iniquus? et tamen satis causae est
Cur hanc mereri tute me libens, laetus
Properes fateri: nempe qui semel totam
Effundo massam, spondeo nihil porro
Restare quo te, si velim, nouâ possim
Molestiâ vexare: Codicem certe
Donare si me credis, error est; ipsas,
Ut nil scias superesse, dono Pandectas.

11. Ian.

AD D. DE MARSELAER BRUXELLAE CONSULEM VII [2]).

Vir erudite (quando Marselarius
Fugis vocari) Marselaer, pie, nobilis,
Constans amice; quam tibi Batauam diu
Fidem obligaui, libero; grandem Librum,
Immane monstrum, Codices nouendecim
Uno (pudet referre) complexum sinu,
Dono, dicoque ac dedico, merito et libens.
Si gratiam reponis, audi; plusculum est:
Si non reponis, sufficit: silentio
Veniam dari putabo, quam solam peto.

21. Ian.

AENDEN HEERE GRASWINCKEL EN SIJN' E. HUIJSVROUWE, MET MIJN' CORENBLOEMEN [3]).

Wat komt mij qualick slaeghs geen' vruchten te sien leven
Van uw gezegent Bedd, mij die u selfs vermaen
Geen' ooghen op dit Boeck, dit voddigh Boeck, te slaen!
Want, liepens' om den haerdt, ick soud't uw' kind'ren geven.

8. Feb.

---

1) Het HS. is bij de Korenbloemen.

Zie over Gevaerts, dl. II, 62.

2) Frederik van Marselaer (1584—1670), werd te Antwerpen geboren, studeerde te Leuven en reisde daarna in Italië. In 1618 werd hij schepen te Brussel en in 1623 burgemeester; dat ambt heeft hij zeven malen bekleed. De Koning van Spanje verhief hem in den adelstand. Marselaer was een geleerd man en heeft eenige letterkundige en staatkundige werken geschreven.

3) K. b., II, 401. In 2 HSS., 1 daarvan is op de Kon. Bibliotheek te 's Gravenhage.

Graswinckel was gehuwd met Geertruyd van Loon.

vs. 4 *liepens'* 1 HS.: *vond ick's*

OPDE WERCKEN VANDEN HEERE I. CATS.

AENDEN LESER [1]).

Hangt tot uw leste gelt aen desen Swaenen-sang,
Daervan ghij 'tsoet beghinn schier een' halv' Eewe lang
Met even soo veel vruchts als vreughds hebt hooren klincken
Veel' Boecken doen 'them niet; de lust sal u ontsincken
Van sulcken overlast, soo ghij dit een alleen
Sijn' volle waerde kent: hebt andere te leen;
Van dit en mooght ghij heel den eigendomm niet derven,
Dat eerst wel leven leerd', en nu leert beter sterven.

12. Feb.

Scirrhosi Renes, vesicae calculus ingens [2]),
Nulla hoemorrhoïdum vestigia in intestino,
Nulla foris, Fellis justo vesicula major,
Subdurum jecur et longi tentamine morbi
Languidus et raro male tinctus sanguine pulmo,
Ossa cutem laxam gestantia, carne solutâ,
Horrido et exangui macies, in corpore dicam,
An sceleto, regnans: Haec sunt quae, nube remotâ,
Ambiguis miseri morbum explicuere Wilhelmi.
Discite res dubias dubio sermone referre
Pugnantes hominum temere de pelle Galeni.

14. Feb.

KORTE OMSPRAECK VAN MIJN DAGELICKS HUIJSGEBED [3]).

Wij derven ons, o God, voor Dijne voeten buijgen,
En dijnen hoogen lof ootmoedelick betuijghen,
En seggen dij den danck dien elck in syn gemoed
Wel weet en wel gevoelt dat hij dij seggen moet,
En niet uyt seggen kan, voor d'endeloose gaven
Van allerhande gunst, die ons, onnutte slaven,
Dijn' overgoedicheit eer Tijd of Wereld waer,
Sints Tijd en Wereld is, in voorspoed en gevaer,
Tot desen oogenblick heeft laeten wedervaeren.
Maeckt onse herten voll, die 'tnemmermeer en waeren,
Van volle danckbaerheit, daervan Dij innerlijck
Tot in het binnenste van dese herten blijck',
Den menschen uijterlijck, en in het overvloeden
Der vaste teeckenen van danckbaere gemoeden,

[1]) K. b., II, 404.
Het versje is niet opgenomen in *Alle de Wercken* (1658) van Cats.
[2]) vs. 9. Zeker worden Stratenus en Liebergen bedoeld; zie blz. 234.
[3]) K. b., I, 70. Boven het HS. staat: 20. Feb. Biddaghs.
vs. 14 *vaste* K. b.: *waere*

Wel seggen en wel doen. En om het menighvoud,
Uijt grond en overvloed des herten opgestouwt,
Bekent en onbekent mis-leven onser daghen,
Mis-leven in gedacht en woorden uijt geslagen,
In wercken uijtgevoert, en alles tegen Dij,
Met all' d'ondanckbaerheit die uyt te spreken zij,
O aller hooghste, en wilt met dijn' ondanckb're knechten
In dyn' verbolgentheit het scherpste recht niet rechten,
Die den ondanckbaren goed en genadigh zijt,
En ons ondanckbaersten in onses levens tijd
Ons' ongerechticheit noijt en hebt doen ontgelden:
Maer, o ghij die met recht van dij hebt laten melden,
Dat niet des sondaers dood, maer de behoudeniss
Die syn' bekeering volght dijn welgevallen is,
Om de voldoeningen dijns Soons en onses Heeren,
Schelts' ons genadigh quijt, en helpt ons hert bekeeren,
Bekeeren, groote God, tot Dij, in meerder drift
Van Kenniss, Hoop, Geloof, en Liefde, en al dijn' gift:
Daerdoor wij, sterck in Dij en in Dijn' volle rusting,
Met Wereld en met Vleesch, daeraen all onse lust hing,
Iae met het boos besoeck dat ons gedurigh quelt
Elck onder sijnen voet geluckelick gevelt,
Van d'aerde en uijt haer slijck ten Hemel op getogen,
Dijn Godlijck voorbeeld, naer ons menschelick vermogen,
Betrachten naer te gaen, en, daer het all in is,
Dij lieven uijt de kracht van Hert, Ziel en Gewiss,
En even als ons selfs de Kudde Dijner schapen,
Door dijn' hand neffens ons, en ons gelijck, geschapen.
  Hoedt en verlost daer toe de zielen die hier zijn,
Met haere lichamen, van alle leed en pijn,
Laet beij gezegent zyn met noodtelicke gaven
Ten uijtvoer van 'tberoep daerin sij sich begaven,
En noch in leven door het heilighe bestell
Van Dijn' voorsienicheit; en beide doet soo wel,
Dat weer die zegen zij gezegent met den zegen
Die dijne kinderen ten erfdeel is verkregen,
Daer door ons lijen en doen in allerley gevall,
In leven en in dood ten goeden eind' bevall',
Daer tegen wij in Doen en Lyden, Dood en Leven,
Wat ons te voren kom̃', waertoe wij ons begeven,
Voor en aen nemen als voor dijn oñslap'righ oogh,
Wat gh' ons genieten heett of dragen van om hoogh;
't Zij onverdient geluck, of wel-verdiende plagen,

vs. 25 *en hebt* K. b.: *hebbet* — vs. 27 *des* K. b.: *de*

Als van Dyn' vader-hand genieten en verdragen,
Gewilligh t'allen tyd', en t'allen tijd' gereed
Om uijt dit doodigh lijf, op d'ure die ghy weet,
Vervoert te werden in niew' Hemelen, niew' Aerde,
Van onbekende form, van onbegrepen waerde,
Daervan in ons de hoop op dyn' belofte light,
't Huijs der Gerechticheit en Eewigh levens licht.
 Doet die barmherticheit den Hoofden en den Leden
Van dit vergaert gesinn, en doets', op ons' gebeden
Den vrienden van dit huijs, en die het by haer bloed
Verwandt en Maghen zijn: Iae, Heer, wy bidden, doet
Oock onsen vijanden deselve gunst beleven,
Ons' blinde vijanden, die inden doncker sweven,
Verr van dijn' waerheits pad, naar dijn eer in dat werck
Bestaen kan, en de vred' en stichtingh van Dijn' Kerck.
Doet noch deselve gunst dien ghy Dijn Volck in handen
Als Vooghden hebt gestelt, voor all in dese Landen,
Daer ghij dit deel Dyns volx te samen hebt gebracht
Met all' de schaeren van haer' swaere leghers-kracht,
Oock met den jongen Vorst in haer bewind geboren,
En die aen 'thooghe Huijs van synen bloede hooren;
Doets' oock den Dienaeren van Dijns woords drucken oost,
Doets' allen swacken en verlegenen om troost,
Doets' allen menschen, Heer, naer Dijn' bermherticheden
En wijsheit sonder grond: want wat zijn vleesch en leden
Van dese sterfflickheit 'ten zij in Dijn' genae;
Waer is het schepsel oock, dat voor Dyn recht bestae?
En, o ghij Schepper en behoeder vande menschen,
Wat sou Dij 'tschepsel doen? Hoort en verhoort ons wenschen,
Soo verr het werdt gewenscht als ghij ons wenschen heett,
Met wat ghij noodigher tot onse welvaert weet.
Soo wij all 'tnoodigst hier in 'theiligh voorbeeld sluijten,
Dat ghij dijn' kinderen na Dij hebt leeren uijtten
Soo 't Dijne leeringhe by ons werdt na geseght,
En op Dyn' Autaren, danck-offers-wijz geleght.
 O inde Hemelen ons aller eenigh Vader,
 Geheilight zy Dijn naem, Dijn Rijcke kom' ons nader,
 Dijn will geschied' op aerd' als in Dijn Hemel-rijck.
 Geeft ons het noodigh brood van daegh en dagelijck;
 Vergeeft ons alle schuld, soo w' alle schuld vergeven
 Aen die ons schuldigh zijn; en leidt ons by dit leven
 In geen' versoeckinge, maer vrijdt ons vanden strick
 Des Boosen; want, o God, alleen en eewelick
 Hoort Dij der Rycken Rijck, en alle kracht, te samen
 Met alle heerlickheit der heerlickheden. Amen.

9. Mart.

IN 'TLEGER [1]).

Men spreeckt hier veel van 'tWoord, dat ijeder een moet geven
Aen dien het eischen magh, al waer 't te middernacht,
En 'tis een menschen-Woord, en 'tkost een mensch syn leven:
Aen 'tlevende woord Gods werdt eens ter weeck gedacht.

Hofw. 10. Mart.

OVER-LEER [2]).

Veel snijders van Gods woord ontleden 't en ontpluijsen 't
Met woorden sonder end; jae, soo men 'tseggen magh,
Sij kroocken 't menighmael en vlacken 't en bekruijsen 't
Door Menschen-misverstand: Ick houw niet van dien slagh;
Gods Woord kan 't mij wel doen; Een Woord soo veel als duijsent.

Ibid. eod.

A UNE DAME, SUR UN LIVRET EMPORTÉ PAR MESGARDE [3]).

Un Voleur innocent, qui, plongé dans l'estime
De vos perfections, est tombé dans le crime
A trouué ce liuret, qui n'a que la façon
D'un liure d'importance, au fonds de son manchon.
Excusez le forfaict dont vous estes coupable,
Et ne laissez plus rien ni sur lict, ni sur table;
Ou, si vous l'ij laissez, cachez bien vos appas,
A moins que de resver on n'ij touchera pas.

Hofwijck 18. Mart.

OP DE TWEEDE UYTGIFT DER PSALMEN DOOR DEN HEERE FISCAL BOIJ [4]).

Zijn Menschen swack en voll gebreken,
Denckt, Menschen, wat een Menschen-pack,
Den Heere na sijn Hert te spreken,
Die na het Hert des Heeren sprack!
Dit sagh hij in syn' rappe sinnen,

---

[1]) K. b., II, 404.

[2]) K. b., II, 405.

[3]) De titel was eerst: *A M .... Spiering*, doch dit werd doorgeschrapt. Zie blz. 84.

[4]) K. b., II, 398, waar het woord *Fiscal* uit den titel is weggelaten.

Voor het eerst gedrukt in *Het nieuwe werck der Psalmen van den Koningh David, Volgende de nieuwe oversetting des II. Bibels, op de wijsen en getal der sangh verssen van de Gereformeerde Kercken in Nederland. Met de Lof-sangen en gebeden aldaer gebruyckt. Door Cornelis Boey, Advocaet-Fiscael en Procureur-Generael over Holland, Zeeland en Vriesland.* (Vignet) *Tot Leyden, By Johannes Elsevier*, ... CIↃIↃCLIX.

De 1ste druk is van 1648.

vs. 5 *hij* Psalmen: *Boey*

En, om te thoonen dat hij 'tsagh,
Bestond, hij Boij, Boy t'overwinnen,
En ded' het met den tweeden slagh.
Soo light hy onder, en soo boven,
Soo komt hij t'over en te kort.
Die wijsheit acht ick meest te loven,
Die van haer self verwonnen wordt.
Is ijemand noch min als te vreden
In 't heilighe verniewt onthael,
Mishaeght hem noch of lidt of leden
In dit sorgvuldigh Tweede-mael:
Dus veel heeft hij van mij te weten,
Hij kiese vrij wat ongemeens
Uijt Pennen die goe' Pennen heeten;
Ick geef 't haer soo in drijen eens.

27. Mart.

IN AMPL.mi DOCT.mique VIRI GUIL. PISONIS D. M. INDIARUM HISTORIAM NATURALEM [1]).

Impiger extremos fuge, vel spectator, ad Indos
Currere; res facta est futilis iste labor.
Pisoni placuit quidquid sub cardine nasci
Sciuerat Eoo, viderat Occiduo,
Sic Belgis praestare suis, quasi pareat uni
Naturae prope nos et procul imperium.
Ecce breues tabulas majestas extera rerum,
Uno sic Batauo praecipiente, subit;
Utraque ad Amstelias accersitur India ripas,
Utraque quas jussa est promere promit opes:
Promit opes, quas fida bonas, infida nocentes
Terra dat, has fugias scilicet, has ut ames;
Hic stupeas, ubi nacta nouas animalia formas
Gaudeat inuentis Naso fauere suis.
Nec tamen hoc Tabulae, Lector, ne fallere, dicunt,
Sola nec has vires muta papijrus habet.

---

vs. 7 *Boij, Boy* Psalmen: *selfs sich* — vs. 18 *kiese* Psalmen: *neme*

[1]) Gedrukt in *Gulielmi Pisonis Medici Amstelaedamensis de Indiae utriusque re naturali et medica libri quatuordecim, ... Amstelaedami, Apud Ludovicum et Danielem Elzevirios. A°.* CIↃIↃCLVIII.

Willem Pizo (1611—1678), geb. te Leiden, werd 25 Febr. 1623 op 12jarigen leeftijd als student ingeschreven in zijne geboortestad. Hij studeerde in de medicijnen, promoveerde 4 Juli 1633 te Caen en ging als lijfarts van Joan Maurits van Nassau in 1636 met dezen naar Brazilië. Na zijne terugkomst zette hij zich als dokter te Amsterdam neer (zie Unger's *Vondel*, 1630—1636, blz. 238). Pizo heeft eenige wetenschappelijke werken geschreven.

vs. 13 *nacta* eerst: *viua* — *nouas* — *formas* eerst: *nouis* — *formis*

Quod spectas nihili est; has, qua facundia tanti
De tota meruit posteritate viri,
Has tabulas reuerenter habe; praestantior omni est
Icone qui docto manat ab ore lepor;
Hac duce deductus per tot miracula grandi
Materiâ dices, grandior ista manus.

29. Mart.

VOOR-RAED [1]).

My vraeghde een Dief om raed, en wat hem stond te hopen,
Naer dat hij Mann en Maeghd bestolen hadd met hoopen:
Ick seid', hebt goeden moed, ghij sult het niet bekoopen,
Ghij sult de Galgh ontgaen, kont ghij se maer ontloopen.

6. Apr.

OP HET GRAF VANDEN HEER IACOB VAN CAMPEN [2]).

Hier light hij Marmerloos die soo veel Marmers sleet,
En soo wel slijten leerd', als noch heel Holland weett,
En noch heel Neerland siet, en Neerlands ommelanden:
Die 't Gotsche krullígh mall met staetigh Roomsch vermanden,
En dreef ouw' Ketterij voor ouder Waerheit heen;
Hoe light hij marmerloos, hoe guntm' hem niet een' steen,
Ter eer-gedachteniss van soo vel' ed'le steenen?
Ick meen de reden is, en 'tis wat meer als meenen,
Hier stond een Graf-gebouw, hadd' hij het self bestaen:
Nu hy 't verwaerloost heeft, en derft'er niemant aen
Van all' de leerlingen die uijt hem zijn gesproten:
Want, seggen sij, waer 't niet nett in syn' vorm gegoten,
En schoeyde lit voor lit niet even op syn' leest,
Daer nu sijn lichaem rust, ontroerde 't noch sijn' Geest;
En wat geest sou dien Geest, nu leden-loos, vernoegen,
Dien, noch in 'tlogge vleesch, geen' Geesten op en woegen?

Nassauwen Oort, oft Strijensche Sas. 1ª. Maij.

AEN HEER CHRISTIAEN GRAVE VAN DONA [3]).

Begrauwt mij niet, Heer Graef, verschijn ick wat te spade
Met dit versuft geschenck bynaer ter halver sleet.

---

1) K. b., II, 404.
Bij vs. 4 in marg.: Th. More.

2) K. b., II, 403, waar aan den titel nog is toegevoegd: *eer het geçierd wierd.* De beroemde bouwmeester was in Sept. 1657 op 48jarigen leeftijd gestorven.
vs. 12 *seggen* K. b.: *vreesen*

3) Christiaan Albert graaf van Dohna (1621—1677) was een zoon van Christoffel van D. en gravin Ursula van Solms. Hij was luitenant-kolonel onder Frederik Hendrik, later luitenant-generaal in Brandenburgschen dienst. Dohna was gehuwd met Sophia Theodora, gravin van Brederode.

BeGraeft mij liever; niet in d'aerde, dat ghij 't weet;
Maer in uw' Graeflickheit; ick meen, in uw' Genade.
Want soo ghij gade slaet hoe weinigh wichts het heeft
'T geen ick u voor wat deeghs voor oogen derve leggen,
Ghy sult ontwijffelick, danck hebb' de Brodder, seggen,
Die mij dit sotte Boeck soo taeij, soo langsaem geeft.
8. May.

ANDER (GRAFSCHRIFT)[1].

In dit dood-bedde light van Campen met sijn tween;
Hij groot' herstelder van wel-bouwens-kunst, dat 's een,
Hij die in ed'le verw en stelling had doorkropen
Al waermen Nederland na Roomen om siet loopen;
Dat 's twee, en Hij alleen.
Cieraet en hoeft hier geen.
Het cierlixte van all heeft hij sich selfs gegeven,
Hij, die de sterfflickheit des tijds sal overleven,
In d'onversterfflickheit van Olij en van Steen.
20. Maij.

MISGREEP[2]).

't Is tijd, Ian, dat gh' uw' sinnen slijpt
Op wat ghij hoort en siet;
Ghij light mij stadigh en begrypt,
En ghy begrijpt mij niet.
Hofw. 22. May.

IAN VAN ANNE[3]).

'T en is niet om dat Anne dweegh is,
En altoos besigh en noijt leegh is,
'T en is niet datse stuer noch steegh is,
Noch Mann noch Vrienden inden weegh is,
Maer onlangs by elck een te deegh is,
En soet en handelbaer als deegh is;
'T en is noch d'een noch d'ander deughd,
Daer Ian syn hertjen in verheught;
'T is dat hem dunckt dat Anne veegh is.
1. Iun.

ALL TE WAER[4]).

Waerschouwtm' u, Ian; ghij seght, 't Is de gemeene Mann
Die mijn Wijf achterklapt, en die geeft licht een' douw

1) K. b., II, 403, met den titel: *Noch een.*
2) K. b., II, 405.
3) K. b., II, 402.
4) K. b., II, 402.

Daer 'tniet verdient en is. Maer is 't een mis-douw, Ian,
Van den gemeenen Mann op de gemeene Vrouw?

2. Iun.

OUDERDOMM [1]).

Wat is den ouden dagh, en wat 's er aen bedreven?
Ick weet niet hoe sich 'tvolck daeraen vergaepen magh;
Ick neem 't heel averechts: want, hoe wij langer leven,
Hoe meer wij naerderen den allerjongsten dagh.

eod.

SPAERIGHE DIRCK [2]).

Dirck is een suijnigh Mann; men spreeckt het hem ter eeren;
Hij spaert goed, hij spaert bloed, hij spaert brood, hij spaert kleeren:
Maer dit 's van allen 'tminst; die averechtse geest,
Het kostelixt van all, de waerheit, spaert hij meest.

eod.

VROME IAN [3]).

Het Vrouw-volck heeft Ian lief; Ian heeft 'er oock geen' schroom van:
Wat lightm'er op en muijtt?
Daerom is Ian geen guijt:
Het kan wel tsamen gaen, een Vrouw-man en een vroom man.

2. Iul.

MIS-VERWIJT [4]).

Ghij noemt een' Bultenaer gebreckigh, sonder reden:
Bedenckt eens wat ghij doet;
Weeght syn' en weeght uw' leden;
Een bult is geen gebreck, het is een overvloed.

16. Iul. in anchora ad S. Annam Namur.

AU MARQUIS DE NEWCASTLE SUR SON LIVRE [5]).

Crois tu que ton trauail tourne à ton auantage,
Noble, vaillant et sage,
Et, pour tout dire ensemble, Illustre Caualier?
I'oseroij le nier.

---

[1]) K. b., II, 402.
[2]) K. b., II, 402.
[3]) K. b., II, 402.
[4]) K. b., II, 402.
[5]) William Cavendish, markies, later hertog van Newcastle (1592—1676), was een vurig aanhanger van Karel I en heeft krachtig deel genomen aan den burgeroorlog. In 1644 week hij echter uit, na zijn geheele vermogen verloren te hebben; te Parijs en later te Antwerpen, waar hij zich vestigde, moest zijne jonge vrouw door het maken van

Ton maneige est si doux, ta leçon tant aisée,
Qu' à peine a-on baissée
La marge de ton Liure et gousté ton discours,
Qu'il semble que le cours
De ta Philosophie est acheuée sans peine
A la premiere haleine.
Ainsi ton Escolier s'estime tout parfaict
Auant qu'il aijt rien faict,
Et pretend à ta gloire et à ta bonne grace
Dedans le mesme espace
Que l'on employe ailleurs à conduire un peu mal
La Bride du cheual.
Veux tu veoir promptement l'effect de ceste rage
En mon apprentissage?
Ie te jure ma foij
Qu'il me semble desjà que j'en scaij plus que toij.

Sande 19. Iul.

IN LIBRUM DE ARTE EQUESTRI MARCHIONIS NEWCASTELIJ.

Tam breuis hic Heros methodi momenta reuelat,
Tam regit indomiti fraena potenter equi,
Mox ut, equo monstrante viam, sua munia discat
(Obstupeo referens) erudiendus eques.
Quantus hic est equitum doctor, quo quisque magistro
Doctores equitum reddere discit equos!

Antuerp. 20. Iul.

EIGEN VONNISS [1]).

Ondanckbaer Ian, sey Dirck, hoe laet gh' u dus vermanen?
Om geld beleeft geleent behoort men niet te manen.
Behoortmen niet? seij Ian,
Waerom maent ghij mij dan?

Turnhout 29. Iul.

WARME VRIJSTER [2]).

Agnietje loopt de vrijers nae,
Soo dats'er staegh twee drij op 'tspoor heeft:

---

kleeren in hun onderhoud voorzien. Na de restauratie keerde hij terug en wijdde zich aan letterkundig werk; o. a. schreef hij eenige blijspelen. *La Méthode nouvelle de dresser les chevaux* kwam in 1658 te Antwerpen uit; in 1667 zag eene Engelsche vertaling het licht. H. had den markies van Newcastle in Juli 1655 te Antwerpen ontmoet (*Dagb.*, 57). Met zijne vrouw, Margaret Lucas (1625—1675), stond H. in correspondentie (*Prosa Anglica*). Ook zij was eene letterkundige, maar eene zeer excentrieke vrouw.

[1]) K. b., II, 401.

[2]) K. b., II, 401.

Sij seght, sy soeckt een' wedergae:
'T is goed sien wat Agnietje voor heeft.
Inter Bredam et Zulichem. ult. (31) Iul.

OVERDRINCKEN [1]).

Laet ons ons selven niet bedriegen;
Daer steeckt geen' wijsheit in den pott:
Veel wijns, veel woels, dat kan niet liegen;
En 'tscheelt heel weinigh, satt en sott.
Ibid. eod.

QUAE SERVANDO NON SERVATUR [2]).

Is 't Meisken van oud eerlick bloed,
Is 't meer als matelick van wesen,
Is 't rijckelick versien van Goed,
Soo haest als 't Houwbaer is en sal 'tniet houwbaer wesen.
Ibid. eod.

MAUVAIS MENAGE.

Iaque a mis tout son bien en Iardins à parterre,
En tiltres sans domaine, en des maisons sans terre,
Or à Dieu le comptant.
Cela s'appelle faire
Une cheute en montant,
D'un important affaire
Un affaire emportant.
Zulichem ult. (31) Iul.

OP H. BRUNOS IOB [3]).

De Mann in Aloë (dat 's alle wee) gezultt
Sat sonder man of maegh, veel droever als te voren,
Den mishoop en beweende, en smoord' in sijn geduld;
Elck schroomde voor sijn zeer, en lieter hem in smooren,
Elck vlood voor sijn gekarm en hiel het uijt sijn' ooren.
Nu soeckter ijeder een sijn' lusten af vervult,
En elck will Iobs verdriet en Iobs verdragen hooren:
Soo lieffelick wordt leed met sulcken lied verguldt.
Hofwijck 11. Aug.

---

[1]) K. b., II, 401.
[2]) K. b., II, 401.
[3]) K. b., II, 403. — Het versje is ook opgenomen in *Het Boeck Iobs, Den Predicker, Spreucken en Hooghe-Liedt Salomons* van Bruno (zie den titel op blz. 81).

OP SIJNEN PREDIKER [1]).

Hier, Lezers, hier besteedt uw' maghen;
't Gerecht is versch, all is het oud:
't Zijn Appelen soo rood als Goud,
Hoe soudens' ijemant niet behagen?
Sij blosen schoon, sij riecken sterck,
En, daers' in werden op gedragen,
De silv're Schael, is Brunos werck.

Ibid. eod.

OP SYN HOOGELIED [2]).

Komt, Bruno, spaert voortaen uw' lippen en uw' longen;
Verslijtse langer niet aen deuntjens byder aerd;
Uw' eer is meesterlijck aen 't Hooghe-lied bewaert;
Ghij hebt den kloecksten van de Wereld naer gesongen.

Ibid. eod.

OP OCKENBURG [3]).

De Musen soecken 'tvocht, wie sou die Ioffers soecken
In dese dorre hoecken?
Sy sullender nochtans van geenen dorst vergaen;
De Waerd heet Westerbaen,
Die heeft haer haer' Fontein verleidt tot in syn' Duijnen
En Pindus in Loosduijnen.

Hofwyck 19. Aug.

DE SCHOONE IOFF. STANTON MET EENEN BOLL AEN EEN BEEN GEQUETST [4]).

Danck hebb' het ongeluck dat Stantons blancke vlees
Al spelend' onderwees.

---

[1]) K. b., II, 404. — Opgenomen in denzelfden bundel.

[2]) K. b., II, 404. — Opgenomen in denzelfden bundel. H. schreef eerst:

Bruno, maeckt een eind van singen
Laeghe lietjens, lichte dingen:
't Voeght u, noch 'ten smaeckt ons niet
Naer uw heiligh hooghe Lied.

Maar hij schrapte het weer door en schreef het bovenstaande versje.

[3]) K. b., II, 388.

Westerbaen had bij Loosduinen een buiten aangelegd, dat hij Ockenburgh had genoemd. Hij betrok het in 1652 en heeft van de dorre duinen een vruchtbaar stuk grond weten te maken. (Zie *Tijdschrift voor Nederl. Taal- en Letterkunde*, VI, 1886, blz. 194.)

[4]) K. b., II, 401, met den titel: *Aen een' Schoone, met* enz.

Juffrouw Stanton schijnt met hare moeder in of bij 's Hertogenbosch te hebben gewoond. Toen Susanna H. in den zomer van 1656 in die stad logeerde, schreef zij over de Stanton's aan haar broeder Christiaan en berichtte o. a.: „Juffrou Stanton wort noch alle daeg schoonder." (Vgl. *Oeuvres complètes*, I, 455.)

vs. 1 *Stantons* K. b.: *u in 't*

't Was hoogh tyd dat sy wist, aen 'tquetsen van een beentje,
Hoe seer doet een blauw scheentje,
Hoe seer een' blauwe borst, jae hoe seer een blauw hert,
Als 't soo getroffen werdt:
En, maeckt een houte Boll een buijltje, wat haer' oogen,
Twee snelle bolletjens van vier en vlamm, vermogen.
Hofwijck 19. Aug.

OP D. MICH: SPRANGERS HAFTEN IN BRAND [1]).

Wat zijnder Lessen, en hoe stichtelick vertaelt
Door een onsteken hert uijt eenen brand gehaelt!
Voelt, Haften, voelt uw' schá; maer ook uw' baet, en karmt niet;
't Oud seggen is vervult door Spranger; Brand en armt niet.
18. Oct.

NOOD-WEER EN LIEFDE VOOR LEED [2]).

Den Afgrond braeckt noch eens, en 'tgeldt noch eens den Vromen:
Een' niewe schenniss is van onder opgekomen;
Een' zee-katt spreidt den Inct van haer' ontroerde gall,
Om 'toogh t'ontduijsteren eers' in 't naersporen vall':
't Naersporen lust mij niet: die 't met den doncker houden
Gunn ick de duijsterniss; den jongen of den ouden,
Wie mij het onverwacht vergift in 't aensicht spouwt,
Houd ick voor wat hy is, en hij sijn selven houdt;
Voor nacht-uijl, dien 'tlicht quelt, en dien de middagh zeer doet:
En daer hy mij het leed met blind en valsch geweer doet,
Spreeck ick hem ongesien in sijn swart schuijl-hol toe.
Onaengenaem gespreck! alreede ben ick 'tmoe.

---

vs. 3 *sy* K. b.: *ghy 't* — vs. 7 *haer* K. b.: *uw'*

1) K. b., II, 389. Het versje is voor het eerst gedrukt achter *Mich: Sprangers Silo, of Haften in brant; Ten spiegel voor gantsch Nederland: Waar in 't korte bygevoegt is des zelfs Mara, of Regte Oorspronk van Gelderlands groote en droeve Waters-nood des jaars* 1658; *en Nederlands grootste en schrikkelijkste Vyand. T' Amsterdam, Ter Drukkerije van de Weduwe wijlen Paulus van Ravesteyn.*

Van het dorp Haften of Haaften bij Tiel waren in 1649 22 huizen verbrand.

Michael Spranger († 1673) was jaren lang predikant te Gameren.

2) K. b., I, 519. Ook in klad, dat den datum heeft en bovenaan: 6. Nou.

Na het verschijnen der *Korenbloemen* (1658) kwam er een vers uit met den titel: *Rakende de Klucht van Trijntje Kornelis*, in pl. (vgl. P. A. Tiele, *Bibliotheek van Nederlandsche Pamfletten*, N⁰ 4664), waarin H. hevig werd aangevallen. Het gedicht was van Joachim Oudaen (vgl. zijne *Poëzy*, 1712, blz. 42). H. verdedigde zich met dit vers. Na de 2de uitgave der *Korenbloemen*, waarin de *Nood weer* werd opgenomen, antwoordde Oudaen met *Afkeer der Noodweer, en Proeve der liefde voor leed* (*Poësy*, I, 47).

Boven het klad staan nog de volgende aanhalingen: *Μὴ ἀντιδιδόντες λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας*. 1. Pet. 3. 9. Adde vs. 16. ibid. — De linguae malo et temperantia vide Iacob. 3. id. 4. 11. — *Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως*. 1. Pet. 2. 19.

Vriend; past u dese naem, ontfangt hem t'uwer eeren:
Of vijand; past u die, soo kan hij u niet deeren;
Vriend, vijand, wat ghij zijt; Waer hebt ghij mij gesocht,
Wat dampen hebben mij in uwen droom gebrocht,
Hoe quam ick u te voor, waer langs, en door wat wegen,
Doe d'eerste boosheit in uw' herssenen gestegen
Het opsett in u baerd', om met een' loose Maer
Een' uijt veel' dusenden te quetsen, wie het waer?
Was ick u onbekent, hadt ghij mij noijt sien leven,
En was ick 'tschuldigh hert, dat ghij den steeck soudt geven?
Waerom, wat moeijden u d'onkunde van mijn' ziel,
Daerom haer laeten of haer doen u min beviel?
Of was 't een Iephts-gelijck versweeren dat u quelde,
En op het dolle feit, of in 'tmeineedigh stelde?
Hoe seldsaem is de scheut op Vleesch, of Veer, of Haer,
Daer selfs de schutter niet en weet op wat, of waer!
Of was ick u bekent, en waeren noch uw' oogen
Noch uwer sinnen geen' betoovert of bedrogen,
En hadt ghij mij doorsien, en wist ghij wat ick woegh,
En wat voor veeren ick om helm en schilde droegh,
En docht het u soo recht, of schijn van recht en reden,
Oud' onbesproken Deughd met ondeughd te bekleeden?
En docht het u soo licht out ingewortelt Waer
Te roeijen met een' ruck, of 'tnoijt geweest en waer?
En docht het u soo soet den moord-priem uijt te trecken,
Om lust te boeten op een aensicht sonder vlecken?
En docht het u soo veil voor God en sijn Gerecht
Dien moord-priem in mijn oogh te bergen tot den hecht,
En weten niet waerom, als ghij 't u selven vraegde,
Dan dat u onlust lust' en dertel boos behaegde,
Gelyck de losse Ieughd haer' wilde weelde thoont
Aen 't eerste venster-glas, en weet niet wied'er woont?
Want, waerom smaeckten u mijn schenniss? was 't een' reden
Die uw' Ziel raeckte, die uw' have, die uw' leden,
Uw' vriend, uw' bloetverwant? wien hadd ick soo misdaen,
Ick die op ijemands leed noyt uijt en hebb gegaen,
Noijt achterklap gevoedt, noijt laster helpen stijven,
Noijt yemand logentael aenseggen of aenschrijven,
Noijt selfs de Waerheit die een' Christen deeren moght
Als tegens heugh en meugh schoorvoetens uijtgebroght,
Noyt van des eenens zeer, des anderens gebreken,
Als met misnoegen en erbarmen, konnen spreken,

Bij vs. 45 in marg.: Quae tibi res animos in me facit, improbe? Ouid. 5. Trist. 8.
vs. 36 *Te roeijen* klad: *T' ontroeijen* K. b. als boven.

Maer allom swaer tot licht en swart gemaeckt tot Witt,
Waer ijemand swaer of swart deerd' in het minste lit;
Altoos mijn self gewent, altoos gelast mijn' kind'ren
Het goet te recken, en het quade te vermind'ren,
Altoos genegen meer tot salven als tot slaen,
Waer ijemand slagh of salf ter herten moghte gaen.
  Is 't t'uwent averechts, en soeckt ghij allenthalven,
Waer, wien, waer mé, wanneer te slaen en niet te salven,
En houdt ghij vanden aerd van die daer nacht en dagh
Soeckt door Gods Schepselen welck hy verslinden magh:
Wel gae 't u met de kunst; ick kan s' u niet benijden:
Maer, is het met de tong dat ghij meent om te rijden,
En laeten hier en daer een' bitt'ren angel staen,
Daer ijemand het vergift in 'tbloed af moge gaen,
Ten minsten weest versien van Waer-schijn, en van blijcken
Die op het dusentste gedeelte waerheit lijcken:
Het ambacht luijstert nauw; grof garen lijdt het niet;
Daer hoort een fijne draed, daer boosheit van niet ijet,
Van onwaer waerheit, en van doncker dagh will weven:
Den Opperlogenaer, uw Meester in dit leven,
('Khoop naer dit leven niet) heeft hals-werck, eer 't hem luckt,
Dat hy de Schoone Vrouw uijt haeren zetel ruckt,
De naeckte waerheit uijt den throon van haeren luijster,
Om wolcken voor schoon weer te venten, dagh voor duijster.
De Logen is een putt daer meestendeel in valt
Hij die hem selver groef, en met het ambacht malt,
En all te sorgeloos past op de laegh te decken
En met Goud-schijnigh Goud sijn Valsch Loodt t'overtrecken:
'T gelogen will op 'tminst, en moet, waer konnen zijn:
Want wat is wesen, daer noch lichaem is noch schijn,
En daer ijet niet en is hoe kan daer zeffens ijet zijn,
En daermen ijet siet zijn, hoe kan't daer zeffens niet zijn?
Wat onbeschaemtheit helpt u seggen, daer ick lagh
In 'tworst'len met de Dood, die elck voor oogen sagh,
Dat die tijd, in dat Bedd, die leden niet en lagen,
Die doe, en lang te voor, en lang daer naer, de slagen
Van Gods hand droegen, soo op 't uijterst afgement,
Dat, hadt ghij'r by gestaen, ghy hadtse niet gekent;
En moght soo met wat schijns het geen ghij daer saeght leggen,
Ontkennen dat ick 't was, en onberisplick seggen,
Dit is noch dese mann, noch dese mans gelijck.
Maer ghij verscheent'er noijt, en om dat halve lijck
Stondt sulck' een' dichte wolck van suchtende getuijgen,

vs. 65 *de* K. b.: *uw'*

Dat uw ontkennen stinckt en stort sich selfs in duijgen.
Dat 's soo verr: Isser meer te salven aen mijn' eer?
Neen, eere-kladder, neen; sij was noijt schorft, noch zeer:
Nu eens 'tonmogelick bevestight is met reden,
Deed ick mij ongelijck, socht ickse te bekleeden
Met overtollicheit van opgehoopt bewijs;
Te veel ontschuldigens luijdt, seght men, schulds gewijs.
Voor dij, getrouwe God, voor wien ick mij belijde
Van velerhande schuld beswaert van allen tijde,
Voor dij, en dij alleen verschijn ick, en verschijn
Soo blanck van herten als d'onschuldighe magh zijn,
En eisch eerbiedelick, maer eische sonder beven,
Hulp van getuijgheniss, die ghij alleen kont geven:
Treedt in dit boos Gericht, en wijst de Wereld aen,
Of ick den hoon verdien die mij werdt aengedaen:
Tuijght, Heer, en metter daed, en laet mij van dijn' plagen,
Nu, desen oogenblick, en sonder uijtstell dragen,
Light dese schuld op mij, jae hebb ick oijt gedacht
Aen 't vuijle daermen mij moedwillens mé verkracht.
Noch hebb ick niet gedaen; meer heb ick dij te vergen,
Genadigh Rechter, oock den ghenen die dij tergen;
Veel heeft hy dij geterght (hij zij dan wie hij zij,
Dij is hij om end om bekent, noijt werd' hij 't mij)
Veel heeft hij dij geterght, die 't lasterlick vertellen
Of in syn' boesem smeedd', of putt'en uijt der Hellen,
En d'ongerechtighe sal voor Dij niet bestaen;
Maer siet hem voor een mensch, voor een swack schepsel aen;
Verschoont syn' arme ziel (ick segg het niet om kolen
Te gad'ren op syn hoofd (vergeeft hem 'tdolle dolen;
En ghij, die Waerheit, Heer, en Wegh en Leven zijt,
Ghij die dij inde boet der sondaeren verblijdt,
Geenssins in haer verderf, helpt desen dwaeling keeren
En thoont hem hier den Wegh van waerheit, liefd' en eeren,
Hier naer, des Levens Wegh, daer Ghij leeft; En soo mij,
Die mij in desen slagh oock danckelick verblij,
Nu 't dij gevalligh is mijn' lijdsaemheit te proeven,
En goed te leeren doen aen die mijn' ziel bedroeven:
Eer zij dij voorden Will, lof zij dij voorde daed,
Almachtige, mijn heil en eeuwigh toeverlaet [1]).

21. Nou.

Bij vs. 111: Iudica me Domine secundum justitiam meam, et secundum innocentiam meam super me. Ps. 7. 9. — vs. 115: Domine Deus meus, si feci istud, si est iniquitas in manibus meis. Ps. 7. 4.

vs. 106 *Van* klad: *Met* — vs. 119 *wie hij* K. b.: *wie het* — vs. 120 *werd'* K. b.: *roerd'*

[1]) Onder het gedicht staan de volgende citaten: Filij hominum usque quo graui

NOBILISSIMI NAUFRAGI FRANCISCI ARSSENIJ PLAT. TOPARCHAE EPITAPHIUM [1]).

Alter ab Arssenio, quem saecula sera loquentur,
Unanimâ populi voce futurus Avo,
Ne frustra foret illa fides, quaecumque doceri
Sacra bonae mentis flammula suadet Honos,
Pene puer didici; Iuuenis, quaecumque videri
Digna, bonis pulchri dictat auarus amor,
Vidi, adij, lustraui oculis animoque, paternis
Nempe peregrinas addere missus opes.
Post superata diu quae non discrimina! tandem
Una spei, Patriam tangere, summa fuit.
Ecce miser tetigi, quam si Fortuna dedisset
Serius, aut non hic tangere, salvus eram.
Nunc pereo in portu: quid ais, constantia? necdum
Credo nihil casu durius esse meo.
Durius hoc certe est, quod felicissima mecum
Hausta domus natat, et naufraga turba sumus.
Nimirum lachrimis illic de fonte perenni
Obrutus, hic undis, mergor utroque mari.
Heu Coeli cumulate furor, si fata tulerunt
Non te posse mihi parcere, parce meis:
Pensabunt haec una meam solatia cladem,
Si datur afflicto mitius esse Patri,
Si miserae incassum non se cruciare Parenti,
Quaeque sui est impos una, nec una Soror:
Sint rata quae posco; magna mercede periui,
Si licuit nullo commoriente mori.

Hofwijck 12. Ian.

POUR UN AMANT QUI SA MAISTRESSE AUROIT BAISÉ.

Auare, il est donc vraij que dans la repentance
De trop de cruauté contre trop de constance
Vous auez faict semblant de donner un baiser.
Ha que vous taschez mal de nous en abuser.
Vous ne sçauriez donner, et je ne sçauroij prendre
Que par emprunt; venez, je m'en vaij vous le rendre.

Hofwyck. 12. Ian.

---

corde? ut quid diligitis vanitatem, et quaeritis mendacium? Ps. 4. 3. Redime me a calumnijs hominum. Ps. 119. 134. En verder *Hofwyck*, vs. 2429—2441, Onkenniss niettemin maeckt onminn by de Menschen, enz.

[1]) De titel van het vers luidt eigenlijk: *Constantinorum Patris et Filij Hugeniorum Nobilissimi naufragi Francisci Arssenij Plat. Toparchae Epitaphia. Patris.* Het vers van H. junior, dat er bij is gevoegd, telt 10 regels en heeft den datum 20. Dec. 1658. Ik laat het hier weg.

Zie over François van Aerssen, dl. IV, 153.

Condixeras coenam mihi: praesta fidem;
Si stare promissis nequis, sessum veni.

Hag. 15. Ian.

IANS LOF [1]).

Het is waerachtigh, Ian,
Ghij zijt een eerlick mann:
Waer-achtigh is het; maer
Dat is wat min als Waer.

26. Ian.

IN COMMENTATORUM INEPTIAS.

Qui veterum vere diuina Poemata, quique
Queis ea foedantur somnia nostra videt,
Ille mihi sapiet lector, dignissima quisquis
Illa quidem scitu dixerit, ista situ.

20. Feb.

NIEWE-JAERS GIFT [2]).

Hier mede wenscht men u noch acht en dertigh Maerten;
Uw' Vrienden soo veel vreughds, uw' Kind'ren soo veel Taerten.
Meer heb ick dit gepleeght: maer, wat ick schreef of gaf,
Daer moght sijn leven niet een Iāerigh Taertjen af.
Soo back ick 't selver: want, als leck're Luij verklaeren,
'T en kan haer niet wel gaen die sonder Taert verjaeren.

15. Mart.

OVERDUIJVELSCHE BOOSHEIT [3]).

Wij oversondigen den Duijvel; die 'ck noijt las
Dat Dronckaert, Woeckeraer, of Hoerejager was.

ult. (31) Mart.

AD WILH. PRICE, PAST. ECCLES. ANGLIC. AMSTELOD. CUM MOMENTIS [4]).

Pareo; et obtrudo quod non obtrudere mallem
Absque tuis esset jussibus. Ecquid enim
Hasce tibi in pretio nugas fore, Censor amice,

---

[1]) K. b., II, 389.

[2]) K. b., II, 389, met den titel: *Taert tot een' Niewe-jaers Gift*, 1659. De titel in het HS. was eerst: *Aen Ioff.w Casembroot*, maar dat werd doorgeschrapt.

[3]) K. b., II, 389.

[4]) William Price was predikant der Engelsche presbyteriaansche kerk te Amsterdam. Den 9den Aug. 1648 werd hij van Londen beroepen; hij stierf in Juli 1666. (Zie Wagenaar, *Amsterdam*, VII, 595.)

Hasce tibi possim credere quisquilias,
Quem non in pretio tantum liquet esse, sed ipsum
Natura, genio, nomine, re Pretium?

12. Apr.

GRAFSCHRIFT VAN IOFF.e CHARLOTTE MARIE VAN DORP [1]).

Hier leij men 'tsterfelick dat mij de doot ontnam;
't Naest jongste schepsel dat van Dorp en Trello quam.
Gesonde vijf mael acht, acht ongesonde jaeren
Liet mij des Hemels gunst en ongunst wedervaeren.
Het end was louter gunst; want daerin vond ick 'tend
Van 'tvolle sestendeel mijns levens taeij' ellend.
Lof zij Hem die mijn' Ziel verlosten en verheugden
Daer geen begin van leet, geen end en is van vreugden.

Curru vehens Rotterodamo Strijam. 24. Apr.

AEN MIJN KNECHT [2]).

Claes, ghij kunt mij niet krencken,
All lastert ghij uw' hees:
'k Hebb wel een' ander vrees;
Wat moght de wereld dencken
Als mij een Deughniet prees?

ibid.

HUIJS TE HOFWIJCK [3]).

Dit 's Hofwijck, een Casteel soo groot schier als een Cluijs,
Pas voor een' kleine Katt, of pass voor een groot Muijsje.
Als ick hier binnen tré, soo seghtm', Ick gae op 't huijs:
Maer ick segg (met verlof) ick gae eens op het huijsje.

ibid.

OP HET GRAF VAN OL. CROMWEL [4]).

Waer Crom Wel, wel waer hem dien Cromwel die hier leit:
Maer Crom en was noijt wel; is 't niet genoegh geseit?

---

1) K. b., II, 387.
Zie over Charlotte Marie van Dorp, dl. III, 141. Zij was den 23sten Maart overleden; uit dit grafschrift blijkt, dat zij 48 jaren oud is geworden.
2) K. b., II, 387, met den titel: *Aen Klaes.*
3) K. b., II, 387.
4) K. b., II, 387. Het versje is niet gedateerd, maar staat tusschen het voorgaande en een versje van 29 Mei.
Cromwell was den 3den Sept. 1658 gestorven.

AEN IOFF. CORNELIA CALF [1]).

Danck hebt, meer waerde Vrouw als dobblen danck en meer,
Voor d'uytgelesen mij bewesen gunst en eer.
Maer wacht mijn' uytspraeck niet op 'tmeer als manlijck trecken
Van uw' manhafte Penn; half prijsen, waer half gecken:
Volprijsen, meerder macht te vergen als de mijn',
Die 'ck van verwond'ren voel macht sonder macht te zijn.
'T is waer, ick stick in 'twoord dat tuschen Tong en Lipp sit,
Als ick ten einde vind een' vrouwen naem, en *scripsit.*

2. Maij.

AEN HAER' NICHT IOFF. ADRIANA LE THOR [2]).

Beleefde Maeckelaers, die mij het kunstigh pand
Van uw' Cornelias onvrouwelycke hand,
Mij onbekende, mij onwaerde, doet verschijnen;
't Gedencken van die gunst sal noijt in mij verdwijnen:
Neemt vast dees' weder-gunst, en besight mijnen raed;
De rechte vrientschap light in 't straffen dat misstaet.
't Misstaet u, en ick straf 't, een' tweede penn te leenen
Tot luijster van uw Dicht, dat self staet op syn' beenen:
Denckt of ghij 't prijsen soudt (ick stel mij in uw' sté)
Als ick sneew witten wou of Goud vergulden dé.

Eod.

LEED OP LEED [3]).

Ick sien u naerde Voorpoort gaen:
Teun, werdt u ongelijck gedaen,
Dat God en ghij ten besten weett;

---

[1]) K. b., II, 390, met den titel: *Aen Joff. Cornelia Kalf, op haer konstige Schriften.*

Cornelia Kalf was, volgens Van der Burgh (vgl. zijn brief van 19 Jan. 1657 aan H. in *De Dietsche Warande*, V, 1860, blz. 251), „soo verre in de schrijfkonst ervaren, dat sy, indien niet beter, ten minste het cieraet des schrifts wel soo natuurlijck uyt de gront van de letteren doet vloeyen, als Coppenol; — voor 't overige is sy, van geest en inborst d'onnozele en geestige Tesselschade niet ongelijck". Het gedicht van H. op het stadhuis van Amsterdam (zie blz. 108) werd door haar gecalligrapheerd en door Van der Burgh aan de Burgemeesters aangeboden en voorgelezen (t. a. p.).

Cornelia Kalf was met een schilder getrouwd (t. a. p., blz. 252). Dat zij mooi piano speelde, blijkt uit het vers, *Op de Bevalligheden van Juff.r Cleonira Vitelli* (vgl. *Apollos Harp*, 1658, blz. 23), dat Van der Burgh den 2den Nov. 1656 aan haar richtte, dat zij ook verzen schreef, uit Antonides' gedicht, *Aen K. Kalff, op haer Gedichten* (1665). Zie zijne *Gedichten*, 1705, II, 242. Tevens graveerde zij op glas (zie op 19 Juli).

[2]) K. b., II, 390.

Adriana le Thor werd den 30sten Jan. 1646 opgenomen onder de leden der Waalsche gemeente te Amsterdam (Fiches). Zij heeft in de jaren 1659—1661 verscheidene gedichten aan H. gericht; men vindt ze bij N° XLIIa der HSS.

[3]) K. b, II, 387.

Het is mij leed tot in mijn bloed:
Maer 'tis mij noch wel eens soo leed,
Soo m' u geen ongelijck en doet.

29. May. Ant. Myeropo incarcerato [1]).

AD QUENDAM.

Quotquot amas, fugiunt tibi se sociare puellae:
Miraris, nebulo? notus es, et nothus es.

2. Iun.

(DROOMEN YDELHEIT) [2]).

Wie weet wat droomen is? ick weet het; en wie niet,
Die op sijn selven, neen; die in syn selven siet?
Siet innewaerts, en denckt wat dencken is: dat's droomen.
Die sonder dencken is, is aen syn' dood gekomen.
Maer slapen scheelt soo veel van dood zijn, als de dood
Van swijmen, en 't geroll, van 'tliggen van een' kloot.
Wij dencken slapende: maer dampen die doen slapen
Doen dat wij ons in ons aen schaduwen vergapen.
De Reden doet wat, maer belemmert en verwert;
Soo komt dat droomen ernst, en dencken duncken werdt.
Gaet en bouwt redenen van hopen of van schroomen
Op bij de Sonn of by de Maen gesufte droomen:
Wat dnnckt u, is 't niet seer all eenerley gedrocht,
Of wat ick hebb gedacht, of wat mij heeft gedocht?

Hofwijck 15. Iun.

VERLOREN SPEEL-REIS. 1659 [3]).

Drij paer getrouwde Luij, een Wewenaer, drij Maegden,
Moe Voorburghs, moe Voorhouts, en all wat Hoofd' of Haegden,
Verkosen weelderigh den langsten dagh van 'tjaer
Om Landen te besien en of het hier of daer
Wat lieffelicker was als daer sij buren waeren.
Arm Hofwijck was het veld daer 'tleger sou vergaeren.
't Vergaerden, en 'tgingh scheep drij uren naer den Heer

---

[1]) Het is onbekend, op welk voorval het versje betrekking heeft. Zelfs den Heer J. H. Hingman is het niet gelukt op het Rijksarchief iets over deze arrestatie te vinden.

[2]) K. b., II, 388. Het HS. heeft geen titel.

In marg.: Diuinatio auguriaque et Somnia vana sunt, et tanquam puerperae visa habet cor tuum. Nisi ab Altissimo demittantur qui inuisat te, ne adhibeas ad illa cor tuum: Multos enim seduxerunt somnia, et exciderunt qui spem in eis habuerunt. Ecclesiast. 34. 5. 6. 7.

vs. 8 *aen schaduwen* K. b.: *aenschouwen en*

[3]) K. b., I, 548. De titel was eerst: *De Kous op 'thooft*, maar dat werd doorgeschrapt.

vs. 2 *all wat* K. b.: *wat meer* — vs. 4 *of daer* eerst: *en daer* — vs. 6 *Arm* K. b.: *Klein* — vs. 7 *scheep* K. b.: *'t Scheep*

Die d'oude Dagh-Carr ment ('kmeen Phaetons Mompeer)
Van 'tOoster Veer af re'e. Bier, Boter, warme brootjes,
Wijn, allerley servett op knijen en op schootjes
Verkorten meest den wegh daervan het puntigh Delft
Niet was te rekenen als voor de halve helft.
Twaelf uren sloegh de klock, als 't ancker inde grond quam,
Op Maeslandsluijs; daer elck het water in de mond quam
Van Schelviss, Cabeliau, en Suering-scholl, en Tong:
Maer d'eerste die op 'tland, 'tland van belofte, sprong,
Verschrickte rood en bleeck, als Italiaensche roosen,
En 'tswijmdender schier af, als Vissers en Matroosen
De droeve tydinghe boodschapten van, Geen Viss,
En komje daerom hier, stéluijtjes, ije loopt miss:
Daer benne scheepjes uijt, maer noch weerom te komen,
En, nae de gissing gaet, soo bennense genomen,
't Sweedsch Engelsche gespuijs doet ons die quelling an.
Uyt was de schoone hoop; en sonder een' goe Kann
Van Borgemeesters wijn, de moet lagh inde schoenen:
De brengster was niet moij; noch wouwmen se schier soenen,
Soo welkom was haer' vracht, daerm' aen een' Tafel sat
Met Bottjens platt en laff in Peterceli-natt.
Het tweede was wat Salms en Pan-Ael, bleeck van wesen,
Het derde, Caes en Brood: men haeste sich met lesen,
Men schoof ter herbergh uijt, men keeck eens inde Kerck,
Men viel weer inde schuijt en daer aen 't heiligh werck,
't Lief Troefspul, om wat min aen Maeslandsluijs te dencken,
Het mag're Maeslantsluijs, pas goed om wegh te schencken,
Iae soo afgrijsselick, dat een die sat en sliep,
Op schoot, en kijcken gingh of 't hem niet naer en liep.
Als 't uyter oogen was geraeckten 't uyter herten.
De dagh begon te gaen, de Sonn wat min te smerten;
Men trad te Schipluij op, men raeckt' op Kenenborg,
En weer scheep, en noch eens, als kind'ren sonder sorgh,
Aen 't troeven, tot in Delft; daer giericheit van Kycken
Den lust verdwenen dé van vrienden geld te strijcken.
Aen dees zij d'Horenbrug was 't all vreugd en genucht,
En, Heiligh Holland, sprack een vrouwmensch met een' sucht,
(Ofs' uyt Turckijen quam) wat maghmen liggen loopen!
Wij haddense verdient met honger te bekoopen,
Die malle speul-reis, jae, dat drooghe tytverdrijf:
Meer wouwse seggen: maer de Mann bedwong sijn wijf
(Dat raer is) en die twee geraeckten t'huijs in 'tbedde.

---

vs. 13 *'t ancker* K. b.: *d' ancker* — vs. 16 *op 'tland, 'tland* K. b.: *daer op 't Land* — vs. 18 *'tswijmdender* K. b.: *swijmdender* — vs. 21 *scheepjes* K. b.: *Schippers* — vs. 40 *weer Scheep, en noch eens* K. b.: *datelick weer t' Scheep*

Daer maecktemen de peis, men soud't schier derven wedde.
De rest dé Hofwijck aen; elck spoeyde naer syn huijs,
Elck riep, hoe soet is 't hier, hoe onsoet Maeslantsluijs!

Hofwijck. 24. Iun.

AENDE MEDEREISERS [1]).

Gebueren weest verdacht, 't leed is niet om vergeten,
Het dient noodsaeck'lick eens verdroncken en vergeten.

AEN IUFFROUW DU MONT, MET MIJN CORENBLOEMEN [2]).

Dit eischte mij uw Mann, en daerom derv' ick 'tsenden,
Ick, die u noijt en sagh, u die mij noijt en kenden.
Of ghijder mogelick noch vrucht noch vreughd in vondt,
Geeft hem de schuld die beid' uw hert is en Du' Mont.

18. Iul.

OP EENEN GESNEDEN ROEMER VAN IOFF. CORNELIA CALF [3]).

Dit 's 'thandwerck van een Calf. magh ick niet poot-werck seggen?
Die 't woord niet en gevalt magh 't sien te wederleggen.
Mij dunckt het eigen; jae, Cornelia, 'tis waer,
't Zijn Calverpootjens en een' wonderlicke waer.
Sij maecken slechte waer tot waer van hooger waerde.
De rijckste Coningen vervallen tot der aerde:
Die pootjens hebben noyt te vreesen voor gebreck;
Sij maecken Glas tot Goud met anderhalven treck.
Maer, Pootjens, weest verdacht; Goud maecken en vertieren
Is tweederhande Kunst: sulck Goud voor mijn' papieren,
Is dolle Koopmanschapp; en, soo ghij 't niet en staeckt,
Schrickt voor de banqueroet, 'tis Goud tot Glas gemaeckt.

Currente rhedâ inter Vitaulium et Goudam. 19. Iul.

(OP DEN SELVEN) [4]).

Doe 'ck desen Roemer kreegh in mijn vernoegt gesicht,
Siet, seid' ick, 'theeft'er all geweken en geswicht
Voor d'oude *Roemers*; maer 'tniew Roemertje vermant'er:
Dat onderteecken ick, en zegel het,
Constanter.

Ibid.

---

[1]) K. b., II, 549, met den titel: *Aen de Reisgenooten*. Het versje is niet gedateerd, maar staat onder het vorige.

[2]) K. b., II, 388.
Misschien de echtgenoote van den luitenant-kolonel Dumont, die later zeer in de gunst stond van Willem III (vgl. Fruin's *Aanteekeningen* op Droste's *Overblyfsels van geheugchenis*, blz. 369).

[3]) K. b., II, 389.

[4]) K. b., II, 390. Het HS. heeft geen titel.
vs. 1 *vernoegt* eerst: *verbaest*

(OP EEN GESNEDEN ROEMER)[1]).

Als ick een Glas besie met steenen-stift beschreven
Naer dat ick lang en breedt syn wesen heb versint,
Is dit de beste naem dien ick het weet te geven,
Doorluchtigh, hart, bruijn, broos papier, met witten Int.

Inter Goudam et IJsselstein. 20. Iul.

LIJCK-TROOST[2]).

Twee plaesters dienen ons, om Droefheit mé te koelen:
De Reden gaet voor uijt; die worstelt tegen 'twoelen
Van 'thert daer 't leed in is; en dat's hert tegen hert:
Maer in dat worstelen gevoeltmen steeds de smert,
'tZij Reden winn' of wijck', of onder vall' of boven;
Iae in het heelen self is 'tjooxel vande roven
Een niewe slagh van pijn, die t'samen smert en smaeckt;
Tot dat de nagel weer het zeer eens open maeckt;
En dan is 't op een niew: en, sou dat gaende blijven,
Soo duerde pas ons leed soo lang als onse lijven.
Maer d'ander plaester, Tijd, heeft een' ondoender kracht,
Daer voor 'tgedencken smelt en soetjens uijt syn' macht
En vande klemm geraeckt: soo dat het leed het leed is,
Maer ongevoelick en allengskens uijt der weet is;
Gelijck het hooge steil van Teneriffas klipp
In 'tzeilen uyt het oogh van 'tafgevaeren schip,
En uijt des Schippers hert allengskens werdt ontstolen,
Allengskens staet en smelt, als IJs ontrent de kolen,
Tot dat het heel verdwijn': dat merckt de Schipper wel;
Maer als 't geschiet is best. de Wijser van 't Gestell
Dat d'uren rabraeckt en den Tijd uijtmeett met tanden
En siet men met geen oogh, en voelt men met geen' handen
Bewegen uijt het punt daerop het schijnt te staen,
Terwijl het noyt en staet, noijt op en houdt van gaen:
Maer, als 'tbewogen is van 't eene punt in 't ander,
Van d'een' in d'ander uer, soo seggen wij malkander,
De Dagh is om en wegh, de Nacht komt: en soo groeijt
Het Gras, het Kruijd, de Boom, de Bloem, en all dat bloeijt;
Soo gaet het met den sleet, met smelten en met doijen,
Met af en ondergaen, wat langsamer als Troijen;
(Brand is te haestigh, en ondoet hand-tastelijck)
Soo gaet het met den rouw; tot dat het lieve Lijck
Ter aerden is geraeckt, en oock begint te slincken,
Te rotten, te vergaen, te stuijven, of te stincken:

---

1) K. b., II, 390. Het HS. heeft geen titel.

2) K. b., I, 540, met den titel: *Lijck-troost, aen eenen bedroefden Vriend.*

Het soete Metter-tijt ontfutselt ons het hert
En ons' geheugeniss, tot dat het even werdt
Of 't noijt geweest en waer. Soo sorght Hy voor 'tbehouden
Van 'tschepsel Die het schiep. Kost treuren niet verouden;
Geen mensch en stond het uijt: waer 't leed, dat heden is,
Gestapelt dagh voor dagh op wat verleden is,
't Hert ging te pletteren. Soo leed oock als geen leed waer,
En tuschen dagh en nacht verdwijnen kon als eet-waer,
't Waer beestigh ongevoel; jae overbeestigh waer 't,
Daer veeltyds honden-leed ter nauwer nood verjaert.
Nu light dat Lijck in 'tstof: kont ghij geen' traenen stelpen:
'k Vergeeft de menschlickheit: wat schreijen kan wat helpen;
Maer meer niet. Stelt dan eerst de Redens kracht te roer;
Die sal u seggen, dat de Vriend die u ontvoer
Ontvoert is, en ontvoert door die hem moght ontvoeren;
En dat syn sterven, vast aen de vergulde Snoeren
Van 't Hemelsche beleid, niet af te schreijen was,
Noch nu t'ontsterven is. Valt dat geweld van glas,
En voelt ghij 't wrangen rouw en onrijp leed verpletten,
De Tijd, de gaende Tijd, sal slyten en versetten
Wat onverslijtelick en onversetbaer schijnt:
Van nu af light uw leed als slijck-sneew en verdwijnt,
En metter tijd sal 'tklein, en metter tijt niet wesen.
Gedenckt dat ick het schreef en dat ghij 'thebt gelesen.

Finitum inter Amersf. et Ultraj. 1. Aug.

VORSTELICKE DANCKSEGGING AENDE EDELE HEEREN BURGEMEESTEREN DER STADT AMSTERDAM [1]).

Hoogh-achtbaere Voogdij van d'aller Steden Stadt,
Voorstanders die de hand aen 'twentelende rad
Soo hecht, soo moedigh slaet, dat haer tot geenen tyden
De Welvaerd (en ick wensch 't) noch sal, noch magh ontglyden:
Soo zy dat wenschen waer, soo heet' ick een Propheet
Veel' eewen naer mijn' eew, als 'twaer is dat ick weet
Noyt hert gevoelicker, noyt danckbaerer gepeisen

---

vs. 37 *Of 't* K. b.: *Of*

[1]) K. b., I, 542.

Den 27sten Aug. kwam Amalia van Solms met hare vier dochters en twee van hare schoonzoons te Amsterdam, waar zij vorstelijk werden ontvangen en tot den 1sten Sept. vertoefden (*Dagb.*, 63). Zie eene beschrijving van de feesten in de *Hollandtsche Mercvrivs* voor het jaar 1659, blz. 118, en bij Wagenaar, *Amsterdam*, V, 241—243. Die feesten hadden plaats ter eere van het huwelijk van Johann Georg II, Vorst van Anhalt, en Henriëtte Catharina, dochter van Frederik Hendrik en Amalia van Solms, welk huwelijk den 6den Juli te Groningen was voltrokken. (Vgl. *Groningsche Volksalmanak* voor 1893, blz. 88—101.) H. was in die dagen te Amsterdam, waar hij moest onderhandelen met de Oost-Indische Compagnie (*Dagb.*, 63).

Van u vertrocken zijn als die ghij siet verreisen
Nu Amalie scheidt met haer Doorluchtigh Bloed
Dat als de Moeder denckt en als de Moeder doet.
Elck denckt u danck op danck, elck vult des anders ooren
Met lof en wederlof van wat sij sien en hooren.
Dat 's eendracht, inder daed; maer, of ghij 't niet en wist,
Die eendracht werdt vergalt, of wel vergult met twist:
Men twister onderling om 'tinnerlixt gevoelen
Van uw beleeft onthael, en Heeren-huijs en Doelen
Onsteken in dien strijd, die noyt verkoelen kan,
Soo lang Orange sal bestaen in vrouw of mann,
En kinders kinderen; dier yeder in syn' jaeren
Den roem van Amsterdam sal trachten te vermaeren,
En doen de wereld sien wat danckbaerheit vermagh
In herten van trouw bloed naer menigh jaer en dagh.
Lang lagens' in haer Graf, de noyt-verwonnen helden,
Die Amsterdam gedenckt dat d' eerste stylen stelden
Van 't schoone Landjuweel, de vrijheit van dien Staet
Daer 'tgroot achtiende deel, een Amsterdam in staet
Als peerel in de Croon van een der seven Croonen;
En ghij haelts' uyt dat Graf, en doetse weer verthoonen
Die Hoofden van bevel, die oogen van gesagh,
Die 'tvaderland soo geern, en Spagnen soo noo sagh.
'kVerstae u, groote Stadt, 'kbegrijp u, wijse Heeren,
Ghij kent d'Erkenteniss, en soecktse voort te leeren.
't Is d'algemeene less daer ghij uw volck in tucht,
En, soo ick niet en dool, 'tvolck leertse met genucht.
Noch eens danck en noch eens, voor vier Doorluchte vorsten,
Die oock met hert en hand, naer 't in haer ed'le borsten
Tot u genegen light, een yder in het sijn
Bewijsen willen hoe en wats' u schuldigh zijn.

Amsterdami ult. (31) Aug.

SUR QUATRE ENVELOPPES D'UNE BOUETTE ENVOYÉE A MAD. DE LORRAINE [1]).

Madame, craignez vous les animaux marins?
Ayez soin de vous mesme en ouurant ceste bouette.
Elle en enferme six, ce m'a dit un sot poete,
Qui ne sont pas des grands, mais qui sont des plus fins.

18. Sept.

OP EEN' COURANTE [2]).

Hier staet niet hoese staen, de saecken hier of daer;
Maer hoese moghten staen, waer ijeders wenschen waer.

22. Sept.

---

1) Ook in een brief aan de Hertogin van 17 Sept. (*Lettres françaises*)

2) K. b., II, 388, met den titel: *Op een' wekelicke Courante.*

RIJM-DWANG [1]).

Of and're swijgen dat ick segg,
Die rijmen will, moet vanden Wegh:
De Waerheit moet'er wat om lyden;
En 'tis een' logen van ter zyden,
Die om den Rijm te berde komt:
Best doet hij, diese best vermomt;
En, is 't waer, dat Poëten liegen,
De kloeckste zijn 't, die soetst bedriegen.

Seueritatem amare se
Qui gloriatur Posthumus,
Si sedulo perspexeris,
Se, veritatem non amat.

10. Octob.

GEEN VERSCHOT [2]).

Staegh light ghij mij en plaeght om penningen te schieten;
Op interest? geenssins, om niemendal, te leen.
Ey, Dirck, verschrickt mij niet; het slaet mij in mijn' le'en;
Geen dingh en doet mij meer verschieten als verschieten.

4. Nou.

DRONCKE TROMPETTER.

't Is waer, en ick beken 't, ick drinck wat: maer ick denck wat,
Dat denckens waerdigh is: giet stadigh uijt een schenck-vat,
En noijt in; 'tmoet haest uijt. verstaet ghij nu mijn' sinn?
Wat ick met blaesen spill, hael ick met suijgen in.

9. Nou.

PENNINGEN OP INTEREST [3]).

Ghij wilt mij penningen doen onder u beleggen:
Dat 's wel; maer penningen en penningen zijn twee:
Dirck, om recht van 'tbelegh van penningen te seggen,
Een' sack legh-penningen belegh ick; neemt die mé.

19. Nou.

Seuerus ille, de cathedra qui tonat
Ille Uniuersi censor exactissimus,
Ille imputatus saeculo quartus Cato,
Ille ipsa virtus, ut videri postulat,

---

[1]) K. b., II, 388. Het versje heeft alleen het jaartal.
[2]) K. b., II, 385.
[3]) K. b., II, 385.

Ipsa Pietas, Modestia, Eruditio,
Dubitatur intus quis sit et quis in cute?
Dicam Latine, et unicam tot laudibus
Sociabo laudem: Homo est, et humanissimus.
Hag. 22. Nou.

POUR UN AMI DEPITÉ [1]).

Nobles, qui noblement m'auez donné parole
De Vous interesser pour mon contentement,
Obligez moij d'entendre un beau mot de l'escole:
Ou ne promettez rien, ou tenez noblement.
2. Dec.

Γνῶθι σεαυτόν [2]).

Ian stinckt van Hoovaerdij, en derft sich wel gewennen
Te grimmen langs de straet, soom' hem geen' eer en biedt:
Maer mijn gesicht is kort; en moet ick hem juijst kennen?
Hij is sich aller naest, en kent syn selven niet.
6. Dec.

AEN IAN TAST TOE [3]).

Veel ryckdoms komt u toe: maer lett van waer, en hoe:
All dat u toekomt, Ian, en komt u juyst niet toe.
15. Dec.

PROELIUM NEOBURGICUM. CIƆIƆCLIX [4]).

Nutabant Aquilae, stabat Fortuna, faueret
Ambigua, an causae nollet adesse bonae.
Iam subridenti, jam Danis dira minanti
Si poterat Suecus credere, victor erat.
Fata repugnarunt temere pugnacibus, omnis
In vitio Virtus Paci inimica fuit.
Castiganda Dijs felix violentia visa est,
Quo fortunatum desinat esse nefas.
Castigatori Batauo (mirabile dictu)
Iam quasi victorum non fuit aequa manus.
Hos diuina sibi seruauerat ira maniplos,
Hac opus, hac illi vi domitrice fuit.

---

1) vs. 3 *escole* het HS. heeft: *esole*

2) K. b., II, 385, met den titel: *Op Jan.*

3) K. b., II, 385.

4) Ook in klad, dat den datum heeft.

Den 24sten Nov. werden de Zweden bij Nyborg op het eiland Funen geslagen. De Ruyter beschoot daarop de stad, waarin de Zweedsche troepen geweken waren, zoo hevig, dat zij zich den volgenden dag overgaf.

vs. 12 *illi* klad: *semper*

Viderunt Aquilae, vidit Fortuna; vacillans
Haec prius, hinc illae displicuere sibi.
In sua Pannonius redijt praecordia sanguis;
Mascula turbatis reddidit ora pudor;
Incaluit Batauâ virtus virtute Borussa,
Mox et idem sensit Sarmata calcar equus.
Confertae vires animi, constantia concors
Iam non tempestas Martia, turbo fuit.
Cui sua perpetuus quam primum fulmina victor,
Pauca subingessit pone marinus Eques,
Ilicet, intrepidae dudum tremuere cohortes,
Momento indomiti detumuere Gothi.
Tanti praesentem socijs instare pericli
Perniciem, tanti pene perisse fuit,
Ut solo dubius Gustauo judice auitus
Re dubiâ Batauis assereretur honos.

18. Dec.

VOORHOUTSCHE TOUR [1]).

Hoe 't met den handel en den wandel in den Haegh is,
En of 'er 'tvolck wel soo gerechtigh als geraegh is,
En weet ick niet soo nauw; God kent de handelaers;
Ten minsten ist'er voll oprechte wandelaers.

23. Dec.

DE SUECORUM TRANSITU ET BATAVORUM EXCENSU IN FUNNIAM [2]).

Dicite praesentes, dic aevi sera futuri
Posteritas, utrius gloria cedat utri:
In terram per strata gelu tabulata, Suecum,
In flammam per aquas tendere, opus Batavum est.

25. Dec.

UYT MIJN LATIJNSCH [3]).

Spreeckt, lieden die nu leeft, en die hier naer sult leven;
Wien, dunckt u, is van tween de grootste lof te geven?
Te Landen over 't IJs, dat kan een Sweed: in 't Vier
Door 'twater heen te gaen, dat kan een Batavier.

25. Dec.

---

[1]) K. b., II, 385.

[2]) Ook in klad, met den datum.

In Januari 1658 waren de Zweden over het ijs naar Funen getrokken en hadden zich van het eiland meester gemaakt; in Nov. 1659 zette De Ruyter op Funen troepen aan land en hielp hen verdrijven.

[3]) K. b., II, 569. Het is de vertaling van het vorige versje.

OP 2. LACKE SCHOTELTJENS INGELEGHT MET PEERLEMOER, TOT EEN' NIEWEJAERSGIFT [1]).

Twee le'eghe Schoteltjens? een schoone niewe jaer!
Twee le'eghe? dat 's niet waer:
Neemt vrij het heel niew jaer, om 'tRaedsel te studeren.
Ick en vereer u niet, ick speel u maer een' toer;
De Dochters heb ick niet, ghij soudts' oock niet begeeren;
Soo send ick u de Moer.

1. Ian.

IN ELEGIAM CORN. FANNIJ OLIM AD ME SCRIPTAM. AD C. BOYUM [2]).

Ecce fidem, Boyi; qui nuper corde manuque
Hos potuit versus scribere, versus homo est:
Fannius hos dedit, et nil tale merentibus idem
Bella mouet domui Fannius Hugeniae,
Bella Patri et Nato: quis adhuc mirabile dictu
In fontem fluuios posse redire putet?

Hag. 2. Ian.

OP DES HEEREN AVONTMAEL [3]).

Drij maenden zijn verbij, sints ick hier lestmael sat
En beet in 't heiligh Brood, en proefde 't heilsaem natt,
Nu noch eens opgerecht, en uyt de Maeltijt scheide
Versadight en gevoedt als 'tvett schaep uyter weide,
Gemoedight, als een Held die sich ten Oorlogh rust,
Om tegens mij met ernst te stryden en met lust:
Die strijd is aengegaen: Ghij hebt hem mij sien winnen
En sien verliesen, Heer: met Vijanden van binnen,
Met buyten-vijanden hebb ick te doen gehad;
Dan zijnse mij ontslipt, dan heb ick se gevatt,
Dan ben ick neergestort, dan ben ick op geresen,
Dan buijten alle hoop, dan boven alle vreesen.
Wat heeft'er aen geschortt? most ick gedurigh staen,
Noijt struijckelen, en, noyt geslagen, altoos slaen?
Neen, neen, rechtveerdicheit en sien ick niet vergallen
Met ses mael alle daegh, met sevenmael te vallen;
En soo 't mij acht mael, soo 't my vijf mael is geschiet,

---

1) K. b., II, 386.

2) Mr. Cornelis Fannius, heer van Oud-Haarlem (1625—1675), was in 1655 gehuwd met Catharina van Zijpesteyn (vgl. *De Navorscher*, 1878, blz. 253). Den 27sten Febr. 1660 deed hij zijn eed als raadsheer in het Hof van Holland. H. had dat ambt gewenscht voor zijn zoon.

3) K. b., I, 59, met den titel: *Noch over het selve.*
vs. 17 *vijf* K. b.: *thien*

Is daerdoor all' uw gunst verdwenen, of te niet?
Ick vraegh 't niet sorgeloos, om achtmael sonder vreesen
Te willen schuldigh en onschuldigh willen wesen,
Maer nu het achtmael is, of een, of ses of drij,
Heer, kont ghij 't dusenden vergeven, en niet mij?
Genae voor dusenden, voor mij, voor mijns gelijcken:
En siet ghij ons wat min veroveren als wijcken,
En baert ons stadigh ouw' belofte niew verwijt,
Hebt wat medoogentlick gevallens in den strijd,
Dat's, in dijn werck; want, Heer, Heer van onnutte knechten,
Quaem 't niet van boven neer, wie quamer eens aen 't vechten?

Hag. 8. Anni.

GODSDIENST [1]).

'K sie datw' ons meestendeel beklagen van ons' Boden,
Als die geern ons verbod en noo doen ons' geboden:
Maer dus vertroost ick mij; siet, segg ick, op en neer,
Wie isser qualicker gedient als God de Heer?

Hag. 9. Ian.

AEN GOEDEN DIRCK [2]).

Dirck, zijt ghij nu te goed om mij eens met uw' pen
Te groeten, die van oudts uw Vriend en Dienaer ben?
Ick hoop 'tsal overgaen; daer heb ick noch wel moet toe,
Want dat ghij quaed soudt zijn, daer zijt ghij mij te goet toe.

eod.

GICHT EN LIEFDE [3]).

De Gicht komt schielick aen-getoovert als een schicht.
Gelyck die Gicht
Valt in 'tgewricht
Dat pijnlick werdt,
Soo schiet in 'thert
Der Minnen smert
Door 'tschielick toov'ren van een vriendelick gesicht.

15. Ian.

ONTROUW VERSCHOONT [4]).

Wilm is een Edelmann, maer gansch niet te betrouwen,
Al geeft hij hondert mael syn woord aen vriend of vreemd;

vs. 20 *Te willen* eerst: *Te derven* als in K. b.
[1]) K. b., I, 69.
vs. 4 *isser* K. b.: *wordt 'er*
[2]) K. b., II, 381.
[3]) K. b., II, 396.
[4]) K. b., II, 396.

Want siet eens hoe hij 't neemt:
Seght, seght hij, mans of vrouwen,
Hoe kan dat t'samen staen, 'twoord geven en 'twoord houwen?

20. Ian.

(POUR UN AMI DEPITÉ) [1]).

Noblesse, taisez vous; la vertu roturiere
Ne doibt rien à la vostre apres ce coup icij:
Tout sang en toute veine est de mesme matiere,
Puis que *Tout homme est faux*, et je le trouue ainsij.

20. Ian.

GRAFSCHRIFT VOOR O. CROMWELL [2]).

Hier in light Cromwell, die all' d'Oly goot in 'tvier
Daer England noch af smoockt, Protector Olivier.
Hij schopte 't Opperhuijs ten huijs uijt, met dien voet,
Die op drij Croonen trapte en baed' in Conings bloed.
In 't lieve laegerhuijs stond alle syn vermaecken;
Dat kost hij met een' draeij dan breken, en dan maecken.
Siet wat een' schoone kans; noch leeft hij nae syn' dood
In 't aller laegste huijs, wat verr van Abrams schoot;
Maer echter in dat Rijck, als eertyds in drij Rijcken,
Het Kattje vande baen, en onder sijns gelijcken.

23. Ian.

ONTROUWE VRIENDEN [3]).

Sij gaven mij haer woord en hebben 't niet gehouwen,
Niet meer als lichte vrouwen:
Nu geven sy 't mij niet, en swygen als vermoort:
Nu houdens' eerst haer woord.

eod.

AD T. HONERDUM DE VERSIBUS .... DOUZAE EX SORORE NEPOTIS [4]).

Post bis lecta mihi, ter lecta Poemata, quaeris
Iudicij sensum de Iuuenale mei?

---

1) Het versje, dat op hetzelfde blad staat als dat van 2 Dec. 1659, heeft in het HS. den titel: *Aux mesmes.*

Bij vs. 4 in marg.: Ps. 116.

2) K. b., II, 396.

3) K. b., II, 396.

4) De stippeltjes staan in het HS.

Mr. Thomas van den Honert († 1672) was wagenmeester-generaal en een zeer geleerd man. Hij was een zoon van Rochus van den Honert (zie dl. II, 247). — Er is hier sprake van Jacob van der Does, een neef van Van den Honert (zie op 29 Sept. 1667), die als dichter is opgetreden.

Aan het vers is een briefje toegevoegd, dat aldus begint: De Proelio Neoburgico quod vides, quaeso inter te et Iuuenalem pereat, caet.

Iste tuus, dixi, Thoma, ne fallere, non est
Dousa nepos, Dousa aut Filius, aut Pater est.
8. Feb.

AD HONERDUM. NIHIL IN EPISTOLA MENDOSI FUIT: QUID AUTEM SI FUISSET.

Dic literam, dic literas, vel utrumque,
Dic literum, dic literos: Amicorum
Si congruum sit pectus et fide plenum,
(Satis Latinâ nempe, non satis Graecâ)
Satis Latina dictio est, et hos inter
Nec lingua nec calamus facit soloecismum.
12. Feb.

DEUGHD ONTLEGT [1]).

Dirck pleeght ondanckbaerheit en prijstse: siet hoe geestich:
Men preeckt hem, Katt en Hond zijn danckbaer voor het goed
Dat haer de Mensche doet:
Wel, seght hij, verght ghij mij die deughd, en is sij beestich?
13. Feb.

LIEFDE VOOR LEED [2]).

Men doet mij ongelijck: van westen en van Oosten
Is dat der vromen tael, en die tael kan mij troosten.
Maer dat mijn vriend sich selfs verongelijckt en schent
Om mij geen recht te doen; daer tegen, ick beken 't,
En vind ick hoofd noch troost in oosten noch in westen.
Wat seght gh'er toe, mijn hert? God duyd' het hem ten besten.
eod.

OP HET GERIJMDE LEVEN VANDEN HEERE CATS BIJ HEM BEGONNEN IN SIJN 81.e IAER [3]).

Cats heeft een' swaenen sang begost,
Daer werck in steeckt met hoopen:
Waer ick van eene sorgh verlost,
Ick souder wel af hopen.
'K Sie hoe na 't Lijf, in allen schijn,
Hoe verr 't Lied van 'tbesluijt is;
Ick vrees syn leven uyt sal zijn
Eer dat syn leven uijt is.
16. Feb.

---

[1]) K. b., II, 381.
[2]) K. b., II, 381.
[3]) K. b., II, 397.
Het *Tachtigh-iarigh leven* van Cats was in 1655 voor het eerst uitgekomen als aanhangsel van zijn *Ouderdom*, *Buyten-leven en Hofgedachten* (*t'Amsterdam Bij Ian Iacobz Schipper*). In 1655 was Cats 78 jaar. H. vergist zich dus in den titel van dit versje.

STERVEN 1).

Wat meenen wij dat sterven is?
Het leven quijt gaen, dat 's gewiss:
Of anders, na mijn welgevallen,
Wat pijnelick in slaep gevallen.

17. Feb.

ORGEL 2).

Waer seght men Orgel af? Kont ghij vier letters vinden,
En brengens' op haer plaets, ghij sult den knoop ontbinden.
Voor aen gebreeckter een, drij zynder achter uijt;
Herstelt maer hoofd en steert, soo is 't weer oOR-GELuijd.

19. Feb.

AEN DIRCK 3).

Ghij noemt uw huijsvrouw Kind, en s' is soo jong van jaeren,
Dat haer de bijnaem voeght: nu hebt ghij haer sien baeren,
En meent ghij vader zijt; maer, soo ghij 't wel versint,
Dirck, ghij zijt Grootevaer, dat kint is uw kinds kint.

26. Feb.

OP DE AFBEELDINGH VAN CAREL DE IIN. CONINGH VAN GR. BRITTEN 4).

Is 't over, Engeland, en siet ghij door uw' oogen,
En is de Mist om laegh, en zijt ghij moe bedroghen?
Soo derft eens Croonwaert sien, en eens tot over zee
Met all' uw' oogen op des' Conincklijcke twee.
Soo saghen sij op u, als u een' Bijl onthoofde,

1) K. b., II, 397.
2) K. b., II, 397.
3) K. b., II, 397.
4) K. b., I, 523, met den titel: *Onder de Print Van* enz.

Het gedicht is gedrukt achter het *Verhael in forme Van Journael, van de Reys Ende 't Vertoeven Van den Seer Doorluchtige ende Machtige Prins Carel de II Koning van Groot Britannien, etc. Welcke Hy in Hollandt gedaen heeft, zedert den* 25 *Mey, tot den* 2 *Junij* 1660. (Vignet) *In 's Graven-hage, By Adrian Vlack*, M.DC.LX. *Met Octroy van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt*, en vóór *De Historie van sijn Majesteyt Karel de II van dien Name, Koning van Engelandt.... Aenvangende van de onsalige Moort van sijn Koninglijcke Vader van geluckiger geheuchenis, en vervolght tot dit tegenwoordige Iaer* 1660. *Uyt het Engels in het Nederduyts vertaelt, door L. v. Bos. Hier is noch by-gevoeght, Herstelde Zee-triomf van Karel de tweede. Door verscheyde voornaemste Poëten van Hollandt. Te Dordrecht, Voor Abraham Andriesz Boeckverkooper*, 1660.

Karel II werd den 8sten Mei tot Koning uitgeroepen, nadat Monck den 3den Febr. met zijne troepen Londen was binnen getrokken. Men was hier te lande zeer ingenomen met de restauratie, zooals niet alleen blijkt uit de schitterende ontvangst van Karel in den Haag, waar hij van 25 Mei tot 2 Juni vertoefde (zie Aitzema, IX, 841—874), maar ook uit eene lange reeks van gedichten.

Soo boden sy u aen wat u die Bijl ontroofde:
Maer ghij wierdt willens blind, en waert schouw voorde Sonn.
Wat dunckt u, was het niet hoogh tijt dat God begon,
En spouden in het stoff om u de schell te lichten,
En thoonden u den dagh die hij voor u dé lichten,
De Sonn die voor u rees? Hier staet sij: Slaet eens acht
Op 't minnelijcke groots dat in die straelen lacht,
Op 't achtbaer vriendelijck van dit Doorluchtigh wesen:
Ghij sult'er Carel in en noch eens Carel lesen;
Des Eersten edele standvastigh tot der dood,
Des Tweeden staetighe geduldigh in den nood,
En tegens allen storm, en tegens allen donder
Sijn' bitste vijanden haer allerspijtigst wonder,
En op de gladde baen van Voorspoed all 'tgeweld
Dat oijt de overhand in 'thert nam van een' Held;
Gewelt van reden, van besadighde gedachten,
Door geen' onstuijmicheit van Weelde te verkrachten,
Door geen ontsteken van Wraecks-ongesint gemoed
Te tergen tot den dorst van 'tstrafbaerst Borger-bloed.
Een Engel, Engeland, verschijnt u in 'tverschijnen
Van uw uijtlandigh Heil; daer 'tall voor sal verdwijnen,
Wat uijt ontEngelschter gemoed'ren vuijlen poel
Uw' Locht met dampen vuld', uw Land met blind gewoel.
Een Engel, Engeland, ten einde van Gods toornen,
Heeft u de Roos ondeckt in 'tmidden van de doornen,
De witt' en Roode Roos, daer all de deughd in leeft,
Daer God den ouden Stamm oijt mé gezegent heeft.
Geluckigh' Eilanden, daer soo veel deughds gaet woonen,
Hoe croont gh' uw eigen hoofd met sulcken Hoofd te croonen!
Gedenckt het, op mijn woord, die Croon en sal niet staen,
Of door drij Rijcken heen sal groot en klein verstaen,
Dat, waer de Wereld soo voll Coninghen als Menschen,
Dit waer Hij, dit alleen, dien ghyder uijt most wenschen.

23. Mart.

A MAD. SWANN [1]).

This good news I sent to Maertje,
Who doth long after a Taertje
In Palmer her Camer,
Where a keij or a hamer

---

vs. 6 *wat* Verhael: *als* — *die* Verhael: *een* Historie: *de* — vs. 28 *vuld'* K. b.: *vult*

[1]) Dit vers vormt het grootste gedeelte van een brief, die zich bevindt bij de *Prosa Anglica* (N° XLVIII der HSS.); het is daar in briefvorm geschreven.

Utricia Ogle was eene dochter van Sir John Ogle (niet van Sir Thomas, zooals in dl. III, 211 wordt opgegeven), die van 1610—1618 militair gouverneur was van Utrecht, en van Elizabeth de Vries. Den 18den Dec. 1645 trouwde zij met Sir William Swann, kapitein in dienst der Staten, later resident van Engeland in Hamburg, waar zij

Shall make us enter,
And lustilie venter
Upon a good Dish
Of flesh or fish,
And, which is to note,
Upon the verie throath
Of our noble Utricia,
Who is no nouicia
In making of a noise
With her excellent Voijce,
To bewitch hearts and eares:
So that a man feares
Almost to sitt neere her.
God bee pleased to steer her
To the Haghe with the first,
To quench our thirst;
For that she must think,
Wee will sing and drink
And fiddle and plaij
As long as we maij
In a short night of Maij,
And as drunken guests
Goe home to our nests,
From whence the next daij
Wee will come and saij,
As is just and right,
Thanks for last night.
Then, Ladij, make hast;
For wee liue in a fast
After you and your Roman,
Your husband, and no man
Besides them two.
Hier sluyt ick het toe:
Mijn rijmpen is moe,
Moe dichts en moe jocks:
Want mijn Huys is vol Cocks,
Die staen en lardeeren
Voor Vrouwen en Heeren,
Die haer beste kleeren
Vast veghen en keeren,

---

in 1674 stierf. (Vgl. verder *Tijdschrift der Vereeniging voor Noord-Nederlands muziekgeschiedenis*, V, 1896, blz. 129—136).

H. doelt in dit vers op de bruiloft van zijne dochter Susanna met Philips Doublet, die den 20sten April plaats had en waarvan hij eene uitvoerige beschrijving gaf aan de Hertogin van Lotharingen. (Zie Fruin's *Aanteekeningen* op Droste's *Overblyfsels van geheugchenis*, blz. 294—299.)

Om merghen met eeren
Te zijn op een mael
In mijn' grootste Sael,
Près d'un pucelage
Qu'on met hors de page.
Much adoe about nothing:
Want, volgens de noodingh,
L'Ambassadeur de France
Salder mé komen dansse,
Et Monsieur d'Hauteriue
Sal ons oock gerieve
Met sijn' grijse presentie:
Oock met syn' patientie
Den Heer van Bavoy,
Met sijn' Huysvrouw, niet moy
Naerse plagh te wesen.
Verstaet bij desen,
Dit zijn Hollandsche curen,
De naeste geburen,
Wat volck het oock zij,
Gaet men niet verbij
In trouwen noch sterven,
Of men soud 't verkerven.
Adieu, fleur van Vrouwen,
Maeckt geen' Rijmers aen 'tgaen,
Of 'tsal u berouwen.
Eer dit werck was gedaen,
Heb ick ses mael gestaen,
En ses mael gegaen,
En ses mael weer aen
Gestaen en geseten.
Want V. E. moet weten,
Een bruytjen in huys
Maeckt een grouwsaem gedruys.
V. E. kent den Auteur
Le Tres-humble seruiteur.

Haghe the $\frac{18}{29}$ of Apr.

OP DE VERKEERDE WERELD VANDEN H.R CORNELIS UDEMANS [1]).

Ick hoorde mans en vrouwen
Mis-seggen van dit werck,

---

vs. 52 De Thou; zie blz. 236. — vs. 58 David de Morlot, Sr. de Bavoy, officier in dienst der Staten, heeft verschillende hofambten bekleed. Zie ook dl. II, 146.

[1]) K. b., II, 384. Voor het eerst gedrukt in: *Af-beeldinge van de Verkeerde Werelt: ontdeckende de oude aen-geborene Verkeertheyt der Menschen. Vervattende daer beneffens*

Als of sij klagen wouwen
't Ging mis van 'toogemerck:
Het hiet verkeerde wereld,
En, verr van dat beleid,
't Was om en om beperelt
Met tucht en heilicheit.
Maer, Klagers, leert hem prijsen,
Die u soo prijslick leert:
Om u 'tVerkeert te wijsen,
Wijst hy u 't onverkeert.
De Deughd staet inden luijster
Van Aerd en Hemel-rijck,
Op dat de dicke duijster
Van d'Ondeughd beter blijck'.
Die volgen, dese schouwen,
Bey leert ons Udemans:
Wat seggen nu de Vrouwen,
Wat dencken nu de Mans?

24. Apr.

DANCK, AEN IOFF.W ADRIANE LE THÓR, VOOR HET CONTREFEITSEL VAN EEN OUD MANN, EEN YVOIREN COPKEN, ENDE 3. DICKSCHELLIGE CITERS [1]).

Drij lessen, Adriane, hebt ghij mij willen geven,
Drij lessen alsoo nutt, als icker geen' en kenn:
Een oud Mann komt voor uijt; die thoont mij wat ick ben,
En hoe nae 'tuijterste gescheid van dood en leeven.
Daer volght een witte Kopp: die raeckt mij even nae.
Die witte Kopp is leegh; wat sal ick daer toe seggen?
Kost ghij mij aerdigher myn' witten kopp voor leggen,
Mijn' herseloosen Kopp, als met sijn' wedergae?
In 'tende komt het Fruijt, als 'tlaest van drij gerechten,
't Aensienelixte fruijt dat oyt aen Tacken hing:
Dat Fruijt, vermaent ghij mij, en ick zijn all een dingh,
Van buijten geen soo puijck, van binnen geen soo slechten.
't Hof heeft mij opgevoedt; dat light u inden sinn,
Dat Hof sijn uijterlick is niet als Goud voor d'oogen:
Maer die 't daer binnen soeckt, valt min of meer bedrogen;

---

met Rijm-werck de verklaringen van alle de voornaemste Historien van het Oude en Nieuwe Testament, noyt voor desen by eenige Poëten meer uyt-gegeven. Verçiert met verscheyde kopere Platen. Door Mr. Cornelis Udemans. Tot Middelburgh, Uyt de Boeck-winckel van Pieter van Goetthem, Boeck-verkooper, enz., 1660.

Cornelis Hendriksz. Udemans werd in 1599 te Bergen op Zoom geboren, maar woonde te Vere, waar hij goudsmid was; hij leefde nog in 1671. Udemans heeft verscheidene dichtbundels uitgegeven. Zie over hem, *De Navorscher*, 1867, blz. 16—18, 46.

[1]) K. b., II, 386.

Soo schoon als 'tbuyten is, soo weinigh steeckter in.
Danck hebt, beleefde Maeghd: meer staet u niet te wachten:
Op Gaef past Wedergaef, naer aller volckren recht:
Maer ick ben overgaeft; en dit 's oock Hoofsch gerecht,
Daer Stof en Tong gebreeckt, betaeltmen met gedachten.

2. May.

DANCK VOOR EEN' GIFT [1]).

Ick socht wat ongemeens, wat zeldsaems te bedencken,
Daermede ick uwe gunst ten deel' vergelden moght:
Maer 'twas oud en gemeen all wat ick u kon schencken:
Dit ongemeen in 'tend' hebb ick u toegedocht:
'k Schenck u een danckbaer hert, dat noemtmen alle daghe,
Maer mog'lick is 't bij u soo vreemd als inden Haghe.

8. Iun.

WYDE FRANSCHE BROECKEN [2]).

De reden van de wijde Broecken
Is light te vinden sonder soecken:
Behalven die de Mode geeft,
Segh ick'er sonder jock toe,
Nu alle Vrouw de Broeck aen heeft,
Hoort alle Mann de Rock toe.

Hofwijck 14. Iun.

(VAN IAN) [3]).

Ian houdt een' Tafel alle daegh
Als waer' hij waerdt en Gast thuijs:
Het Rijmen brenght mij aen de vraegh;
Smaeckt dat niet wat nae 't Gasthuijs?

21. Iun.

IOURNAEL VANDE GEDENCKWAERDIGHE KIJCK-REIS GEDAEN IN 'TJAER 1660. OP 52. GR. EN ETTELICKE MINUTEN BY NOORDEN DE LINIE AEQUINOCTIAL, GETROUWELIJCK BESCHREVEN DOOR EEN LIEFHEBBER DES VADERLANDS DIE MEDE SOET EN SUER OP DE SELVE VOIJAGE HEEFT UIJTGESTAEN ENDE ALLEEN MET SYN SEVENEN DAERAF IS GEKOMEN [4]).

Droogh Magerlandsche Sluijs stack noch in drij paer kroppen,
En in een' sevende, liefhebster van goe' soppen,

---

1) K. b., II, 381.
2) K. b., II, 382.
3) K. b., II, 381. Het versje heeft in het HS. geen titel.
4) K. b., I, 549.
H. volgde in het opschrift van dit gedicht de titels na der 17de-eeuwsche reisbeschrijvingen, zooals: *Iournael ofte Gedenckwaerdige beschrijvinghe vande Oost-Indische*

Soo wel als d'and're sess; en 'tscheen de beste wijs,
'tLeed af te spoelen, daer, ten minsten, Dranck en Spijs
Voor geld te vinden waer, en daer sich in de huijsen
Een 's Lands Ontfanger moght vertrouwen sonder Luijsen.
'T beliefd' een' soete Vrouw te stemmen inden Raedt,
Men sou te Rotterdam gaen kuijeren langs straet,
En nae dat kuijeren belenden inde Doelen:
Sij hadd'er noijt geweest, en dien lust most sij koelen.
Het vonniss wasser uijt; en nu 't ons' lieve Vrouw,
Wat sal ick seggen? soo versocht, of hebben wouw,
Wat souder tegen staen? Mans pijpen, en Mans singen,
Mans heeten Vooghden; maer, och Heer, de Hockelingen
Sie 'ck meest door 'theele land recht over 'thoeckje staen
Daer 't Mann en Vooghd versoeckt. Oock wierd het soo verstaen:
Want, sprack een Wewenaer, wie sou nu tegen strijden
Dat Grootvaer Adam van sijn Huijsvrouwtje most lijden?
Soo gold't op Rotterdam; elck hiel sich blij van geest,
Schoon elck te Rotterdam syn' buijck voll was geweest:
Iae van de Vrouwtjens self en wasser geen' die morden;
Elck docht, het Hocklingschapp kost oock syn' beurt eens worden,
En goed' exempelen in saecken van gewicht
Te weeren, waer sich selfs geseten inde licht.
In summa, Rotterdam was 'tvoorland daer 'tSchip heen sou;
En, om niet miss te gaen naer datm' hem wat vertreen sou,
En vinden slappe Bott voor stijve, en bleecke Salm
Voor Krimpert (Magersluijs's elendighe getalm
Gaf die voorsichticheit: en 't docht de wijse Heeren,
Dat twee mael met de Cous op 'thoofd naer huijs te keeren
Haer' eer te naer sou gaen) soo koos de volle Raed
Een kloeck Noordendenaer, die geen goed chier en haet,
Tot opperhofmeester van 'tsevenhoofdsche Gilde.
Hij nam 'twerck moedigh aen; want, of het wesen wilde,
Hij was te Rotterdam gekipt en uijtgebroedt,
Als oock sijn' Hillegon Anteunis, gau en goed,

Reyse van Willem Ysbrantsz Bontekoe van Hoorn. Begrijpende veel wonderlijcke en gevaerlijcke saecken hem daer in wedervaren (vgl. P. A. Tiele, *Mémoire bibliographique sur les Journaux des navigateurs néerlandais ....* 1867, blz. 213), of *Journael ende Historis verhael van de Reyse gedaen by Oosten de Straet le Maire naer de Custen van Chili, onder het beleyt van den Heer Generael Hendrick Brouwer, in den Jare* 1643 *voor gevallen, Vervatende Der Chilesen manieren, handel ende ghewoonten. Als mede Een beschryvinghe van het Eylandt Eso, ghelegen ontrent dertigh Mylen van het machtigh Rijcke van Japan, op de hooghte van* 39 *graden,* 49 *minuten, Noorder breete; soo alst eerst in 't selvige jaer door het Schip Castricum bezeylt is. Alles door een Liefhebber uyt verscheyden Journalen ende Schriften te samen gestelt,* enz. (Tiele, t. a. p., 226).

vs. 29 *die* K. b.: *de*

Dat selden tsamen gaet. Flux liepen Brief en Posten
De Schie langs gins en weer all wat sij loopen kosten,
En 'tmaeckten een gedruijs als of het Engelsch Hof
Noch eens verschijnen sou. Dit toontjen gaet wat grof:
Maer 'tluijdt wel, meesterlijck te liegen; en dat heeten
De Privilegien van Schilders en Poeten.
'tWas S.te Saterdagh, als 't Heir te velde quam,
En d'eerste van dat Heir diem' op het Veer vernam
Was een slecht Wewenaer, niet waerdigh om te noemen,
Die sijn laet komen niet hadd weten te verbloemen,
Als 'tander Man-volck, op de plichten van de trouw;
Want, naer ick mercken kost, elck stack het op sijn' vrouw;
En, als 't de Mans soo lust, wij laeten'ter op steken,
Seij 'tVrouvolck; en trad t'scheep: daer viel het eerste spreken
Van 'theiligh Caerteblad: 't Weer waer' soo schoon als 'twouw,
De Tyd soo kostelick als 't God behaeghd', een' Vrouw,
Een' vrouw', en noch een' vrouw geliefde 't te bevelen,
Plein hockelings gewijs, men sou gaen sitten spelen.
Wie kon 'tverhinderen? 'twas t'ongelijcken kans,
Drij vrouwen tegen vier verhockelingde mans.
Aen gingh den ed'len tuijsch; op geld, op geen vertrouwen;
't Pickquettje voorde Mans, 'tRoem-steeckje voorde Vrouwen,
(Als reden) maer, eilaes, een sober Mann alleen,
Die'r mé ten strijde gingh, was licht'lick overstreen.
Hij most'er onder deur; daer holp suer sien noch kijven,
Brocht hij een' Heer op 'tspel, sy wonnen 't met drij wijven.
Soo was hij staegh vertritst, en all sijn schoone geld
Ten meestendeel soo haest getrocken als getelt.
Soo raecktemen te Delf, en eenichsins aen 'tschamen;
De Iacht most rondom toe; want de gelasen Ramen
Betrouwde men niet veel, soo was elck een beducht
Of wijse lieden van onwijser lien genucht
Te wijslijck oordeelden, en of bedaerde grijsen
Sulck volck als onse vracht met ving'ren na moght wijsen,
En dencken, Schaem je wat: 't Oogh van een mann van staet
Is grouwlick daermen doet dat niet te wel en staet,
En troeven voorden noen, als wy ons wel bekeecken,
En staet niet half soo wel als vroegh te hooren preecken.
De Kerckhofs Brugh bedeckt' een weinigh van de schand:
Maer in dien korten nacht hadd ijder weer syn' hand
Genoegh te reppen om syn hoopken geld te decken:
Soo kan gelegentheit een vroom gemoed verwecken
Tot ongeregeltheit: 'ten baet gebuer noch vriend,
Mits dat het niemand sie, elck vatt nae wat hem dient.

---

vs. 44 *het* K. b.: *dat* — vs. 70 *ving'ren na* K. b.: *vingeren* — vs. 75 *de* K. b.: *die*

Door Delf, verby 'tGerecht, door Overschie, de Koeck-mert,
Gingh 't soo all tuijschende, tot datter aen een' hoeck werdt
Geroepen, dat 's de Galgh van Rotterdam, Messieurs,
Quijt conscientien elck aen syn' Crediteurs.
Ter eeren van 'tGerecht en twee drij drooghe Heeren,
Seer soberlijck versien van Vleesch en bonte kleeren,
Door eigen baetsucht aen dat dwersche hout geraeckt,
Wierd alle schuld voldaen en 't Caerten kort gestaeckt.
Van 'tveer trock 't Leger op syn' voetjens nae de Doelen,
Daer 'tvrouw-volck, hoofd voor hoofd, syn meesterlick gevoelen
Van Snoeck en Baersen sprack: maer Baersen, Baersen, Heer,
Wat waeren 't Baersen! en wat hadd Ian Gerr'tsen eer
Van syn' voorsienicheit, en, waeren wy niet Sottjens,
Riep elck eens, doemen liep nae Magersluijs om Bottjens,
Drij mijlen van een Stadt daer 'tsoo goed vischen is,
En daer de Baersejacht soo rijck valt en soo wiss!
Daer rijmt wat op de vis en beter noch op vissen,
Maer 'tluijt niet schickelick: de Leser moet wat gissen.
Dit weet ick (watter beurd' en weet ick niet te deegh)
De vrouwtjens waeren all een poosjen uijt de weegh.
  Naer die bestelling sprack de soete vrouw voorschreven,
Myn' Heeren, t'huijs en hier zijn middelen van leven,
Men krijght soo daer als hier Mond, Buijck en Blasen voll.
Die daer om nam de moeyt van reisen, waer half doll.
Men heeft mij Rotterdam belooft te doen doorkijcken.
Zyt ghij verhockelingt geworden, doet het blijcken.
Laet blijcken, riep'ter all. Daer ging het zootjen heen,
Te weten, in een' Coets beschickt met groote reen,
Want had sich ijeder een beholpen op syn' stelten,
De locht was soo vol sons, men hadder drij sien smelten
En vier sien braeyen, naer een yeder een syn' pens.
Soo stoudem' in die Coets wel ruijm achtd'halve mens.
En soo ging 'tkijcken aen, met soo veel praets in 'tgapen
Dat niemand nood en hadd van geewen of van slapen.
Elck riep om 'tseerst, Kyck hier, Mevrouw, Mevrouw kijck daer,
Kijck watte straten, watte winckels, all' voll waer.
Dat 's eerst een Rotterdam: siet Havens, en siet Kaeijen,
En watter woelens is: wij sullen strax eens draeijen,
En siender noch vijf ses, al van den selven slagh:
Laet prachtigh Amsterdam al roemen wat het magh,
'Ten heefter sulcke geen. Kijck, hier is 'tschip gesoncken,
Daer lagh het malle schip. 'tVoorhout daer wij mé proncken
Zijn dese Boompjes, kijck (men ginh'er door te voet,

---

vs. 97—101 niet in K. b. — v. 103 *Blasen* K. b.: *Blaes licht* — vs. 114 *nood* K. b.: *tijd* — *slapen* K. b.: *gapen*

En 'twasser wel; maer 'tHaeghsch docht sommighe all soo goet)
Kijck hier, Mevrouw, kijck daer, Mevrouw; nu hier, nu ginder,
Nu weer wat achterwaerts, wat meer op zij, wat minder,
Daer siet ghij 't Oude Hoofd, daer d'Admiraliteit,
Hier 't Schild van Vranckrijk, daer m' om geld eet, als men 'theit,
Daer sietgh' ons' groote Kerck, met onsen dicken Toren,
Vrij wat rechtsinniger als weinigh tijds te voren;
Dit 's Rotterdammer Merckt, en 't Paepje dat daer staet,
Erasmus zaliger; siet sijn versuft gelaet.
Hij staet en mijmert, en vergeet sijn blad te keeren.
Mevrouw, kijck nu eens uijt; daer woont een vande Heeren
Van onse Vroetschapp, daer een Burgermeester, daer
Sijn' dochter, daer sijn' nicht, daer syn Wijfs bestevaer,
Daer A, daer B, daer C. 't A, B, was schier ten ende,
Eer yemand hopen moght datm' inden Doel belende.
In 'tende raecktemer, en aenden ronden disch,
Daer 'tvreeslyck afliep met den hoog-gemelten Visch.
Den honger was soo scherp van Kijcken en van praeten,
Dat het de Baers ontgold tot op de leste graeten,
En, is 'tgelooffelick, dat dicke Swaenenburgh
Stond met syn huijsvrouwtie en keeck, niet sonder sorg
Dat het by dat geslick syn tennewerck moght gelden;
Men sagh 't oock aen 'tgelagh, dat hij soo ruijmpiens stelden,
Dat daer wat meerder scheen gegeten als geschaft;
Sulx onder ons wel wierd begrommelt en bestraft,
Maer echter d'eer bewaert; soo dat het voor ons viertjes
Al goelickjes besomd' ontrent 8. Hellbardiertjes.
Dan 'tgeld wierd niet beklaeght. all was de wijn niet puijck,
Daer was een' vrouw voldaen, niet metten grooten buijck,
Maer die wel laden moght yet klein en noch onsienbaer.
En, want het inder daet seer droeffelick om sien waer
Dat een jong Kinnetje gepleckt ter wereld quam,
Door Moeders wanlust, met een' Stadt van Rotterdam,
Soo scheen'er charitaet aen die Mameer te plegen.
Nu die voltrocken was, en, soo ons docht, ter degen,
Soo dochtmen weer naer huijs, en of schoon 'tSonnen-wiel
Begon te sincken, en de Somer-avond viel,
Soo woumen langs de Vest een waterluchtjen halen
En in Mon freer syn Tuijn na rijck Maseurtje taelen.
Daer vondtmen 't nett en groen, en 'tvolckje soo beleeft
Als m' inden Hoofschen Haegh niet alle daegh beleeft:
Twee Roosen seldsaem bont ons vrouwvolck naer gesonden
Bewesen dat sij 't Hof en oock den Hof verstonden.

---

vs. 132 *versuft* K. b.: *vernuft* — vs. 143 *is 't* K. b.: *'t is* — vs. 162 *rijck* K. b.: *lief*

Tscheep tradmen metter vaert, de schipper riep, Wegh, wegh,
En 'tpeerd schoot vande hand, en hielp ons over wegh.
Noch scheen die wegh te lang, voor luy van kloecke sinnen,
Om leegh te sitten; en wat wasser te beginnen
Als yeder voor syn hoofd te sorgen voorde vracht?
Aen gingh den omslagh, nu beknibbelt, dan belacht,
Nu suer, dan soet besien. Hoe sou 't in 't Iacht niet rasen?
De vrouwen pleitten, en de Rechters waeren Asen,
Vier Asen voorden Noen soo lief, soo wellekom,
En nu soo grouwelijck! Allengskens swoll de somm,
En 'twierd de volle vracht in dobbele Ducaten
Van Hollands silver, met het Leewtien vande Staten.
Met die negoci liep de reis tot op de helft;
De rest was kaeckelen en lacchen tot door Delft,
En voorts elck syn verhael van elck syn' avontuertje.
Op 'tSpuij belendemen niet wijt van 't avont-uertje
Datm' in 'tVoorhout besteedt. tot meer en minder spoed
Vond d'eene syn' Caross en d'ander 'twand'len goed;
Men scheidde met een soen van vriendelijcke monden,
En elck gingh kijcken waer syn' hockelingen stonden.

Fin(itum) Antuerp. 5. Iul.

AD SCHURMANNAM.

Ille ego perfrictâ toties tibi fronte molestus,
Trajecto quoties infero cumque pedem,
Ecce pedi illato liceat tua tectà subire,
Quod juuenis quondam, posco, Puella, senex:
Addo, Senex: ne me metuas, quod saepe diuque
Hactenus et feci et factito, posse diu.

Ultraj. 16/26 Iul.

AEN EEN' VRIENDINNE, MET MIJN' CORENBLOEMEN [1]).

Dit Boeck was u belooft, maer met een' Eed daerbij,
Ghij most het haelen, of en kreeght het noyt van mij.
Hier is het Boeck nochtans: den Eed is mij berouwen:
Het luydt wat seldsaem; maer het recht is op mijn' zij;
Ghij zijt te vromen Vrouw om u mijn woord te houwen.

Amersf. 27. Iul.

OP DE PLANTAGIE VANDEN HEER UYTENBOGAERD, BY NAERDEN [2]).

Dees' hooghe, dorr' en droog' Aerd
Was qualick een goed oogh waerd;

vs. 168 *vande hand* K. b.: *van het Land* — vs. 186 *kijcken* K. b.: *soecken*

1) K. b., II, 389.

2) K. b., II, 386.

En ghij, vernuftigh Mann,
Treckt en geniet'er van,
Wat ick en mijns gelijck van vett' Aerd niet en kan.
Gaet aen, Heer Uytembogaerd,
Die vreughd en voordeel soo gaert,
Gaert meer vruchts uyt het Bosch als ijemand uyt den Bogaerd.
Naerden 29. Iul.

AD STUDIOSAM IUVENTUTEM GYMNASIJ TURNHOUTANI CUM ILLI REI IN THEATRO PUBLICO BENE GESTAE MANDATO CELS.MAE PRINCIPIS AURIACAE PRAEMIA LIBRI OFFERRENTUR [1]).

Amaliae huic dono comes it propensa voluntas,
Et par Materno in commoda vestra fauor;
Auriaca auratis pellucet gratia chartis,
Tantum in tantillo munere munus inest.
Quod si non laeuo trutinas examine rerum
Pondera, si quantum es docta, Iuuenta, sapis;
Sint quae traduntur longe gratissima, longe
Quae non traduntur munera pluris erunt.
Turnhoutae 24. Aug.

DEDICATION DE QUELQUE MUSIQUE PAR LE COMPOSITEUR C. PATBRUÉ AU ROY DE LA GRANDE BRETAIGNE [2]).

Grand Monarque, reçoij ce petit tesmoignage
De la joije qui regne en tout coeur Hollandois,
Pour te veoir en ton port apres tant de naufrage,
Et du plus oppressé le plus heureux des Roix.
Que si ces Coeurs auoyent et la force et l'usage
De faire retentir les Rochers et les Bois,
Croij, Sire, que le ton de ce nouueau langage
Iroit bien au delà de celuij de nos voix.
8. Sept.

HET SELVE [3]).

Ontfangt dit klein bewijs, Groot Erfheer van drij Croonen,
Van Hollands herten vreught, nu 't u, nae soo veel spijt,

Mr. Joan Uytenbogaerd was ontvanger „der gemeene Landts middelen wegens de Staaten van Hollandt en Westvrieslandt". Zijn buiten Kommerrust, bij Oud-Bussum gelegen, is door Jan Vos bezongen; zie *Alle de Gedichten*, 1662—1671, II, blz. 91—118.

Den 28sten Juli had H. het goed bezien (*Dagb.*, 65).

1) H. was van 21—25 Aug. te Turnhout en woonde den 24sten met Amalia van Solms de opvoering van een treurspel bij door de gymnasiasten (*Dagb.*, 65).

Aan het versje is eene kleine toespraak in het Fransch toegevoegd.

2) Cornelis Tymensz Padbrué was een Haarlemsch musicus. Hij heeft in 1641 verzen van Westerbaen op muziek gezet en in 1645 een bundel liederen uitgegeven met den titel *'T lof van Jubal*. Vondel, Barlaeus en Westerbaen hebben hem geprezen. (Zie over hem, *Bouwsteenen*, I, 29—32).

3) Het HS. is bij de Fransche gedichten.

Nae soo veel schip-breuck siet uw' havenen bewoonen,
Daer ghij van soo verdruckt soo hoogh verheven zijt.
Maer, Heer, gelooft 'er bij, waer hert voor hert gegeven
Sijn' vreught aen Bergh en Dal te konnen doen verstaen,
Sy souden Bergh en Dal doen galmen en doen leven,
En wyder sou die spraeck als dese Stemmen gaen.

eod.

WEDUWENAERS LESS [1]).

Een' Vrouw schoon en eerbaer
Gebeurt niet alle jaer:
Hij magh wel eens vertrouwen,
Die twee mael kan vertrouwen.

20. Sept.

OP HET GRAF VANDEN HEERE I. CATS [2]).

De slechtste wederhelft, van twee die t'samen waeren
Dat Cats hiet, light alleen te meucken in dit Graf;
De best' is uijt een' huer van drij en tachtich jaeren
Gescheiden, met den roem die haer haer' Waerde gaf.
Soo weinigh is genoegh, daer veel waer weinigh seggen:
De Ziel leeft verr van 'tLijf, tot dats'er weer na tael',
De Naem door Nederland: laet dit geraemt wat leggen;
Al schijnt Cats eenmael dood, soo leeft hij noch twee mael.

3. Octob.

GRAFSCHRIFT VANDEN H.E CATS [3]).

Cats light hierin: neen; waer het Cats,
Het waer een' Kist vol Tonnen schats:
Nu is maer Cats syn' Cas begraven;
Die Cas wel eer vol schatt van gaven,
Die gaven, daermen Cats bij kent
Soo verr de Son rijst en belendt,
Dat hoofd daer in die sinnen wrochten
Die soo veel sins ter werelt brochten,
Die oogen, dat versleten paer
Van lesen wat leeswaerdigh waer,

---

1) K. b, II, 388.
2) K. b., II, 392.
Cats was den 12den Sept. op 82jarigen leeftijd gestorven.
3) K. b., II, 393, met den titel: *Ander.*

Die ooren, soo bedaert geboren
Om woord en wederwoord te hooren;
Die mond soo matelick getucht
In droogh' en vochtighe genucht,
Die Tong, die lippen, soo veel' reisen
Van die doorluchtige gepeisen,
Dien onuytputtelicken geest
De tolcken wyd en zyd geweest;
Die handen, en van die twee handen
Die rechter, die de Nederlanden
Soo menigh Staetelick vermaen,
Soo men'ghe vreughd heeft aengedaen,
Soo menigh blad heeft naegelaten,
Daer all dat lesen lieft af praten,
Daer all de naer-eew een geschall
Van lof en eer af maken sal;
Die rechter noch, die met de weelde
Die haer des Hemels gunst toedeelde
Voor d'arme, dieder noch af leeft
Soo Christelick gewoeckert heeft.
Dat Porcelein light hier in scherven.
Hoopt ghij in Gods genae te sterven,
Gaet, Lezer, en wenscht nae den dagh
Dat het'er niet meer liggen magh.

23. Oct.

Catsius hic situs est; quis tanto Epicedia vate [1])
Digna canet, quando Catsius hic situs est?

Hier light Cats: waer 's de mann die een Cats-waerdigh Dicht [2])
Sal konnen singen op dit Lyck, nu Cats hier light?

Hofwyck 31. Oct.

SUR L'IMITATION DE CHRIST DE KEMPIS PAR CORNEILLE [3]).

Vois tu ces vers, Lecteur? n'atten pas qu'il t'arriue
De te veoir autrepart seruir de mesme plat
Ou de la Majesté si simple et si naïfue,
Ou des simplicitez auecque tant d'esclat.

Hofw. 31. Oct.

---

[1]) K. b., II, 394. Het versje is bij de Korenbloemen en staat boven het volgende.

[2]) K. b., II, 394.

[3]) *L'imitation de Jésus-Christ traduite et paraphrasée en vers françois par P. Corneille* was in 1656 voor het eerst in haar geheel verschenen; zij beleefde in 14 jaren 10 drukken.

AENDEN H.R VAN BRANDWIJCK OP DE SES EERSTE BOECKEN VAN VIRGILIUS BY HEM OVERGESETT [1]).

Uw Drucker, Westerbaen, verdient een' scherpe less:
Met een Boeck heeft hij last mijn' Boeck-sael te verfraeijen:
Met een eenvoudigh Boeck had hij mij konnen paeijen,
En sendt'er mij, voor u, door u vergulde sess.

6. Nou.

OP HET SELVE BOECK [2]).

Sou niet Virgilius syn Geest noch ergens sweven?
Hoe wenscht' ick hem te sien, hoe pooghd' ick hem te geven
De kunde van de Tael die Westerbaen hem leert!
Kost hijs', hij kuste sich voorseker, dus gekeert
Van groots Roomsch in soet Haeghsch; voor seker soud hij trachten
Weer een' Latijnschen keer met niew' Romeinsche krachten
Te geven aen sijn werck: en deed hij dat, goed mann,
Wat een' Virgilius, denckt leser, had men dan!

7. Nou.

OM BESTANDIGH GELOOF [3]).

Wat ick voor oogen sie en kan ick niet gelooven,
Het ghen' ick niet en sie, daervoor ick God moet loven,
Geloov ick of ick 't sagh:
Groot Gever van die gaef, geeft dat ick 't herden magh,
Tot dat Geloof, Gesicht sal werden, en Sien, Weten,
En alles Liefde heeten,
In 'trijsen van dien dagh.

9. Nou.

DIRCK VERWEVERT [4]).

Dirck is een Edelman, en trouwt een Wevers dochter,
En, voor het schoonste noch, sij socht hem niet, hij socht her:
Wel, Dirck, wat een geluck in 'tsoete niewe jaer,
In eenen oogenblick getrouwt en Wevenaer!

20. Nou.

---

1) K. b., II, 392.
Zeker voor het eerst gedrukt in de afzonderlijke uitgave, die mij niet ter hand is gekomen. In 1662 is de vertaling voltooid; de voorrede is van 1 Sept. Men vindt het werk in Westerbaen's *Gedichten*, 1672, II, 1—486.

2) K. b., II, 392.
Zie de vorige noot. Het versje is opgenomen onder de lofdichten vóór Westerbaen's *Gedichten*, 1672, dl. III. Westerbaen beantwoordt het daar.
vs. 5 *groots* K. b.: *sout* W.'s Ged.: *goet* — vs. 7 *sijn* W.'s Ged.: *dit*

3) K. b., I, 72.

4) K. b., II, 392.

PRAEPOSITIO PRO ADVERBIO [1]).

Trijn heeft een' niewen treck gevonden sonder liegen,
Ten uijtvoer, seght sij, van haer' Ouderen gebied:
Haer' Moeders less is, Trijn, laet u voor niet bedriegen,
En volgende die less soo doets'et oock voor niet.

21. Nou.

C'est bien auoir compris sa petite Grammaire [2])
Pour la première fois,
Où un petit enfant enfante une Grand' mere
En moins de douze mois.

25. Nov.

IN DISCESSUM HEINSIJ SUECIAM VERSUS [3])

Audite Sueci; me volente non abit
Qui vos Batauus, ut alter alteros adit
Naso Tomitas: nempe ut ob solos ego
Septem triones Heinsio velim libens
Carere? totos Octo non tanti putem?

3. Dec.

IN ROB. KEUCHENIJ V. CL. ANIMADVERSIONES AD SEXT. IUL. FRONTINUM [4]).

Artes Pelasgas, Lector, illustres dolos,
Laudata belli furta, legitimum nefas,
Fucos viriles, fortitudinem vafram,
Fraudes venustas, nobiles versutias
Et laureatas, ipsa queis victorias
Debere victrix Roma cum posset suas,
Non haesitauit, quantus olim saeculo
Donauit autor, pene tantus saeculo

---

1) K. b., II, 392.

2) Het versje komt voor in het afschrift van een brief aan de Hertogin van Lotharingen van dien datum (*Lettres françaises*); het is gedrukt in de *Oeuvres complètes de Christiaan Huygens*, III, 191.

3) In 2 HSS., één met den titel: *In discessum N. Heinsij*, en den datum: 6. Dec. Heinsius was in 1660 voor de tweede maal tot Resident der Staten aan het Zweedsche hof benoemd; hij vertrok in 1661 en bleef er tot 1668.

vs. 4 *velim libens* and. HS.: *lubens velim*

4) Het vers is gedrukt in *Sexti Julii Frontini, quae extant, Robertus Keuchenius, S. F. Jctus. Post Modium, Stewechium, Scriverium, Notis et Emendationibus illustravit.* (Vignet) *Amstelodami, Ex Officinâ Joannis à Waesberge, Anno* M.DC.LXI.

Robertus Keuchenius (1636—1673), geb. te Arnhem, studeerde in de rechten, was van 1661—1668 Hoogleeraar in de geschiedenis en de welsprekendheid aan de Illustre School te Amsterdam, reisde in Frankrijk en stierf in zijne geboortestad. Hij heeft Latijnsche schrijvers uitgegeven, Lat. gedichten en historische werken geschreven.

Autor redonat: vix utri plus debeas,
Prisco an recenti, rite definiueris.
Tantum fatere; munus hoc non Iulij
Post se latentis esse, sed Keuchenij
Tibi otioso deuouentis hanc quoque
Industriam, quod obrutum longo situ,
Et pene sic inutilem, sic noxium,
Ut ipsa fraus legentibus fraudi foret,
Clarum, expolitum, de tenebris erutum,
In Sole postum, et explicatum denique
Semel explicatâ fronte Frontinum legis.

4. Decemb.

(VAN JAN) [1]).

Eens quam de waerheit uyt Ians onbeschaemde backhuys,
Hy stond mij niet ter spraeck, en nam voor allen schijn
Dat hij niet ledigh was, maer dat hy 'tstrax sou zijn.
'T was waer, hij sat op 'tKackhuijs.

5. Dec.

Videte quanti est Patriae scorti salus [2]):
Misella, quâ non stante stare non potest,
Cadente Lesbiâ cadit res publica.

(DRINCK DWANGH) [3]).

Dirck, noodt ghij mij te gast, en quelt ghij mij?
Dat zijn twee al te seer mispaerde dingen.
Ey lieve, laet mij eene letter vrij:
Ick houw van drincken, Dirck; maer niet van dringen.

7. Dec.

INSCULPENDUM LAPIDI QUEM NOSKIJ PRINCIPI MAURITIO DESTINAVIT [4]).

Nominis aeterni, quo te tua, maxime, Virtus,
Mauriti, Diuos asserit inter auos,
Nulla characterem laeuis membrana, nec ulla
Ferre typum leuior digna papijrus erat:

---

[1]) K. b., II, 391. Het HS. heeft geen titel.
vs. 4 *Kackhuijs* K. b.: ......

[2]) Het versje is niet gedateerd, maar staat op hetzelfde blad als *In discessum N. Heinsij* van 6 Dec; zie blz. 389, Noot 3.

[3]) K. b., II, 391. Zonder titel in het HS.

[4]) Elias Noski, een Bohemer, die te Amsterdam woonde, was bekend door zijne „güldene kunst-schriften in schwartzen tutstein." Hij was het, die het gedicht van H. op het Amsterdamsche stadhuis (zie blz. 108) in steen heeft gegrift. (Zie *De Navorscher*, 1864, blz. 274, 307.) Ook voor Johan Maurits van Nassau schijnt hij gewerkt te hebben.

Tanti depositum pretij cui credere possem,
Cuius et hic lauros novit et ille Polus,
Iudice me, quem non aetas, non atra rubigo
Exedit, auratus debuit esse lapis.

14. Dec.

OP HET CONTREFEITSEL VAN EEN IOFF.W [1]).

Siet ghij niet, Constenaer, dat u de konst begeeft,
Wat mooght gh' uw verw verstrijcken,
Meent ghij te doen gelijcken
Dat geen gelyck en heeft?

14. Dec.

NIEWEJAER [2]).

Geluckigh, lieve vriend, geluckigh zij u 'tjaer
Van een en zestighen, met menigh niew daer naer.
En neemt de moeijte niet van mij meer in dit leven
Gelijcken wensch te doen: 'ten kan geen voordeel geven:
Want, of ick mij al jong en niew van jaeren hiew,
Mijn' jaeren zyn voortaen maer ouwe-maecke-niew.

16. Dec.

EVENPAER [3]).

Daer is geen onderscheit van Koppelen tot Rijmen:
Elck is maer, syns gelyck aen syns gelijck te lijmen.
Soo schaft Ian de Poeet en Trijn de Koppelaers
Gelijcke snuijstering elck uyt sijn' eigen Maers:
Hoe kost'er een lief paer den and'ren beter lijcken?
Ian koppelt woorden, en syn wijf rijmt Houwelijcken.

eod.

(TRIJN AEN HAER' SCHILDER) [4]).

Een vrouw is maer half werck, sey Ian de Schilder. Trijn,
Die geld verdienen quam om syn model te zijn,
Soo sy dat vonnis hoord' en wild' haer niet ontdecken:
Wegh, seid' sij, Philosooph; daer valt geen oogenschijn,
'T en is niet goet half werck te laeten sien aen gecken.

19. Dec.

---

[1]) K. b., II, 391.
[2]) K. b., II, 395.
[3]) K. b., II, 395.
[4]) K. b., II, 392. Zonder titel in het HS.

ACROSTICHON).

Met alle vreught ter zalicheit
Aenvang' het jaer dat voor u leit,
Rijck moet ghij werden, en rijck blijven,
In alle deughd op deughd beklijven,
All ongevall zij verr van u,
Cloeck moet ghij lang zyn soo als nu,
Aen Moeder, Suster en goe vrinden
Soo veel als aen u selven vinden:
En als de jaèren, vlugg en snell,
Met sneew in 'thaer en voor'n in 't vell
Bestaen te naecken, tong en tanden
Rapp en geswindt sien als uw' handen,
Op dat ghij goedèr dagen sat
Out, maer niet swack, langs 'trechte padt
Tot voor Gods aensight mooght belenden.
  Dien ick dit wensch staet op myn' enden,
    En, ofm'er over stappen wouw,
    Mijn Inct is 'tself die 'tklappen souw.

28. Dec.

VOCHTIGH SCHRIJFLOON [2]).

Hans handgauw, mijn Notaris,
Die somtijds schrijft dat waer is,
Soud' onlangs een' Copij
Bevestigen voor mij,
En schrijven op de spatie,
Na gedane Collatie
Is des', etcaetera:
Ick wachtender vast na,
En sagh hem niet bedrijven:
Wel, seid' ick, wilt ghij schrijven,
Of geeft uw' Penn geen' Int?
Iae, sprack hij, 'kben 'tgesint,
Dan geef maer attestatie
Na gedane collatie,

---

[1]) K. b., II, 395. Ook in klad. Het vers is aan Maria Casembroot gericht.
vs. 7 *Moeder, Suster* klad: *Suster, Swager* — vs. 11 *naecken* K. b.: *maken* — vs. 13 *goeder dagen sat* klad: *sat van goede dagen* — vs. 14 *langs 'trechte pad* klad: *die ziel mooght dragen* — vs. 15 klad: *Tot in het eewigh vaderlandt* — vs. 16 *Dien* klad: *Wien* — *myn' enden* klad: *den kant* — vs. 17 en 18 niet in het klad.

[2]) K. b., II, 394.
vs. 10 *schrijven* K. b.: *'t schrijven*

Elck soeckt dat hij bemint.
Dat lecker hoere-kind!
Hij schuijmde met een gratie
En had het op een glaesje.

28. Dec.

(AD WESTERBANIUM) [1]).

Quemque suos inter collaudet Roma Quirites
'Αρχέτυπον, Belgis ἔκτοπος esse velis?

Hagae. (30 Dec.)

(AD EUNDEM).

Si me regaris arbitro,
Hac te viâ direxerim,
Hoc dixerim, hoc redixerim,
Impende te totum tibi;
Quod sis, id esse te volo,
Quod scis, id ipsum scire me,
Quod scire me, te scribere,
Quod scribis, omni saeculo,
Nullique genti non dari.

(30 Dec.)

NIEWEJAERS GIFT [2]).

Behandight Moeder dese Kan,
En seght, sij komt haer van een Man
Die haer een lang voorspoedigh leven
Met wenschen wenscht te konnen geven.
't Present is niet veel duijten waerdt;
Maer 'theeft een' sonderlingen aerdt:
Men drinckt'er uijt, dat 's goet te vatten;
Maer dat is van syn' minste schatten:
De grootste en wonderlixte zijn,
Dat hoew'er langer Bier of Wijn
Uijt drincken, of te drincken geven,
Hoe dat wij langer sullen leven.
Waer vond men noch een' Niewe jaer,
Die desen te gelijcken waer?

30. Dec.

---

[1]) Dit en het volgende versje komt voor in een brief aan Westerbaen, gedat. proprid. Kal. Ian. 1660 (*Epist. Lat*). H. geeft in dien brief aan W., die den laatsten tijd veel uit het Latijn had vertaald, o. a. twee blijspelen van Terentius, den raad geene woordelijke, maar eene meer vrije vertaling te geven. H. sloeg zelf een paar dagen later de hand aan het werk en begon met eene bewerking van de *Andria*.

[2]) K. b., II, 394. De titel was eerst: *Aen Ioff.w Casembroot*, maar dit werd doorgeschrapt.

OP MAERSSEVEEN [1]).

Hebt ghij niewsgierighe gepeisen
Naer heele Buerten van Paleisen,
Hoort, goede Vrienden, spaert uw' tre'en;
Daer isser inde Wereld geen.
Ick liegh, ghij mooghter wel om reisen,
Daer isser inde Wereld een,
(Nu lieg ick niet) tot Maersseveen.

1. Ian.

NOCH [2]).

Ick vond mij langs de Vecht alleen,
En socht het dorp van Maersseveen:
Hier is 't, seid' een; Ick hiet hem liegen:
Vriend, sprack ick, helpt ons niet bedriegen,
Dit is geen dorp, wij zijn van 'tpad,
Het is een' kleine steene Stadt.

eod.

NOCH [3]).

Wat lett de Vecht, hoe is haer Stroom
Voor Maersseveen soo luij, soo loom?
Ick meen sy moet haer selfs vergapen,
Soo schoon is Maersseveen geschapen,
Sij will, sij kand'er, en slacht mij,
Niet sonder ongenucht verbij.

eod.

NIEW JAER [4]).

Ick soeck het hier, ick soeck het daer,
Ick vind niet niews aen 't Niewe jaer,
Dan datmen 't niew heeft willen noemen.
Waer 't niewe tijd met niewe bloemen,
Waer 't niewe Maen, waer 't niewe Sonn,
Die ons het niewe jaer begonn;
'T waer een niew jaer bij mij te achten:
Maer 't Iaer is oud en uijt syn' krachten.
't Gras is in 'tslaep, het Hout is dood,
't Gevogelt stomm, de Boomen bloot,
't Is inden middernacht der daghen,
Die ons, en die wij voor ons jaghen.

---

1) K. b., II, 328.
vs. 7 *tot* K. b.: *'t is*
2) K. b., II, 328.
3) K. b., II, 328.
4) K. b., I, 543. Het HS. heeft alleen het jaartal.
vs. 9 *'tslaep* K. b.: *slaep*

Waerom is 'tjaer dan niew, en waer?
Is 't mergen soo niet weer niew jaer,
En overmerghen soo, en weder
Met allen wind en alle weder,
En allesins, en alle dagh?
't Iaer is een' Ketingh, die ick magh
Van alle schakelen beginnen.
'T en is geen' slang, naer 'toud versinnen,
Die met den steert light inden mond;
Het is een toe, oneindigh Rond,
Oud bij 'tbeginn, niew op het ende
Daer wederom dat oud belende,
Maer oud en niew, waer yeder will,
Gegrondt alleen op menschen grill.
  Dat schaedt niet; moghtmen maer die Menschen
Een beter oud en niew toewenschen,
Toe wenschen, soo dat inder daed
Het niew sat' op den neck van 'tquaed,
En gaev den naem aen niewe jaeren,
Die niew genoemt oock niewe waeren,
Boetveerdigh niew, onsondight oud.
Maer kind'ren zyn, en blijven stout,
Is kind'ren werck, en in Gods kind'ren
Sien ick die kindsheit niet vermindren;
Wij kootten gist'ren, en van daegh
Is 't knick'ren, of een' ander vlaegh;
Ick sie niet een paer niewe schoenen,
Ick sie niet een paer oude boenen,
Al 'tslyck van gist'ren hangter aen,
'K sie niet een witt hemd aengedaen,
Verr van een bruijloft-kleed ter eeren:
Iae laet ick mijn' gedachten keeren
Door eew en eewen lang voorbij,
All die gedachten seggen mij,
Het was als 'tis, ons' Niewe jaeren
Zijn even als haer' oude waeren.
'Ksie, deughd en ondeughd gaen door een
Gevloghten even als voorheen.
De Son en siet niet niews; en onder
Die Sonn en wacht ick na dat wonder,
Dat wonder niet van 'trecht niew jaer,
Maer daer het tyd waer dat ick waer.

---

vs. 23 *niew op het* K. b.: *en niew op 't* — vs. 28 *oud en niew* K. b.: *oud niew Jaer* — vs. 30 *sat'* K. b.: *trad* — vs. 35 *Is* K. b.: *'t Is* — vs. 38 *knick'ren* K. b.: *Kind'ren*

AEN IOFF.W ADR. LE THOR [1]).

Is 't Niewejaer, Le Thór? en moet ick 'tdaer voor keuren,
Daer ghij 'tmij tseffens soo doet keuren, en verbiedt?
Waer 't Iaer volkomen niew, daer most wat niews gebeuren,
En 'tis heel averechts dat tuschen ons geschiet.
Ghij zijt van ouds beleeft, en blijft het altyd wesen,
En ick, ondanckbaer ick, in 'tnemen even stout.
Wat Niewe-jaericheit kan yemand daer uijt lesen?
't Iaer heet' soo niew als 'twill; naer onsen stijl is 'toud.
Eij helpt ons aen een niew, in plaets van 'toude leven;
En schaft mij, sonder ijet te schaffen, niewe waer;
Eij, om de niewicheit, maeckt eens een eind van geven,
'T sal mij de niewste zijn en liefste niewe jaer.

5. Ian.

LANGLEVENS KUNST [2]).

Hoe raeckte Ian tot inde tachtich jaer?
Hy trouwde laet, en wierd vroegh wewenaer.

6. Ian.

MISDAED [3]).

Hoort toe, Misleidde; schoon en schoen
Scheelt meer als Mis doen en misdoen.

8. Ian.

VERSOENDE BUREN [4]).

Claes had krackeel van over lang
Met Pier syn buerman om een' gang.
In 'tende maeckten hij goe kenniss
Met Pier syn wijf, en door die schennis
Koeld' hij sijn' wraecksucht tegens Pier
Voor eene Gang met drij of vier.
Doe liet hij sich te vreden stellen,
En wouw syn Buerman niet meer quellen.
Elck magh dat noemen soo 't hem lust,
't Scheel was versoent, of 'twas verkust.

Hofwijck. 8. Ian.

---

[1]) K. b., II, 382.
[2]) K. b., II, 327.
In marg.: El marques de Mirabel preguntado como viuia tantos annos, respondió, Caséme tarde, y embiudéme temprano.
[3]) K. b., II, 327.
[4]) K. b., II, 327.

ANDRIA. ACT. I. SC. I [1]).

Sim. Wegh, jyluij, met dat goet, en brenght het me daer binne.
Hoor, Soos, blijf jij by mijn, ick heb wat in men sinne
Dat ickje segge moet. *So.* Geefje die moeijte niet,
'Kverstae ije wuijve wel, eer je me wat gebiedt:
Ye mient, ick moetme soo wat spoeijen, en al 'tgoetje
Bestelle metter vaert. *Si.* Neen, 'tis wat aers; dat moetje
Met stae begrijpe. *So.* Kom; wat zijn 'tvoor kunste weer
Die jij me verghe wilt? *Si.* Ick hoef gien kunste meer
Daer ick now henen wil, as Trouw, en wel te swijge,
Twie kunste die 'ck van jouw altoos heb kenne krijge.
So. Wel toch, laet hoore dan, wat is van je bevel?
Sim. Ick heb je van kinds bien ekocht, dat weetje wel,
En altyd reelick en sachtmoedichjes ehandelt.
Ie waertet trouwens waerd, en j' hebt je dienst bewandelt,
Dat moet ick seggen, openhartigh, trouw en braef;
Des heb ickj' oock emaeckt een Vrijman van een slaef.
't Was 't kostelixte loon dat ickje wist te schencke.
So. 'Kheb 't niet vergete, Baes: ick sel 't altyt gedencke.
Si. 'T en is m' oock noch niet leet. *So.* Dat 's me van harte lief.
En ded' ickj' oijt of oyt wat dienst of wat gerief,
Of beurtet sommes noch, dat schat ick boven alle,
Dattet je now en dan wat gunstich heit bevalle,
En soo bedanck ick je: dan 'tmoeytme niettemin,
Dat je me soo, quansuijs, je weldaet in men sin
En op men broodje brengt, als had ickse vergete.
Maer dat 's tot daerentoe. Kom an, laet ick iens wete
Wat je men hebbe wilt. *Si.* Daer mé sel't locke: hoor;
Dit brullofte, voor eerst, al houw jy 'ter licht voor,
Is gien recht brullofte; 'tis maer een deun om 'tjockjes.
So. Hoe sus? *Si.* nouw sel ick je bij stickjes en by brockjes
De saeck van voren an omstandelick verslaen,
Soo selje dan met ien begrijpen en verstaen
Men seun sen leventje, en 'tslot van mijn' gedachte,
En wat ick gaere sagh dat jijder by betrachte.
Kijck, Soosje, met hij uyt syn' kindse jaertjes quam,
Schickt ick 'et dat hij soo den toom wat ruijmer nam,
En op sen wiecke dreef. Hoe wouwj' oock jonge luyties
Den aert van haer verstant met allerhande buijtjes
Doorgronden, daerse soo, noch onder vaertjes dack,

---

[1]) K. b., II, 569, met den titel: *Andria van Terentius.* I. *Bedrijf.* I. *Uytkomst.* Boven het HS. staat: Hofwyck 8. Ian.

H. vertaalde van de *Andria* vs. 28—175, dus het 1ste bedrijf en 3 verzen van het 2de in de tegenwoordige uitgaven.

vs. 31 *an* K. b.: *af* — vs. 34 *sagh* K. b.: *had* — vs. 35 *kindse* K. b.: *kinder*

Of in een Avontschool de Roe dwinght en de Plack!
So. 't Is soo. *Sim.* Nouw weetj', hoe meest het jong volck sen gedachten
An 'tien of 'tander hangt, an Honden en an Iachten,
An Paerden en Pickeurs, en soo voort: oock te met
En ander die sen sin op 't Reterijcke set,
Of sulck tuijch. van elcks wat sagh ick dat mijn Cabouter
Sen werckje maecke kost, van gien van al te louter,
Maer middelmatighjes en by de kanten heen;
Dat was te bijster na men sin. *So.* Met groote re'en.
Want kijck, Baes, met verlof van luij die 'tbeter wete,
Me moet'em aen gien kost ter werrelt overete.
Si. Dus gingh het Knechjen an: van groot Hans en van klein
Verdroegh hy watme wouw; hij voegd' hem in 'tgemein
Na elck sijn' sinlickheit in allerley gelaghe,
Sprack nimment teghe, noijt van al sen leve daghe,
Socht nergens baes te zijn of 'tkattje vande baen.
En, as je 't wel versint, dat 's wijsselick edaen
Voor soo een hockeling, die vrienden soeckt te make,
En sonder haet of nijt an eer en danck te raecke.
So. Wis isset wijsselick edaen; want huydens daegs,
Spreeckje de waerheit, Baes, van duijsent raeckje slaeghs,
Ten minsten inden haet van die 'twaer segge seer doet:
Maer, wilje swichten, vriend an vrienden, hoeje 'tmeer doet.
Si. Nouw isset goelickjes drij jaer of soo eleen,
Dat hier en vrouwtje quam van over land en zeen
Ter woon in onse buert: 'tlyckt ofse byder vrinde,
Beroyt en poverties, gien troost en wist te vinde,
Maer moij van backhuijs, en in 'tfleurtje vander tijt.
So. Ie maeckme bang, jij vreemd, moij prijtje daer je zijt.
Si. Dit dingetje begon in 'teerste stil te leve,
En suijnichjes en deun: met spinnen en met weve
Verdiend' et moij sen kost in tucht en eerberheit.
Soo dra en heiter niet en Reu op toe eleit,
En noch ien, en noch ien, met redentjes die klincke,
(Ie weet hoe lichtelick de deugt raeckt an het hincke,
In 'tvrouw-volck sonderling, daer gelt vlieght, en hoe licht
De lussjes boven en den arbeit onder light)
Sy slaet het koopje toe, en valt aen 't traffiquere,
En, soo 't dan toegaet, met die fyne jonge Heere
Geraeckt men seun in 'tspul, sij voeren hem in 'tlagh.
Wat duijcker, seid' ick by men selven, hij 's in 'tslagh,
Hij heitet speck al wegh: met as 'tbegon te daghe,
Nam ick heur' jongens waer, en pasten op met vrage,
Kom hier iens, jongetje, wie heiter deuse nacht

---

vs. 40 *en* K. b.: *of* — vs. 49 *'tbeter* K. b.: *beter*

Met Griet van Overzee (soo hietse) deur ebracht?
So. 'Kverstaet. *Si.* Dan noemdese den iene, dan den andre,
En s' had doe eigentlick drij vrijers met malkandre,
Elck, schick ick, op sen beurt. wel, seid ick, mijn Monseur,
Wat doeter die. toe? Hij? hij eet en drinckter veur,
En leit wat toe in 'tlagh. die bly was, dat was ick.
En andren dagh weer an: soo past' ick op men stick
Met vrage: maer ick vond dat het men kint niet angingh.
Doe hiel ick me gerust; en daer 'tsoo ande man gingh,
Met vier en vlas by ien, daer, docht ick, is de proef
Van Lievens eerbaerheit soo klaer als ick behoef.
Want die met sulcken slagh van volck is in espanne,
En laet syn jonge hart vermalle, noch vermanne,
'Kversekerje, die heit en waterpassie wegh,
Daer hij syn leve mé ken raken over wegh.
Doe 'ck nou dus vrolick was, daer quamen duysent mensse
En liepe 'thuijs schier plat, om me geluck te wensse
Mit sulcken wijsen seun: iae Rycke Rochelaer
Was een van duijsenden en boo me voor men snaer
Sen ienigh Meissjen an, met puijck van hijlickgoetje.
Wat souder teuge staen? 'twas na men sin, ick doetje,
We sluijte 'thijlick, en dit's nouw de Brulloft-dagh.
So. Wat staeter teuge dan? as ick 'et wete magh.
Si. Hoor toe, en letter op. 't en liep niet als te lang aen,
Of weinigh dagen eer dit brullofte sou an gaen,
Valt Grietjebuer te bedd en sterft. *So.* wat dé se wel!
Daer 's en stien van men hart; ick grouwel voor dat vel.
Si. Daer was't an 'twoele, daer an 't rennen en an 't drave,
En elcke Pol in 'twerck, om 't hartje te begrave,
En mijne quant niet min; ja 'kmerckte sommes mé
Dattem dit rouwe wel en traentje late dé.
'K sagh't gaeren; en ick docht, Ken hij hem soo beweghe
Om een klein kennisje dat hij daer heit ekreghe,
Hoe soud't gaen waer hij van de vrijers as de rest,
Hoe selt gaen as hij mijn iens diene sal voor 'tlest
En helpe me ter aerd! Soo nam ick 'tal voor mercke
Van goe genegentheit tot vriendelicke wercke.
In 't end (om langer niet te praete dan ick hoef)
'Kging self om synent wil en volgde 'tlijck te groef,
En docht noch an gien arg. *So.* Arg? wat arg souder wese?
Sim. Wacht wat, je seltet sien. Het volck wordt op-elese,
De doo raeckt op te Baer, we trecke na de Kerck;
Iuijst onder 'tvrouw-volck sie 'ck en meissie byde werck
Van troni. *So.* Moijties, hê? *Si.* Ia soo besneen, soo goelick,
Soo zedighjes as gien ter werrelt, dat gevoel ick;
Nouw, soo se droever leeck en moijer was als geen,

Soo trad ick soetjes na de Camenieren heen,
En vraegde wie se was? sij zeide, Grietjes suster.
Dat sloeghmen om men hart, en maeckte 't ongeruster
Dan 't van men leve was. Ia, Suster? seid ick, ja!
Hier quam de deernis uijt, en daer dit schreijen na.
So. Hoe schrick ick, Syme-vaer, waer dat je selt belende.
Si. 'T Lyck gaet vast voorwaert uyt, wij volgen, en, in 'tende,
We raecken inde Kerck, de Kist de kelder in;
Daer was 't an 't suchte, daer an 't huijle, elck na sen sin.
Dit Susje, soo het leeck, en kon her niet bedwinge,
Se wouw van rouw in 'tGraf en miende'r in te springe,
Daer schoot mijn Lecker uijt, soo hij 'tperijckel sagh,
Daer quam de liefd en al het veinsen anden dagh.
Hy was self half in swijm, noch vatt' hijs' en, mijn Soetje,
Mijn Soetje, seid' hij, Kint, wat wilje doen? je moetje
Bedaere, liestentje, verdoet je selve niet.
Sij (en soo merckten ick, het was wel meer eschiet)
Sy is hem schreyende om lijf en hals gaen legge,
Soo vryties as 'twel diend'. *So.* Oh Baes, wat meughje segge!
Si. Denckt dat iens. Ick van daer, wel grimmigh en ontstelt.
Noch, dochtmen evenwel, en wasser niet bestelt
Daer ick om kijve moght. Wel, vaertje, sou hij segge,
Waer heb ick in misdaen? Sij wouw in 'tgraf gaen legge,
Dat heb ick haer belet, en deur mijn leeftse noch.
Me dunckt het redelick esproke waer. *So.* Iae 't toch.
Want houj' hem straffens waerd die ien sen doot wil keere,
Die scha of schennis doet, wat wouw je die dan leere?
Si. Daer had ick Rochelaer van 's anderdaegs aen boort;
Die schreewde dat het schier de buert langs wierd ehoort,
Hy had en boevestick van Symens Kint vernomen,
Die had dat diertie voor sijn echte wijf enome,
Dat vreemdelingetje. Daer tege zeid ick, neen,
Hij jae, met groot geweld. Soo scheide we van een,
Hij wouw sen Meisjen an myn knechje niet bestede.
So. Wat leerdeje je Seun? *Si.* Noch vond ick al gien rede
Van kijven op de knecht. *So.* Niet, seker? *Si.* neen ick wis.
Kost hij niet segge, wel, hoe, vaertie, je tast mis,
De pale van dit werck heb jy me vooreschreve,
De tyt is voorde deur dat ick sel moete leve
Nae heel en ander hooft as 'tmijne: laetme toch
Mijn eige sinnetje soo lang wat volge noch.
So. Wel, selder dan noijt tijt van kijve zijn? *Si.* Iae 't trouwe,
Mit as ick maer iens voel dat hij soeckt niet te trouwe,

---

vs. 131 *zeide* K. b.: *seiden* — vs. 133 *men* K. b.: *sen* — vs. 139 *leeck* K. b.: *scheen* — vs. 151 *kijve* K. b.: *krijte* — vs. 163 *Meisjen* K. b.: *Meisjens*

Ter liefde van dat dier, soo sel 't an 'tkijve gaen.
Die schimp moet ick hem eerst te deghe doen verstaen.
Soo soeck ick inder daet de rechte kans van kijve,
Komt hij te weigere dat hij sen vaer siet drijve.
En daerom heb ick al dit jock-mael an estelt.
En dan syn schelmsche Dou, dieme soo leit en quelt,
Sijn' streke sel ick soo met iene mé ondecke,
En doens' hem spille nouw se nergens toe en strecke.
Ick weet toch dat die fielt syn vinnigste geweer
Sel trachte tegens mijn te wette, niet soo seer
Om Lieve dienst te doen as om mijn wat te plaghe.
So. Waerom toch? *Si.* Vraeghje dat? qua sinne, boose vlaghe.
Maer krijgh ick iens en lucht van niewe fielterij,
Ick sel hem bij men ziel. maer laetew'et daerbij.
Nouw, Soosje, mick ereijs: 'kneem Lieven al te vreen waer,
Dan blijfter Rochelaer; as die niet overstreen waer,
Soo souw 'tspul hapere. Ick hoop het sel wel tiere.
Iij moet de brulloft slechs met een wijs backhuijs viere,
En make Douw wat bang, en letten op men Seun,
En waer heur wijsheit heen wil. *So.* Ick begrijp den deun,
En sel 't wel klare, Baes, laet ons maer binne stappe.
Si. Gaet voor, ick volghje. 'k vrees, die knecht selmen ontsnappe,
En wille niet an 'twijf. Ick merckte 't wel an Douw,
De Brulloft was sijn schrick. Kijck, juijst, daer komt hij now.

Hofwyck 9. Ian.

SLAPEN [1]).

Soo dickmael als ick liggen gae
Van waer ick niet weer op en stae
Voor datter vier en wel drij uren
Aen overdampte sotte curen
Van droomen zijn te loor gegaen;
Soo spreeck ick dus mijn selven aen:
(Ten minsten hoor ick 'tmij te seggen)
'T is waer, daer gae ick weer verleggen
En spillen sulcken langen deel
Van 's Levens halvervoetsche deel:
Moght ick, of kond' ick het verwaken,
Wat soud ick maken en niet maken;
Wat sou mijn lichaem, op de been,
Mijn' Reden haer sien wel beste'en,

---

vs. 176 *dat* K. b.: *'t geen* — vs. 179 *soo* K. b.: *dan* — *mé* K. b.: *soo* — vs. 190 *slechs* K. b.: *maer* — vs. 194 *selmen* K. b.: *me sel* — vs. 195 *an 'twijf* K. b.: *van 't Wijf*

[1]) K. b., I, 535.

Bij vs. 10 in marg.: Psal. 19.

Wat soud ick rijpe vruchten geven
Van soo lang uytgereckten leven!
Maer, als dat deel verslapen is,
Soo denck ick, Gisteren was 't mis;
Wat magh ick Gods beschick verklagen,
Om 't ruijm gespill van enge dagen
Aen 'tleeghe, luije tijdverdrijf
Ten luste van dit logge lijf.
Ten minsten is het, sonder kenniss,
Soo lang geaemtooght sonder schenniss,
Ten minsten soo veel levenstyd
Onnoosel en onsondigh quijt.
Wat souder boosheit konnen beuren,
Soo die drij sorgelicke deuren
Van Ooren, Oogen, Tong en Mond,
Niet ijeder eene voor haer' sond
Eens nu en dan gesloten bleven:
Wel wierdt het vonniss eens gegeven,
'T is beter leegh zyn als Niet doen.
Elck steeck' syn' voet in desen schoen;
Gheen, yemand bet, geen yemand nader;
Hij past ons even alle gader;
Mijn Buermans voet soo wel als mijn'.
Maer eerst, wat dingh is, ledigh zijn?
'T is slapen, of soo tyd besteden,
Als sliepen alle broose leden.
Schoon sich de heele reden hing
Aen d'allerslechtste seutering,
Mits dat geseuter sonder sonden
Voor God en Menschen werdt gevonden,
En streckt het God noch Mensch tot goed,
Ten minsten geen te kort en doet.
Met, Niet doen, is 'tsoo niet gelegen:
Niet doen, en zijn tot quaed genegen,
Zijn Broers en Susteren gelijck.
Begeertmen dat ick 'tvonniss strijck?
Dat noemde d'oude wijsheit, niet doen,
Dat ziel of lichaem kan te niet doen.

10. Ian.

KOELE GODS-DIENST [1]).

All' heet wil opwaert: waerder vier,
Ons hert waer hoogh en verr van hier.

12. Ian.

vs. 40 *broose* K. b.: *boose*

[1]) K. b., II, 327.

(AEN SOMMIGH VROUW-VOLCK)[1]).

Al soudt ghij mij bepruijlen,
Moy' Meissies van 'tVoorhout,
Ick sie veel verckens muijlen
Met ringen van fyn Goud.

12. Ian.

AD WESTERBANIUM[2]).

Exiguum ad festum si non piget ire comestum,
Honshollerdici cras conueniemus amici;
Huc ego lignatum cum venero, tu mercatum,
Postridie villâ tecum prandebimus illâ
Quam tibi pro strena mediâ legauit arenâ
Quae de dilecto rapta est Brantuicia lecto.
Si placet oblatum, famulo, quem mitto rogatum,
Quod referat manda dextrâ mihi semper amandâ

Ian. Constanter.

AENDE BEDRUCKTE MOEDER VAN IOFF.W ANNA MARGARETA KIEN. 1661[3]).

Gods toren is in brand, en 'tgeldt de Noorder Landen
En 'tZuyden gaet niet vrij; jae Oost en Westerstranden
Vermengen haer geschreij met Nederlands geween,
Het klaeght'er all om 't seerst van Winden en van Zeen;
't Geberghte braeckt meer nats dan machtige Rivieren
Haer' bedden binnen boords zijn machtigh te vertieren:
De Rhijn en kent sich niet, syn' oevers zijn vermist,
De Stiermann op de Wael, verbystert en vergist,
En siet geen onderscheit van Wael en Maes te maken,
Hij slaet syn gaerde schier op willigen en daecken:
De Zee, die swelgen sou all wat van boven neer
Naer haeren boesem rolt, stelt all haer sout te weer,
En druijster tegen aen, en weigert, met haer' Bergen
Den dronck bescheit te doen die d'andere haer vergen.
Is niet de Toren heet die tot in 't water brandt?
Dit lydt ghy, droeve Vrouw, met heel uw vaderlandt;

---

[1]) K. b., II, 410. Zonder titel in het HS.
Bij vs. 3 in marg.: Prou. 11. 22.
vs. 2 K. b.: *Vrouw volckje jongh en oud*

[2]) Het versje is vóór den 22sten Jan. geschreven; toen reisde H. naar Kleef.

[3]) K. b., I, 533, met den titel: *Aen een' bedruckte Moeder over het verlies van haer eenige uytnemende Dochter.* 1661.
Anna Margaretha Kien was den 23sten Jan. na eene ziekte van drie maanden gestorven. (Vgl. *Oeuvres de Christiaan H.*, III, 228.) De familie woonde te 's Gravenhage in de buurt van H. (t. a. p., 231).

Maer heel uw Vaderlandt sien ick wat met u lijden,
Dat ghij van binnen lijdt, en and're van ter zijden.
Daer gaet een silter vloet van tranen door uw huijs,
Soo swaer als uw verlies, soo bitter als uw kruijs:
't Komt op geen' kanten aen; 'tgaet boven brugg en vlonder:
'Tgebeurt u als Gods Mann, uw' bedde-spond gaet onder.
Wat souder tegen staen, waer 's 'tijsere gemoed,
Dat, soo gemartelt, niet en dede soo ghij doet?
Een' Bloem is u ontruckt, in 'tbeste van haer groeyen,
De waerdigste gelijck die noch in Holland bloeijen;
Een' Peerel is uw' hand ontfutselt, een Kleinood
Ontstolen midden uijt den Moederlicken Schoot:
De Dood is als een Wolf uw' Stalling ingedrongen,
En met het liefste Lamm van 'tjonge Vee ontsprongen:
Ghij hebt soo soeten Sonn sien dalen met den dagh,
Als Haeghsche Sonn in lang den Haegh' verschijnen sagh;
En 'tisser duijster, sints dat vriendelick paer lichten
Ter aerden is gegaen. Waer voeren mij mijn' Dichten?
'k Wouw seggen, sints haer glans ten hemel is gebracht,
Ten Hemel, droeve Weew, ten Hemel, daers' u wacht.
Mishaegt u dat verhuijs; kont gh' in u herte vinden
't Benijden van die gunst aen uwer beste vrinden,
Uytnemenste vrindinn; Kont ghij soo Moeder zijn,
Dat ghijse weder wenscht in d'afgeleden pijn,
Om weer uw troeteling in desen poel te wesen?
Vreest God; sij heeft het u soo tuchtigh aengepresen:
Looft God; sij heeft het u soo troostelick geleert,
Soo mannelick de Dood haer' prickelen verheert,
Dat soo ghij 't niet en kost, naer soo getrouwe lessen,
En soo s' u schreijen sagh, haer' Oogen wierden flessen,
En drenckten weer uw huijs met noch een' stercker vloed
Dan die u (lijdt dit woord) Gods wrake tergen doet.
Dit is geen ongevoel; ick preeck voll mededoogen:
Soo nu uw' oogen staen, soo stonden eens mijn' oogen.
Doe led' ick dat ghij lydt; was 'tniet een eenigh Kind
Dat mij te lyden gaf, de Vader die wel mint
Heeft niet als eenighe. gelijck ick met u worstel,
Soo worsteld' ick met mij, met even harden borstel
Doorschrobden ick mijn hert, als daer ick 't uw mé boen.
Ded' ick 't maer half te deegh, ick gunn u 't beter doen.
Verwint mijn' swacke deughd, verbluft 'er en vermant 'er,
Ded' ick te vrouwelijck, doet ghij 'tsoo veel

Constanter.
8. Feb.

Bij vs. 22 in marg.: Ps. 6.
vs. 34 *mij* K. b.: *wij*

GRAFSCHRIFT [1]).

Eens Ann', eens Margariet light in dit eene Graf:
Wat deedmense te kort doem' haer twee namen gaf!
Sy wasser hondert waerd, en die van all' de deughden,
Die oijt in een goed Kind goed' Ouderen verheugden,
Betaemden haeren doop. Soo ghij die deughden wist,
En hoe volmaeckte le'en sij waeren ingekist,
Ghij deedt uw' schreijen by de droeve Moeders tranen,
En Broeders teeren rouw: maer hoorden ghij vermanen
Hoe soet, hoe Christelijck, hoe vrolyck sulcken ziel
Uijt sulcken lichaem scheid', hoe mannelijck sij viel,
En in het vallen reës, en haeckte naer het schoonste,
Naer 't saligh eewighe, Gods onbegrepen woonsté,
En wist ghij hoese tot die arme Moeder sprack,
En Broeders herten sterckt' als 'thaere lagh en brack,
Ghij strafte 'tsuchten in die Moeder en die erven,
En all' die sulcken Kind niet geern soo sagen sterven.

10. Feb.

OP DEN GEBOORT-DAGH VAN EEN' IOFFROUW [2]).

Vier Cruijssen teeckent ghij, en hebter vier beleeft.
Seght den Gekruijsten danck, dies' u heeft laten leven,
En wenscht ghij om wat meer dan Hij gegeven heeft
'K Wensch Hijd'er u noch vier bij d'eerste vier will' geven.
Maer, sien ick achter om, 'khebb in die eerste vier
Storm-winden Cruijsweegs door uw Huijs en Hert sien ruijssen:
Des wensch ick, met een schrick van diergelyck getier,
God ghev' u Cruijs by Cruijs, maer niet meer sulcke Cruijssen.

17. Feb.

VAN ALS HET BESTE [3]).

God schiep, en keurde goed all wat hij had geschapen:
Maer 'tbeste schepsel quam sich selven te vergapen
Aen een van dusenden alleen verboden Fruijt;
Twee gasten saeten wel, en aetender sich uijt;
Soo brack het boose door, en bracht de gall in 'tgoede;
Soo zijn wij Bastaerden van ouden echten bloede,
En die noch meent den Mensch te vinden soo hij was,
Soeckt Sap-groen in dorr hout, en Vlammen onder d'Ass:

---

1) K. b., I, 535, met den titel: *Haer grafschrift.*
2) K. b., II, 382. De titel was eerst: *Op den Geboortedagh van Ioff.w Casembroot* 15. *Maert* 1661.
3) K. b., I, 538, waar aan den titel is toegevoegd: I *Timoth.* 5. 21.

Daer 's Groen in, maer soo bleeck, en Vier, maer soo gedoken,
En Licht, maer soo bedwelmt, en Macht, maer soo gebroken,
Dat all ons poogen swicht, en all ons witt is grauw,
En all ons treden hinckt, en all ons warm is lauw,
All ons, en in ons all'. Laet niemant sich vermeten
Van meer dan over schiet; ons weten is half weten,
En, sien wij door een oogh, jae door een' dunne schell,
En volck voor Boomen aen, 'tis all genadigh wel.
Wij sitten, onder een, voll zeeren en gebreken;
Die met de minste sitt, heeft van geluck te spreken.
Ontmoet ick dan een Mensch, als alle Menschen zijn,
Gebreckelick gebroedt van Moeders lust en pijn,
Ick wacht geen' Engel in syn' menschlickheit te vinden:
Magh hij voor scheel bestaen in 't Vaderlandt der blinden,
'k Sie hem eerbiedigh aen, jae nauwlyck sonder nijd
Sien ick hem, boven mij, soo verre van verwijt.
Vind ick 'er pleckiger en schorfter, als de meesten,
Mij dunckt, ick moet op 'tminst soo wijs zijn als de Beesten,
En keuren, als een' Koe, goed groen Gras uijt quaed Kruijd,
En haelen mij dat in, en houden mij dit uijt:
En, is 't vol onkruijds in de Tuijntjens van die zielen,
Ick laet dat onkruijd staen, en neem geen moeijt van knielen,
Als om de Blommekens te kippen uijt den drang.
Vriendinn', ontfangt de less in 'tgoede, die 'ck u lang:
Daer steeckt een voordeel in, dat ghij mij danck sult weten
Soo lang ghij mij geheugt: weest op d'ondeughd gebeten
Soo vinnigh als ghij mooght; dat staet den vromen toe:
Maer, lieve, weest soo wijs, en maeckt uw ziel niet moe
Met ondeughd onder uijt wat Deughds te liggen soecken.
Ontmoett ghij goed en quaed, in Menschen, of in Boecken,
(Dat doode Menschen zijn die spreken door haer Graf)
Denckt aen 'tgemeene lot, en d'algemeene straf,
Daer door wij een voor een dus masteluijnigh wierden:
Denckt, dit gebeurt soo wel den derden als den vierden;
De wortel voedt den Stamm, en dese Tack en Blaen:
Soo is het oud vergif van onder op gegaen:
Dus ben ick, dus is hij, dus zijn wij all' in 'thondert.
En vindt ghij dan in 't Boeck een blad dat u verwondert,
Een ander dat u sticht, een derde dat vermaeckt,
Veel' andere daeraen, daervan u geen en smaeckt,
En vindt ghij in een' mensch een regentje van gaven,

Bij vs. 14 in marg.: 1. Cor. 13. 9. — vs. 16: Marc. 8. 24. — vs. 18: Vitijs nemo sine nascitur, optimus ille Qui minimis urgetur. Hor.
vs. 39 *door* K. b.: *uyt*

En blommekens van Deughd, maer hier en daer begraven
In Ondeughds onkruijd; Eij, roert aen dat onkruijd niet;
Daer Kruijd of Bloemen zijn, wat lust u Queeck of Riet?
Die Bloemen en dat Kruijd zyn uwer aendacht waerdigh,
Die and're ruijcht geenssins. Vind ick een Huijs voor aerdigh,
En achter niet onboent, in 'tmidden lijdelijck;
Daer is geen twijffel aen, als 't ons en ons gelijck,
Het heeft syn' vuyltiens, syn' verborgene riolen,
Sijn on-Civetsch geheim, syn' Amberloose holen;
Maer wat light ons daeraen? Sal ick de quade lucht
Gaen gaeren bij de goed' en breken de genucht
Die mij de goede gaf, en anderen beschamen
Om mij wat leeds te doen? Verwisselt maer de namen,
En denckt of 'tons gebeurd': hoe vriendlick soud't ons zijn,
In 'tvoordoen onser deughd, een ijeder vande sijn',
Quam ijemand de lantern van Spijt of Nyt t'ontsteken
En socht de holen door van uw' of mijn' gebreken,
En rucktes' aenden dagh. Hoe nam 't een' schoone vrouw,
Als ick haer' leemten wist, en wat sy decken wouw
Ondeckte voor myn' oogh, of maer voor mijn' gedachten?
En of sij 't lyden wild', hoe soud ick mij verkrachten
Met willigh' ongenucht, en mengen Eeck en Gall
In 't lieve Suycker-soet van 'teerste welgevall?
Gewisselick, vriendinn, 'tis averechtsen yever
Sich selfs te pijnigen; en, hebt ghij u niet liever,
Mijn slot is, dat de mensch syn' welvaerd weinigh mint,
Die wel te vre'en kan zijn en maeckt sich ongesint,
En wie volmaecktheit soeckt voor dat hij uyt den tyd is,
Dat die genoegen, vred' en rust, tot dan toe, quijt is.

24. Feb.

A UNE DAME, EN LUIJ RENVOIJANT L'IMITATION DE CHRIST DE KEMPIS, TRADUITE PAR I. DES MARETS [1]).

Un prisonnier que ie deliure
S'en retourne en sa liberté.
Ay-ie trop retenu ce liure?
Vous le diriez sans verité:
Et j'apprehende sur mon ame,
Qu'en me sondant par le menu,

vs. 63 *hoe vriendlick* — vs. 67 *Hoe nam* niet in K. b.

[1]) Jean Desmarets, S.r de Saint-Sorlin (1595—1676), was een bekend tooneeldichter en gunsteling van Richelieu. Hij heeft ook romans en heldendichten geschreven en de *Imitatio* in verzen vertaald (1654).

Vous me reprocherez, Madame,
De l'auoir trop peu retenu.

25. Feb.

AEN IAN VOS, OP SYN' TRAENEN OVER DE DOOD VANDE PRINCESSE ROIJALE, MIJ TOEGEEIGENT [1]).

Uw Traenen-werck, Ian Vos, en is maer half te prijsen:
Dit hebb ick u te wijsen;
Doet eene vleck daer uijt, en die soo groot als ick,
De rest is loffelick.

27. Feb.

DANCK IN ERNST AEN IOFF.W CASEMBROOT.

Veracht Gods gaven niet: het Gastmael was soo goed,
Als Gastmael wesen kan, dat Geest en Lichaem voedt:
Groen Warmoes, Ham'le vleesch, Ham, Pannekoeck, en Pensen,
Musijck en Caes-en-broot, wat kostmen beter wenschen?

1. Mart.

AENDEN H.R VAN PUTTERSHOECK OP SYN GEBOORTEMAEL. 1661 [2]).

Ses Cruijssen en een half, Thien Sessjes met een' Vijf!
Wel, Heer van Pietershoeck, en hebt ghij noch geen Wijf?
Ey lieve, maeckt het kort: die schoone silver' haeren
Vermaenen u, met mij, in aller spoed te paeren.
Maer wilt ghij soo veel doen, en trecken naer uw graf,
Eer ick in 'tmijne raeck, en in dat saligh sterven
Mij, neffens anderen, een Tonnetje doen erven,
Soo speel ick nichje, neefje, en raed' het u platt af.

2. Mart.

---

1) K. b., II, 380.

Vos had aan H. opgedragen het gedicht *Traanen over de doodt van Haar Koninglyke Hoogheidt Mevrouw Maria Stuart, Princes douariere van Oranje, etc. Dochter van zijn Majesteit Karel d'Eerste, Koning van Groot-Brittanje, etc. Te Londen, den derden van Louwmaandt*, 1661, *overleeden. Door Jan Vos. Op de Schouwburg t'Amsterdam door meer dan seventig persoonen vertoont en uitgesproken.* (Vignet) *t'Amsterdam, By Jacob Lescaille, Boekverkooper*, enz., *in 't jaar* 1661. H. bedankte met dit versje, dat het eerst gedrukt werd in *Alle de Gedichten van den Poëet Jan Vos*, I, 1662, blz. 705, en door Vos werd beantwoord.

2) K. b., II, 383, met den titel: *Jock, Aen den Heer van Puttershoeck*, enz.

Pieter Boelen, heer van Puttershoek, werd den 29sten Aug. 1611 op 15jarigen leeftijd als student te Leiden ingeschreven; hij studeerde in de rechten en zette zich in zijne geboorteplaats 's Gravenhage neer. De heer van Puttershoek was schatrijk; hij stierf den 30sten Maart 1669. (*Dagb.*, 73.)

vs. 1 *Sessjes* K. b.: *sessen* — vs. 2 *Pietershoeck* K. b.: *Puttershoeck*

AEN IOFF.^W MAUPAS, DIE MIJ TE GAST NOODENDE VERSOCHT EEN RYMPJEN OP HET 65.^e VERJAEREN VAN DEN H.^R VAN PUTTERSHOECK TE MAKEN. 4.^en MART. 1661 [1]).

Hoe seghje dat, wat laetje weten?
Sou 'ck moeten dichten voor mijn eten?
Mijn soete Ioffertje Maupas,
'T en komt niet alle daegh te pas
Al wat een' vrouw een man kan vergen.
Doch wewenaers zyn licht te tergen
En als ick immers dichten sou,
Kom, liever dese dagh,
Maer op geen Pietershoeck; op jou.

AD P. HUMALDAM LEGATUM AD REGEM HISPANIAE [2]).

Ergone post septem Terrae miracula, structor
Octaui, vel te teste, Philippus erat?
Esto, vir excellens; nec enim quod idoneus autor
Asseris ambiguam fas sit habere fidem.
At si quis Batauis pleno candore fauentes
Viderit et raptae Belgidos immemores,
Si quis item persoluentes, vel in aere, Philippos
Auriaco dudum debita jure meo,
Plus erit octauo nobis quod Iberia jactet,
Ille puta nonum viderit, hic decimum.

10. Mart.

OP HET BOUCQUET, DAERIN VIER CRUIJSSEN [3]).

Let op mijn Sinnebeeldjen vrij:
Ghij derft vier Cruijssen noemen:
Ben ick niet zediger als ghij?
Ick soeckse te verbloemen.

13. Mart.

---

1) Madelaine Maupas, geb. in Den Haag, is den 31sten Aug. 1669 te Delft getrouwd met Jan Neel. (Fiches der Eglise Wallonne.)

In het laatste gedeelte van het versje is veel geschrapt en veranderd.

2) Philips Aebinga van Humalda († 1674) was lid der Staten Generaal en tevens een geleerd man. In Oct. 1660 vertrok hij met Merode en Van Reede van Amerongen als gezant naar Spanje (Aitzema, IX, 1096) en keerde in Juli 1661 terug (t. a. p., X, 190). H. beval zijn zoon Lodewijk, die toen in Spanje reisde, aan Humalda aan (*Epist. Lat.*).

3) K. b., II, 382.

Dit en het volgende versje behoort bij dat *Op den Geboort-dagh van een' Ioffrouw*; zie blz. 305.

OP DE SELVE [1]).

Vier Cruijssen in uw schilt? God gunn'er u noch twee na,
En noch twee, so ghij 'twenscht. maer denckt eens aen den schat
Die ghij alreeds besit, soo ghy 't te deghe vatt,
Het machtigh Amsterdam is maer soo rijck op een na.

14. Mart.

Romanus hic Ciuis jacet [2])
De gente si non Iulia
At ipse Iulius tamen,
Et ipse Caesar Iulius:
Si Caesar unquam, et Iulius
Et Pacis et Belli arbiter
Et Galliae oppressor fuit.

Ultraj.ti 19. Mart.

Cy gist le faux fameux Romain [3])
Qui nous menoit la bride en main,
Et chargeoit dessus ses espaules
Les soins et les thresors des Rois,
Qui fut pour la seconde fois
Qu'un Jules triompha des Gaules.

Inter Cuylemb. et Buren. 20. Mart.

A (UNE DAME) AVEC UN DE KEMPIS DE GODEAU [4]).

Si l'Imitation que vous m'auiez prestée
Est tousiours esgarée,
C'est de necessité qu'il faut faire vertu.
Pour veoir de vostre Auteur la perte reparée,
N'imitez que le mien, vous n'aurez rien perdu.

26. Mart.

IN EFFIGIEM ANNAE MARIAE A SCHURMAN.

Tanta fides coelo, tanta est fiducia? Diuae
Hoccine Schurmannae vultus in aere micet?
Disce grauis, Sculptor, quae sit vesania coepti:

---

[1]) K. b., II, 382, met den titel: *Aen de selve.* In het HS. is de titel niet duidelijk.

[2]) Dit en het volgende versje doelt op den dood van Mazarin (Giulio Mazarini), die den 9den Maart had plaats gehad. Hij was niet te Rome geboren, maar daar opgevoed.

[3]) Het versje staat op hetzelfde blad als het vorige, dus bij de Lat. gedichten.

[4]) In het HS. is de titel: *A la mesme avec* etc. Zie blz. 307.

Antoine Godeau (1605—1672), was aartsbisschop, lid der Académie en schrijver. Hij heeft werken over kerkgeschiedenis uitgegeven en o. a. ook eene vertaling der Psalmen.

Haec, ais, haec saecli Sideris umbra tui est?
Tun' similem praestes, aetas cui nulla secundam
Edidit, et non est ulla datura parem?

12. Apr.

AEN MIJN HEER CONSTANTIJN HUIJGENS HEERE VAN ZUIJLICHEM ZEELHEM ETC. [1]).

Wat sal jck voor mij uijt u keurich versien keuren
Aen my de laestemael gesonden op Nieu'-Jaer.
Yets niews te schaffen dat en mach mij niet gebeuren,
Vergeeft' my Zuylichem, 'k schaf u weer oude waer.

Uwe bescheijdentheijt doet my vrypostich wesen,
'K wierd anders looft het vry jnt schaffen niet soo stout:
Uijt uwe gunst, Myn Heer, kunt gij myn fauten lesen,
Waert geen verbetering so lang g'u gunstich hout.

Eij, neemt dit bloempjen, niet om 't niew maer oude leven,
'K weet, dat de tijt en 't hoff ons verscher bloemen biet.
Die soo een bloem ons geeft, heeft maer een bloem gegeven,
En die haer schijnsel geeft, wat geeft die, seg eens: niet?

Amsterdam 16 Junj. Adriana le Thor.

HALVEN DANCK AEN IOFF. ADRIANE LE THOR VOOR EEN PRESENT VAN BLOMMEN IN MINIATURE VAN DE GHEIN [2]).

De Bloemen die gij schenckt en sullen noijt verleppen;
Noch Uwe Vriendschap oock: soo duijd ick 't Sinnen-beelt.
Duijd ick 't naer uwen sin, soo derv ick niet eens reppen
Hoe uw' miltdadigheit mijn schamend hert verveelt.
  Doch, schenckende le Thor, denckt aenden draet van 'tleven:
Hij kan lang mede gaen, al is hij dun en fijn;
Blijft ghij, soo lang ghij leeft, aen 'tschencken en aen 'tgeven,
Soo sal de teering licht de neerings meester zijn.
  Of maeckt uw' Rekening, of laet icks' overleggen:
Neemt dat de flauwte quam daer niemant af geneest,
Wat soude vriend en maegh van u of mij niet seggen,
Als ghij niet meer en hadt te geven als den Geest?
  Eij, saeyt mij geen krackeel met wettigh' erfgenamen;

---

1) Het vers is bij N^0. XLIIIa der HSS.
Zie blz. 296. — Blijkens een brief van Adriana le Thor, den 29sten Juni aan H. geschreven, ging dit vers vergezeld van een „bloempien op parkement getekent".
2) Het vers is bij N^0. XLa der HSS.
Zie over de Gheyn, dl. I, 139. Waarschijnlijk was het stukje van Jacob de Gheyn Sr., die bijzonder in het schilderen van bloemen uitmuntte.

Gunt mij wat min gewins met soo veel meerder rust:
Ick schrick alree voor 'tvolck, en denck vast, of sy quamen,
Wat had ick meer suer-siens te wachten dan mij lust!
Een woord voor dusenden; ick bied u geen verliesen,
Maer voordeel voorde hand; verstaet mij wel, en siet
Hoe seer ick voor u sorgh. valt het u swaer te kiesen
Of halven danck voor wat, of dobbelen voor niet?

Haghe. 27. Iun.

IN 'TSTAMBOECK VAN IOFF.W CATHARINA QUESTIERS [1]).

Daer 'tsoo vol Roosen staet en was ick niet te noemen.
En daerom spaer ick hier
Uw kostelick papier.
Wie dat daer tegen spreeck', ghy mooght het niet verdoemen,
Gedenckt u niet, Questier?
Mijn Land en werpt niet op als ijdel' Korenbloemen.
Hoe schickte sulcken stof,
Dat buijten onkruijd heet, in 'tbinnenst van den Hof?

Hag. 11. Iul.

COMEDIEN [2]).

Ick haet het Camerspel soo verr het haetbaer is,
Soo verr het sondigh is is 't haetbaer, dat 's gewis,
En sondigh is 't soo verr als 't sonde kan verwecken:
Maer doet dat sondigh af, in 't lachen en in 'tgecken
Met het onsondighe vindt sich de sonde niet:
De wijse geckt en lacht met alles wat hij siet.

* * *

---

[1]) K. b., II, 382. — Het versje is ook opgenomen in *Lauwer-stryt tusschen Catharina Questiers en Cornelia van der Veer. Met eenige Bij-dichten aan, en van haar geschreeven. t'Amsterdam, By Adrian Venendaal.* 1665, blz. 67.

Catharina Questiers (1637—1669) was eene Amsterdamsche dichteres, die in 1664 Jan van Hoest huwde. Zij heeft in 1665 met hare vriendin Cornelia van der Veer den boven genoemden bundel poëzie uitgegeven; ook vertaalde zij een paar tooneelstukken uit het Spaansch. Waarschijnlijk slaan op haar de volgende woorden van een brief, dien Van der Burgh den 23sten Nov. 1658 aan H. richtte (vgl. *Dietsche Warande*, V, 1860, blz. 254): La Dame qui s'est évertuée de couronner voz oeuvres de ses productions, c'est la grosse dondon d'Amsterdam; elle est la fille d'un marchand de plomb, demeurant au Warmoesstraet, et se mesle de peinture, sculpture, et de plusieurs autres gentillesses.

[2]) K. b., II, 382. Het HS. van het versje is bij N⁰. XL der HSS.; het is een fragment en heeft geen datum.

BIJLAGE.

VOORREDE, ENZ. VAN DE TRIJNTJE CORNELIS (1657) [1]).

AEN DEN LESER.

Hier heb ick my nu ernstelick ende oprechtelick te ontschuldigen van de menighvuldige aenporringen die my al te goede vrienden hebben blyven doen, ten einde ick oock dese vodderye met de reste aen den dagh soude laten komen. Vele, mijns bedunckens, goede en wichtige bedenckingen heb ick daer tegens aengewent, daer ick oock noch op stae: maer niemant en heeft willen gehoor geven. Soo geraeckt het verwerpen jongh uyt het nest, Leser, daer in ick hope ghy gedencken sult beteren slagh van Schepselen uyt-ghebroeyt te zijn. Is u het werck een paer uren lesens en lacchens waert, weet, tot mijn naerder onschult, dat het my altoos geene dry volle dagen tijts en heeft gekost, uytgesondert de Byschriften, die ick lange naderhant, ende met stade, tot mijn vermaeck, ende moghelick niet sonder eenighe nuttigheit van Geletterde Lief-hebbers, daer by hebbe ghevoeght, doch alles met die meeninge, dat het mochte een Camer-spel onder de vrienden, ende in hare Cameren blyven, ende geensins om het op Thoneelen viese en wyse, rekelicke ende onbescheidene menschen allerhande slagh van vonnissen te doen uytwerpen, sulx een yeders recht is, maer daer aen sich niet elck een en heeft te onderwerpen. Hoe icker toe kome, Leser, heb ick sonder geveinstheit verklaert.

Dan volgen eenige aanhalingen, die in dl. V, blz. 49, Noot, gedrukt staan, nl. 'Εκεῖνο δ' οὖν .... Οὐ τὸ τὰ γινόμενα ..., Δῆλον οὖν ..., Poeta tabulas...., Ut in vita....

Vervolgens de *Inhout* (dl. V, 108), de *Personaedjen* (t. a. p., 48) en het versje *Pro paragraphis* (t. a. p., 110).

---

[1]) Zie dl. V, 48—106.

OPDRACHT, LOFDICHTEN, ENZ. VAN DE KORENBLOEMEN (1658).

Na den titel en de indeeling volgt het gedicht: *Op de Titel-print* (dl. VI, 114) en het

EXTRACT VAN 'T PRIVILEGIE.

By speciale nieuwe Brieven van Octroy vergunt ende gedepecheert by de Ed. Gr. Mogende Heeren Staten van Hollant ende West-Vrieslant in dato van den 26. November 1657. is het Octroy by de Selve aen den Heere van Zuylichem voor den Druck van sijne Wercken verleent voor den tijt van doenmaels ses achter een volgende Iaren, ingaende met den 10 April 1653. geprolongeert voor den tijt van noch thien volgende jaren naer de expiratie van het voorsz eerste Octroy, gedurende alsoo gesamentlijck tot den 10. April 1669. binnen welcken tijdt allen ende yegelijcken binnen den voorsz Lande verboden wert, geene van des gemelten Heere van Zuylichems Wercken in 't geheel ofte deel naer te drucken, ofte elders naergedruckt in den gemelten Lande te verhandelen ofte verkoopen, op verbeurte van de gedruckte exemplaren, ende de voordere boete daer op gestelt. Geteeckent *J. Cats.* ende op de plique, Ter Ordonnantie van de Heeren Staten

Herb. van Beaumont.

Op het portret van H. met het jaartal 1657 (Christianus C. F. Hugenius delineavit. C. de Visscher Sculpsit.) volgt:

AEN MIJNE LIEVE DRIJ OVERIGHE SONEN [1]).

Mannen Broeders daer ick God voor danck; die u tot Broeders heeft geschapen en onder mijne ooghen tot Mannen laeten opwassen; Broeders in vreught van Eendracht, Mannen in kracht van Iaeren, van Reden ende van geen' gemeene Wetenschap: Ick en bevele ulieden dit Werck niet, maer dit Bijwerck. Overleeft het mij neffens vlieden, verdedight mij naer mij, tegens die ghene die 't herdoopen moghten. Ick schaemde mij daerover geseten te hebben. Heb icker over geleghen by slapeloose onrust, het kan *supina diligentia* heeten; datter gestolen uren van wandeling aen gehangen zijn midden uijt den drangh van swaere besigheden ten dienste van de Gemeene Saeck, ben ick soo verre van t'ontkennen, dat ick het ulieden voor een' Lesse derve aenwijsen, hoe selfs de snipperingen vanden dieren tijt niet verwaerloost en moeten werden. Ick ontfange daertegens geern die vermaninghe uijt ulieden voordoen [2]), *potuisse has horas minus perdi*, οἳ ζηλοῦτε τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα [3]), want ick voor winste reken van mijne kinderen overtreft te werden, en altoos daernaer hebbe gewenscht. God stercke haer daerin, ende zy met haer tot inder eeuwicheit.

Brux. 20. Feb. 57.

---

1) Het HS. is bij de Korenbloemen. — H.'s jongste zoon Philips (geb. 12 Oct. 1633) was den 14den Mei 1657 te Marienburg in Pruisen overleden.

2) K. a. heeft: *woorden*.

3) In marg.: 1. Cor. 12. 31.

Haec studia adolescentiam alunt, senectutem oblectant; secundas res ornant, aduersis perfugium ac solatium praebent; delectant domi, non impediunt foris; pernoctant nobiscum, peregrinantur, rusticantur. Cic. pro Arch.

Neque enim sunt audiendi, qui hisce studijs clamant absumi tempus importune, quod seuerioribus ac primarijs scientijs impendendum est. His enim si adhibeas modum, tantum abest ut fatigent animum, ut etiam alacriorem te reddant ad exquisitiores contemplationes. Et memineris istas bonae famae hirudines eo vociferari, ut ne quod ys deest adsit nobis. At enimuero nobis tam non abest quod eis abest, quam adest quod non adest illis. Iul. Scal. Praef. ad Libb. Poet. ad Sylv. Fil.

Si occupati profuimus aliquid Ciuibus nostris, prosimus etiam, si possimus, otiosi. Cic. Tusc. Qu. I.

'Εμοὶ δὲ μεγίστη πρᾶξίς ἐστιν ἡ ἀπραξία. Nazianz. Ep. 32.

Daarna de volgende lofdichten [1]:

OP DE WERCKEN VAN DEN ED: WIJT-BEROEMDEN HEERE CONSTANTYN HVYGENS RIDDER, HEER VAN ZUYLICHEM, ETC. PRESIDENT IN DEN RAEDT VAN SIJN HOOGHEYT DEN HEERE PRINCE VAN ORANGE, ETC.

Men vondt in ouden tyt twee wonderbare Griecken,
Die vlogen wonder hoogh doch met verscheide wiecken:
Een schreyder evenstaegh, als hy de Werelt sagh,
De tweede sachse noyt als met een schetter-lach.
Hy die tot stagen rouw sijn treurigh oogh gewende
Die noemd' ons Aerts bedryf: een Winckel van ellende,
Soo dat hy evenstaegh syn wesen dus geliet,
Gelyck als ymant doet, die droeve dingen siet.
De Tweede die sijn lach niet kon, of wilde stillen,
Die nam ons Aerts bedryf alleen voor malle grillen,
Het scheen dat al ons doen by hem wert opgevat,
Als gecks-maer, guychel-spel, en ick en weet niet wat.
Wil yemant nu byeen twee groote luyden voegen,
Siet! in dit deftigh Werck daer vint hy sijn vernoegen,
Het lacht, het schreyt; het scherft, het streelt; het kust, het byt;
Het treurt, het juycht; het bidt, en al te sijner tyt.
Ghy siet dan hier den mensch sijn wispeltuyrigh leven;
Ghy siet de Werelt selfs na rechten eysch beschreven,
De mensch en 's Werelts loop verandert alle daegh,
De mensch en 's Werelts loop verandert evenstaegh.

---

[1]) Over het bijeenbrengen van de lofdichten voor H.'s werk geven de brieven van Christiaan H. aardige bijzonderheden; zie de *Oeuvres*, II, 77, 78, 81—85.

Noch leert dit eygen Boeck van Hof en stof te wycken,
En waer een Vrome Ziel het seyl behoort te strycken.
Ghy soo ghy dit alleen uyt dese schriften weet,
Soo is u gelt en tyt (myns oordeels) wel besteet.

J. Cats.

OP DE KOOREN-BLOEMEN OFTE DE NEDERDUYDSCHE GEDICHTEN VAN HEER CONSTANTIJN HUIJGHENS, RIDDER, HEERE VAN SULICHEM EN ZEELEM, EERSTE RAED ENDE REKENMEESTER VAN SIJN HOOGHEIJD, DEN HEERE PRINCE VAN ORAENGIEN, ETC. [1]).

Doorluchte Sulichem, Liefhebber van de Kunsten,
Vriend van de Kunstenaers, verheven door uw gunsten;
Als Fred'rick bij den Staet, en ghij bij hem geacht,
Soo menigh braef verstand ter eeren hebt gebraght.
Ghij had des Princen oor; Geleerde Mannen 't uwe.
Al is die tijd geweest, 'k en looghen niet, 'k en schuwe,
'k Ontsie de waerheijd niet te seggen die ick weet,
't Is ijder-een bekent hoe ghij u doenmaels queet.
Elck quijte sich aen u, en uw volmaeckte Zoonen,
Die 't danckbaer Nederland met diensten sal beloonen;
In Plaetsen stellen, die ghij ander' hebt gemaeckt;
Daer vele, sonder u, niet waren in geraeckt.
Doorluchte Sulichem; hoe soet ist, oude dagen,
Die 'tlichaem nae omlaegh, de ziel nae boven dragen,
Te leijden, als te rugh, tot haren eersten tijd,
Die ons gestaegh ontloopt, en steets te poste rijd!
Hoe soet ist, sijn gedacht, eer dat wij moeten scheijden,
Ontrent sijn eerste Jeughd te laten gaen vermeijden,
Te brenghen over hoop al watmen heeft gedaen,
En daer de laetste schaef te laten over gaen!
Geluckigh tijd-verdrijf van afgesloofde sinnen!
Ghij doet ons, nae de dood, een eeuwigheijd gewinnen,
Als wij niet meer en sijn, doet ghij ons staen bekent;
Ghij plant op 'tdorre graf Lauwrieren sonder end.
Als Mijters sijn vergaen, de Kroonen af-gesleten,
En diese droeghen van de wormen op-gegeten;
Wat weet, wat heughtmer van, indien gheen brave Geest,
Die haer de dood ontreckt, ontrent haer is geweest?
't Is Aerds wat d' Aerde geeft. Maer zielen op-getogen,
Als d'uw, ontsterflick Heer, sijn d' Aerde langh ontvlogen;
Die kennen haer geboort, haer Hemels Vaderland,

---

[1]) Naar het HS. in de Bibl. der Kon. Akad., N⁰. XLIIa.
Zie over Boey, dl. III, 332.
vs. 14 *nae boven* K. a.: *om hooge*

En draven langhs 'tgewulf, tot dats'er staen geplant.
Daer sal uw woonstad sijn, daer sullen uw Gedichten,
Gelijck de Sterren doen, de Weereld over-lichten;
Die t'onrecht, als een bloem des velds by u veracht,
Ter plaets, bij mij genoemt, rechtveerdigh sijn gebraght.
Siet, wie 't dan beter raeckt; Vw hoogh-gesteghen verssen,
't Sij dats' op feijlen staen, op quade seden scherssen,
Of wel den Hemel-wegh ons wijsen op te gaen,
En sijn gheen bloem-cieraed, maer van het beste graen.
Wie mister dan van beij? Ghij noemtse *Koren-bloemen*;
Maer ick sal haer met recht, de *Bloem van 't kooren* noemen;
De keest van uwen geest, het pand van uw verstand;
Dat noijt had sijns gelijck in 'tvrije Nederland.

C. Boey. 1657.

IN EFFIGIEM ILLUSTRISSIMI DOMINI DE SULICHEM, DE ZELEM, ETC. [1]).

Nestoris Auriaci facies, hic vultus acuti
Vatis, in hoc tegitur vertice summus apex,
Conditique sales habitant. Epigrammata scribat
Qui volet; hic ipso vultu epigramma facit.

C. Boijus.

OP DE NEDERLANDTSCHE GEDICHTEN VAN DEN HEERE CONSTANTYN HUYGENS RIDDER, HEERE VAN ZUYLICHEM ETC. [2]).

Siet hier een rycken oegst van ongemeene vruchten
Van Huygens hooghe geest, die hier in rymen spreeckt:
Een werck, dat selfs het puyck der dichtren zal doen zuchten,
Omdat sy hier in zien wat haer noch al ontbreeckt.

Hier heeftmen zerp en zout, en wel gekruyde reden:
Hier is geen vrouwe-kost, geen blom of kinder-pap:
Maer spys van hooghe smaeck, gescherpt door aerdigheden
En over al gespeckt met kunst en wetenschap.

Hier is geen overschot, geen lappen noch geen leuren;
Hier is een werck dat wel behackt is en beschaeft;
Hier is geloutert goud, oock nae de grootste keuren;
Hier is een paerd dat voor en achter vierkant draeft;

Hier is een lyf te zien dat zeenwen heeft en spieren
En vast en onverwrickt op goede beenen staet,
En dat men nergens niet ziet waggelen of swieren

---

1) Naar het HS. in de Bibl. der Kon. Akad., N°. XLIIa.
2) Ook opgenomen in Westerbaen's *Gedichten*, 1672, I, 632.
Naar het HS. op de Leidsche Bibliotheek.
vs. 3 *zal* Ged.: *kan* — vs. 5 *heeftmen* K. a.: *leestmen* — vs. 10 *behackt* K. a.: *behaeght* — vs. 15 *of* Ged.: *noch*

Maer dat wel hecht en recht op zyne leden gaet;

Hier is een schoonen hof vol uytgelese bloemen;
Elck blad is hier een bed op 't fraeysten uytgerust;
Hier is al wat op reuck en schoonheyd heeft te roemen;
Hier tast hy nimmer mis dien wat te plucken lust;

Hier vindt het scherpst gehoor gheen ongelycke toonen;
Hier eetmen leckerny die dunne tonghen smaeckt;
Hier is ambroos voor luy die in den hemel woonen;
Hier voelt de ziel haer vreughd die aen het herte raeckt.

Ick sie de Nydt te been; ick hoor haer hondtje keffen:
Ian zeyt, 't is my te hoogh: Tryn kan het niet verstaen:
Klaes klaeght dat hy den zin somwylen niet kan treffen
En datter dinghen zyn waer nae hy dient te slaen:

Maer, Jan en Tryn en Klaes, ghy moet het my vergeven,
'T gebreck is by u selfs daer ghy hier over klaeght:
By Flaccus werdt van ouds dien dichter hooghst verheven
Die van zyn lesers maer den minsten hoop behaeght.

Uw hoofden zyn te kleyn om dit te kunnen laeten.
Al spreeckt dees dichter klaer, het komt u daer van daen
Waerom uw herssenen hem niet en kunnen vaeten,
Dat boven het gemeyn zyn spitse vonden gaen.

Hier werdt een man vereyscht dien 't niet en moet verdrieten
Dat hy somwylen weer herkaeuwe dat hy at:
Die 't leest en wederleest zal vinden en genieten
Yet goeds dat hy in 't eerst noch niet gemerckt en had.

'T gaet met der dichtren werck als met de schilderyen:
Het een wil zyn gesien van verr' en uyterhand,
Het ander van nae by. wat dagh en oogh wil lijen
Schroomt voor het oordeel niet van kenders met verstandt.

Ick wil der dichtren gheen' haer eer noch loon ontseggen:
Maer so ick met verlof magh seggen wat ick meen,
So moetmen Zuylichem den hooghsten prys toe leggen.
In sulcken Land-juweel is hy de Monster-steen.

I. Westerbaen.

NICOLAI HEINSII, DAN. F. ELEGIA IN POËMATA BELGICA ILLUSTRIS VIRI CONSTANTINI HVGENII ZVLICHEMII, ETC. [1]).

Quem nitor eloquii saturatus acumine denso,
Venaque Pegaseae prodiga tangit aquae;

---

vs. 19 *en* Ged.: *of* — vs. 24 *aen het* Ged.: *tot aen 't*

[1]) Ook opgenomen in *Nicolai Heinsii Dan. Fil. Poematum nova editio, prioribus longe auctior ..., Amstelodami, Apud Danielem Elzevirium.* CIƆ IƆC LXVI, 68.

Nec peregrina Venus, sed ut aequore nuda Batavo
  Nat Dea, rorantem vertice fusa comam;
Lector, ades: nectarque merum, quod Hyantia rupes
  Edidit, Ambrosias et venerare dapes.
Nil mortale sonans vocem Zulichemia Clio
  Movit, et auratae stamina scita lyrae.
Linguarum qui mille capax, qui voce disertus
  Innumerâ Clarios duxerat ante choros;
Nunc larvam Vates sibi detrahit: oraque demum
  Enthea dat patriis exoneranda modis.
Sive levem induitur soccum pede, sive cothurnum;
  Quod deceat, socco est; vimque cothurnus habet.
Miratus jam Teuto Virum sua plectra terentem:
  Mirati Thuscus, Celta, Britannus, Iber.
Ipsa parens Venerum numeros Actaea vetustas
  Hos amat, hos addit Martia Roma suis.
Talis adoptivi Vertumnum copia vultus
  Dat comitem, supero conciliatque Jovi.
Carpathii felix sic gurgitis incola Proteus,
  Sic Thetis Haemonios ferre gravata thoros,
Ora modum variant sibi convenienter in omnem;
  Et decet alternos non sua forma Deos.
Dextera, consiliis longum explorata fideque,
  Se tibi nunc alio, Patria, Marte probat.
Haec est illa manus, toties tibi contulit aegrae
  Quae certam dubiis obvia rebus opem.
Pervigil, Auriacis ac conscia cura triumphis,
  Trux sibi fatalem quem modo sensit Iber,
Nunc quid deses agat, quae solvat in otia mentem,
  Otia victuro faeta labore, vides.
Praepetis ingenii te tolle sonantibus alis;
  Nam potes, aeternae laudis alumne senex.
Omne seca spatium metamque volubilis aevi,
  Perque polos, penna remige nixus, abi.
Nec monstranda via est. tua te vestigia ducent.
  Jam fugis ignavam non novus ales humum.
Sic in prole, Patrem meritis referente, supersis;
  Nec nisi progenies rapta sit una tibi.
Natorum sic sera rogo te triga reponat,
  Quîs praeit exempli fulgor ad alta tui.

---

vs. 8 *scita* Poem.: *tersa* — vs 14 Poem.: *Hic decet Hugenium, nec minus ille, pedem* — vs. 18 *addit* Poem.: *confert* — vs. 19 *vultus* Poem.: *cultûs* — vs. 22 *ferre gravata* Poem.: *jussa subire* — vs. 29 Poem.: *Conscia Nassaviis toties en cura triumphis* — vs. 37 *ducent* Poem.: *ducant* — vs. 40 Poem.: *Nec nisi sit soboles unica rapta tibi*

Gnata pudicitiam matris sic aequet: et illâ
Te gener efficiat conjuge dignus avum.
Invidiosa tibi sors obtigit, inclyte Vates;
Natorum hinc felix laudibus, inde tuis.
Curarum genitrix non obtudit Aula canentem,
Castraque per strepitus irrequieta suos.
Interpellator, licet undique plurimus urgens,
Propositum Cirrhae non tibi rupit iter.
Qui magnas lassare solet, qui frangere mentes,
Te fovet incumbens exstimulatque, labor.
Sunt et opes; est usus opum. Doctrina beatum
Tersa polit pectus, cognitioque sui.
Artifices salvete manus; quibus addere laudem
Nec mea sat dignam Musa, nec ulla, queat.
Vos Paean, vos cana Themis, vos dextera Pallas,
Principis invicti vos memorabit amor.

AEN DEN EDELEN HOOGH-GELEERDEN HEERE CONSTANTYN HUYGENS RIDDER, HEERE VAN ZUYLICHEM, ZEELHEM, ETC. OP SIJNE RIJM-WERCKEN [1]).

Aen d'ingang vanden wegh naer d'Eliseësche velden,
Vond den Troyaenschen Held een boom (naer d'oude melden)
Daer onder ander lof een gouden tack op groeyt,
En flux een ander wast als die werd afgesnoeit.
Vw geest is dese stant, u rijcke geesticheden ·
De telgen, die staegh d'een in 's anders plaetse treden,
(Soo waerd als 't fijnste goud) o brave *Constantijn*,
Waer van uw' sinnen, rijck, en altijd swanger sijn.
Vw' jonghe Vrijerschap droeg vroeg van dese vruchten,
Die 't gansche Vrijsterschap van 't Haegie deden suchten,
De Teems gevoeld' haer kracht, en d' Amstel ging niet vrij,
En 'k loof men voelt het noch aen Schreijers-hoeck en 't Y.
Doen volgde rijper vrucht in uwe ryper jaeren,
Doe 't nut en 't nodich haer met wijsheijt gingen paren;
Doe Freedryck u gebruickt' als syne rechter hand,
Tot voordeel van 't gemeen, en dienst van 't Vaderland.
Dan 't viel uw geest noijt swaer, en uw gestole stonden,
Door wackerheijt gevult, en neersticheijt gevonden,
Beletten noyt uw' plicht, al quamt op 't onversienst,
U geest stont altyd schrap tot 's lants en 's meesters dienst.
Noijt rusten uw vernuft, noijt was uw geest verlegen
Wanneerder iets geseijt was beter als geswegen,

---

vs. 48 *strepitus* Poem.: *fremitus*

1) Naar het HS. op de Leidsche Bibliotheek.

En sogt haer d'ouderdom met suffen te verraen
Geen sluymerende Geest en vondt hy ooyt daer aen.
Dus was uw's levens loop tot aen uw gryse jaeren
Gewoon met ledicheijt onledicheijt te paeren,
Dan dat dees' leêcheijt noyt tot luyicheijt verleijt
Dat tuijgen dese blaen vol wijse aerdicheijt.
Ghy die dees rycke schat van rymen comt te lesen,
Ick bid u loopt so niet; en wild indachtich wesen,
Dat hier wat anders schuijlt als m' uijterlijck vermoed,
'T is wel erkauwens weerd, so proef je eerst het soet,
En seght my, Leser, eens, wat keurje voor het beste,
Het voorst', of 't middelste, of houj'et met het leste?
'T ontvalt my nergens niet; en alles watje leest,
Dat heeft eenpariċheyt in schranderheyt van geest.
O *Huygens* gaf Natuur het lot van dese bladen
Aen 't sterffelycke deel daer ghy mê sijt beladen,
Soo sagmen noijt vergaen 't huijs daer uw geest in schuylt;
Dan hy en doet geen schae die 't met den Hemel ruijlt.

J. Van der Burgh. I. C.

SPORE VOOR DEN EDELEN EN GESTRENGEN HEERE, CHRISTIAEN HUIGENS, ZOONE VAN DEN HEERE VAN ZUILICHEM ETC. DAT HY ZYN HEER VADERS GEDICHTEN HET LICHT GUNNE [1]).

Zoon, vol geest, die uwen Vader
Afbeelt, niet alleen in print,
Maer in deught en geest noch nader,
En zyn pen en gouden int
Nazweeft, die des Vorsten blaêren,
In de legers, en in 't hof
Tekende, eene ry van jaeren,
Met onsterfelycken lof:

Die, in 't midden van het woelen,
Ledige uuren stal, of vondt,
Om den dichtlust frisch te koelen
Uyt de hoefbron met den mont
Het doorluchtigh nat te proeven,
Daer Apollo me vereert
Die zyn hulp en gunst behoeven,
Door wiens kracht men profeteert:

---

[1]) Ook opgenomen in *De werken van J. van den Vondel*, uitg. Unger, 1656–1657, blz 178. Het gedicht is daar afgedrukt naar het HS., dat zich in de Bibl. der Kon. Akad. bevindt.

vs. 6 *en in 't* K. a.: *in het* — vs. 12 *hoefbron* K. a.: *Hof-bron*

Christiaen, waerom verlangen
Wy zoo lang naer 't eeuwigh werck
Van uw Vaders dicht en zangen,
In Apolloos Duitsche kerck?
Waerom wil dees zon niet klimmen
Die beneden d'oostkim staet?
Helpze eens rustigh op de kimmen,
Nae dien traegen dageraet.

Duizent, duizent nachtegaelen,
Rondom Hofwyck, en den Haegh,
Zullen 't edel licht onthaelen,
Even vrolyck, even graegh.
Laet ons hart niet langer quynen
Om het uitstel van dit licht,
Dat ons Neêrlant wil beschynen
Met zyn hemelsch aengezicht.

Wy verwachten met gebeden
Eenen bloemhof, milt van geur,
Ryck door zyn verscheidenheden
Van gedaente en levend kleur;
Een bancket voor keurige oogen;
Een muzyckfeest voor 't gehoor,
Als de ziel, om hoog getogen,
Naer de wolcken vaert deur 't oor.

Wy verwachten gulde spreucken;
Aertige spitsvondigheên,
Lessen, van geene eeuw te kreucken;
Zedevormers van 't gemeen,
Gestoffeerde gaeleryen
Vol van kunst en weetenschap;
Tafereelen, waert te vryen;
Honighkorven soet van sap.

Die nu boeckekamers zoecken
Vinden dan, in een trezoor,
In een eenigh boeck, vol boecken,
Wat ze oit zochten na en voor:
Al den dichtbergh in een' dichter,
Keur van stof, en keur van maet,
Kort of langer, zwaer of lichter,
En gepast op ieders staet.

---

vs. 23 *rustigh* K. a.: *lustigh* — vs. 44 *Zedevormers* K. a.: *Rede-Vormers*

Leefde uw Vader voor een' ander,
Voor zyn lant, voor zich ten deel,
Laet ons hooren, 't een na 't ander,
Wat de Hollantsche Orfeus speel'
Onder linde, in bosch, in dreven,
Daer de beeck langs d'oevers streeft,
Alle zangers om hem zweven.
Eer hem dus, terwyl hy leeft.

I. V. Vondel.

OP D' AF-BEELDINGHE VAN DEN HEERE VAN ZVYLICHEM, DOOR SIJNEN ZOON CHRISTIAEN HUYGENS GETEKENT [1]).

De brave Zoon ontfingh van Godt en sijnen Vader
Het Wesen, en den Swier, tot 's Hemels prijs en eer,
Dies voeght de danckbaerheit den Zoon, en niemant nader.
Dees schenckt den Vader nu door kunst het Wesen weêr.
Soo wordt dan *Christiaen* de Vader van sijn' Vader,
En Vader *Constantijn* de Zoon van sijnen Zoon.
Dus tart de Kunst Natuur. men eerse met een Kroon.

J. V. Vondel.

LAUWER-KRANS, GEPAST OP ALLE DE WERCKEN VAN DEN ED: HEER CONSTANTYN HVYGENS RIDDER, HEER VAN ZUYLICHEM, ETC. [2]).

Dicht-baarster Calliop, wilt ons u geest wat leenen,
Nu ick een Hooft-Poët sijn goude Lof trompet;
Voldoe mijn Maaghde bee: ay doop in Hypocrene
Mijn ongesneden Schaft, en schaeft haer wonder net.

'k Bid heyligh myn versoeck al is ons breyn beneveld,
Omringelt soo het voeght met eene Man-kop Kroon,
Bestier myn geest en pen, dat geen van beyde reveld;
Herstel de schorre Lier; nu voeghdme een hooger toon.

O Ridder! leen uw oor een weynigh aan ons neuren,
Al is ons Vinger-tuck als uw niet afgericht:
En ons gedicht maer 't swart in u volmaackte kleuren,
Een nacht waar in uw Dicht gelijck een baacken licht.

Verwaardigh echter, dat ick mach u lof vertoonen,
Hooft-Dichter onser eeuw, ô Hof Zwaen van ons Hof!
En uw volmaeckt gedicht met Heyl'ge Lauren kroonen,
Uw wel-beploeght verstant geeft ons tot sullicx stof.

---

vs. 64 *terwyl* K. a.: *dewijl*

1) Vgl. *De werken*, t. a. p., blz. 181.

2) Zie over Catharina Questiers, blz. 312.

Op aerd en souwer geen de Lauwer beter passen
Als uw, ô Fenix! neem in danck myn maaghde-krans.
Tot eer van 't Vaderlandt soo zijt ghy opgewassen,
Uw kennis die blinckt uyt gelyck de Sonne-glans.

Catharina Questiers.

OP DE KOOREN-BLOEMEN VAN MYN HEER, MIJN HEER VAN ZUIJLICHEM, ETC. [1]).

AEN DEN LESER.

Kooren, uytverkooren' bloemen,
Boven alle bloem te roemen,
Boven 't blanck, en het gebloos
Van de Lelij, van de Roos,
Boven all' d'Angieren geuren,
Boven alle Tulps Coleuren,
Daerom men wel altemet
Kap en Keuvel heeft verset;
Bloemen die Apollos hoven,
'k Laet staen Floraes hof verdoven,
Bloemen van den Hof-wijcks Heer,
Daer Proserpina veel meer
Op verslingerdt soude wesen,
Dan op Ennaes bloemen lesen:
Bloemen daer om Proserpijn
Geern noch eens ont-schaeckt souw' zijn,
Soo men haer in 't ander leven
Daer de schoot vol van quam geven:
Bloemen van so schoon gelaet,
Als den held'ren daegeraet;
Daer bij d'Eliseesche velden-
Vruchten niet en zijn te melden;
Bloemen, die geen aerden-schoot
Maer des Ridders hooft ons boodt;
't Ridders hooft, groen van Laurieren,
Die sijn grijse hooft verçieren,
Bloemen, die Laurieren-krans
Nu verduijst'ren door haer' glans;
Bloemen van tijdts-snipper-uuren,
Die veel langer sullen duuren,
Dan des Hof-wijcks Heeren-hof;

---

[1]) Naar het HS. op de Leidsche Bibliotheek.
vs. 15 *om* K. a.: *van*

Noch vervallen in het stof,
Noch verwelcken door het hand'len,
Sullende 't heel-All doorwand'len,
Sullend' Sonne-bloemen zijn,
En zich met sijn koets en schijn
Wenden Oost en West-waerts heenen,
Loopende met letter-beenen;
Bloemen van geleert papier,
Onder maet-zangh van de Lier,
De ver-gode Lier gebooren;
Bloemen, klinckend' in die ooren,
Die, om haer wel te verstaen,
Aen geen plompaerts hooft en staen,
Die men moet, als Midas, groeten,
En als Esels, met twee voeten;
Bloemen, daer door Ceres 't oogh,
't Hert van Pluto licht bewoogh,
Om haer dochter niet t'ontschaecken,
Soo s' een ruijckertje gingh maecken
Voor sijn neus, vol stanck en smoock,
Soo hij daer maer eens aen roock.
Bloemen, daer de puijck-bloemisten
't Geldt noijt sullen aen verquisten,
Bloemen, vol van wetenschapp,
Vol van Hipocrenes sap.
Kooren-bloemen sult gij lesen,
Maer, gij moet versekerdt wesen,
Soo gij die, als ick, bevindt,
Dat sij zijn een Labijrinth.
Die sal u, door 't soet vermeijen,
Om den tuijn en dool-hof leijen,
Schoon gij voor en midden leest,
En aen 't eijnd' al zijt geweest,
Sal geen Ariadnes draedtje
U van 't een en 't ander' blaedtje
Soo af-trecken dat gij niet
U daer in verstrickt en ziet.
Luijster: leest die luijster-bloemen,
Kooren-bloemen, daer men, hoe men
Leest, her-leest, nu weêr, dan weêr,
Door 't uijtlesen nimmermeer,
Nimmermeer versaedt sal wesen,
Sij zijn al te uijt-gelesen.

Hoorn, 19. van Slacht-
maendt, 1657.

Henrick Bruno.

OP DE AF-BEELDING VAN DEN EDELEN GESTRENGEN HEER CONSTANTYN HVYGENS RIDDER, HEER VAN ZUYLICHEM, MONIKE-LANT, ZEELHEM, ETC. [1]).

Dus maelt men Zuylichem, de Son der Hoofsche lichten,
Maar 't breyn wort niet vertoont dan door sijn Fenix-veer,
Mint Nazo, stryt Virgiël, lacht Plautus, reist Homeer,
Wat elck besonder dicht weet hy alleen te dichten.
De Wysheit maeckt sich door haer eygen deught vermaart:
Soo wort sijn Ridderschap, noch Lauwer-krans door 't swaart
Bevochten, maar door 't spits van sijn geleerde schachten.
Een schandre pen verdient niet min dan Helde-krachten.

Jan Vos.

Ver geniale tuae flos est, Zulicheme, Camoenae [2]);
Flos florum, verni summus honoris honos.
Sed quis ager tuus est? agrum quis vertit arator?
Vnde tibi flores tempora verna ferant.
Pegasus an tuus est, agrum qui vertit, arator?
Atque ager, ingenium, judiciumque tuum?
Sic est: sed nullus pluvia sine floret agellus:
Vnde tibi fluvius, vel pluvialis aqua est?
An Cirrhae fluvio vestrum Citharoedus Apollo,
Castalijs an agrum Musa rigavit aquis?
Rem tetigi. sed quanta tibi sperabitur inde
Messis, quanta tibi semina, quanta seges?

KLINCKERT [3]).

Daer sijn veel constenaers, die Hollants boesem baerde,
Maer *Huijgens* overtreft hun al meest met sijn luijt;
Gelijck een koorenbloem steeckt tot het kooren uijt,
Hij spandt de kroon, en sijn gedichten sijn in waerde.
De soon van Maja, boô der Goon, sagh die vermaerde
Puijck dichters schriften, en seij, wat of dit beduijt?
Dees een singht scheller als Apolloos schelle fluijt,
Daer aen der Musen reij haer soete keeltje paerde.
Dees eer schrijf ick hem toe en wel verdiende lof
Ter eeren van sijn thuijn en koorenbloemen-hof.
Den Heer van Zuijlichem moet Heer der lier gekroont sijn.
Toen nam hij van Apoll de Lier, en Cytħer af,

---

1) Ook in *Alle de Gedichten*, 1662, I, 196, waar in den titel vermeld wordt, dat het portret „Door Visscher gesneden" is.

vs. 1 *maelt* Ged.: *ziet*

2) Naar het HS. in de Bibl. der Kon. Akad., N⁰ XLIIa.

Hendrik Nierop was rechtsgeleerde en dichter. Hij stierf in 1666 in zijne geboortestad Hoorn.

3) Naar het HS. in de Bibl. der Kon. Akad., N⁰ XLIIa.

Die Hij aen *Constantijn*, een geest der geesten gaf.
Hij most met dese vrucht van kooren-bloem beloont sijn.

Henricus Nierop.

OP DE WERCKEN VAN DEN EDELEN EN HOOG-GELEERDEN HEERE CONSTANTYN HUYGENS, RIDDER, HEERE VAN ZUYLICHEM, ETC. [1]).

Die *Huygens* gulde pen gespitst op Rijm en Vaers,
Pen, daer oyt alle pen de kroon voor heeft gestreken,
Meer glans te geven droomt met hoogh van haer te spreken,
Is (dunckt my) 't lot wel waert des Griecckschen Redenaers,
Die Hercles prijsende met veel verwaent gebaers,
Wiert van den stoel geboent en van gehoor versteken;
En magh met dubbel recht by sulcken zijn verleken,
Die 't Son-licht maelt met kool, of toe-licht met een kaers.
Een werck soo noodeloos wil ick dan laten leggen,
En niet een woort tot prijs van *Huygens* rijmen seggen.
Gebreckelijcke waer dient door wat toys verbloemt:
Men magh eens anders Dicht blancketten en verlichten
Met woord-rijck lof-gespreck; maer die van *Huygens* Dichten
Verwonderende swijght, heeft hooghst van hun geroemt.

I. de Decker.

Noch eens op 't nieuws goedt-Dichts-gesinden,
Eens al de vuyle vodden uyt;
Hier is het recht beleydt te vinden
Hoe datmen Rijm op Reden sluyt:
Kondt ghy 't geheim eens ondertasten
Hoe 't op sijn Zuylichems toegaet,
'k Wed dat ghy borstelen en quasten
Te kort soudt komen, om al 't quaet,
Al 't mis-gerijmde deur te strijcken,
Daer uwe kintsheit heeft gedacht
De Werelt mede te verrijcken.
Versiet u van een' nieuwe schacht,
En snijtse na de sné van dese
Soo styf, soo snel, soo hel, soo fijn,
Daer sal haest Dicht te lesen wese,
Dat waerdigh sal om lezen zijn.

Quidam.

---

1) Ook opgenomen in de *Rym-oeffeningen van Jeremias de Decker*, 1726, II, 220. De Decker, te Dordrecht geboren, woonde te Amsterdam, waar hij in 1666 stierf. Hij behoorde tot een zeer bescheiden kring. Toen hij zijn lofdicht aan H. toezond, kende deze den dichter niet en vroeg aan eenige zijner vrienden, wie hij was. (Zie den brief van Van der Burgh van 23 Nov. 1657 in de *Dietsche Warande*, V, 1860, blz. 253, en de *Oeuvres de Christiaan Huygens*, II, 84, 85.)
vs. 14 *hun* Rym-oeff.: *hem*

Boek I draagt den titel *Bibel-stof*. Boek II bevat *'t Kostelick Mal* en *'t Voor hout*; het wordt voorafgegaan door de volgende aanhaling:

Quam late patet vester hic error, qui ornari posse aliquid vestimentis aestimatis alienis! At id fieri nequit. Nam si quid ex appositis luceat, ipsa quidem quae sunt apposita laudantur; illud vero eis tectum atque velatum in sua foeditate perdurat. Boeth. de Cons. Phil. l. 2.

In Boek III vindt men de *Zedeprinten* met de *Voorspraeck* (vgl. dl. II, 338) en de *Stede-stemmen* en *Dorpen* met de opdrachten (t. a. p.). De *Stede-stemmen* worden voorafgegaan door dit citaat:

Fuit moris antiqui, eos qui vel singulorum laudes, vel urbium scripserant, aut honoribus, aut pecuniâ ornare: nostris vero temporibus, ut alia speciosa et egregia, ita hoc inprimis exolevit. Plin. sec. Epist. l. 3.

Boek IV bevat *Van als* met de opdracht (vgl. dl. II, 338); de vertaling *Vyt den Trouwen Herder* van Guarini (vgl. dl. I, 281) is daarin opgenomen.

Boek V is *Gods-dienst* getiteld en behelst o. a. de *Heilighe Daghen*, met de opdracht aan Leonora Hellemans (dl. III, 17), het lofdicht van Barlaeus (III, 339) en het gedicht aan Tesselschade (III, 31).

In Boek VI vindt men het *Daghwerck*. Vooraf gaat het versje: *Gebreeckt u ijet aen 'twerck*, (*het meest gebreeckt 'er aen* (dl. III, 47) en de opdracht:

ILLUSTRISSIMO SIDERUM,
STELLAE,
ANIMAE DIMIDIO SUAE,
DIEM VITAE,
VITAM DIEI,
OPERIS DIMIDIUM SUI,
ET SUI,
CUM AETERNO LUCTU
D.
NON SUUS AUTOR.

—

Propera vivere, et singulos dies singulas vitas puta. Sen.

Het stukje *Voor myn' uytlegging* (dl. III, 49, Noot) wordt gevolgd door deze gedichten en brieven:

ANNAE MARIAE A SCHURMAN EPIGRAMMA IN NOBILISSIMI PRAESTANTISSIMIQUE VIRI, D CONSTANTINI HUGENII EQ. ET ZULICHEMI DOMINI OPVS DIVRNVM, QUOD IN GRATIAM LECTISSIMAE SUAE QUONDAM CONJUGIS, DOMINAE SUSANNAE A BAERLE AUCTOR CONSCRIPSIT [1]).

Quaeris an haec claram mereantur carmina Lucem
  Quis neget? Hanc poscit nobilis Umbra sibi.
Nec, si forte velis, potes occultare Diurnum,
  Cum natura tibi, Phoebe, repugnet, opus.

---

1) Het versje is ook opgenomen in hare *Opuscula*, 1652, blz. 298.

OP HET DAGH-WERCK VAN DEN HEERE CONSTANTIN HUIGENS [1]).

Dagh-werck, dat den plicht vervaet
'S menschen, die in eere staet.
Dagh-werck, dat, in weynigh stonden,
Komt kompas en streeck oorkonden,
Om te doen behoude reis,
Met de Schuit van 't dood ziek vleis:
Veel is 't waerdt voor Lien en landen,
Dat ghy komt uyt Huigens handen,
Die geen ander zedespoor
Schildert, dan zijn hart verkoor.
Daer, in 's werelds onderrechten,
Praet en Daedt te zaemen vechten,
Vecht men om des Leeraers zin,
En zijn' woorden gelden min.
Veelen, die van Deughden schreeven,
Wischten 't uyt met strijdigh leven.
Maer zijn letter en zijn Geest
Schoeyen juist op eene leest.

P. C. Hooft.

Myn Heere [2]).

Geen dagh en heeft my oyt een toorts onsteken, daer by ick mijne verloren dagen klaerder ende aendachtigher hebbe op gemerckt, als wanneer my uwe gunstighe hand heeft toe gereyckt zijn en zijne Sterre's Dagh-werck. 't is soo af gebeelt als 't noyt yemand beter konde: maer soo af gewerckt, dat het de beste werck-luyden verre buyten aessem achterlaet. Ick heb noyt Dicht met grooter lust gelesen; maer noyt Gedichte met grooter onlust naer gedacht: Noyt te gast geweest daer 't my beter smaeckte; maer noyt op gestaen van daer ick my meer verkropt vond. Ende heeft dit leste mijne ad'ren soo verstopt en ontroert, dat het al dick en drabbich is wat ick 'er zedert hebbe konnen uyt perssen. Ende en sal daeromme uwe wijsheyt niet vremt keuren, dat ick (als over gierighe gasten haeren milden waert plegen te bedancken) soo heerlijcken onthael erkenne op een onvaste maet-voet met een stamerende tonghe. Ick vertrouwe dat uw diep-door-boorend' ooge, op 't vol-feylich uyterlijcke niet stuytende, een vlijtigh toe-eygenen van schuldige dienstbaerheyt sal konnen af nemen selfs uyt een hinckend aenbieden. Dat 's mijn troost, en zulcker anderen meer als sich neffens my verminckt voelen door het tegestel van soo onvolchbaren voor-loper. God gunne u dien op soo ongemenen wijse ten half gebrachten dagh, tot een algemeen voor-

[1]) Ook opgenomen in *Gedichten van P. Cz. Hooft*, uitg. Leendertz, I, 349.
vs. 6 *dood ziek* Ged.: *doolziek* — vs. 15 *Deughden* Ged.: *Deughde*

[2]) Zie over George Rataller Doublet, dl. I, 200.

beeld, wel laet te moghen brenghen ter dieper avond, de welcke u weder ten opganck strecke in een beter horisont, leenende ondertusschen te met wat lichts aen

Myn Heere,

Haghe desen 12. May 1639.

Uwen on-eyndelijck verplichten Dienaer
G. R. Doublet.

AEN DE HEERE CONSTANTIN HUYGENS, RIDDER, HEERE VAN ZULICHEM, ETC.
OP ZIJN BESCHREVEN DAGH-WERCK.

Door nacht-werckt Dagh-werck, daer noch oly' aen gespaert is,
Noch keers, noch Sterr', noch Son, noch Sin, noch zielen-licht:
Wat is mijn ziel verruckt door 't hooch-stijg van een Dicht,
'T geen uyt een Hemelsch breyn met Wijsheyt voortgebaert is!
Daer rijm met re'en, de schell' met kernen, soo gepaert is,
Dat elck voor 's anders pronck, voor beid's al ander zwicht:
Dat segghens wet, en nauw besette dichtens-plicht
Noch oyt soo wel geleert, noch oyt soo wel bewaert is.
'K roem 's Dach-werck's schaduw' nu: 'k blijv' voor de schaduw' staen.
't Noyt vol-roemt Dach-werck selfs en roer' ick niet eens aen.
Dat 's my niet nieuws; dien 't luck van kints-aen ond'r een buyrkerck,
Uw' gunst van jeuchts-aen heeft geleghert in uw' gunst.
Die 't op-merck van uw' Son en Sterre-loop, de kunst
Uw's Dach-wercks, niet zijn Dach, maer maeckt zijn dachlycx uyr-werck.

G. R. Doublet.

PERILLUSTRI VIRO, D. CONSTANTINO HUYGENS, EQUITI, ZULICHEMI DOMINO,
SERENISSIMO ARAUSIONENSIUM PRINCIPI A CONSILIIS ET SECRETIS,
THEOD. GRASWINCKEL S. D.

Oeconomica tua legi religique: quo minus remittam non tam me penes est culpa, qui uxorem coelesti hoc deposito fraudare nullus sustineo, praesertim dum pientissimae matri cum morbo colluctanti ancillatur, quam penes bonitatem tuam; cui ut ego uxorque omnia debemus, ita et volupe est, eandem hanc ipsam esse, quae impudentiam nostram tegat. Quatenus vero uxor retulit abs te judicium meum requiri, ut ut supervacaneum sit hoc illud, apud Te praesertim, qui tenuitatem meam nosti, est tamen autoritatem diffugiendi religio. Ut ex veteri formula, praefiscini, sine fuco ac fallacia, dicam quod sentio; Ab Hoc Monumento Dolus Malus Abest.

Quidquid ab empyrea ducendum spiritus aula
Entheus humanum flectat ad obsequium,
Quidquid ad empyreas animantem subvehat aulas,
Detque pedem patrio figere posse polo,
Omme libellus habet: Zulichemo digna parente
Progenies. Serus qui legis ista nepos,

Ne raptas coelo Flammas mirare, supernâ
  Defixum potius sed statione solum.
Furta Prometheae valeant mendacia virgae,
  Qui coelo terras inserit, Hic Deus est.
III. Non. (3) Novembris CIↃ IↃÇ XL. Hagae.

OP HET DAGH-WERCK DES HEERE VAN ZUYLICHEM [1]).

Om dat de Ster verdween die uwe hand bestraelde
Hebt gy, doorluchtigh Man, dees Rijm-draed afgesneen;
Gy zijt voor 't vierde schoft de winckel uyt getre'en
Om dat het licht niet meer op uwen arbeyd daelde,
Het licht van eene Ster, die vast, of datse dwaelde,
U diende tot een stuyr en steun van rijm en reen:
Des hebben wy al me door 't quaede uyr geleen
Dat ons met uwe Ster uw werck-lust voorts onthaelde.
Het licht, dat in het druckst van uwen dagh vergingh,
Waer aen 't volmaecken van so schoonen puyck-stuck hing
Sal eens weer komen op en heerelijcker schijnen:
Maer, wanneer raeckt dit Werck uyt sijne duysternis?
De graege Leser roept: Men geev' het soo het is,
Schuyf van uw Dagh-werck eens de dicke nacht-gordijnen.

J. Westerbaen.

IN NOBILISSIMI, PRAESTANTISSIMI, CLARISSIMIQUE VIRI D. CONSTANTINI HUGENII EQ. ETC. OPERA ET DIES [2]).

Nunc sordent, Ascraee, tuae sine lumine luces,
  Nunc tua, nox nobis creditur esse, dies.
Excurrunt prisci densa caligine Soles,
  Et tenebris horrent sidera Graia suis.
Hoc, quod scribis, opus, nihil est, nisi ruris et otî,
  Et sterilis vana relligione labor.
Instruis agricolam, dictas facienda colono,
  Officiumque legunt bos et aratra suum.
Sudant defessae pigro sub vomere dextrae,
  Quodque manus verset sedula, vile lutum est.
Nostra sibi pandunt meliores tempora luces,
  Metiturque suum dignior hora diem.

---

[1]) Ook opgenomen in Westerbaen's *Gedichten*, 1657, I, 465, met den titel: *Aen den Heer van Zvylichem als sijne Ed. my sijn Dagh-werck had laeten lesen, dat onvolmaeckt gebleven was door het afsterven van sijne Ed. huys-vrouwe, aen wien het geschreven was, onder den naem van Sterre, ende voorts by hem gesmoort bleef.* — Het vers is daar gedateerd: 15. September 1652.

vs. 3 *de* Ged.: *ten* — vs. 7 *'t quaede* Ged.: *sulcken* — vs. 8 *ons* Ged : *u* — vs. 11 *komen* Ged.: *rysen* — *en* K. a. heeft: *een*

[2]) Ook opgenomen in Barlaei *Poemata*, 1655, II, 204.

Aula sapit formatque virum, se perficit ipsa,
Et socia recti conjuge, recta facit.
Illa Deo Christoque suos pia nuncupat annos,
Illa sancrosanctâ verberat astra prece.
Sic prior in coelos rapitur. mox Principis audit,
Et bellatoris dicta severa Ducis.
Prandia formantur monitis, et currus et uxor,
Et puer, et medio fabula nata foro:
In leges liber, in leges coguntur amici,
Stringitur ad normam prodiga turba novam.
Auscultant tanto stomachus, splen, lingua magistro,
Quasque premunt partes crimina, jussa regunt.
Vapulat obscuri malesanus carminis autor,
Vapulat abjectae simplicitatis epos.
Fit schola totus homo, mundus, domus, aula, poëtae,
Quaque praeis, laus est Te, Zulecheme, sequi.
Exemplo mandata legis, fax, lumen honesti,
Dirigitur studiis quilibet ordo tuis.
Tu Pharos es, vitae lex fulgida, regula morum,
Dum comes it Phoebo Stella Susanna suo.
Qua tu luce nites, nitet haec. qua vivis amussi,
Vivit, et exactum quod facis, ipsa facit.
Quodque bonum gemini facitis, jam discimus omnes.
Flectimur ad tantos femina virque duces.
Tam pia cum scribas Aulae praecepta minister,
Hoc loquar: Hanc subeat, qui volet esse pius.

C. Barlaeus.

IN CLARISSIMUM OPUS-DIURNUM ILLUSTRIS DOMINI DE ZUYLICHEM, ETC.

Quis te, summe virûm, tantae dum consulis aulae,
Credat Apollineae plectra movere lyrae
Et vatum delubra sequi? Jam Pollio noster
Maecenasque diu Belga vacandus eras.
Jam tibi componunt alii. Tibi rura Maronem
Mox tribuent, si non jam tribuere, novum.
Aspice ab Amsteliis tibi quae vox inclyta ripis
Tollitur; et tua queis vocibus Haga tonet.
In tua prosiliunt fluvii, in tua nomina saltus:
Najadibus mixtas cernis Hamadriiadas.
Tu vatum sis dulce decus: Nos turba, poëtae
Simus; et e querula carmina sume toga.
Dum fora me lassant, requiem mihi suffice lasso,

---

vs. 28 *laus* Poem.: *decus*

Et me Nassovio perge beasse tuo.
Sed dum tantus amor, Constanti in pectore, Phoebi est,
Tange, licet tactam saepius, usque chelyn,
Et nostro te redde choro; sed Apollinis instar;
Et medias inter regna capesce Deas:
Pone modum nobis, et quam vis percute chordam;
Atque tuo surgat lumine nostra dies;
Nostra dies vestro splendorem debeat astro,
Vergat in occasum te duce nostra dies.
At tua Lux, quae Stella polo nunc fixa sereno est,
Dum videt, e summis nubibus ista legat.
Scilicet haec, uni in terris celebrata marito,
Omnibus hinc coeli sidus in arce micat.

C. Boyus. I. Ctus.

IN DIEM ET EJUS OPERA, DESCRIPTA AB ILLUSTRI VIRO, CONSTANTINO HUGENIO, EQUITE, ETC. [1]).

Desinat, Hugeni, jactare vetustior aetas
Saecula quae Pylii terna fuere senis.
Non satis est vixisse diu: satis omnibus una
Quae tibi descripta est non peritura dies.
Una dies longae quaevis compendia vitae,
Una dies tanti temporis instar habet.
Nil tibi cum votis, qui vota emensus et annos
Mille annos condis, saecula mille tibi,
Quoque suos spatio Phoebus sibi colligit ignes
Te stupuit vitae plus tribuisse tuae,
Jamque tenes quidquid consumptum temporis orbi,
Et quidquid nondum praedicat esse suum.
Saecula deficiunt alios, tibi mille supersunt;
Hoc quoque, quod non est, tempore, tempus habes.

Multum vero tibi debeo, illustris Domine, qui ad tam sancti et ingeniosi Operis tui lectionem me quoque admisisti. Noli tamen id publico diutius invidere, cujus partem coelum jam sibi vendicavit. Vale, Vir maxime, et aeternum vive. Lugd. Bat. XXVI. Martii CIƆ IƆÇ XXXIX.

M. Z. Boxhornius.

AEN DEN HEER VAN ZULICHEM. OP HET OVERLYDEN VAN SYN EGA, MEVROUW SUSANNE VAN BAERLE [2]).

Is Zuylichem een stercke zuil,
Hy wankel' niet, noch wroet den kuil
Van 't graf, waer in zijn Ega leit,

---

1) Zie over Boxhorn, dl. III, 123.
2) Ook opgenomen in de *Werken van J. van den Vondel*, uitg. Unger, 1637—1639, blz. 5.

En slaept, en wacht op d'eeuwigheid,
Niet open, noch versteur Gods acker,
En roep zijn lijk-Vrouw t'elckens wacker.
  Het treuren weckt den doode niet,
En voed des levenden verdriet.
Al zochtghe schoon met Charons schuit
Euridice, en al kon uw luit
De harp van Orpheus zelf verdooven,
Ghy speelt haer' geest niet weder boven.
  En waer het moghlijck te geschien,
Ghy zoud niet laeten om te sien,
En haer verliezen, al beschreit,
Daer 't licht en 't naere duister scheit.
Uw morgenstar zou u ontzincken,
Daer onse Zon begint te blincken.
  Wat moeitghe 't onverbidlijck hol?
Uw schoone bloem is in haer' bol
Gekropen, om weer op te staen,
Daer heur geen Hagel-steenen slaen,
Noch al te herde straelen roosten.
Ghy kunt u met d'afzetsels troosten:
  D'afzetsels, daer heur ziel in leeft,
Haer geest en zedigheid in zweeft.
De mensch, die na het oogh vergaet,
Herleeft onsterflijck in zijn zaed.
Al schijnt de zerck 't gezicht te hind'ren,
Men ziet de moeder in de kind'ren.
  Der kind'ren wackere oogen zijn
De spiegels en het kristalijn,
Waer in der ouderen gelaet
En schijn en aenschijn voor ons staet:
'T zijn onverzierde Schilderyen
En verwen, die ons hart verblyen.

J. V. Vondel.

AENDEN WEL-EDELEN GESTRENGEN HEERE CONSTANTIN HUYGENS, RIDDER, ETC. OP ZIJN' BOECK, GENAEMT DAGH-WERCK [1]).

Milaen magh vryelijck van zijnen Bisschop zwijgen,
Die 't werck der Schepping in ses dagen fraey beving:

vs. 6 *lijk-Vrouw* Werk.: *lijckrouw* — vs. 7 *weckt* Werk.: *baat* — vs. 13 *het* Werk.: *dit* — vs. 15 *al* Werk.: *nat* — vs. 16 *'t naere* Werk.: *nare* — vs. 19 *onverbidlijck* Werk.: *onverbidtzaam* — vs. 23 *herde* Werk.: *heete* — vs. 30 *in de* Werk.: *in haar*

[1]) Daniel Mostart, geb. te Amsterdam in 1590 of 1591, werd in 1608 als student te Leiden ingeschreven. In 1616 werd hij secretaris der Kamer van Huwelyksche Saken

Hoewel 'er aen dat stuck meer daegen arbeyds ging.
En Vranckrijck magh zijn' moedt nu ook wel laten zijgen
Die 't op zijn Week-werk voert: Nu wy van Huygens krijgen
Zijn Huys en Burger-plicht. 'T is noodloos datmen ding
Om d'eere met die twee voor hem, wiens lof ick zing,
En wiens verdiende Roem men ziet ten Hemel stijgen.
Hun' Boeken waeren vol van Godes wonderdåen;
In 't zijne, al is het kleyn, daer vanght hy ernstigh aen
Om ons Godtvruchtigheit en Deughden aen te preeken.
Maer is 't geen jammer, dat so kloek en schrandr' een man,
Die in een' dagh alleen ons soo veel leeren kan,
Zoo schoon en nut een werk laet op den Middagh steeken?

Daniel Mostart.

AEN DEN HEER CONSTANTIN HUYGENS, RIDDER, ETC. OP SIJN BOECK GENAEMT DAGH-WERCK [1]).

Gy! op wiens trouwicheid den grooten Fred'rijck rust,
O! onbewogen ziel, tot Hollands stut geboren,
Die rontom in de weeld', en midden in de lust,
Door weelde noch door lust u noyt en liet bekooren;
Verheven Constantin! soo dickmael als ghy komt,
En doet u stercke stem in onse ooren dond'ren,
Bestraft ons vriendelijck, wy staen gelijck verstomt,
Sijn nergens toe bequaem als om u te verwond'ren.
De wereld is verblint met grouwelen belaen,
De deuchd verhuist, d'ondeuchd heeft d'overhand gekregen,
Maer ghy, geswinde geest, komt met u Dagh-werck aen,
En opent ons gesicht, en wijst ons beter wegen.
Wy sien hoe wel ghy leeft, en hoe u groot gemoed
Niet mee bekommert is, daer 't meeste deel der menschen;
Wy werden ongerust; en dese onrust doet
Dat Wy, hetgeen wy zijn, niet meer te blijven wenschen.
U dach weet van geen nacht. Maer noch (vergeeft het my)
O Huygens! (en het werdt van elck een soo gewesen)
Het gene, dat ghy wilt, dat maer een Dagh-werck sy,
Sal, of ghy niet en wilt, een eeuwigh eeu-werck wesen.

---

in zijne geboortestad, in 1622 secretaris van de stad. Hij overleed in Febr. 1646. Mostart was met Vondel bevriend en heeft o. a. een paar treurspelen geschreven. Zie over zijne kritiek van het *Daghwerck*, dl. III, 48, Noot.

[1]) Dit en het volgende gedicht is ook opgenomen in *Franc. le Blevs Minnevlam. Brandende in 't hert van Thyrsis, om de schoone Amaril.* (Vignet) *Tot Leyden, By Iacob Roels, Boeckvercooper*, enz., 1642, blz. 384, 385. De bundel is aan Cats en H. opgedragen.

François le Bleu was in 1620 te Leiden geboren en studeerde daar in de rechten.

vs. 18 *elck een* Minnevlam: *yder*

AEN DE TIJD-VERSUYMENDE IEUCHD, OP HET SELFDE WERCK.

Tijd-quisters, wijvich volck, die, swaer van ydelheden,
U cierend', u ontciert, die 't beste van u tijd
Noyt wel en hebt besteedt, noyt wel en sult besteden,
Soo langh ghy niet bedenckt, waer dat die heenen glijt.
Leert, soo ghy leven wilt, van Huygens beter wesen,
En hoe men door de deuchd en eert, en wordt ge-eert,
God dient, Sijn selven kent; Ghy hoeft niet veel te lesen,
Onthouwt maer eenen dach, ghy hebt genoegh geleert.

Franc: Le Bleu.

Boek VII wordt ingenomen door *Oogentroost.* Vooraf gaan het vers *In Eufrasiam* (dl. III, 127), de aanhalingen (III, 341), vermeerderd met deze:

Domine, in coecitate sumus, et vanitate cito abducimur. Th. de Kempis. Imit. 3. 41,

en het volgende vers, dat niet in de afzonderlijke uitgaven is opgenomen:

AD ILLUSTREM ZULICHEMI DOMINUM CONSTANTINVM HVGENIVM
AURIACO PRINCIPI A SECRETIS PRIMUM, ETC.

Legi, virgineo quod das solamen ocello,
Atque oculis didici posse carere meis.
Omnes coecutire doces: quin lumine cassum
Foelicem vitio vis, Zulicheme, suo.
Scilicet, una Creatorem mens nostra tuetur:
Nil oculus, bruti plus animantis habet.
Corporeas nihil est acies radiosque per omnem
Aëra et in vastas ejaculare plagas.
Facta Dei omnipotentis habent objecta videntis;
Omnipotens coelis se objicit ipse Deus.

C. Boyus.
CIↃ IↃC XLVII.

In Boek VIII vindt men *Hofwyck*, voorafgegaan door al het voorwerk der afzonderlijke uitgave (dl. V, 305—316), behalve het privilege.

Boek IX bevat *Snel-dicht*, 207 versjes uit de jaren 1627—1646. Zij worden voorafgegaan door de aanhalingen:

Fas est Carmine remitti, non dico continuo et longo (id enim perfici nisi in otio non potest) sed hoc arguto et brevi: quod apte quantaslibet occupationes curasque distinguit. Lusus vocantur, sed hi lusus non minorem interdum gloriam quam seria consequuntur. Itaque summi Oratores, summi etiam viri sic se aut exercebant aut delectabant: imo delectabant exercebantque. nam mirum est, ut his opusculis animus intendatur remittaturque. Plin. Sec. ep. l. 7.

Poteris, undecumque inceperis, ubicumque desieris, quae deinceps sequentur, et quasi incipientia legere, et quasi cohaerentia: meque in universitate longissimum, brevissimum in partibus judicare. Id. l. 9.

Daarna het versje: *Veracht myn Snel-dicht niet; 't is Alchimistery* (dl. VI, 27), en de volgende voorrede:

LESER.

D'oude Roomsche welsprekentheit heeft het opgegeven, ende vervolgens alle haere Bastaert-dochters. Geene Taelen van mijne kennis en hebben ondernomen in een woord vande haere uyt te drucken het ghene de Griecken verstaen hebben by den naem *Epigramma*: verstaen, segg ick met reden: want uytgedruckt en hebben sy het selver niet; hoewel haere Tael, mijns bedunckens, de bequaemste daertoe was; bynaer als d' onse. Nae de Griecksche letter is 't een *Opschrift*, dat ons emmers soo gemackelick valt als haer: maer d' eigenschap vande saeck en is op verre nae daer niet in. By ons hoor ick *Puntdicht*, *Nijpdicht*, *Steeckdicht*, en diergelijcke melden: oock by Roemer Visscher *quicken*; dat my best van allen soude gevallen, 't en waer eene reden daerom het my minst van allen gevalt. *Sneldicht* is het ghene ick tot noch toe voor 't naeste daerop hebbe weten te bedencken; meenende daermede te beduyden verscheiden algemeene eigenschappen daer in het wesen van het *Epigramma* bestaet, ende die ick in d' andere naemen niet en vinde. Het viel te langh dit papier daermede te vervullen. Niewsgierighe Lesers en werden niet geern opgehouden. ende andere en legh icker my geene toe. Mondeling ben ick gereedt alle bescheidene vraghers de reden van mijn *Sneldicht* te doen verstaen. Brengen syd'er voor, die meer gelden; sy sullen geen' moeyte hebben met my te overreden. Gelijck eener van sijn quaed Wijf zeide; Ick gave geern het mijne om een beter. Noch dry woorden in Rijm: Volgt het vers: *'Khoor't al tuijten in mijn' ooren* (dl. VI, 107).

Boek X bevat weer *Snel-dicht*, 159 versjes uit de jaren 1646—1655;

Boek XI *Snel-dicht*; 157 versjes uit het jaar 1655;

Boek XII *Snel-dicht*; 230 versjes uit de jaren 1656 en 1657.

Boek XIII heeft tot titel: *Sneldicht. Menschen en deelen van menschen.* Het zijn de versjes op de verschillende beroepen, 163 in aantal. Op *Deelen van menschen* vindt men hier geene gedichtjes (vgl. dl. V, 279). Het boek wordt voorafgegaan door het versje, *Voor het* 13. *Boek* (dl. VI, 111), met den titel: *Voorspraeck.*

Boek XIV, met den titel *Sneldicht. Dinghen*, bevat 208 versjes en wordt voorafgegaan door het versje, *Voor het* 14. *Boeck* (dl. VI, 112), met den titel: *Voorspraeck.*

Boek XV, *Sneldicht. Uyt Engelsch en Spaensch OnDicht*, heeft 112 vertalingen naar het Engelsch met het *Aenden Leser* (dl. IV, 206), en 98 naar het Spaansch met het *Aenden Leser* (dl. IV, 180).

Boek XVI, *Sneldicht. Uyt Hooghduytsch OnDicht*, bevat 258 versjes en wordt voorafgegaan door de *Voorspraeck* (dl. V, 264).

Boek XVII heeft tot titel: *Langdicht en Vertaelingen*; de laatste worden ingeleid door de volgende aanhaling:

Hoc genere exercitationis proprietas splendorque verborum, copia figurarum, vis explicandi, praeterea imitatione optimorum similia inveniendi

facultas paratur. Simul quae legentem fefellissent, transferentem fugere non possunt: intelligentia ex hoc et judicium acquiritur. Plin. Sec. Ep. l. 7.

De vertalingen naar Donne vormen in dit boek eene afzonderlijke afdeeling, die voorafgegaan wordt door deze inleiding:

UYT ENGELSCH DICHT VAN DOCTOR JOHN DONNE.

TOT DEN LESER.

Een doorluchtigh Martelaer, die met sijn gesalfde Hooft drie Kroonen op 't Schavot neder heeft geleght, hoorende voor vele Iaren, dat ick de hand geslagen hadde aen 't vertaelen van de diepsinnigheden van sijnen Dr. Donne, gestorven Deken van S. Pauls tot Londen, ende in sijne laetste Iaren de beroemste Prediker van Engelant, verklaerde niet te konnen gelooven, dat yemant sulx met eeren te wege soude brengen. Ick en schrijve my geensins toe dat hem dese Proef-stucken van dat gevoelen af geleit souden hebben: maer voor gewis houd ick, dat hy geen soo algemeynen Vonnis gestreken soude hebben, had hy de rijcke eigenschap van onse Tael gekent; die ick voor soodanigh uytgeve, dat een middelmatigh beleit der selve machtigh is de gedachten van allerhande Landslieden uyt te brengen met gemack ende bevalligheit. Hoewel ick schier wenschte de Engelschen hier uyt te mogen sluyten: want haer Taele is alle Taelen, en als 't haer belieft, Griecksch en Latijn zijn plat Engelsch. Waer tegen dewijl wy niet uytheemsch onder ons en gedoogen, staet te dencken, hoe wy ons beset vinden, wanneer wy in suyver Duyts hebben uyt te spreken *Ecstasis*, *Atomi*, *Influentiae*, *Legatum*, *Alloy*, ende diergelijcke. Houdt ons vry van sulcke benautheden, die rest en kost ons geen handverdray. Maer met sulcke benautheden heb ick hier moeten worstelen; daer op de Leser acht will' slaen. Hoe het afgeloopen is blijft sijne gunst bevolen. 'T is my veel eers, soo grooten Man nagestamert te hebben, ende veel genoegens sal 't my geven, soo mijn stout voordoen betere pennen aengemoedight moge hebben, om ons Land wijder deelachtigh te maecken van so veel overzeesche kostelickheden als ick met schrick ende eerbiedigheit ongeroert gelaten hebbe, daer dese weinige met lust en yver uytgepickt zijn geweest.

Daarna volgt het gedicht *Aen Ioffr.w Tesselschade Crombalch met mijne vertalingen uyt het Engelsche dichten van Dr. Donne* (dl. II, 267), en dat *Aen Ioff.w Luchtenburgh, met myn vertaelde dicht uyt het Engelsch van Donne* (dl. V, 122).

Boek XVIII bevat de *Spaensche Wysheit*, *Vertaelde Spreeckwoorden* (vgl. dl. VI, 84—105, en 116—224), met dit

VOORBERICHT.

Een' goede handvol Spaensche Spreeckwoorden heb ick uyt grooter hoop gelesen; naerse my in haer' Tael bevielen, ende inde mijne be-

vallijck schenen uytgesproken te konnen werden. Daer een van beide gebrack, sagh ick geen voordeel te doen: Want wie soude my danck weten dat ick slechte wijsheit van over zee haelde, of treffelicke sinnen soo pijnelick uytstamerde, dat myne Landslieden van d'eene walghden, van d'andere verschrickten, ende van geene sulcke woorden hare Spreeckwoorden wilden maecken? Om voorts de uytgesifte soo veel gangbaerer te maecken, ende aenden man te helpen, heb ickse in Rijm gekleedt; gelijckmen Pillen verguldt, en bittere Schellen in suycker backt. In Spaensch heb ick 'er weinighe soo gevonden: Ten zy men voor Rijm neme sekeren wilden byklanck, die meest onder alle Volcken in hare seghswoorden daer voor uyt gaet, neffens een' Voet-maet emmers soo los en ongeregelt: Als by de Spaensche,

Manda y hazlo,
Y quitar te has de cuydado.

Ende

Hable en la guerra,
Y no vayas a ella.

Ben ick niet bedrogen, Rijm en vaste Voet-maet salse niet bedorven hebben. Emmers slot van geluyt is het oor aengenaem, en de Maet daer by de Memorie niet ondienstigh. Staende dan soo nauw op de waerheit als my doenlick is geweest, heb icker nochtans wat aen moeten klampen, daer ick al te korte woorden gevonden hebbe, ende die ongepaert ende ongerijmt. Dat, hope ick, sullen sy my ten besten houden, die het ambacht verstaen, ende myne moeyte niet laecken als met aenwijsinge van beter; daer ick geerne voor buygen sal.

Wat de saecke belangt, wijse Lieden sullen 't niet voor onnut tijtverdrijf aen sien, dat ick my hier stucksgewijse aen te kost hebbe geleght. Andere moeten weten, dat Oude Spreeckwoorden de Algemeene Wijse Waerheden der Volckeren zijn [1]: Sommighe ontwijffelick ter werelt gebracht door uytstekende Lieden, sommighe door 't Gemeen; beide met een' aeloude toestemminge bevestight, ende sulx noch heden ende naer desen met eerbiedinghe aen te sien. Hoort hoe de Wijsheit van eertijts daer af heeft gesproken [2]: *Δεῖ προσέχειν τῶν ἐμπείρων καὶ πρεσβυτέρων ἢ φρονίμων ταῖς ἀναποδείκτοις φάσεσι καὶ δόξαις, οὐχ ἧττον τῶν ἀποδείξεων. διὰ γὰρ τὸ ἔχειν ἐκ τῆς ἐμπειρίας ὄμμα, ὁρῶσιν ἀρχάς.* Dat is: De Spreucken ende Keuren van ervarene, oude ende voorsichtige Lieden, schoon sy niet bewesen zijn, moeten wy niet min gade slaen als bewijsen: Want dewijle sy ervaren van gesicht zijn, sien sy den gront der dingen in.

---

[1]) In K. b staat hierbij als noot: Gentium ac Populorum ingenia cum ex Historiis tum ex Proverbiis atque ex ore vulgi excipienda censeo. I. Caes. Scal. Poët. l. 3. c. 16

[2]) In marg.: Arist. Ethic. Nicom. 6. 12.

Soudemen den anderen slagh verachten, daer tegen seide deselve wijse Man; *τοὺς πολλούς, ὧν ἕκαστός ἐστιν οὐ σπουδαῖος ἀνήρ, ὅμως ἐνδέχεται συνελθόντας εἶναι βελτίους ἐκείνων, οὐχ ὡς ἕκαστον, ἀλλ' ὡς σύμπαντας. οἷον τὰ συμφορητὰ δεῖπνα τῶν ἐκ μιᾶς δαπάνης χορηγηθέντων. πολλῶν γὰρ ὄντων, ἕκαστον μόριον ἔχειν ἀρετῆς καὶ φρονήσεως, καὶ γίνεσθαι συνελθόντας ὥσπερ ἕνα ἄνθρωπον τὸ πλῆθος πολυπόδα καὶ πολύχειρα, καὶ πολλὰς ἔχοντα αἰσθήσεις. οὕτω καὶ περὶ τὰ ἤθη καὶ τὴν διάνοιαν, διὸ καὶ κρίνωσιν ἄμεινον οἱ πολλοί.* Dat is, Soo daer onder vele mannen alle niet even kloeck en zijn, nochtans kan 't gebeuren, dat sy t'samen komende beter zijn als die, niet als eenighe in 't bysonder, maer alle in 't gemeen, gelijck het inde maeltyden gaet daer yeder wat toebrenght, tegens de ghene die door eenen alleen bekostight werden: Want, alsoo sy vele zijn, heeft yeder een gedeelte van Deught ende Voorsichtigheyt; ende de menighte te samen komende werdt als een mensch met vele voeten, vele handen ende vele sinnen. Even eens gaet het in saecken van zeden ende verstant [1]); waerom dan oock vele beter oordeelen. Wat van den oorsprongh zy of niet (want de Ouden hebben sommighe Spreeckwoorden geëert als uyt den Hemel gedaelt) de langhe onverbrokene toestemminge, daer ick af gesproken hebbe, als op onendtelicke proeven gevest, staet voor alle bewys van haere waerde. Laet my daer by voegen, daer mede sy my verlieven, dat yeder Spreeckwoort een Sneldicht is [2]), en heel veel stofs in heel weinigh omslaghs begrypt [3]). Soo, meene ick, is het al geseght: daerom Spreeckwoorden allen lief ende welkom behooren te zijn: want wie en gevalt het niet liever met een' once Gouts, als met een lomp stuck Loots te betaelen, of betaelt te werden? Ofte, als Erasmus de gelijckenis maeckt, *quis sanus non pluris faciat Gemmulas quamvis perpusillas, quam Saxa quaedam ingentia? Et ut, autore Plinio* [4]), *in minutioribus animantibus, velut araneolo culiceque, majus est naturae miraculum, quam in Elephanto, si quis modo propius contempletur: itidem in re literaria nonnunquam plurimum habent ingenii quae minima sunt.* Dat is: Wie isser sijn verstant machtigh, die niet meer wercks maeckt van Peereltjens, hoe klein sy oock zijn mogen, als van eenige groote Rots steenen? ende gelijck,

---

[1]) Nec haec quidem vulgo dicta et recepta persuasioni populari sine usu fuerint testimonia. Sunt enim quodammodo vel potentiora etiam, quod non causis accommodata, sed liberis odio et gratiâ mentibus, ideo tantum dictaque factaque, quia aut honestissima. aut verissima videbantur. Quint. 5. 10. — Ea quae vulgo recepta sunt, hoc ipso quod incertum autorem habent, velut omnium fiunt. Id. ibid.

[2]) Fit, nescio quo pacto, ut sententia, Proverbio quasi vibrata, feriat acrius auditoris animum. et aculeos quosdam cogitationum relinquat infixos: nam longe minus tanget animum, si dixeris, Caduca et brevis est hominis vita, quam si Proverbium cites, Homo bulla. Erasm

[3]) *Λόγος ὠφέλιμος ἐπικρύψει μετρίᾳ πολὺ τὸ χρήσιμον ἔχων ἐν ἑαυτῷ.*

[4]) *Δεῖ μὴ δυσχεραίνειν παιδικῶς τὴν περὶ τῶν ἀτιμοτέρων ζῴων ἐπίσκεψιν. Ἐν πᾶσι γὰρ τοῖς φυσικοῖς ἔνεστί τι θαυμαστόν.* Arist. lib. 1. 5. de part. anim.

volgens Plinius, inde kleinste dierkens meer mirakels vande nature is, als inden grootsten Oliphant, mits mense ten nauwsten in sie; soo gebeurt het mede in dingen de Letterkunst aengaende, dat somtijts de kleinste den meesten geest hebben. ***Ergo si minutula quaepiam res videtur adagium, meminerimus ista non mole sed pretio aestimari oportere.*** Soo dan yemant het Spreeckwoort wat gerings acht te wesen, laet hem gedencken, dat die dingen niet naer haere grootte, maer naer haere waerde geschat moeten werden. Endelick, wie en smaeckt sijn bericht niet beter in drye woorden als in dertigh? Ende soo is het tijdt dat ick ophoude.

Boek XIX bevat de *Tryntje Cornelis* met hetzelfde voorwerk (vgl. blz. 313), dat in de afzonderlijke uitgaven voorkomt.

REGISTER[1]).

---

[1]) De eigennamen zijn gespatieerd gezet, de beginregels der gedichten zonder opschrift cursief. De haakjes ( ) duiden aan, dat een gedicht in het HS. een opschrift mist, doch dat dit er door den bewerker boven is geplaatst. De gedichten, die niet van Huygens zijn, worden aangeduid door de haakjes [ ].

1657.

1658.

1661.

